

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

*Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου
Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της
μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.
από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες*

ΚΕΔΡΟΣ Α.Ε.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2012

Περιεχόμενα

Ομάδα Μελέτης.....	3
Εισαγωγή.....	4
Μεθοδολογία	5
Μέρος Α: Υφιστάμενη Κατάσταση.....	9
Κεφάλαιο 1. Οργανωτικό και θεσμικό Πλαίσιο λειτουργίας των Δημόσιων Ι.Ε.Κ. (Δ.Ι.Ε.Κ.).....	9
1.1. Εκπαίδευση & Κατάρτιση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	9
1.2. Το Εθνικό Πλαίσιο της Επαγγελματικής Κατάρτισης.....	13
1.2.1. Εισαγωγικά.....	13
1.2.2. Αποστολή, οργάνωση και λειτουργία των Δ.Ι.Ε.Κ.....	14
1.2.3. Συμπεράσματα και προτάσεις.....	33
Κεφάλαιο 2. Υφιστάμενη Κατάσταση των Δημόσιων Ι.Ε.Κ. (Δ.Ι.Ε.Κ.).....	39
2.1. Γενικά Στοιχεία.....	39
2.2. Γεωγραφική Κατανομή των Δ.Ι.Ε.Κ.	42
2.3. Προσφερόμενες Ειδικότητες και Τμήματα ανά Ειδικότητα	45
2.4. Ανάλυση Κόστους Λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.	56
2.4.1. Εισαγωγική προλεγόμενα για την ανάλυση Κόστους – Οφέλους	56
2.4.2. Ανάλυση Κόστους – Οφέλους των Δ.Ι.Ε.Κ.	57
2.5. Συσχέτιση Κόστους Λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. με Αριθμό Καταρτιζομένων.....	64
2.6. Συμπεράσματα για την υφιστάμενη κατάσταση των Δ.Ι.Ε.Κ.....	68
2.7. Προτάσεις για την Οικονομική Βιωσιμότητα των Δ.Ι.Ε.Κ.	72
Μέρος Β: Περίπτωση μελέτης δημόσιων Ι.Ε.Κ.....	78
Κεφάλαιο 3. Οι ‘τοπικές οικολογίες’ του θεσμού των Ι.Ε.Κ. από την οπτική των πρωταγωνιστών τους.....	78
3.1. Εισαγωγή.....	78
3.2. Μεθοδολογική προσέγγιση	78
3.2.1. Ο σχεδιασμός της έρευνας πεδίου.....	79
3.2.2. Η διεξαγωγή της έρευνας πεδίου.....	80
3.2.3. Περιορισμοί και δυσκολίες της μελέτης περίπτωσης.....	81
3.2.4. Επεξεργασία και ανάλυση του εμπειρικού υλικού.....	81
Μέρος Γ: Πρακτικές σε Ευρωπαϊκό επίπεδο	97
Κεφάλαιο 4. Διδάγματα από πρακτικές σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.....	97

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

4.1. Πρακτικές σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο.....	97
4.2. Ευρωπαϊκές Πρακτικές που θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν στην Ελλάδα .	101
Μέρος Δ: Τελικές Προτάσεις	103
Κεφάλαιο 5. Πρόταση για τη λειτουργία των δημοσίων Ι.Ε.Κ.	103
5.1. Εισαγωγικά.....	103
5.2. Προτάσεις	109
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	116
Πηγές πρωτογενών δεδομένων.....	116
Βιβλιογραφία Ποιοτικής Έρευνας	116
Βιβλιογραφία δευτερογενούς επεξεργασίας.....	119
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	120
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. ΥΛΙΚΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ Α.....	121
Φορείς και Δίκτυα προαγωγής της Ευρωπαϊκής διάστασης της παιδείας.....	121
Θεσμικές ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης ...	123
Η Διαβάθμιση του Εκπαιδευτικού Συστήματος στην Ελλάδα	130
Η Εξέλιξη του Νομικού Πλαισίου της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β. ΥΛΙΚΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΜΕΡΟΥΣ Γ	145
Ευρωπαϊκές Πρακτικές στην Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση.....	145
Η περίπτωση της Γερμανίας.....	146
Η περίπτωση της Αυστρίας.....	150
Η περίπτωση της Ολλανδίας.....	153
Η περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας.....	158
Η περίπτωση της Βουλγαρίας.....	160
Η περίπτωση της Ισπανίας.....	162
Η περίπτωση της Γαλλίας	164
Η περίπτωση της Νορβηγίας	165
Η περίπτωση της Σουηδίας.....	166
Η περίπτωση της Ιταλίας	167
Η περίπτωση της Φιλανδίας.....	168
Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων – ΕΠΕΠ (European Qualification System – EQF)	172

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Ομάδα Μελέτης

Βασίλειος Πατσουράτης, Επιστημονικός Υπεύθυνος και Υπεύθυνος Έργου

Ιωάννα Γάλλου, Μέλος Ο.Ε. και Υπεύθυνη Διασφάλισης Ποιότητας Έργου

Ιωάννης Χαλικιάς, Μέλος Ο.Ε.

Δέσποινα Βαλάση, Μέλος Ο.Ε. και Υπεύθυνη Case Study

Δημήτρης Λάγαρης, Μέλος Ο.Ε.

Δημήτρης Λεμονάκης, Μέλος Ο.Ε.

Εισαγωγή

Η παρούσα Μελέτη αποτελεί το παραδοτέο του Έργου «Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες», η οποία υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο).¹

Τα τελευταία χρόνια, σε Ευρωπαϊκό και όχι μόνο επίπεδο, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και στη Δια βίου εκπαίδευση ως βασικό πυλώνα για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών τους.

Η εκπαίδευση και επιμόρφωση λοιπόν αναφέρονται στη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου. Στις αρχές της δεκαετίας τους '60, οι ερευνητικές ομάδες των Πανεπιστημίων του Σικάγο και Κολούμπια της Νέας Υόρκης στοιχειοθέτησαν τη θεωρία του «Ανθρώπινου Κεφαλαίου». Μέσα από τη θεωρία αυτή οι επιστήμονες διατύπωσαν την άποψη ότι το ανθρώπινο κεφάλαιο (γνώσεις, πληροφορίες, δεξιότητες) αποτελεί , βασική πηγή πλούτου για την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Με τον τρόπο αυτό τοποθέτησαν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στο επίκεντρο των αναπτυξιακών προσπαθειών καθώς από τις έρευνες τους φάνηκε ότι το ανερμήνευτο μέρος του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας είναι άμεσα συσχετιζόμενο με το εκπαιδευτικό κεφάλαιο του πληθυσμού της. Οι μελέτες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας & Ασφάλειας (ΟΟΣΑ), συνηγορούν με τα πορίσματα των πιο πάνω ερευνών, αποδίδοντας τη μισή τουλάχιστον αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (OECD, Education at a glance).

¹ Η Μελέτη πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις επιταγές της υπ' αριθμ. πρωτ. 7312/17.05.2012 Απόφασης Ανάθεσης του Έργου και της αντίστοιχης Σύμβασης (31.05.2012), μεταξύ Αναθέτουσας Αρχής (Ε.Υ.Δ. Ε.Π. Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθησης) και Αναδόχου (Κέδρος Α.Ε.), για την εκπλήρωση των όρων της υπ' αριθμ. πρωτ. 5677/09.04.2012 Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος του ανωτέρω Έργου.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Την ελληνική πολιτεία ανέκαθεν απασχολούσε και την απασχολεί ο τρόπος παραγωγής και χρηματοδότησης της εκπαίδευσης. Τα επιμέρους ερωτήματα τα οποία προσελκύουν το ενδιαφέρον αναφέρονται στον αποτελεσματικό τρόπο μέριμνας για την εκπαίδευση, ποιοι πρέπει να είναι οι ρόλοι του κράτους και του ιδιωτικού τομέα, αλλά και της κεντρικής κυβέρνησης και της περιφέρειας.

Είναι γεγονός ότι η παροχή εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του πολίτη συνδέεται με σημαντικές εξωτερικές οικονομίες. Μια κοινωνία με εκπαιδευμένους πολίτες μπορεί να λειτουργήσει καλλίτερα.

Η ελληνική πολιτεία ενστερνιζόμενη τις παραπάνω θέσεις αποφάσισε να μεταβιβάσει την αρμοδιότητα των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. στις περιφέρειες πιστεύοντας ότι οι τελευταίες θα ανταποκριθούν με επιτυχία στο έργο αυτό. Ωστόσο το έργο αυτό δεν είναι μια απλή μεταβίβαση αρμοδιότητας. Προκειμένου λοιπόν να επιτύχει αυτό το εγχείρημα θα πρέπει να θεραπευθούν οι υπάρχουσες αδυναμίες και προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο θεσμός των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. καθώς και εκείνα που θα προκύψουν από την μεταβίβαση της αρμοδιότητας αυτής από την κεντρική κυβέρνηση στην περιφερειακή διοίκηση.

Στόχος λοιπόν αυτής της μελέτης είναι να μελετήσει όλα τα παραπάνω προβλήματα και να προτείνει λύσεις για την επίλυσή τους.

Μεθοδολογία

Η φιλοσοφία του έργου επιτάσσει την ανάπτυξη μιας **μεθοδολογίας ανάλυσης κόστους – οφέλους** για την καταμέτρηση και αξιολόγηση του σχετικού κόστους της λειτουργίας των δημοσίων Ι.Ε.Κ. σε σχέση με τα ωφελήματα που απορρέουν από αυτήν τη λειτουργία και εν τέλει μια **πρόταση βιώσιμης λύσης** αυτής της λειτουργίας.

Το τελικό παραδοτέο, αφορά λοιπόν, στην εκπόνηση μιας **μελέτης βιωσιμότητας**. Η μελέτη βιωσιμότητας συνιστά μια διαδικασία:

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

- προσδιορισμού των προβλημάτων και ευκαιριών ενός έργου,
- καθορισμού των επιτυχημένων αποτελεσμάτων,
- αξιολόγηση του Κόστους και των Ωφελημάτων σε σχέση με διάφορα εναλλακτικά σενάρια για την επίλυση ενός προβλήματος.

Ως προς την αξιολόγηση του Κόστους και των Ωφελημάτων σημειώνεται ότι, για τον προσδιορισμό της βέλτιστης λύσης για την οργάνωση και λειτουργία των δημοσίων Ι.Ε.Κ. θα πρέπει οπωσδήποτε να συνυπολογιστεί και η **εξωτερική επίδραση** αυτής της σχέσης ανάμεσα στα κόστη και τα ωφέληματα. Θα πρέπει να συνυπολογιστεί, με άλλα λόγια, η **θετική επίπτωση** της λειτουργίας των δημοσίων Ι.Ε.Κ. στην **τοπική κοινωνία και οικονομία** λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές προτεραιότητες των οικείων περιφερειών.

Έτσι, η μελέτη βιωσιμότητας θα χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων βασισμένη στην ανάλυση κόστους – οφέλους. Στην πράξη, θα αποτελέσει, με άλλα λόγια, ένα αναλυτικό εργαλείο που θα περιλαμβάνει προτάσεις οι οποίες θα βοηθήσουν τους λήπτες των αποφάσεων κατά την κατάρτιση των Προγραμματικών Συμβάσεων. Αυτές αφορούν τη μεταφορά αρμοδιότητας λειτουργίας και διαχείρισης των δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας στις Περιφέρειες.

Με την έννοια αυτή, η μελέτη, προτείνει τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των Δ.Ι.Ε.Κ. ώστε να καθοριστεί αν αυτά μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά (και αποδοτικά). Οι λειτουργικές (θα έχει αποτελεσματικότητα;), και οικονομικές (κόστη και οφέλη) πτυχές αποτελούν το επίκεντρο της μελέτης.

Για να αναλυθούν τα κόστη και τα οφέλη των Δ.Ι.Ε.Κ πρέπει να έχει καταγραφεί η υφιστάμενη κατάσταση στο πεδίο διερεύνησης. Να έχουν προσδιοριστεί, δηλαδή, όλες οι παράμετροι της λειτουργίας, οργάνωσης και διοίκησης των Δ.Ι.Ε.Κ. στην παρούσα κατάσταση.

Σημαντική **προστιθέμενη αξία στην παρούσα μεθοδολογική πρόταση** δίδει, επιπροσθέτως, η χρησιμοποίηση δυο τεχνικών που θα βοηθήσουν πολλαπλά στην κατανόηση της πραγματικότητας που διέπει τα δημόσια Ι.Ε.Κ. ως προς την υφιστάμενη κατάσταση λειτουργίας και οργάνωσής τους. Οι τεχνικές αυτές είναι η *μελέτη περίπτωσης* δημόσιων Ι.Ε.Κ. με σκοπό την κατανόηση των οικονομικών τους στοιχείων (έσοδα, έξοδα) όπως και των δεδομένων της καθημερινής τους λειτουργίας (π.χ. προβλήματα εσωτερικά, προβλήματα σχετικά με το εξωτερικό τους περιβάλλον, κλπ) καθώς και η *συγκριτική αξιολόγηση* της πραγματικότητας (οργάνωση, λειτουργία) που διέπει ένα δημόσιο Ι.Ε.Κ. με εκείνη ενός ιδιωτικού Ι.Ε.Κ.

Στη συνέχεια αναλύεται λεπτομερώς η οικονομική βιωσιμότητα και ανάλυση ευαισθησίας των οικονομικών αποτελεσμάτων ώστε να εξασφαλίζεται η διατηρησιμότητα.²

Τέλος, παρουσιάζονται τα κόστη των εναλλακτικών σεναρίων για τον αριθμό των καταρτιζομένων ανά τμήμα σε σχέση με τα έσοδα (ύψος των διδάκτρων, ύψος επιχορήγησης).

Μεθοδολογικά, συνεπώς, με βάση τα παραπάνω, η εκπόνηση της μελέτης θα στηριχθεί **στους παρακάτω Άξονες:**

Α. Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης των δημόσιων Ι.Ε.Κ. ως προς:

- το θεσμικό, διοικητικό, οργανωτικό πλαίσιο λειτουργίας,
- το εκπαιδευτικό πλαίσιο λειτουργίας του

² Βασική έλλειψη που καταγράφεται σήμερα σε διεθνές επίπεδο αποτελεί η χρησιμοποίηση εργαλείων ανάλυσης κόστους - οφέλους και άρα διατηρησιμότητας που χαρακτηρίζονται στατικά, καθώς η εκτίμηση των αποτελεσμάτων μιας πολιτικής γίνεται κύρια σε βραχυ/μεσοπρόθεσμο επίπεδο, μη λαμβάνοντας υπόψη αποτελέσματα και συνέπειες που προκαλούνται από την ενδογενή δυναμική συμπεριφορά που αναπτύσσεται στο πλαίσιο αυτής της πολιτικής, η ύπαρξη της οποίας επηρεάζει τη διατηρησιμότητα και επιτυχή υλοποίηση της δημόσιας πολιτικής σε βάθος χρόνου. Οι οικονομικές απαιτήσεις ανάπτυξης, λειτουργίας και συνεχούς βελτίωσης υπηρεσιών της περιφερειακής διοίκησης, έχουν μεταφέρει σταδιακά το κέντρο βάρους του προβληματισμού από τις απαιτούμενες διοικητικές / θεσμικές προσαρμογές στην οικονομική βιωσιμότητα και διατηρησιμότητα των σχετικών πολιτικών και δομών ή/και υπηρεσιών που δημιουργούνται.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

- το οικονομικό σκέλος (δαπάνες – έσοδα)
- Β.** Ανάδειξη πρακτικών μέσω της παρουσίασης της μετα-υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).
- Γ.** Ανάδειξη βιώσιμης λύσης για τη λειτουργία και οργάνωση των δημοσίων Ι.Ε.Κ. λαμβάνοντας υπόψη:
- το «ιδιωτικό» σκέλος της ανάλυσης Κόστους και Ωφελημάτων.
 - τις εξωτερικές επιδράσεις από τη λειτουργία των δημόσιων Ι.Ε.Κ. στην τοπική κοινωνία και οικονομία.
 - τα οφέλη από την αποφοίτηση των καταρτιζομένων στις τοπικές αγορές εργασίας.

Σχήμα Α. Μεθοδολογική προσέγγιση

<p>Άξονας Α. Αποτύπωση Υφιστάμενης Κατάστασης</p>	<p>Μέθοδος Desk Research Στατιστική ανάλυση Συνεντεύξεις Case Study</p>		
	<p>Άξονας Β. Ανάδειξη Βέλτιστων Πρακτικών</p>	<p>Μέθοδος Desk Research Benchmarking Στατιστική ανάλυση</p>	
		<p>Άξονας Γ. Πρόταση βιώσιμης λύσης</p>	<p>Μέθοδος Ανάλυση κόστους – οφέλους μελέτη βιωσιμότητας</p>

Μέρος Α: Υφιστάμενη Κατάσταση

Κεφάλαιο 1. Οργανωτικό και θεσμικό Πλαίσιο λειτουργίας των Δημόσιων Ι.Ε.Κ. (Δ.Ι.Ε.Κ.)

1.1. Εκπαίδευση & Κατάρτιση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στην Ευρώπη, τα διαφορετικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών έχουν διαμορφωθεί ως έκφραση και αντανάκλαση των ξεχωριστών εθνικών πολιτισμών. Στόχος της εκπαιδευτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι η ενθάρρυνση της ευρωπαϊκής συνεργασίας μέσα από την κατανόηση των διαφορετικών εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διαφύλαξη της πολύμορφης εκπαιδευτικής εμπειρίας των Ευρωπαϊκών χωρών. Κάθε κράτος μέλος αναλαμβάνει, με βάση την "αρχή της επικουρικότητας", την πλήρη ευθύνη για την οργάνωση του εκπαιδευτικού του συστήματος και το περιεχόμενο των προγραμμάτων του. Στα πλαίσια αυτά, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν συνίσταται στη διαμόρφωση ενός κοινού εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά στην ενθάρρυνση της συνεργασίας των κρατών μελών, στηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, την όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση των ευκαιριών για εκπαίδευση και την προώθηση της διακρατικής κινητικότητας των εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτών μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Για την επίτευξη των στόχων της, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει θεσμοθετήσει φορείς και δίκτυα που συμβάλλουν στην προαγωγή της Ευρωπαϊκής διάστασης της παιδείας και στο συντονισμό της ευρωπαϊκής προσέγγισης, στα προβλήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τέτοιοι φορείς και δίκτυα είναι το Δίκτυο Ευρυδίκη (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης για την Εκπαίδευση), το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop).³

³ Για περισσότερες πληροφορίες δείτε τους επίσημους ιστοτόπους, του Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού (EACEA), του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Σύμφωνα με την έκθεση του Ευρωβαρομέτρου, το 47% των πολιτών της Ε.Ε. παρακολούθησαν στο παρελθόν ή παρακολουθούν σήμερα μαθήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.⁴ Ωστόσο, υπάρχουν μεγάλες διαφορές από χώρα σε χώρα: το 76% των κατοίκων στις Κάτω Χώρες, το 70% στη Σλοβακία και το 66% στην Τσεχική Δημοκρατία έχουν παρακολουθήσει μαθήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό είναι μόνο 24% στην Πορτογαλία και την Ισπανία και 27% στη Μάλτα.

Στο ερώτημα για την εικόνα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα τους, το 71% απάντησε ότι είναι θετική και το 23% αρνητική. Τα υψηλότερα ποσοστά θετικών απαντήσεων καταγράφηκαν στη Μάλτα (92%), τη Φινλανδία (90%) και την Αυστρία (88%), ενώ τα χαμηλότερα στη Σλοβενία και τις Κάτω Χώρες (και στις δύο 50%), την Ουγγαρία και το Βέλγιο (και στις δύο 59%). Στο πλαίσιο αυτό η Επίτροπος Ανδρούλλα Βασιλείου συμπλήρωσε, λέγοντας πως “παρά τα πλεονεκτήματά της, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν κατορθώνει να προσελκύσει αρκετούς νέους. Πρέπει να συνεχίσουμε να βελτιώνουμε τις υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού και να ενημερώνουμε καλύτερα τους νέους για τη μεγάλη ζήτηση που παρουσιάζουν τα τεχνικά επαγγέλματα.”⁵

Σωστά προσδιορισμένους, βρίσκουν τόσο οι Έλληνες όσο και οι περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες, τους δύο στόχους που έχει θέσει η Ε.Ε. για τον τομέα της εκπαίδευσης, δηλαδή τη μείωση κάτω από το 10% του αριθμού των νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο χωρίς τίτλους σπουδών (ΕΛ 49% - ΕU27 50%) και την ολοκλήρωση τριτοβάθμιων σπουδών, ώστε τουλάχιστον το 40% της νέας γενιάς να έχει πτυχίο ή δίπλωμα (ΕΛ 53% - ΕU27 48%). Μερικοί Έλληνες ερωτηθέντες φαίνεται να έχουν περισσότερες προσδοκίες, καθώς χαρακτηρίζουν ως υπερβολικά

Επαγγελματικής Κατάρτισης και του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop): eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/index_en.php, etf.europa.eu & www.cedefop.europa.eu/, αντίστοιχα.

⁴ Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 75.4 (Αντιλήψεις ως προς την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση), 2011: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_379_360_en.htm#369.

⁵ Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας (ΣΕΠΕ), 2008 - 2011.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

συγκρατημένους τους ίδιους στόχους (EL 23% - EU27 27% και EL 19% - EU27 17% αντίστοιχα), ενώ διαφορετική τοποθέτηση (δηλ. υπερβολικά φιλόδοξοι στόχοι) καταγράφεται με ποσοστά EL 25% - EU27 17% και EL 26% - EU27 30% (αντίστοιχα για κάθε στόχο).

Σήμερα στην Ευρώπη περίπου 76 εκατομμύρια πολίτες ηλικίας 25-64 ετών, δηλαδή, σχεδόν όσο ο συνολικός πληθυσμός της Ιταλίας, της Ουγγαρίας και της Αυστρίας, είτε έχουν χαμηλά προσόντα είτε δεν διαθέτουν καθόλου προσόντα. Υπερβολικά μεγάλος αριθμός νέων ηλικίας 18-24 ετών εξακολουθούν να εγκαταλείπουν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης χωρίς προσόντα. Χρειάζεται, λοιπόν, η λήψη μέτρων για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop),⁶ σχετικά με τις απαιτούμενες δεξιότητες για την προσεχή δεκαετία, οι τεχνολογικές αλλαγές θα αυξήσουν τη ζήτηση εργαζομένων με προσόντα υψηλού και μεσαίου επιπέδου εις βάρος όσων διαθέτουν χαμηλά προσόντα. Ακόμα και εκείνα τα επαγγέλματα που απαιτούσαν δεξιότητες κυρίως χαμηλού επιπέδου, απαιτούν όλο και περισσότερα προσόντα μεσαίου ή ακόμα και υψηλού επιπέδου. Αυτό σημαίνει ότι τα άτομα με χαμηλά (ή και καθόλου) τυπικά προσόντα θα αντιμετωπίσουν περισσότερες δυσκολίες για να βρουν εργασία στο μέλλον. Επίσης, όλο και περισσότερα στοιχεία καταδεικνύουν την πόλωση των μισθών στον τομέα της απασχόλησης, καθώς οι αμοιβές των εργαζομένων με υψηλές δεξιότητες αυξάνονται, ενώ οι αμοιβές των εργαζομένων με χαμηλές ή και καθόλου δεξιότητες συρρικνώνονται.

Ανά κλάδο, οι νέες θέσεις εργασίας για ανώτερους αξιωματούχους, διευθυντικά στελέχη-μάνατζερ και νομοθετικά επαγγέλματα προβλέπεται να μειωθούν στην Ελλάδα κατά 23.000 μέχρι το 2020. Κατά 92.000 άτομα αναμένεται να συρρικνωθεί η ζήτηση για εξειδικευμένους αγρότες-αλιείς και κατά 58.000 για χειροτέχνες και σχετικά

⁶ Cedefop, *Skills Supply and demand in Europe: medium-term forecast up to 2020*, Luxembourg, 2010: Publication Office of the European Union (<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/15540.aspx>)

επαγγέλματα. Και σε αυτή την περίπτωση, η “ζήτηση αντικατάστασης” θα βελτιώσει την τελική εικόνα. Αντίθετα, αυξημένη κατά 172.000 θέσεις εργασίας προβλέπεται να είναι η “νέα” ζήτηση για τεχνικά επαγγέλματα, ενώ άνοδος αναμένεται να σημειωθεί επίσης στον αριθμό των επαγγελματιών, των υπαλλήλων γραφείου-γραμματέων, των εργαζομένων σε υπηρεσίες, εμπορικά καταστήματα και αγορές, των χειριστών μηχανών και των εργαζόμενων στη συναρμολόγηση, αλλά και των εργατών που απασχολούνται στα λεγόμενα “στοιχειώδη επαγγέλματα”. Θα πρέπει, πάντως, να επισημανθεί ότι ακόμη και στα στοιχειώδη επαγγέλματα, που μέχρι πριν λίγα χρόνια δεν απαιτούσαν δεξιότητες, τα δεδομένα έχουν αλλάξουν και οι απαιτήσεις αυξάνονται, με αποτέλεσμα η αγορά να ζητάει εργαζόμενους με υψηλότερα προσόντα.

Για το σύνολο σχεδόν των 27 κρατών-μελών, το μερίδιο του εργατικού δυναμικού με υψηλά επαγγελματικά προσόντα προβλέπεται ότι θα είναι μεγαλύτερο το 2020 από ό,τι το 2010, ενώ εκείνων με χαμηλά προσόντα γενικά αναμένεται να μειωθεί. Πάντως, η ανάγκη να αντικατασταθούν οι απερχόμενοι εργαζόμενοι («ζήτηση λόγω αντικατάστασης») σημαίνει ότι ακόμη και επαγγέλματα με καθαρές απώλειες θέσεων απασχόλησης θα συνεχίσουν να αποτελούν βιώσιμες πηγές απασχόλησης. Η καθαρή μεταβολή της απασχόλησης («ζήτηση λόγω επέκτασης») το 2010-2020, σύμφωνα με τη μελέτη του Cedefop αναμένεται να προσθέσει περισσότερες από 7.000.000 θέσεις απασχόλησης, κυρίως σε επαγγέλματα που απαιτούν ένταση γνώσης και δεξιοτήτων (υψηλού επιπέδου διοικητικές, επαγγελματικές και τεχνικές θέσεις απασχόλησης). Εντούτοις, όσον αφορά τη ζήτηση λόγω επέκτασης, σε ορισμένα επαγγέλματα θα σημειωθούν απώλειες. Ο συνολικός αριθμός των ευκαιριών απασχόλησης εκτιμάται ότι θα ανέρχεται σε 80.000.000, με τη συνολική απασχόληση το 2020 να βρίσκεται λίγο κάτω από την τιμή-ρεκόρ του 2008.

Απώτερος σκοπός της Ε.Ε. είναι μέχρι το 2020 να έχει ενισχυθεί η ελκυστικότητα, η χρησιμότητα, ο προσανατολισμός με γνώμονα τη σταδιοδρομία, η καινοτομία, η πρόσβαση και η ευελιξία των ευρωπαϊκών συστημάτων Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ) εν συγκρίσει με το 2010. Τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης

και κατάρτισης θα πρέπει να συμβάλλουν τόσο στην αριστεία όσο και στη δικαιοσύνη των συστημάτων διά βίου μάθησης προσφέροντας:

- Ελκυστική και χωρίς αποκλεισμούς ΕΕΚ
- Υψηλής ποιότητας αρχική ΕΕΚ (Α-ΕΕΚ)
- Προσιτή και προσανατολισμένη στη σταδιοδρομία συνεχιζόμενη ΕΕΚ (Σ-ΕΕΚ)
- Ευέλικτα συστήματα ΕΕΚ, βασισμένα στην προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που θα εξασφαλίζουν την επικύρωση των μη τυπικών και άτυπων μορφών μάθησης
- Έναν ευρωπαϊκό χώρο εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Ουσιαστικά ενισχυμένες δυνατότητες για διακρατική κινητικότητα
- Εύκολα προσιτές και εξαιρετικής ποιότητας υπηρεσίες διά βίου ενημέρωσης, προσανατολισμού και συμβουλευτικής.

1.2. Το Εθνικό Πλαίσιο της Επαγγελματικής Κατάρτισης

1.2.1. Εισαγωγικά

Ουσιαστικά η επαγγελματική κατάρτιση καθιερώνεται στην Ελλάδα με τους Νόμους 1566/1985 και 2009/1992 οι οποίοι δημιουργούν νέες δομές και εποπτικά όργανα. Ταυτόχρονα δημιουργούν ένα κοινό πλαίσιο για τις προδιαγραφές λειτουργίας και τις εκπαιδευτικές μεθόδους, το οποίο αφορά πολλές επαγγελματικές σχολές υπό την επίβλεψη διάφορων φορέων.

Ο πρώτος νόμος δημιουργεί ορισμένες νέες μορφές ινστιτούτων κατάρτισης (σχολές μαθητείας, επαγγελματικές σχολές κ.ο.κ.) και θέτει ένα πλαίσιο κατανομής και διαχείρισης των κονδυλίων για τα επαγγελματικά εκπαιδευτήρια ανώτερου δευτεροβάθμιου επιπέδου και ορίζει το δωρεάν χαρακτήρα για τους σπουδαστές της επαγγελματικής κατάρτισης σε δημόσια εκπαιδευτήρια.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΟ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Ο Νόμος 2009/1992 θέτει σε ισχύ, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ιδρύει τον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.) και ρυθμίζει την οργάνωση και λειτουργία των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.

Ο Νόμος 3879/2010 καταργεί τον Ο.Ε.Ε.Κ. και τα Ι.Ε.Κ. αποτελούν μονάδες της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).⁷

Το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (Ι.Νε.Δι.Βι.Μ.) αναλαμβάνει την τεχνολογική, επιστημονική, διαχειριστική και λογιστική υποστήριξη των δράσεων, προγραμμάτων και έργων που υλοποιεί η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης.⁸

Η Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης θα συνεχίσει να έχει την εποπτεία των Δημοσίων Ι.Ε.Κ., σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας τους μέχρι τις 15.02.2013, οπότε συνολικά το σύστημα της διαχείρισης τους μεταβιβάζεται στις Περιφέρειες, με την εφαρμογή των άρθρων 12 και 21 του ν.3879/2010.⁹

1.2.2. Αποστολή, οργάνωση και λειτουργία των Δ.Ι.Ε.Κ

Τον Σεπτέμβριο του 1992, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν.2009/92,¹⁰ ιδρύθηκαν για πρώτη φορά και δοκιμαστικά τα πρώτα 15 Δημόσια Ι.Ε.Κ. Το Σεπτέμβριο του 1993 δόθηκαν και οι πρώτες άδειες λειτουργίας ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.

Σκοπός των Ι.Ε.Κ. κατά το νομοθέτη, είναι η παροχή κάθε είδους συμπληρωματικής ή αρχικής κατάρτισης, ώστε να συμβάλλουν αποφασιστικά στη βελτίωση και στην παραγωγική διαδικασία της αγοράς εργασίας, καθώς και στην ένταξη των ατόμων σε αυτήν. Η κατάρτιση που προσφέρουν επιδιώκει να προσδώσει στους νέους συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες άμεσα εφαρμόσιμες και εξαιρετικά απαραίτητες στην αγορά εργασίας.

⁷ ν.3879-10/Φ.Ε.Κ. 163/τ. Α'/21.09.2010.

⁸ ν.2909-01/Φ.Ε.Κ. 90/τ. Α'/02.05.2001 & Κ.Υ.Α. 127175/Η/Φ.Ε.Κ. 2508/τ. Β'/04.11.2011.

⁹ ν.3879-10/Φ.Ε.Κ. 163/τ. Α'/21.09.2010.

¹⁰ ν.2009-92/Φ.Ε.Κ. 018/τ. Α'/14.02.1992.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Παράλληλα και στα πλαίσια του ίδιου νόμου, συγκροτήθηκε ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ο οποίος μεριμνά για το σχεδιασμό και τη χάραξη πολιτικής για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη χώρα μας. Επίσης, προωθεί κατά προτεραιότητα τα επαγγελματικά δικαιώματα των ειδικοτήτων που αφορούν επαγγέλματα για τα οποία απαιτείται άδεια άσκησης επαγγέλματος, ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. στην αγορά εργασίας, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Ο σχεδιασμός της μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης καλύπτει το χώρο μεταξύ δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Πρόσβαση στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. έχουν οι:

- Απόφοιτοι ΓΕ.Λ
- Απόφοιτοι ΕΠΑ.Λ - ΕΠΑ.Σ (στο γ' εξάμηνο συναφούς ειδικότητας)
- Απόφοιτοι οποιουδήποτε άλλου τύπου λυκείου
- Απόφοιτοι Γυμνασίου (πρόσβαση σε ορισμένες ειδικότητες)
- Αλλοδαποί υπήκοοι τόσο των χωρών της Ε.Ε. όσο και εκτός Ε.Ε. (κάτοχοι βεβαίωσης ελληνομάθειας).

Τα **μαθήματα** των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, σύμφωνα με τη φιλοσοφία ίδρυσής τους, είναι προσανατολισμένα στην αγορά εργασίας σχεδιασμένα με τη συνεργασία της πολιτείας, των εργοδοτών και των εργαζομένων. Οι καταρτιζόμενοι λαμβάνουν βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης που τους δίνει τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στις τελικές εξετάσεις πιστοποίησης για την απόκτηση Διπλώματος Επαγγελματικής Κατάρτισης. Ο απόφοιτος του Ι.Ε.Κ. αποκτά:

- Δίπλωμα αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Παιδείας, στην Ελλάδα και σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- Ουσιαστική κατάρτιση επιπέδου,
- Εξειδίκευση σε σύγχρονα επαγγέλματα,

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

- Θεσμοθετημένα επαγγελματικά δικαιώματα για πολλές ειδικότητες,
- Σημαντική πριμοδότηση για πρόσληψη στο Δημόσιο, αφού το δίπλωμα του Ι.Ε.Κ., εφόσον είναι αντίστοιχο με τον πρώτο τίτλο σπουδών, πριμοδοτείτε με 150 μόρια σαν δεύτερος τίτλος σπουδών. Σε θέσεις πολλών κλάδων και ειδικοτήτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αποκλειστικό ή κύριο προσόν είναι το δίπλωμα των Ι.Ε.Κ.,¹¹
- Δυνατότητα δραστηριοποίησης των απόφοιτων ως ελεύθερων επαγγελματιών,
- Προϋποθέσεις λειτουργίας ατομικής επιχείρησης.¹²

Τα Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης προσφέρουν στους υποψήφιους, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους:

- Χαμηλά δίδακτρα συγκριτικά με αυτά που πληρώνουν οι καταρτιζόμενοι στα Ιδιωτικά,
- Μειωμένο εισιτήριο στις αστικές συγκοινωνίες,
- Δωρεάν ασφαλιστική κάλυψη κατά ατυχημάτων και ασθενειών κατά τη διάρκεια της φοίτησης,
- Αναβολή στράτευσης ως και το 24ο έτος (άρρηνες).

Ο αριθμός των καταρτιζομένων στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. ανέρχεται (σήμερα) περίπου στις 9.800. Από την έναρξη λειτουργίας των δημοσίων Ι.Ε.Κ., έχουν αποφοιτήσει συνολικά πάνω από 60.000 καταρτιζόμενοι.¹³ Στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. που λειτουργούν σήμερα, είναι αποσπασμένοι 307 εκπαιδευτικοί (για την περίοδο 2012-2013), οι οποίοι καλύπτουν τις διοικητικές ανάγκες λειτουργίας αυτών.¹⁴ Την περίοδο 2011-2012, ο αντίστοιχος αριθμός έφθασε τους 600, ενώ την περίοδο 2010-2011 ανερχόταν στους 1.580

¹¹ Άρθρο 8, ν.3051-02/ΦΕΚ 220/τ. Α'/20.09.2002.

¹² Π.Δ. 50/2001, Φ.Ε.Κ. 39/τ. Α'/05.03.2001 «Καθορισμός των προσόντων διορισμού σε θέσεις φορέων του δημόσιου τομέα».

¹³ <http://iek-neapol.thess.sch.gr/iek.htm>

¹⁴ Απόφαση υπ. αριθμ: 89303-Δ2-02.08.2012/Υφυπουργού ΥΠαιΘΠΑ «Αποσπάσεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας κα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. για το σχολικό έτος 2012-2013».

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

καθηγητές.¹⁵ Οι εκπαιδευτές των Ι.Ε.Κ. προέρχονται από την αγορά εργασίας και την τριτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο αριθμός των εκπαιδευτών στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. ανέρχεται περίπου σε 9.500. Στα πλαίσια του Β' Κ.Π.Σ. υλοποιήθηκε πρόγραμμα επιμόρφωσης των εκπαιδευτών Δημοσίων Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Τα Ι.Ε.Κ. προσβλέπουν στην παροχή υψηλού επιπέδου προσόντων, με απώτερο σκοπό την απορρόφηση των καταρτιζομένων στην αγορά εργασίας. Έτσι, προκύπτει η ανάγκη εύρεσης και πρόσληψης των ικανότερων εκπαιδευτών, που θα παρέχουν υψηλής ποιότητας κατάρτιση.¹⁶

Το 2011 η λειτουργία και ο εποπτικός έλεγχος των Δημοσίων και Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ. μεταβιβάστηκε στο Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.). Το Ι.Δ.ΕΚ.Ε. ιδρύθηκε με το ν.2327/1995,¹⁷ ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο τελούσε υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.) - νυν Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης (Γ.Γ.Δ.Β.Μ.)- του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (νυν Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α.), ενώ πλέον αποτελεί μέρος των συγχωνευόμενων, διά απορρόφησης, καταργούμενων ως αυτοτελών ν.π.ι.δ., που εντάσσεται στο Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, σε εκτέλεση του ν.4002/2011,¹⁸ καθώς οι αρμοδιότητες των συγχωνευόμενων φορέων ανατίθενται και ασκούνται εφεξής από το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης.¹⁹

Το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (Ι.Νε.Δι.Βι.Μ.) αναλαμβάνει την τεχνολογική, επιστημονική, διαχειριστική και λογιστική υποστήριξη των δράσεων, προγραμμάτων και έργων που υλοποιεί η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης.²⁰

Η Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης θα συνεχίσει να έχει την εποπτεία των Δημοσίων Ι.Ε.Κ., σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας τους μέχρι τις 15.02.2013,

¹⁵ Δελτίο Τύπου Υπουργού Παιδείας στις 04.08.2010.

¹⁶ Cedefop, Eurydice (Δ. Ευστρατίου, Ν. Σκλαβενίτης, Α. Πλέσσα-Παπαδάκη): Δομές Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη, Ελλάδα 2009/10.

¹⁷ ν.2327-95/Φ.Ε.Κ. 156/τ. Α'/31.05.1995.

¹⁸ ν.4002-11/Φ.Ε.Κ. 180/τ. Α'/22.08.2011.

¹⁹ Κ.Υ.Α. 127175/Η/ Φ.Ε.Κ. 2508/τ. Β'/04.11.2011.

²⁰ ν.2909-01/Φ.Ε.Κ. 90/τ. Α'/02.05.2001 & Κ.Υ.Α. 127175/Η/ Φ.Ε.Κ. 2508/τ. Β'/04.11.2011.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

οπότε συνολικά το σύστημα της διαχείρισης τους μεταβιβάζεται στις Περιφέρειες, με την εφαρμογή των άρθρων 12 και 21 του ν.3879/2010.²¹

Η λειτουργία των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.

Τα δημόσια Ι.Ε.Κ. χρησιμοποιούν χώρους των κτηρίων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή εκμισθώνουν χώρους και τους διαμορφώνουν σύμφωνα με τις ανάγκες τους.²²

Οι υποψήφιοι για κατάρτιση επιλέγονται κατόπιν διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων επιλογής.²³ Οι αιτήσεις των υποψηφίων υποβάλλονται στα Ι.Ε.Κ. στις αρχές Σεπτεμβρίου για το χειμερινό εξάμηνο και στις αρχές Ιανουαρίου για το εαρινό εξάμηνο, αντίστοιχα.²⁴

Ειδικότερα, κατά τη διαδικασία επιλογής, λαμβάνονται υπόψη:²⁵

- Ο βαθμός του τίτλου σπουδών
- Η ηλικία του υποψηφίου
- Η επαγγελματική εμπειρία στην ειδικότητα που επέλεξε ο υποψήφιος
- Η οικογενειακή κατάσταση (για γονέα ή τέκνο πολύτεκνης οικογένειας).

Όταν απαιτείται λόγω συνθηκών, η πραγματοποίηση εργαστηριακών ασκήσεων ή πρακτικής άσκησης σε χρονικά διαστήματα διαφορετικά από τα παραπάνω οριζόμενα, με απόφαση του Δ.Σ. ορίζονται διακεκομμένα διαστήματα κατάρτισης με αθροιστική διάρκεια.

Η κατάρτιση διαρκεί έως 4 εξάμηνα, για τους κατόχους Απολυτηρίου Λυκείου και 2 εξάμηνα για τους κατόχους Απολυτηρίου Γυμνασίου. Κάθε έτος κατάρτισης

²¹ ν.3879-10/Φ.Ε.Κ. 163/ Τεύχος Α'/21.09.2010.

²² Άρθρο 5/ν.2009-92/ΦΕΚ 18/τ. Α'/14.02.1992 «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις».

²³ Ο Κανονισμός Επαγγελματικής Κατάρτισης και Λειτουργίας των Ι.Ε.Κ. (Απόφαση Ο.Ε.Κ. Ε/12450/Φ.Ε.Κ. 593/τ. Β'/03.08.1994, όπως ισχύει) προβλέπει τους όρους και τις προϋποθέσεις της διαδικασίας επιλογής και εγγραφής των υποψηφίων καταρτιζομένων, καθώς και φοίτησης, συμμετοχής σε εξετάσεις έως και την αποφοίτηση καταρτιζομένων των Ι.Ε.Κ.

²⁴ Η οριστικοποίηση των εγγραφών πραγματοποιείται έως το τέλος Σεπτεμβρίου στο χειμερινό εξάμηνο και έως τα μέσα Φεβρουαρίου για το εαρινό εξάμηνο.

²⁵ ο.π. Δείτε Κανονισμό Επαγγελματικής Κατάρτισης και Λειτουργίας των Ι.Ε.Κ. (όπως ισχύει).

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

αποτελείται από δύο αυτοτελή εξάμηνα κατάρτισης, το φθινοπωρινό και το εαρινό, που το καθένα περιλαμβάνει 14 πλήρεις εβδομάδες κατάρτισης. Το φθινοπωρινό εξάμηνο κατάρτισης αρχίζει τον Οκτώβριο και τελειώνει το Φεβρουάριο και το εαρινό εξάμηνο κατάρτισης αρχίζει το Φεβρουάριο και τελειώνει τον Ιούνιο.

Τα Ι.Ε.Κ. λειτουργούν με ευθύνη του Διευθυντή και του Υποδιευθυντή (ή Αναπληρωτή Διευθυντή).²⁶ Ο πρώτος αξιολογεί και εποπτεύει το έργο των εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων, αναπτύσσει σχέσεις με τον κοινωνικό και παραγωγικό περίγυρο, ασχολείται με θέματα επικοινωνίας και συνεργασίας με γονείς και κηδεμόνες, εργαζόμενους και καταρτιζόμενους, θεωρεί και ακυρώνει συμβάσεις μεταξύ εργοδοτών και καταρτιζομένων, εγκρίνει και εκτελεί την προμήθεια υλικών, την εκκαθάριση και την καταβολή των δαπανών, μισθοδοσίας και αποζημιώσεων και χειρίζεται γενικά τα οικονομικά των Ι.Ε.Κ. Τέλος, μονογραφεί και υπογραφεί συμβάσεις με εταιρείες κοινής ωφέλειας κλπ.

Ο υποδιευθυντής (ή αναπληρωτής διευθυντής) αξιολογεί και εποπτεύει το εκπαιδευτικό έργο των Ι.Ε.Κ., ασχολείται με τα προβλήματα των ωρολογίων προγραμμάτων, μεριμνά για την εξασφάλιση του αναγκαίου υλικού (βιβλία, εξοπλισμός, σημειώσεις, εποπτικό υλικό κλπ), τηρεί αρχείο παρακολούθησης αποφοίτων, εκδίδει βεβαιώσεις ωρομίσθιου προσωπικού και χορηγεί άδειες στο προσωπικό του Ι.Ε.Κ.

Τρεις υπηρεσίες-τμήματα επικουρούν το έργο των διευθυντών, το Τμήμα Διοικητικών Θεμάτων και Πιστοποίησης, το Τμήμα Οικονομικών Θεμάτων και η Γραμματεία.

Τα Ι.Ε.Κ. απευθύνονται σε άτομα άνω των 18 ετών που δε δύνανται ή δεν επιθυμούν ή δεν επιτυγχάνουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης ή σε τεχνολογικά εκπαιδευτικά ινστιτούτα, αλλά χρειάζεται να λάβουν αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας

²⁶ Ο Κανονισμός Λειτουργίας του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.), Υ.Α. Α/14442/Φ.Ε.Κ. 1045/τ. Β'/09.10.2010, όπως ισχύει) προβλέπει τους όρους και τις προϋποθέσεις οργάνωσης-διοίκησης-διάρθρωσης των υπηρεσιών Ι.Ε.Κ.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

εφοδιασμένα με τα απαραίτητα προσόντα. Τα Ι.Ε.Κ. προσφέρουν επίσης συμπληρωματική κατάρτιση σε αποφοίτους ΕΠΑ.Λ. (επαγγελματικών λυκείων) και ΕΠΑ.Σ. (επαγγελματικών σχολών) στον τομέα ειδικότητάς τους. Απευθύνονται επίσης σε άτομα ωριμότερης ηλικίας που επιθυμούν να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους και να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.²⁷

Οι κάτοχοι Πτυχίου Τ.Ε.Ε. Β΄ Κύκλου (ή Τ.Ε.Λ.) φοιτούν στα Ι.Ε.Κ. απευθείας στο 3^ο εξάμηνο στην αντίστοιχη ειδικότητα (συνολική διάρκεια φοίτησης 1 έτους), ή επιλέγουν οποιαδήποτε άλλη ειδικότητα των Ι.Ε.Κ., φοιτώντας κανονικά 4 εξάμηνα.

Οι παραπάνω σπουδαστές με την αποφοίτησή τους είναι κάτοχοι διπλώματος επαγγελματικής κατάρτισης επιπέδου Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τίτλοι & Επαγγελματικά Δικαιώματα

Σύμφωνα με το άρθρο του Ν.2009/92 η κατάρτιση που προσφέρουν τα Ι.Ε.Κ. διαβαθμίζεται σε 4 επίπεδα.

- Το πρώτο επίπεδο διασφαλίζει κατάρτιση δύο εξαμήνων για ενήλικες αποφοίτους γυμνασίου και παραχωρεί πιστοποιητικό επαγγελματικής κατάρτισης επιπέδου 1.
- Το δεύτερο επίπεδο απονέμει πτυχίο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης χωρίς φοίτηση στους αποφοίτους των ΤΕΣ και των αντίστοιχων σχολών όλων των υπουργείων και φορέων.
- Το τρίτο επίπεδο απονέμει, επίσης χωρίς φοίτηση, πτυχίο σε απόφοιτους τμήματος ειδίκευσης ΕΠΛ και σε απόφοιτους ΤΕΛ.
- Στο τέταρτο επίπεδο παραχωρείται δίπλωμα επαγγελματικής κατάρτισης επιπέδου μεταδευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης σε κατόχους εκπαιδευτικών τίτλων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

²⁷ Cedefop, Eurydice, Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Δομές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη, στην Ελλάδα, 2009/10.

Όσοι ολοκληρώνουν με επιτυχία την κατάρτισή τους στα δημόσια αλλά και ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. λαμβάνουν **Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης**, που τους δίνει το δικαίωμα να συμμετέχουν στις εξετάσεις πιστοποίησης επαγγελματικής κατάρτισης για την απόκτηση **Διπλώματος Επαγγελματικής Κατάρτισης**, επιπέδου μετά-δευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης.

Πρόγραμμα Σπουδών

Τα πρώτα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα καταρτίστηκαν από επιτροπές του ΟΕΕΚ. Στη συνέχεια, όταν δηλαδή επιτράπηκε η λειτουργία Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ., πλήθος αναλυτικών προγραμμάτων καταρτίστηκαν προς έγκριση στις αρμόδιες επιτροπές του ΟΕΕΚ. Η μέθοδος που ακολουθείται για την κατάρτιση του αναλυτικού προγράμματος, το οποίο αφορά νέα ειδικότητα, είναι σύμφωνη με τα πρότυπα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, για παράδειγμα, πριν από την παρουσίαση των συγκεκριμένων μαθημάτων για την κάλυψη του γνωστικού αντικείμενου, προηγείται ανάλυση του επαγγέλματος, όπως περιγραφή, ανάγκες, σκοπός, ονομασία, διάρκεια, κατεύθυνση, αγορά εργασίας και προοπτικές απασχόλησης.

Συγκεκριμένα, η επιλογή των ειδικοτήτων που λειτουργούσαν στα Ι.Ε.Κ., γινόταν από την Κεντρική Διοίκηση του Ο.Ε.Ε.Κ., μετά από εισήγηση της Διοίκησης του κάθε Ι.Ε.Κ. προς τη Συμβουλευτική Επιτροπή που λειτουργεί στην αρμόδια Περιφερειακή διοίκηση. Η Συμβουλευτική Επιτροπή καλείται να διαδραματίσει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο, με δεδομένη και τη μεταβίβαση της λειτουργίας των δημοσίων Ι.Ε.Κ. προς τις Περιφέρειες.²⁸

Η Τριμερή Συμβουλευτική Επιτροπή (Τ.Σ.Ε.) αποτελείται από εκπροσώπους των Κοινωνικών εταίρων (εργοδοτών και εργαζομένων) και των Ι.Ε.Κ. Αυτοί είναι:

²⁸ ο.π. Δείτε Κανονισμό Λειτουργίας του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.), όπως ισχύει, σχετικά με την Τριμερή Συμβουλευτική Επιτροπή, καθώς κύριο έργο της είναι η διερεύνηση και εκτίμηση των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων της αγοράς εργασίας, η ιεράρχηση των επαγγελματικών ειδικοτήτων (που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ι.Ε.Κ.), ως και η προώθηση, σε περιφερειακό επίπεδο, της κοινωνικής συνείδησης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, που είναι μια συνεχιζόμενη και δια βίου λειτουργία.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

- Ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων (ΣΕΒ)
- Το Ινστιτούτο Βιομηχανικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
- Η Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου
- Το Κέντρο Ανάπτυξης Ελληνικού Εμπορίου
- Η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ)
- Η Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματικών και Βιοτεχνών Ελλάδος.

Πρόκειται για φορείς, που έχουν προωθήσει την έρευνα στο ανθρώπινο δυναμικό και έχουν αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες και θετικές παρεμβάσεις στην εθνική αγορά εργασίας όπως, η δημιουργία συστημάτων πιστοποίησης.

Η επιτροπή εκτιμά την εισήγηση της διοίκησης του Ι.Ε.Κ., σε συνδυασμό με την γνώση που έχουν για τις ειδικότερες τοπικές συνθήκες και τις ανάγκες σε τεχνικό και λοιπό προσωπικό που ζητούν οι επιχειρήσεις, τις προοπτικές κάθε επαγγέλματος, κ.λπ.

Οι καταρτιζόμενοι παρακολουθούν υποχρεωτικά θεωρητικά, εργαστηριακά και μικτά μαθήματα βάσει των εκπαιδευτικών αναλυτικών προγραμμάτων, τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα κλάδων και ειδικοτήτων.^{29 30}

Η φοίτηση στα δημόσια Ι.Ε.Κ. πραγματοποιείται κυρίως τις απογευματινές ώρες, ενώ η διάρκεια της ωριαίας διδασκαλίας, όλων των μαθημάτων, ορίζεται σε 45 λεπτά. Η διδασκαλία των εργαστηριακών μαθημάτων ή του εργαστηριακού μέρους των μικτών μαθημάτων είναι δυνατόν να είναι συνεχόμενη, μέχρι τρεις (3) ώρες.

²⁹ Οι τομείς αυτοί είναι οι εξής: Πληροφορικής - Τηλεπικοινωνιών – Δικτύων, Χρηματοπιστωτικών και Διοικητικών Υπηρεσιών, Εστίασης, Τουρισμού και Μεταφορών, Ηλεκτρονικής-Ηλεκτρολογίας-Μηχανολογίας, Δομικών και Συναφών Κατασκευών, Χημικής Βιομηχανίας, Εφαρμοσμένων Τεχνών, Ενέργειας – Περιβάλλοντος, Υγείας – Αισθητικής – Κοινωνικών Υπηρεσιών, Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Ένδυσης – Υπόδησης, Πολιτισμού – Αθλητισμού, Γεωτεχνικός. Στα διδασκόμενα μαθήματα δίνεται έμφαση στην ειδίκευση και όχι στις γενικότερες επαγγελματικές δεξιότητες (<http://cert.gsae.edu.gr/>).

³⁰ Cedefop, Eurydice (Δ. Ευστρατίου, Ν. Σκλαβενίτης, Α. Πλέσσα-Παπαδάκη): Δομές Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη, Ελλάδα 2009/10.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Η διδασκαλία οργανώνεται κατά ειδικότητες, ενώ κάθε ειδικότητα προσφέρει το δικό της, ξεχωριστό και ολοκληρωμένο σύνολο μαθημάτων, οργανωμένων σε συγκεκριμένες διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα. Για τις ποικίλες ειδικότητες του ίδιου τομέα προσφέρεται ένας ξεχωριστός και πλήρης κύκλος μαθημάτων, οργανωμένων σε συγκεκριμένες διδακτικές ώρες ανά εβδομάδα. Η διδακτική μέθοδος που χρησιμοποιείται επιδιώκει να προσφέρει επικαιροποιημένη και ποιοτική κατάρτιση με σύγχρονο τρόπο τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τα μέσα, με συνδυασμό θεωρητικής παρουσίασης και εργαστηριακής πρακτικής. Στα προγράμματα σπουδών έχει ενσωματωθεί η πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων σε εργασιακούς χώρους. Προβλέπονται επισκέψεις σε επιχειρήσεις ως ένας τρόπος άμεσης αντίληψης της πραγματικής διάστασης του χώρου εργασίας, ώστε να αφομοιώνεται και να μετασχηματίζεται η θεωρητική γνώση και να διευκολύνεται η επαγγελματική αποκατάσταση των σπουδαστών.

Στα δύο τελευταία εξάμηνα, που διδάσκονται κυρίως μαθήματα εξειδίκευσης στη συγκεκριμένη ειδικότητα, η διδασκαλία προβλέπεται να γίνεται με καινοτόμες μεθόδους (διαδικτυακή διδασκαλία - τηλεμάθηση, προσομοιώσεις, μελέτες περιπτώσεων, παιχνίδι ρόλων, κλπ.) ενώ τα εργαστηριακά και μικτά μαθήματα να διδάσκονται σε σύγχρονα εξοπλισμένα εργαστήρια των Ι.Ε.Κ., ώστε να ενισχύεται η τεχνική κατάρτιση.

Τα προγράμματα σπουδών των Ι.Ε.Κ. αναβαθμίζονται, βελτιώνονται και επικαιροποιούνται τακτικά. Φιλοδοξία είναι να δημιουργούνται νέες καινοτόμες ειδικότητες, κατόπιν τεκμηριωμένων προτάσεων από κοινωνικούς φορείς ή εταίρους, αφού στόχος είναι η παροχή ποιοτικής κατάρτισης, που αφογκράζεται τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και η επαρκής επαγγελματική διέξοδος.³¹

³¹ Δείτε αναλυτικότερα τον ιστοτόπο της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης: www.gsae.edu.gr.

Αξιολόγηση, πρόοδος και πιστοποίηση

Η αξιολόγηση των καταρτιζομένων χωρίζεται σε δύο φάσεις: αξιολόγηση κατά τη διάρκεια της κατάρτισης και αξιολόγηση μετά το πέρας αυτής.³²

- Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για όλα τα μαθήματα κάθε εξαμήνου κατάρτισης πραγματοποιείται μια εξέταση προόδου, μεταξύ της 8ης και 10ης εβδομάδας κατάρτισης. Στο τέλος κάθε εξαμήνου προβλέπεται τελική εξέταση, σε κάθε μάθημα, με τη μορφή διαγωνίσματος.

Ο τελικός βαθμός του κάθε μαθήματος υπολογίζεται με βάση το Μ.Ο. των εξετάσεων προόδου και του τελικού διαγωνίσματος, σε βαθμολογική κλίμακα από το ένα (1) έως το είκοσι (20). Η αξιολόγηση, στη φάση αυτή της κατάρτισης, γίνεται από το διδάσκοντα του κάθε μαθήματος. Οι καταρτιζόμενοι που ολοκληρώνουν με επιτυχία την παρακολούθηση όλων των εξαμήνων στα δημόσια και ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (Β.Ε.Κ.).

- Αξιολόγηση μετά το πέρας της κατάρτισης

Μετά την απόκτηση της Β.Ε.Κ., οι απόφοιτοι έχουν το δικαίωμα να συμμετάσχουν στις εξετάσεις Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης για την απόκτηση Διπλώματος ή Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Κατάρτισης. Οι εξετάσεις διενεργούνται δύο φορές το χρόνο και οι καταρτιζόμενοι εξετάζονται από την Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Κ.) και τις Περιφερειακές Εξεταστικές Επιτροπές Πιστοποίησης (Π.Ε.Ε.Π.) οι οποίες συγκροτούνται με Απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Οι εξετάσεις πιστοποίησης είναι κοινές για τα δημόσια και τα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. και τα Ι.Ε.Κ. άλλων φορέων (αναλυτικά αναφορά στο Κεφάλαιο των Αποτελεσμάτων της Έρευνας Πεδίου).

³² Δελτίου Τύπου του Υπουργού Παιδείας στις 04.08.2010.

Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι αναγνωρισμένο στην Ελλάδα και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ε.Ε. και προαπαιτείται για τη λήψη άδειας άσκησης επαγγέλματος στις συναφείς ειδικότητες. Ο Ο.Ε.Ε.Κ. είχε ρυθμίσει τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. σε αρκετές ειδικότητες. Εκδίδοντας, επίσης διπλώματα επαγγελματικής κατάρτισης, σε συνεργασία με θεσμικούς φορείς, τα οποία αναγνωρίζονται ως τυπικό προσόν στο δημόσιο τομέα. Ειδικότερα, σύμφωνα με το Π.Δ. 50/2001 και τις τροποποιήσεις του, το δίπλωμα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι προσόν για την πρόσληψη στον δημόσιο τομέα.³³

Οι απόφοιτοι του Ο.Ε.Ε.Κ. δεν έχουν άμεση πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παρά μόνο μέσω των πανελλαδικών εξετάσεων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), δημόσια ή ιδιωτικά, που θεσπίστηκαν με το νόμο 2009/ 1992 (ΦΕΚ 18, τ. Α΄) και τα οποία αποσκοπούν στην παροχή κάθε είδους επαγγελματικής κατάρτισης στους απόφοιτους λυκείων, δεν εντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα και σε εκπαιδευτική βαθμίδα.³⁴ Πρόκειται δηλαδή για αδιαβάθμιτη εκπαίδευση γεγονός που προκαλεί πολλά προβλήματα στην οριζόντια «κυκλοφορία» των αποφοίτων τους.

Εκπαιδευτική καθοδήγηση

Τα Ι.Ε.Κ. (Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης) προσβλέπουν στην παροχή υψηλού επιπέδου προσόντων, με απώτερο σκοπό την απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Για την ενδυνάμωση του σκοπού αυτού δημιουργήθηκαν τα Γραφεία Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Σταδιοδρομίας (Γ.Ε.Α.Σ.), τα οποία λειτουργούν στα Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.), αποτέλεσαν προτεραιότητα της Διοίκησης του Ο.Ε.Ε.Κ και επεδίωκαν την άμεση σύνδεση των αποφοίτων με την αγορά εργασίας. Ειδικότερα επεδίωκαν να:

³³ Επιπρόσθετα του Π.Δ. 50/2001, δείτε Π.Δ. 347/2003 (Φ.Ε.Κ. 115/τ. Α΄/31.12.2003, Εγκύκλιος Φ/13/1873, παράρτημα γ., το Π.Δ. 44/2005 (Φ.Ε.Κ. 63/τ. Α΄/09.03.2005), το Π.Δ.116/2006 (Φ.Ε.Κ. 115/τ. Α΄/09.06.2006), το Π.Δ. 146/2007 (Φ.Ε.Κ. 185/τ. Α΄/03.08.2007).

³⁴ Χ. Σαΐτης, *Οργάνωση & Διοίκηση Δομών Εκπαίδευσης*, Εκπαιδευτικό Υλικό, Αθήνα 2008

- συμβάλλουν στη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας, στη βελτίωση της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού, στη μείωση των ανισορροπιών μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εργασίας, καθώς και στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων.
- διευκολύνουν την ένταξη των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ. στην αγορά εργασίας.
- παρέχουν πλήρη και έγκυρη πληροφόρηση για τις δυνατότητες εκπαίδευσης, κατάρτισης, δια βίου μάθησης και απασχόλησης σε εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- συλλέγουν χρήσιμα στοιχεία για την απασχολησιμότητα των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. και την αξιοποίησή τους για την αναβάθμιση των προσφερόμενων προγραμμάτων κατάρτισης, προσαρμόζοντας τις ειδικότητες των Ι.Ε.Κ. στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Στις περιοχές όπου λειτουργούν τα Ι.Ε.Κ., μπορούν να διεξάγονται έρευνες αγοράς με στόχο την προσαρμογή των ειδικοτήτων στις ανάγκες που υφίστανται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Η οργάνωση των τομέων, των ειδικοτήτων και του επιμέρους αριθμού τους γίνεται συνολικά, λαμβανομένων υπόψη γεωγραφικών και τοπικών κριτηρίων.³⁵ Η απόφαση για την ίδρυση, λειτουργία ή ενδεχόμενη κατάργηση ειδικοτήτων λαμβάνεται από το Περιφερειακό Συμβούλιο μετά από πρόταση των Τριμερών Συμβουλευτικών Επιτροπών (Τ.Σ.Ε.), οι οποίες αποτελούνται από εκπροσώπους των εργαζομένων, των εργοδοτών και των Ι.Ε.Κ.

Η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της λειτουργίας του Θεσμού αυτού αποτελεί ένα σημαντικό αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα προς διερεύνηση.

³⁵ ο.π. Cedefop, Eurymdice, Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Δομές Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη, Ελλάδα 2009/10.

Ο Θεσμός των Υποτροφιών των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.

Με Κοινή Υπουργική Απόφαση (Δ/16020) καθιερώθηκε ο θεσμός των υποτροφιών στους εκπαιδευόμενους των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.³⁶ Η υποτροφία είχε ως σκοπό την καλλιέργεια της άμιλλας μεταξύ των εκπαιδευόμενων και της ενίσχυσης των οικονομικά ασθενέστερων. Συνίσταται σε ένα εφάπαξ ποσό ύψους € 750, ανά εξάμηνο κατάρτισης.

Οι υποψήφιοι είχαν τη δυνατότητα να καταθέσουν να απαραίτητα δικαιολογητικά στο Δημόσιο Ι.Ε.Κ., όπου φοιτούν και λάμβαναν πριμοδότηση, σύμφωνα με τα κριτήρια που όριζε η σχετική Κοινή Υπουργική Απόφαση. Αξίζει, να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα προαναφερθέντα κριτήρια, ο υποψήφιος για την υποτροφία έπρεπε να συγκεντρώνει υψηλή βαθμολογία στα μαθήματα του (πάνω από 15), προκειμένου να τη διεκδικήσει. Η Διοίκηση των Ι.Ε.Κ. μεριμνούσε, μετά την υποβολή και επεξεργασία των αιτήσεων τους, στη διαβίβαση των σχετικών πινάκων στη Περιφέρεια, από την οποία τελικά ανακοινώνονται οι παραλήπτες των υποτροφιών.

Εντούτοις, όπως προκύπτει και αναλύεται παρακάτω, μετά την εκκίνηση της πράξης για τη «Χορήγηση Επιταγής (Voucher) Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης» προς τους καταρτιζόμενους των Ι.Ε.Κ., εξαιτίας της εφαρμογής του προγράμματος χορήγησης των επιταγών αυτών προς τους καταρτιζόμενους των Δημοσίων και Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ., ελήφθη η Απόφαση κατάργησης του προγράμματος των υποτροφιών.³⁷

Τρόπος πρόσληψης Εκπαιδευτών στα Ι.Ε.Κ.

Οι προϋποθέσεις πρόσληψης εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών σε Ι.Ε.Κ. είναι, σύμφωνα με τη νομοθεσία, η κατοχή τίτλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η κατοχή τίτλου παιδαγωγικής κατάρτισης (για τους εκπαιδευτικούς που δεν έχουν παρακολουθήσει παιδαγωγικά μαθήματα στο πλαίσιο του κανονικού προγράμματος σπουδών τους), ο

³⁶ Κ.Υ.Α. Δ/16020/Φ.Ε.Κ. 1294/τ. Β'/30.06.2009 «Κανονισμός Υποτροφιών καταρτιζομένων Δημοσίων Ι.Ε.Κ. του Ο.Ε.Ε.Κ. και Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ.».

³⁷ Απόφαση Αναπληρωτή Υπουργού ΠΔΒΜΘ υπ. αριθμ: 2425-27.03.2012 «Κατάργηση της με αριθμ. Δ/16020 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 1294 Β'/30.06.2009)».

οποίος αποκτάται με συμμετοχή σε επιμορφωτικό πρόγραμμα διάρκειας δύο εξαμήνων στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.). Εκτός από τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, η πρόσληψη εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών εξαρτάται και από την προηγούμενη επαγγελματική τους εμπειρία, που θεωρείται σημαντικός συντελεστής. Δεδομένου ότι ο αριθμός των ετών προηγούμενης επαγγελματικής εμπειρίας ποικίλλει, ο συντελεστής αυτός συνήθως συνεκτιμάται με τα τυπικά προσόντα και το εκάστοτε διδακτικό αντικείμενο.³⁸ Οι εκπαιδευτικοί/εκπαιδευτές των Ι.Ε.Κ. δεν λαμβάνουν προπαρασκευαστική κατάρτιση. Επιμόρφωση παρέχόταν από τον Ο.Ε.Ε.Κ. μέσω της διοργάνωσης σεμιναρίων που αφορούν τις τελευταίες εξελίξεις και τις τρέχουσες τάσεις στους διάφορους τομείς που σχετίζονται με τις διαθέσιμες ειδικότητες.

Τα Δίδακτρα στα Δημόσια Ι.Ε.Κ.

Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, υπ.΄ αριθμ. Δ/8007/13.05.2002 «Αύξηση των διδάκτρων των καταρτιζομένων στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. αρμοδιότητας ΥΠΕΠΘ»,³⁹ ορίζεται ότι οι καταρτιζόμενοι καταβάλλουν δίδακτρα που ανέρχονται σε ποσό ύψους € 367. Τα δίδακτρα καταβάλλονται εφάπαξ, με την εγγραφή του καταρτιζομένου σε συμβεβλημένη με το Ινστιτούτο Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης Τράπεζα.

Οι οικονομικά ασθενείς καταβάλλουν δίδακτρα τα οποία ανέρχονται σε ποσό ύψους € 190, εφόσον τηρούν κάποιες προϋποθέσεις.

Εκτός των οικονομικά ασθενών, το ίδιο ποσό καταβάλλουν και τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες που καταρτίζονται σε τμήματα Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, ανεξαρτήτως ύψους εισοδήματος. Οι αλλοδαποί καταρτιζόμενοι εκτός Ε.Ε. καταβάλλουν διπλάσιο

³⁸ Δομές Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη, Ελλάδα 2009/10, CEDEFOP, Eurydice, Δ. Ευστρατίου, Ν. Σκλαβενίτης, Α. Πλέσσα- Παπαδάκη.

³⁹ Φ.Ε.Κ. 668/τ. Β΄/29.05.2002.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

ποσό εκείνου που καταβάλλουν εκάστοτε οι Έλληνες ή Ευρωπαίοι πολίτες καταρτιζόμενοι.⁴⁰

Επιταγή Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης

Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (νυν Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α.) θέλοντας να ενισχύσει την προσπάθεια των νέων κυρίως, ατόμων, στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία, χωρίς τα προσκόμματα της γενικότερης οικονομικής κρίσης που διέρχεται η χώρα, σχεδίασε την πράξη «Χορήγηση Επιταγής (Voucher) Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης».

Η Επιταγή θα παρέχεται στους δικαιούχους από τη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης του υπουργείου Παιδείας και η συνολική συγχρηματοδοτούμενη, μέσω ΕΣΠΑ, δαπάνη για τα οικονομικά έτη 2012-2015 έχει προϋπολογιστεί σε ποσό ύψους 44 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με το σχεδιασμό της ανωτέρω πράξης, σε ετήσια βάση αναμένεται η συμμετοχή έως και 14.000 καταρτιζόμενων ως δικαιούχων-ωφελούμενων, δηλαδή, συνολικά τίθεται στόχος για τη λήψη επιταγής από 56.000 καταρτιζόμενους.

Οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων, η επεξεργασία και έκδοση αποτελεσμάτων θα γίνονται ηλεκτρονικά, σε ειδική πλατφόρμα που τελεί υπό τη διαχείριση του Ινστιτούτου Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης,⁴¹ ενώ δικαίωμα υποβολής θα έχουν όλοι όσοι έχουν εγγραφεί σε οποιοδήποτε από τα εξάμηνα κατάρτισης για τις ειδικότητες τεσσάρων και δύο εξαμήνων στα δημόσια και ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. της χώρας. Κάθε χρόνο, η επιταγή θα χορηγείται σε καταρτιζόμενους-δικαιούχους, οι οποίοι θα λαμβάνουν τις δύο δόσεις της επιταγής υπό την προϋπόθεσή ότι έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς τα

⁴⁰ Δείτε επίσης την Υ.Α. Δ/13074/7.6.00 (Φ.Ε.Κ. 780/τ. Β'/23.06.2000) «Εγγραφή αλλοδαπών σε Δημόσια και Ιδιωτικά ΙΕΚ».

⁴¹ Εντούτοις αναμένεται, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία και την επεξεργασία των οριστικών αποτελεσμάτων, ότι οι οριστικοί πίνακες ωφελουμένων θα καταγράψουν τελικώς 10.918 καταρτιζόμενους δικαιούχους επιταγής, αριθμός σαφώς μικρότερος από τον ετήσιο στόχο, κατά 22%. Δείτε τον ιστοτόπο για την Πράξη της Επιταγής Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στους Καταρτιζόμενους Δ.Ι.Ε.Κ. και Ι.Ι.Ε.Κ., που διαχειρίζεται το Ι.Νε.Δι.Βι.Μ. για αναλυτικά στοιχεία: <http://www.voucher-iek-ggdvm.gr/>.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

δύο εξάμηνα κατάρτισης (φθινοπωρινό και εαρινό) του εκπαιδευτικού έτους. Αυτό σημαίνει πως το συνολικό ποσό θα ανέρχεται στα € 734 (ήτοι € 367 επί δύο εξάμηνα), για το έτος κατάρτισης. Ειδικότερα, οι δικαιούχοι της επιταγής θα επιλεγούν βάσει κριτηρίων, κοινωνικών, γεωγραφικών αλλά και βάσει του προσανατολισμού του υποψηφίου προς την επιλογή συγκεκριμένων ειδικοτήτων αναπτυξιακού χαρακτήρα.⁴²

Η διαδικασία μετάβασης των Δ.Ι.Ε.Κ στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις: Αξιολόγηση των δυσκολιών και των θεσμικών προαπαιτούμενων της διαδικασίας μετάβασης

Η μετάβαση των αρμοδιοτήτων οργάνωσης, σχεδιασμού και λειτουργίας στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις αποτελεί καινοτόμο διαδικασία για το ελληνικό κράτος και την ελληνική δημόσια διοίκηση. Ελλείψει στοιχείων αλλά κυρίως προηγούμενης εμπειρίας για τα ελληνικά δεδομένα, πέρα από την διεθνή και κυρίως ευρωπαϊκή εμπειρία αντίστοιχων προσπαθειών, η Ομάδα Έργου θεώρησε απαραίτητη την ανάπτυξη μιας συζήτησης με τα στελέχη των Περιφερειών. Στο πλαίσιο αυτό και γνωρίζοντας τους περιορισμούς επιδιώχθηκε η συνάντηση με τους Υπευθύνους (τόσο στο επίπεδο της διοίκησης όσο και στο επίπεδο της αιρετής εκπροσώπησης) για το θέμα αυτό από την πλευρά της Περιφέρειας Αττικής. Η Περιφέρεια Αττικής είναι η μεγαλύτερη πληθυσμιακά περιφέρεια της χώρας και σημείο αναφοράς, λόγου ακριβώς του κεντρικού ρόλου που διαδραματίζει, στην ανάπτυξη πολιτικών.

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε, κατά την ολοκλήρωση της παρούσας Μελέτης (Αύγουστος 2012), στα γραφεία της Περιφέρειας Αττικής με τη συμμετοχή της αιρετής διοίκησης και των στελεχών της Περιφέρειας τα οποία θα αναλάβουν ενεργό ρόλο στο συγκεκριμένο έργο. Η συζήτηση διαρθρώθηκε στις εξής θεματικές ενότητες:

- ✓ Στην υφιστάμενη εμπειρία των Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων σε ζητήματα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

⁴² Δείτε Ενημερωτική Εγκύκλιο Ι της Γ.Γ. Δια Βίου Μάθησης, υπ'. αριθμ. 1133/24.10.2011 (<http://www.gsae.edu.gr/>), σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τη διαδικασία χορήγησης της Επιταγής (voucher) Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

- ✓ Στις οικονομικές προδιαγραφές και στην αντίστοιχη προετοιμασία των Περιφερειών προκειμένου να υποδεχτούν το νέο θεσμό εξασφαλίζοντας την ομαλή λειτουργία του
- ✓ Στα θεσμικά ζητήματα που προκύπτουν από τη μετάβαση των αρμοδιοτήτων των Ι.Ε.Κ. στις Περιφέρειες

Αναφορικά με πρώτο ζήτημα, φαίνεται ότι οι Περιφέρειες διαθέτουν προηγούμενη εμπειρία και εμπλοκή σε ζητήματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Ειδικότερα, στο σύνολο των Περιφερειών λειτουργούν Διευθύνσεις Δια Βίου Μάθησης οι οποίες είναι επιφορτισμένες με την υποστήριξη των συλλογικών οργάνων της Περιφέρειας στην εκπόνηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του Περιφερειακού προγράμματος διά βίου μάθησης. Στο Περιφερειακό Πρόγραμμα περιλαμβάνονται επενδύσεις, προγράμματα ή επιμέρους δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης. Παράλληλα η εν λόγω Διεύθυνση, παρέχει υποστήριξη των συλλογικών οργάνων της Περιφέρειας στην έρευνα της αγοράς εργασίας της περιφέρειας, την ιεράρχηση των ειδικοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) και τέλος την πλήρη κάλυψη των διοικητικών τους αναγκών.

Οι επίσημες θεσμικές αρχές των Περιφερειών που θα αναλάβουν τη γενικότερη εποπτεία των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, εκφράζουν ανησυχία για την πιθανή ύπαρξη συσσωρευμένων χρεών που ίσως μεταβιβασθούν μαζί με τα Ινστιτούτα και θα επιβαρύνουν αντίστοιχα και τους προϋπολογισμούς τους. Το σημείο των διαθέσιμων πόρων, αλλά και των πιθανών χρεών αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά εμπόδια της διαδικασίας μεταβίβασης.⁴³

Σχόλιο μελετητή

⁴³ Δείτε συνέντευξη Αντιπεριφερειάρχη Ηπείρου Π. Κολόκα, διαθέσιμη στο: www.ioanninavoice.gr, καθώς και συζήτηση με στελέχη της Περιφέρειας Αττικής σε συνάντηση εργασίας με τα μέλη της Ομάδας Έργου της παρούσας Μελέτης (Αύγουστος 2012).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις στελεχών του Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, βάσει του άρθρου 24, παρ. 14 του Ν. 3879/2010 ο οποίος προβλέπει «Οι εν γένει οικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις του Ο.Ε.Ε.Κ. μεταφέρονται από την κατάργησή του στο Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων υπεισέρχεται στις εκκρεμείς δίκες του Οργανισμού», τα χρέη των Ι.Ε.Κ., τα οποία αφορούν στη διαχείρισή τους κατά την περίοδο λειτουργίας μέχρι το 2011, έχουν μεταβιβασθεί στο Υπουργείο Παιδείας.

Οι απαραίτητες όμως, θεσμικές προετοιμασίες που θα αποτελούσαν και το υπόβαθρο στη διοικητική τους οργάνωση, βρίσκονται, ακόμα σε πρώιμο στάδιο. Η Επιτροπή για την προετοιμασία της λειτουργίας των Δ.Ι.Ε.Κ. από τις Περιφέρειες, κατέστη ανενεργή από της συστάσεως της, δηλαδή το Μάρτιο του 2012.

Ειδικότερα, τα θέματα στα οποία εντοπίζεται κυρίως, η ανησυχία των αρχών της Περιφέρειας, εν' όψει της έναρξης του εγχειρήματος της μεταβίβασης είναι:

- Το επίπεδο καθορισμού των διδασκτρων των Δ.Ι.Ε.Κ., το ύψος των οποίων, όπως εκφράστηκε από τα στελέχη της Περιφέρειας, θα ήταν επιθυμητό να προσδιοριστεί από το Υπουργείο Παιδείας και πριν την έναρξη της νέας εκπαιδευτικής χρονιάς,
- Η εγκατάσταση των Δ.Ι.Ε.Κ. θα πρέπει να γίνει σε δημόσια κτήρια, έχοντας ως γνώμονα τη βέλτιστη χρήση αυτών και με απώτερο στόχο τη δημιουργία οικονομικών κλίμακας, αφού ληφθούν υπ' όψη παράγοντες όπως η γειτνίαση Δ.Ι.Ε.Κ. όμορων δήμων, τα διαθέσιμα κτήρια και άλλοι,
- Την ένταξη της λειτουργίας τους στο γενικότερο στρατηγικό σχεδιασμό της κάθε Περιφερειακής Αρχής,
- Τη συνεκτίμηση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της Περιφέρειας στο σχεδιασμό και την επιλογή των κατάλληλων ειδικοτήτων κατάρτισης,

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

- Στη διευκρίνιση του καθορισμού του καθεστώτος επιλογής και διορισμού των εκπαιδευτικών των Δ.Ι.Ε.Κ., τόσο κατά τη μεταβατική περίοδο όσο και κατά την πλήρη εφαρμογή του θεσμού από τις Περιφέρειες,
- Την απαραίτητη προετοιμασία και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας που θα αναλάβει την άσκηση του εποπτικού ελέγχου,
- Την επεξεργασία ενός πιθανού σχεδίου συγχώνευσης των Δ.Ι.Ε.Κ. και την έγκαιρη προετοιμασία των Δήμων και της κάθε Περιφέρειας για την πιθανή υλοποίησή του,
- Την αξιοποίηση της χρήσης Επιταγών επιχορήγησης κατάρτισης (Voucher), με την ενίσχυση του προβλεπόμενου ποσού για τα Δ.Ι.Ε.Κ./Ι.Ι.Ε.Κ. και την κατάργηση της αντίστοιχης επιταγής των Κ.Ε.Κ.,
- Τη διασφάλιση ενός αξιόπιστου συστήματος πιστοποίησης των εκπαιδευόμενων και την ανάληψη μέτρων για τη μείωση του αριθμού των υποψηφίων που δε συμμετέχουν στις τελικές εξετάσεις,
- Χαμηλό κόστος στις εξετάσεις Πιστοποίησης,
- Τη θέσπιση ενός μόνιμου πόρου υπέρ των Ι.Ε.Κ., ώστε να διασφαλισθεί ένα ελάχιστο ποσό για την εξασφάλιση της λειτουργίας τους.

Η επίλυση των παραπάνω θεμάτων θα επιτρέψει την καλύτερη δυνατή μετάβαση των Ι.Ε.Κ. στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις και θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα και την ανάδειξη του συγκεκριμένου θεσμού.

1.2.3. Συμπεράσματα και προτάσεις

Στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής οικονομίας αναγνωρίζεται ο προσανατολισμός της στην παραγωγή και αξιοποίηση γνώσεων. Για την επιτυχία του συγκεκριμένου στόχου απαιτούνται πολίτες με γνώση και κρίση.

Τα Ι.Ε.Κ., αναμένεται να αυξήσουν το ρόλο τους, στο άμεσο μέλλον, στο χώρο της επαγγελματικής μετεκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς αποτελούν ένα σημαντικό

εθνικό εργαλείο και μέσο για την άσκηση της αντίστοιχης εθνικής πολιτικής και την ενσωμάτωση της Ευρωπαϊκής πρακτικής στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης.

Η ίδρυση των Ι.Ε.Κ. ως θεσμού που τροφοδοτεί με μεσαία στελέχη την ελληνική παραγωγή σηματοδοτεί την ανάγκη της αγοράς για νέους, οι οποίοι διαθέτουν κατάρτιση, εφαρμοσμένη γνώση και επιδεξιότητα στο βαθμό που απαιτούν οι συνεχόμενες τεχνολογικές και διαρκώς μεταβαλλόμενες οικονομικές συνθήκες της εποχής. Σηματοδοτεί όμως, ταυτόχρονα, την ένδεια της αγοράς από στελέχη που δεν μπόρεσε να προσφέρει ικανοποιητικά και επαρκώς η Τεχνολογική και Επαγγελματική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Κατά συνέπεια, θα μπορούσε η θεσμοθέτηση των Ι.Ε.Κ. να εκληφθεί ως μια προσπάθεια να επιλυθούν οικονομοτεχνικές δυσχέρειες της παραγωγής, εξαιτίας των ελλείψεων που παρουσιάζει το εκπαιδευτικό σύστημα στην προετοιμασία καταρτισμένων στελεχών, ώστε να καλύπτεται η αγορά εργασίας από κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό. Μόνο που σ' αυτή την περίπτωση οφείλει η πολιτεία να μελετήσει και το άνοιγμα που παρατηρείται μεταξύ δευτεροβάθμιας επαγγελματικής κατάρτισης και επιχειρησιακών αναγκών εξαιτίας μιας αποσπασματικής προσέγγισης στην εκπαίδευση και στις ίδιες τις επιχειρησιακές ανάγκες. Άλλωστε η ελληνική επιχείρηση δεν έχει πολλά περιθώρια εναλλακτικών λύσεων στην πολιτική των προσλήψεων. Θα προσλάβει ή ένα απόφοιτο τεχνικού λυκείου, που βρίσκεται σαφώς εκτός των απαιτήσεων της δεδομένης θέσης ή ένα απόφοιτο λυκείου που στερείται τις απαραίτητες τεχνικές γνώσεις.

Ο αριθμός των καταρτιζόμενων που φοιτούν στα κρατικά Ι.Ε.Κ. και οι αιτήσεις που υποβάλλονται αναδεικνύουν το ενδιαφέρον της κοινωνίας για τη συνέχεια του θεσμού και του ρόλου που καλείται να παίξει στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, παρά την προσωρινή μείωση των αιτήσεων λόγω οικονομικής κρίσης.

Για την εξέλιξη της αποστολής τους και την αναβάθμισή τους, απαιτείται πλήρη και οργανική ένταξη στο σύστημα της τεχνικής εκπαίδευσης της χώρας σε συγκεκριμένο

επίπεδο-βαθμίδα που θα έδινε τη δυνατότητα σε όσους απόφοιτους το επιθυμούσαν να συνέχιζαν στην επόμενη βαθμίδα τις σπουδές τους.

Για την εξέλιξη του θεσμού και τη διαρκή προσαρμογή του στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του οικονομικού περιβάλλοντος απαιτείται, επίσης, ο εμπλουτισμός της λειτουργίας των Ι.Ε.Κ. με ακόμη περισσότερο εργασιοκεντρική εκπαιδευτική προσέγγιση. Αυτό σημαίνει ένταση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην πρακτική άσκηση, εργαστηριακά μαθήματα, εκπαιδευτικές επισκέψεις, πρακτική άσκηση κατά τους θερινούς μήνες, κ.α.

Ο προβληματισμός που υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα και οι στόχοι που διατυπώνονται στο χώρο της απασχόλησης και στο χώρο της αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ακολουθούν τις τάσεις που επικρατούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δηλαδή την προώθηση εκπαιδευτικών πολιτικών οι οποίες μεταξύ άλλων αναπτύσσουν το ανθρώπινο δυναμικό, βελτιώνουν την απασχολησιμότητα των νέων και καταπολεμούν τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Για την εύρυθμη λειτουργία των Ι.Ε.Κ., στη μετάβαση τους στο νέο καθεστώς λειτουργίας υπό τη σκέπη της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης απαιτείται περισσότερο από όλα ισχυρό και διαρκές ενδιαφέρον από την πλευρά της νέας εποπτικής αρχής. Η προηγούμενη επιτυχία του θεσμού και τα υψηλά επίπεδα αποδοχής αποτελούν τα ισχυρότερα εχέγγυα για τη συνέχεια και τη μελλοντική δυναμική του.

Η υιοθέτηση της νέας στάσης θα διαχυθεί και στο ανθρώπινο δυναμικό που πλαισιώνει τα Δ.Ι.Ε.Κ. Ο συνδυασμός των προηγούμενων σημείων χαρακτηρίζεται ως κρίσιμο συστατικό στη φάση της μετάβασης. Σαφώς και ο θεσμός θα πρέπει να αξιολογείται τακτικά ως προς τους στόχους του οι οποίοι και θα πρέπει να διατηρούνται με συνέπεια.

Παράλληλα, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στα ακόλουθα σημεία:

- Πριν τη λειτουργία του θεσμού υπό την εποπτεία της Περιφέρειας, θα πρέπει να γίνει προσεκτική αξιολόγηση της λειτουργίας των Ι.Ε.Κ. μέχρι σήμερα ώστε να

- αποφευχθεί η επανάληψη ενεργειών και η λήψη μέτρων, που έγιναν στο παρελθόν αλλά δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη σύνδεση του κόστους λειτουργίας με τα αποτελέσματα (π.χ. αριθμός αποφοίτων, ποσοστό συμμετοχής στη διαδικασία πιστοποίησης),
- Η διαδικασία πιστοποίησης να είναι εναρμονισμένη με το σύστημα πιστοποίησης της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
 - Ο θεσμός των υποτροφιών να συνδέεται με την πρακτική άσκηση των εκπαιδευόμενων και την πιστοποίηση των αποφοίτων,
 - Αξιοποίηση του ενδιαφέροντος των απόφοιτων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που δεν εισάγονται σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και αναζητούν να αποκτήσουν πρόσθετα εφόδια και δεξιότητες παρακολουθώντας κάποια από τα προγράμματα των Ι.Ε.Κ.,
 - Προμήθεια σύγχρονων νέων εργαστηρίων που θα βαδίζουν με τη νέα τεχνολογία, εκεί όπου έχουν επέλθει σημαντικές τεχνολογικές μεταβολές και θεωρείται αναγκαίο για την ολοκλήρωση της κατάρτισης των εκπαιδευόμενων,
 - Ο σχεδιασμός της περιφερειακής εκπαιδευτικής πολιτικής να λαμβάνει υπόψη του τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας,
 - Δημιουργία νέων σύγχρονων ειδικοτήτων, μέσα από ώριμες διαδικασίες διαβούλευσης με τους τοπικούς και περιφερειακούς φορείς, που θα εξυπηρετούν τις τοπικές ανάγκες και όχι ανεξάρτητες από τον στρατηγικό σχεδιασμό που έχει προηγηθεί. Παράλληλα θα πρέπει να καταργούνται παρωχημένες ειδικότητες όπως για παράδειγμα όσες σχετίζονται με κορεσμένους επαγγελματικούς τομείς. Στο ίδιο επίπεδο, τα δημόσια Ι.Ε.Κ. θα μπορούσαν να πρωταγωνιστήσουν σε επαγγέλματα στα οποία υπάρχει ζήτηση ενώ το δυνητικό εργατικό δυναμικό υπολείπεται. Τέτοιου είδους επαγγέλματα ή ειδικότητες θα σχετίζονταν, για παράδειγμα με την ανακύκλωση, τις βιολογικές καλλιέργειες, τις εναλλακτικές μορφές ενέργειας κ.α.,

- Επέκταση της δράσης των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. σε τομείς κατάρτισης που ενδιαφέρουν το Δημόσιο Τομέα. Η οικονομική κρίση και οι συνακόλουθες αλλαγές που προκαλεί με τις αθρόες μετακινήσεις του εργατικού δυναμικού, είναι πιθανό να προκαλέσει την προσαρμογή για αυτό το δυναμικό, σε νέες συνθήκες, για τις οποίες τα Ι.Ε.Κ. θα μπορούσαν να προσφέρουν το εκπαιδευτικό υποστηρικτικό υπόβαθρο. Σε παράλληλη συνεννόηση, ασφαλώς με τις όποιες υπάρχουσες αντίστοιχες δομές, π.χ. το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης,
- Αναζήτηση συμπληρωματικών πηγών χρηματοδότησης (συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές Δράσεις κ.α.),
- Αποφυγή αλληλοεπικάλυψης με άλλες δομές επαγγελματικής κατάρτισης. Τούτο θα επιτευχθεί με την υιοθέτηση ενός ξεκάθολου στόχου και τον σαφή προσανατολισμό των απαιτήσεων που επιθυμούν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, να εξυπηρετήσει ο θεσμός των Ι.Ε.Κ.,
- Οργανική σύνδεσή τους με συγκεκριμένο επίπεδο-βαθμίδα ώστε να δίδεται η δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, η συνέχεια των σπουδών στην επόμενη βαθμίδα,
- Ποιοτική αξιολόγηση του θεσμού σύμφωνα με τα κριτήρια της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας που έχουν θεσπισθεί από τις επιβλέπουσες εποπτικές αρχές,
- Παροχή κινήτρων για τη διαρκή εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων της γεωγραφικής περιφέρειας όπου λειτουργούν τα Δ.Ι.Ε.Κ.,
- Παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού στους καταρτιζόμενους ώστε να προχωρήσουν στην καλλιέργεια και έκφραση των παραγωγικών τους δυνατοτήτων,

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

- Θεσμική κατοχύρωση της εκπαίδευσης των εκπαιδευτών των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. μέσα από την υποχρεωτική παρακολούθηση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα αναβαθμίσουν ποιοτικά το εκπαιδευτικό τους αποτέλεσμα,
- Σύνδεση των δράσεων προβολής του θεσμού με την πιστοποίηση και τα επαγγελματικά δικαιώματα,
- Σύνδεση του Διπλώματος Επαγγελματικής Κατάρτισης με την πρόσληψη σε θέση εργασίας.

Τα Δ.Ι.Ε.Κ αποτελούν τους κυριότερους εθνικούς εκφραστές της αρχικής κυρίως επαγγελματικής κατάρτισης για τη λειτουργία και καθιέρωση των εκπαιδευτικών πολιτικών οι οποίες βελτιώνουν τις ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού, την απασχολησιμότητα των νέων καταπολεμώντας, παράλληλα, τον κοινωνικό αποκλεισμό. Το αντίδοτο στην κρίση – είναι η κατεύθυνση στην οποία θα πρέπει να κινείται ο ανανεωμένος θεσμός των Δημοσίων Ι.Ε.Κ., όπως σαφώς αναφέρεται και στο Σχέδιο Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης.

Κεφάλαιο 2. Υφιστάμενη Κατάσταση των Δημόσιων Ι.Ε.Κ. (Δ.Ι.Ε.Κ.)

2.1. Γενικά Στοιχεία

Στη χώρα μας λειτουργούν 84 Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.) εγκατεστημένα σε 74 πόλεις. Δύο από αυτά δεν έχουν σπουδαστές κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2011 – 2012, ενώ εννέα Δ.Ι.Ε.Κ. διαθέτουν παραρτήματα σε γειτονική πόλη. Συνολικά στα 82 Δ.Ι.Ε.Κ. και τα 9 παραρτήματά τους (εξαιρούνται τα Δ.Ι.Ε.Κ. του Διδυμότειχου και της Κω που δεν διαθέτουν φοιτητές) φοιτούν 9.981 καταρτιζόμενοι (Πίνακας 2.1).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1: ΔΗΜΟΣΙΑ Ι.Ε.Κ.

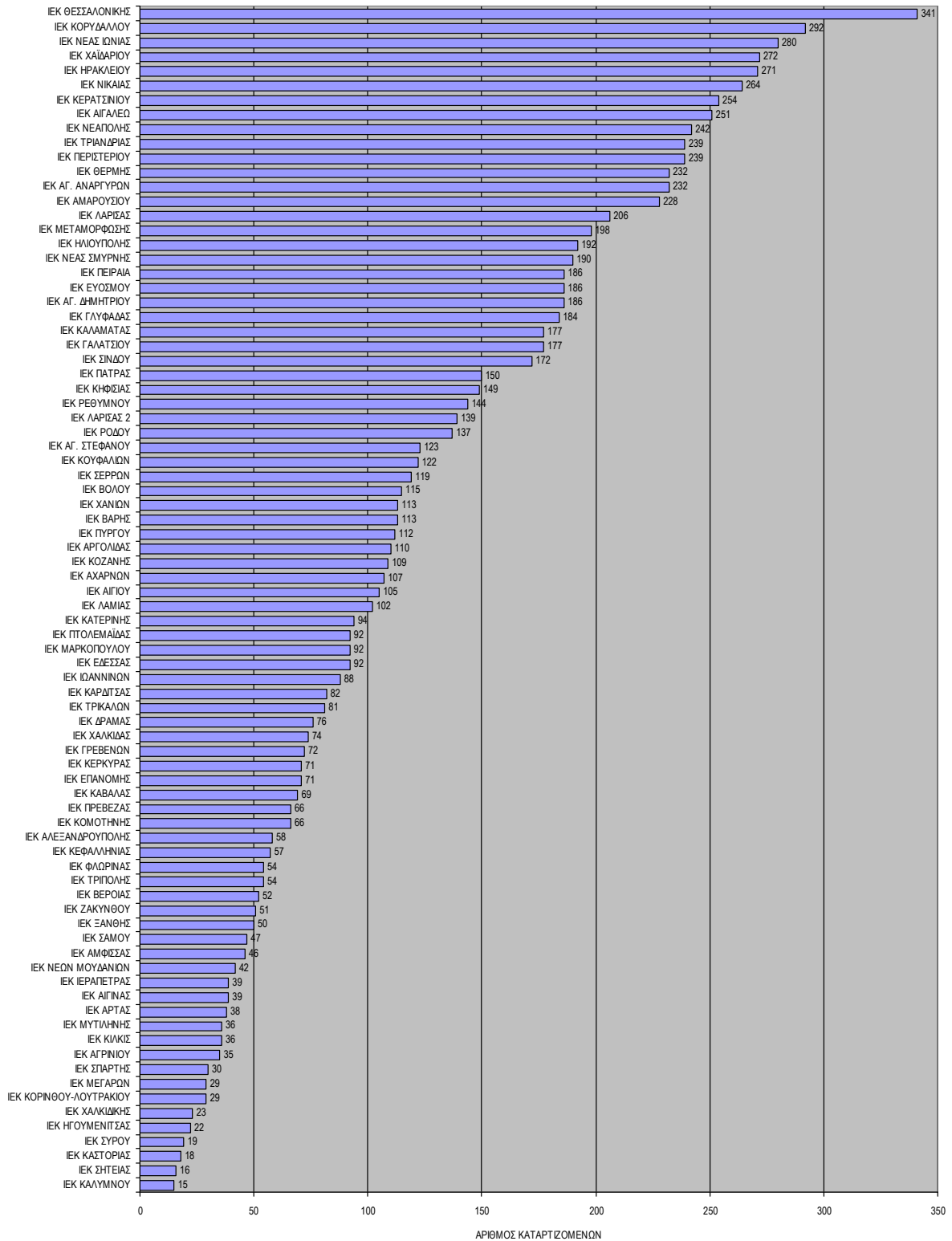
ΑΑ	ΔΗΜΟΣΙΟ Ι.Ε.Κ.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΛΗ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
1	ΑΓ. ΑΝΑΓΥΡΩΝ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑ		
2	ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ		
3	ΑΓ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΓΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ		
4	ΑΙΓΑΛΕΩ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΙΓΑΛΕΩ		
5	ΑΙΓΙΝΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΙΓΙΝΑ		
6	ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑ		
7	ΑΧΑΡΝΩΝ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑ		
8	ΒΑΡΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΒΑΡΗ		
9	ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑ		
10	ΓΛΥΦΑΔΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΓΛΥΦΑΔΑ		
11	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ		
12	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ		
13	ΚΗΦΙΣΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΚΗΦΙΣΙΑ		
14	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ		
15	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟ		
16	ΜΕΓΑΡΩΝ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΕΓΑΡΑ		
17	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ		
18	ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑ		
19	ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΑΘΗΝΑ		
20	ΝΙΚΑΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗ	ΝΙΚΑΙΑ		
21	ΠΕΙΡΑΙΑ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΑΣ		
22	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ		
23	ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	ΑΤΤΙΚΗ	ΧΑΪΔΑΡΙ		
24	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔ. & ΘΡΑΚΗ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ		
25	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔ. & ΘΡΑΚΗ	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ		
26	ΔΡΑΜΑΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔ. & ΘΡΑΚΗ	ΔΡΑΜΑ		
27	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔ. & ΘΡΑΚΗ	ΚΑΒΑΛΑ		
28	ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔ. & ΘΡΑΚΗ	ΚΟΜΟΤΗΝΗ		
29	ΞΑΝΘΗΣ	ΑΝ. ΜΑΚΕΔ. & ΘΡΑΚΗ	ΞΑΝΘΗ		
30	ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	ΧΙΟΥ	
31	ΣΑΜΟΥ	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΣΑΜΟΣ	ΛΗΜΝΟΥ	

(συνεχίζεται)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1: ΔΗΜΟΣΙΑ Ι.Ε.Κ. (συνέχεια)

ΑΑ	ΔΗΜΟΣΙΟ Ι.Ε.Κ.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΟΛΗ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
32	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΓΡΙΝΙΟ - ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΣ		
33	ΑΙΓΙΟΥ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΙΓΙΟ		
34	ΠΑΤΡΑΣ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΤΡΑ		
35	ΠΥΡΓΟΥ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΠΥΡΓΟΣ		
36	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΓΡΕΒΕΝΑ		
37	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ		
38	ΚΟΖΑΝΗΣ	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΚΟΖΑΝΗ		
39	ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ		
40	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΦΛΩΡΙΝΑ		
41	ΑΡΤΑΣ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΑΡΤΑ		
42	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ		
43	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ		
44	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ		
45	ΒΟΛΟΥ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΒΟΛΟΣ		
46	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑ		
47	ΛΑΡΙΣΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ		
48	ΛΑΡΙΣΑΣ 2	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΛΑΡΙΣΑ		
49	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΤΡΙΚΑΛΑ		
50	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ		
51	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ		
52	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ		
53	ΒΕΡΟΙΑΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΒΕΡΟΙΑ	ΑΡΙΔΑΙΑΣ	ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
54	ΕΔΕΣΣΑΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΕΔΕΣΣΑ		
55	ΕΠΑΝΟΜΗΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΕΠΑΝΟΜΗ - ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ		
56	ΕΥΟΣΜΟΥ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ		
57	ΘΕΡΜΗΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΡΜΗ		
58	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΛΑΓΚΑΔΑ	
59	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΚΑΤΕΡΙΝΗ		
60	ΚΙΛΚΙΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΚΙΛΚΙΣ		
61	ΚΟΥΦΑΛΙΩΝ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΚΟΥΦΑΛΙΑ		
62	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ		
63	ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΝΕΑ ΜΟΥΔΑΝΙΑ		
64	ΣΕΡΡΩΝ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΣΕΡΡΕΣ	Ν. ΖΙΧΝΗΣ	ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ
65	ΣΙΝΔΟΥ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ		
66	ΤΡΙΑΝΔΡΙΑΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ		
67	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ		
68	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΚΡΗΤΗ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 2	
69	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ	ΚΡΗΤΗ	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ		
70	ΡΕΘΥΜΝΟΥ	ΚΡΗΤΗ	ΡΕΘΥΜΝΟ		
71	ΣΗΤΕΙΑΣ	ΚΡΗΤΗ	ΣΗΤΕΙΑ		
72	ΧΑΝΙΩΝ	ΚΡΗΤΗ	ΧΑΝΙΑ		
73	ΚΑΛΥΜΝΟΥ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΚΑΛΥΜΝΟΣ		
74	ΚΩ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΚΩΣ		
75	ΡΟΔΟΥ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΡΟΔΟΣ		
76	ΣΥΡΟΥ	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ, ΣΥΡΟΣ		
77	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	ΑΡΓΟΣ		
78	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ		
79	ΚΟΡΙΝΘΟΥ-ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	ΚΟΡΙΝΘΟΣ		
80	ΣΠΑΡΤΗΣ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	ΣΠΑΡΤΗ		
81	ΤΡΙΠΟΛΗΣ	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	ΤΡΙΠΟΛΗ		
82	ΑΜΦΙΣΣΑΣ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΦΙΣΣΑ		
83	ΛΑΜΙΑΣ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΛΑΜΙΑ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	
84	ΧΑΛΚΙΔΑΣ	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΧΑΛΚΙΔΑ		

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟ Ι.Ε.Κ.

Ο μεγαλύτερος αριθμός καταρτιζομένων συναντάται στο Δ.Ι.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης με 341 καταρτιζόμενους (περιλαμβάνονται και οι 55 σπουδαστές του Παραρτήματος Λαγκαδά), με βάση τα στοιχεία του Β' (ή Δ') εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2011 – 2012 (εκπαιδευτική περίοδος Φεβρουάριος 2012 – Ιούνιος 2012), και ο μικρότερος στο Δ.Ι.Ε.Κ. Καλύμνου με 15 καταρτιζόμενους (Διάγραμμα 2.1).

Τα μεγαλύτερα σε αριθμό καταρτιζομένων Δ.Ι.Ε.Κ., περιλαμβανομένων και των παραρτημάτων τους (άνω των 200 σπουδαστών), είναι: το Δ.Ι.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης (341 καταρτιζόμενοι), Κορυδαλλού (292), Νέας Ιωνίας (280), Χαϊδαρίου (272), Ηρακλείου (271), Νίκαιας (264), Κερατσινίου (254), Αιγάλεω (251), Νεάπολης (242), Περιστερίου (239), Τριανδρίας (239), Αγ. Αναργύρων (232), Θέρμης (232), Αμαρουσίου (228) και Λάρισας (206), δηλαδή 15 Δ.Ι.Ε.Κ.

Αντίθετα, τα μικρότερα σε αριθμό καταρτιζομένων Δ.Ι.Ε.Κ. (έως 30 σπουδαστές) είναι το Δ.Ι.Ε.Κ. Σπάρτης (30 καταρτιζόμενοι), Μεγάρων (29), Κορίνθου – Λουτρακίου (29), Χαλκιδικής (23), Ηγουμενίτσας (22), Σύρου (19), Καστοριάς (18), Σητείας (16) και Καλύμνου (15), σύνολο 9 Δ.Ι.Ε.Κ.

Από 30 έως 100 καταρτιζόμενους έχουν 31 Δ.Ι.Ε.Κ. με μικρότερο το Δ.Ι.Ε.Κ. Αγρινίου με 35 σπουδαστές και μεγαλύτερο το Δ.Ι.Ε.Κ. Κατερίνης με 94 σπουδαστές. Τέλος, από 100 έως 200 σπουδαστές διαθέτουν 27 Δ.Ι.Ε.Κ. με μέγεθος που κυμαίνεται από 102 (Δ.Ι.Ε.Κ. Λαμίας) έως 198 καταρτιζόμενους (Δ.Ι.Ε.Κ. Μεταμόρφωσης).

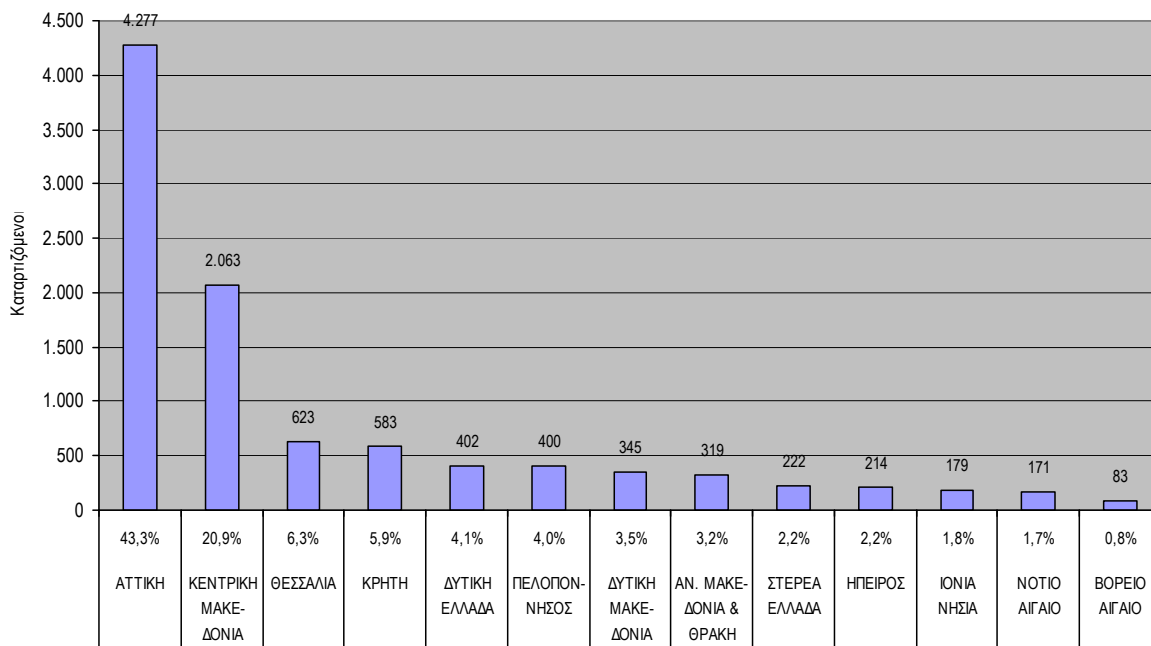
2.2. Γεωγραφική Κατανομή των Δ.Ι.Ε.Κ.

Όσον αφορά τη γεωγραφική κατανομή των καταρτιζομένων στα δημόσια Ι.Ε.Κ., είναι περίπου ανάλογη με τη γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού. Έτσι, από το σύνολο των 9.881 σπουδαστών, 4.277 (43,3% του συνόλου) φοιτούν στα Δ.Ι.Ε.Κ. της περιφέρειας Αττικής (Διάγραμμα 2.2). Ακολουθούν, η περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας με 2.063 σπουδαστές (ποσοστό 20,9%), η Θεσσαλία με 623 σπουδαστές (6,3%), η Κρήτη με 583 σπουδαστές (5,9%), η Δυτική Ελλάδα με 402 σπουδαστές (4,1%) και η Πελοπόννησος με 400 σπουδαστές (4%). Οι λοιπές επτά περιφέρειες συγκεντρώνουν μόνο το 15,5% του συνόλου των καταρτιζομένων

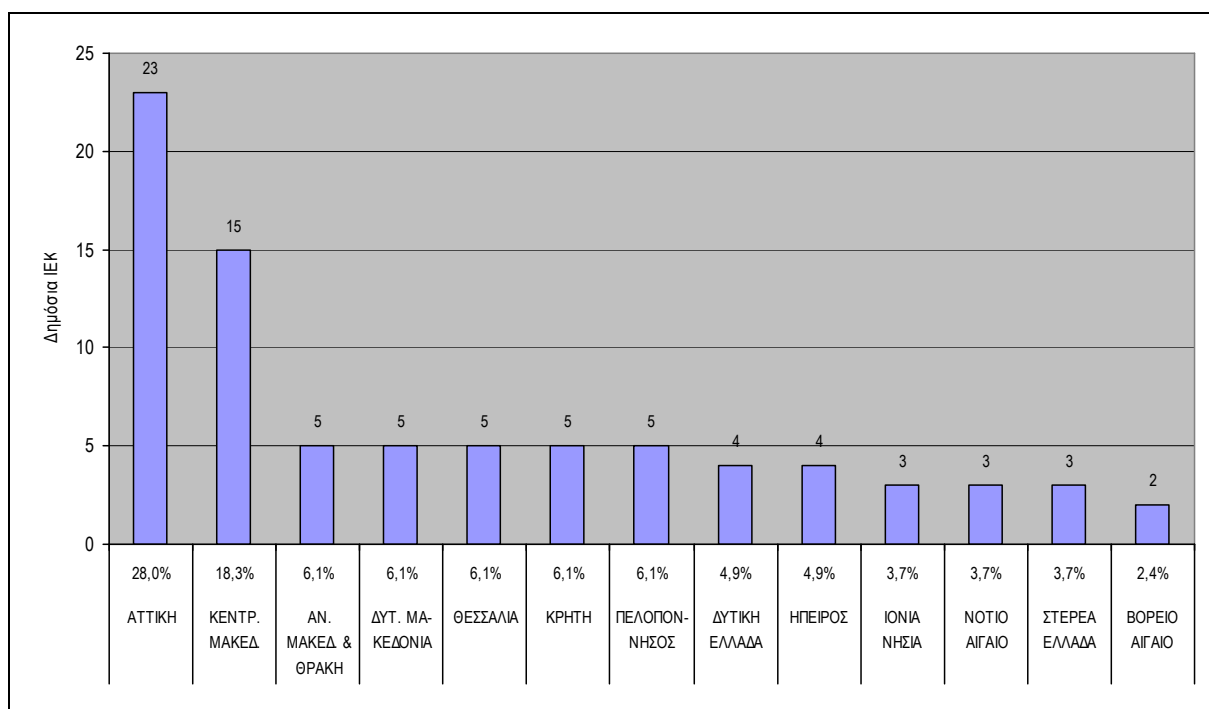
Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

(1.533 άτομα) με μεγαλύτερη την περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (345 καταρτιζόμενοι ή 3,5%) και μικρότερη την περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (83 καταρτιζόμενοι ή 0,8%)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2: ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

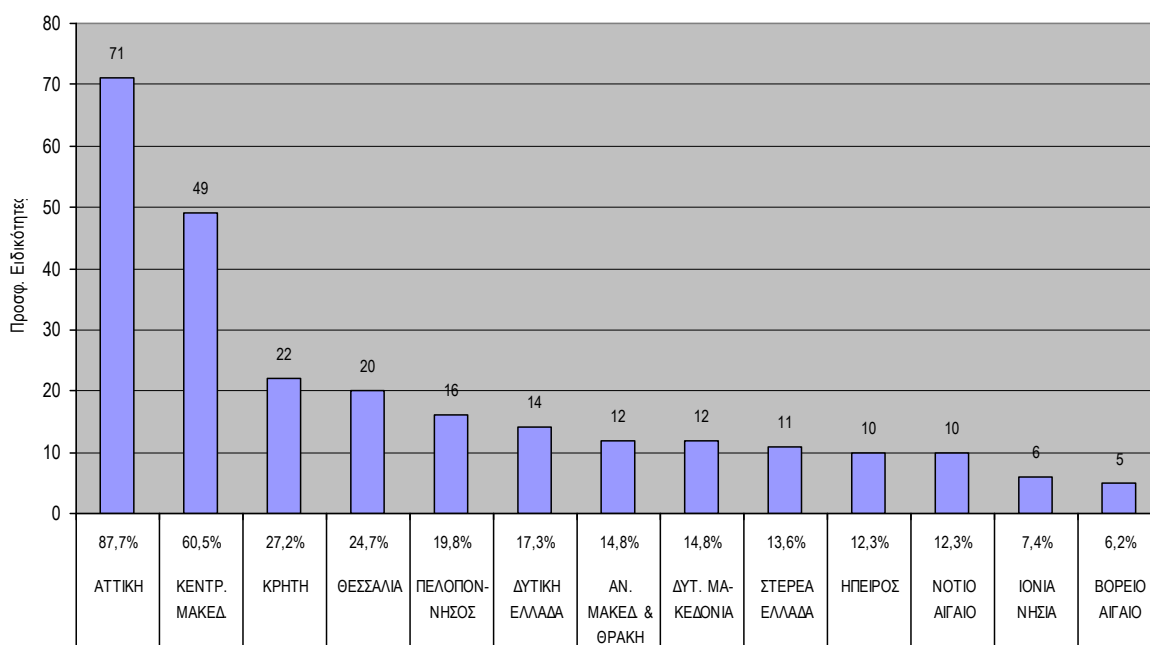
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.3: ΔΗΜΟΣΙΑ Ι.Ε.Κ. ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Αποτέλεσμα της παραπάνω γεωγραφικής συγκέντρωσης των σπουδαστών είναι να λειτουργούν στην Αττική 23 Δ.Ι.Ε.Κ. και στη Θεσσαλονίκη 15 Δ.Ι.Ε.Κ. Στις λοιπές περιφέρειες ο αριθμός των Δ.Ι.Ε.Κ. κυμαίνεται από 2 (Βόρειο Αιγαίο) έως 5 (Αν. Μακεδονία & Θράκη, Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Κρήτη, και Πελοπόννησος) (Διάγραμμα 2.3).

Μα βάση τα παραπάνω στα Δ.Ι.Ε.Κ. της Αττικής προσφέρονται 71 ειδικότητες από το σύνολο των 81 προσφερομένων ειδικοτήτων σε όλα τα Δ.Ι.Ε.Κ. (ή ποσοστό 87,7%), στην Κεντρική Μακεδονία προσφέρονται 49 ειδικότητες (60,5%) και στην Κρήτη 22 ειδικότητες (27,2%). Στις λοιπές δέκα περιφέρειες προσφέρονται ειδικότητες που αντιστοιχούν σε λιγότερο από το 25% του συνόλου των ειδικοτήτων και κυμαίνονται από 5 ειδικότητες (6,2%, Βόρειο Αιγαίο) έως 20 ειδικότητες (24,7%, Θεσσαλία) (Διάγραμμα 2.4).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.4: ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

2.3. Προσφερόμενες Ειδικότητες και Τμήματα ανά Ειδικότητα

Από τη δεκαετία του 90 που ιδρύθηκαν τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης έχουν καταρτιστεί προγράμματα κατάρτισης για 215 ειδικότητες που διακρίνονται σε 12 τομείς. Όμως, με βάση τα στοιχεία του τρέχοντος εκπαιδευτικού έτους, μόνο οι 81 ειδικότητες προσφέρονται από τα δημόσια Ι.Ε.Κ. Αξίζει να σημειωθεί ότι στα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. οι προσφερόμενες ειδικότητες ανέρχονται σε 94.

Ο τομέας που συγκεντρώνει τις περισσότερες προτιμήσεις είναι της Υγείας - Αισθητικής - Κοινωνικών Υπηρεσιών με 4.175 καταρτιζόμενους (ή 42,3% του συνόλου). Ακολουθούν ο τομέας Χρηματοπιστωτικών & Διοικητικών Υπηρεσιών με 1.328 καταρτιζόμενους (13,4%), ο τομέας Πληροφορικής – Τηλεπικοινωνιών – Δικτύων με 1.174 καταρτιζόμενους (11,9%), ο τομέας Μηχανολογίας - Ηλεκτρολογίας – Ηλεκτρονικών με 1.103 καταρτιζόμενους (11,2%) και ο τομέας Τουρισμού – Μεταφορών με 888 καταρτιζόμενους (9%). Οι λοιποί επτά τομείς (Εφαρμοσμένων Τεχνών, Χημικής Βιομηχανίας, Πολιτισμού - Αθλητισμού, Επικοινωνίας & Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Δομικών & Συναφών Κατασκευών, Γεωτεχνικών και Ένδυσης & Υπόδησης) συγκεντρώνουν 1.213 καταρτιζόμενους (ή 12,2% του συνόλου) – (Πίνακας 2.2).

Όσον αφορά τις επιμέρους ειδικότητες, η πιο δημοφιλής ειδικότητα είναι της Προσχολικής Αγωγής που περιλαμβάνει 775 καταρτιζόμενους (ή 7,8% του συνόλου). Ακολουθούν οι ειδικότητες Μηχανογράφηση Λογιστηρίου (502 καταρτιζόμενοι), Εφαρμογές Αισθητικής (481), Νοσηλευτική (451), Φυσικοθεραπεία (418), Υπηρεσίες Ασφάλειας (392), Μαγειρική Τέχνη (311), Εφαρμογές Πληροφορικής (309), Κομμωτική (295), Καλλυντικά (264), Στέλεχος Επιχειρήσεων (262), Προσχολική Αγωγή (247), Νοσηλευτική Χειρουργείου (236), Τεχνικός Αυτοκινήτων (235), Εγκαταστάσεις Ψύξης (226) και Δίκτυα Υπολογιστών (223). Οι 16 αυτές ειδικότητες συγκεντρώνουν άνω των 200 καταρτιζομένων έκαστη και συνολικά απορροφούν το 56,9% του συνόλου των 9.881 καταρτιζομένων στα δημόσια Δ.Ι.Ε.Κ.

Άλλες 15 ειδικότητες συγκεντρώνουν την προτίμηση 2.171 (ή το 22%) των καταρτιζομένων με άνω των 100 σπουδαστών ανά ειδικότητα (Μικροβιολογικά Εργαστήρια: 200 σπουδαστές, Εφαρμογές Πολυμέσων: 197, Βοηθός Μάγειρας: 184,

Φύλακας Μουσείων; 177, Τεχνικός Internet: 174, Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις: 155, Web Design: 155, Φοροτεχνικό Γραφείο: 145, Γραφίστας: 142, Μάρκετινγκ: 114, Γραμματέας: 109, Μακιγιάζ: 107, Διαιτητική: 106, Αέρια Καύσιμα: 105 και Εκκλησία & Πολιτισμός: 101). Οι λοιπές 50 ειδικότητες έχουν τον μικρότερο αριθμό καταρτιζόμενων με συνολικό αριθμό 2.083 σπουδαστών (ή 21,1%) με σπουδαστές που κυμαίνονται από 13 καταρτιζόμενους (Υποκριτική) έως 89 (Δασική Προστασία) (Διάγραμμα 2.5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2: ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	ΚΑΤΑΡΤ. ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΚΑΤΑΡΤ. ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
ΥΓΕΙΑΣ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	4.175	ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	775
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ	481
		ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ	451
		ΒΟΗΘΟΣ - ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	418
		ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	392
		ΚΟΜΜΩΤΗΣ - ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗΣ ΚΟΜΗΣ	295
		ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	247
		ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΥ	236
		ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ, ΒΙΟΧΗΜΙΚΟ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	200
		ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ	107
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗΣ	106
		ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	101
		ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	81
		ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΕΩΝ	54
		ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	50
		ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΛΩΠΙΣΜΟΥ ΝΥΧΙΩΝ	40
		ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	30
		ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	28
		ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗΣ ΝΥΧΙΩΝ	23
		ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ	22
ΒΟΗΘΟΣ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗ ΣΕ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΛΟΥΤΡΑ	21		
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	17		
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.328	ΕΙΔΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ	502
		ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	262
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	145
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ, ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ & ΠΡΟΩΘ. ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (MARKETING)	114
		ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ	109
		ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ (LOGISTICS)	63
		ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ	49
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	40
		ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	23
		ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ: ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΤΗΛΕΦ. ΚΕΝΤΡΟΥ	21
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ - ΔΙΚΤΥΩΝ	1.174	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	309
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	223
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΜΕ ΠΟΛΥΜΕΣΑ (MULTIMEDIA)	197
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ INTERNET	174
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΙΣΤΟΤΟΧΩΡΩΝ (WEB DESIGN)	155
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	43
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	31
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ (VIDEO GAMES)	23
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ INTRANET - INTERNET	19

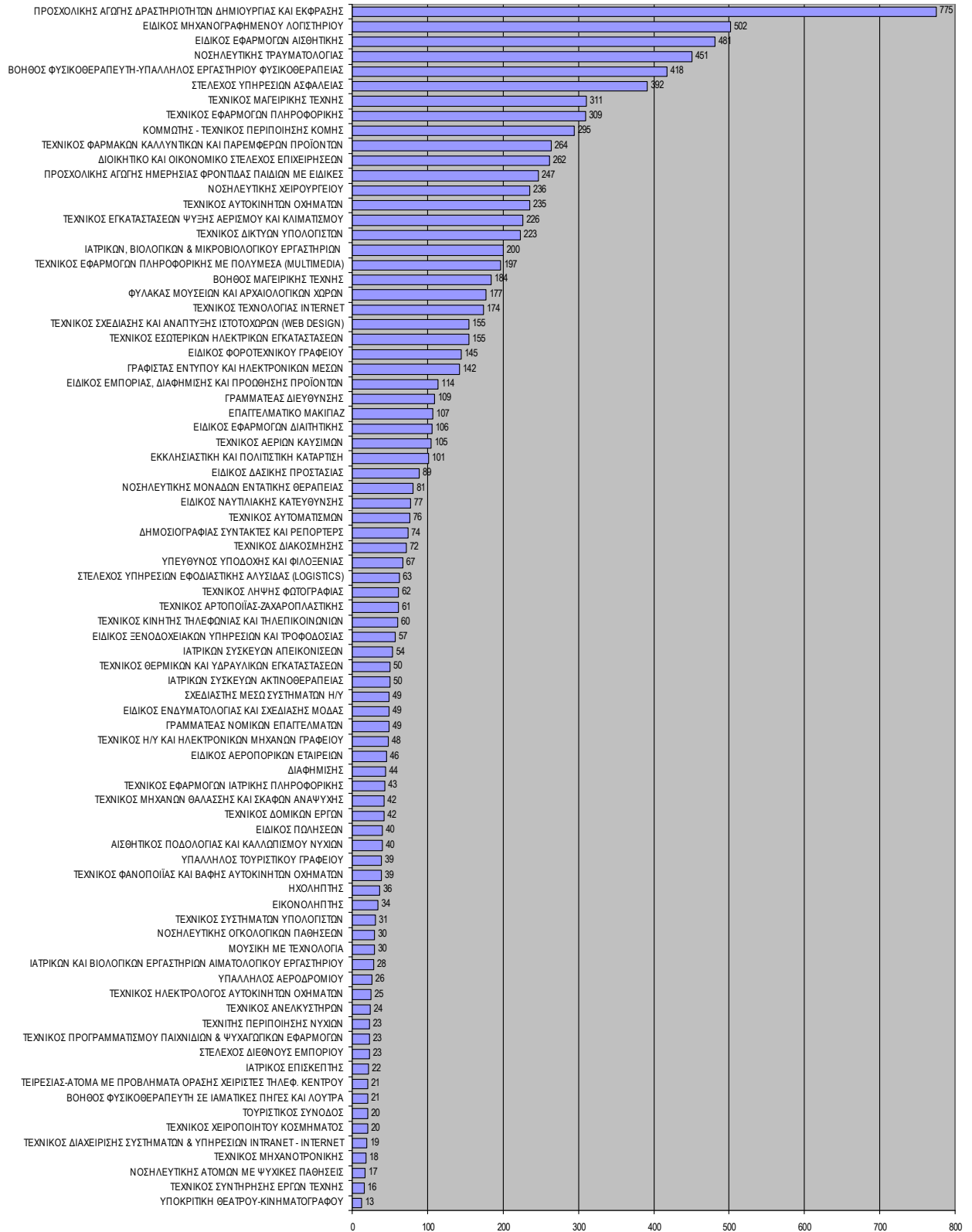
(συνεχίζεται)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2: ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (συνέχεια)

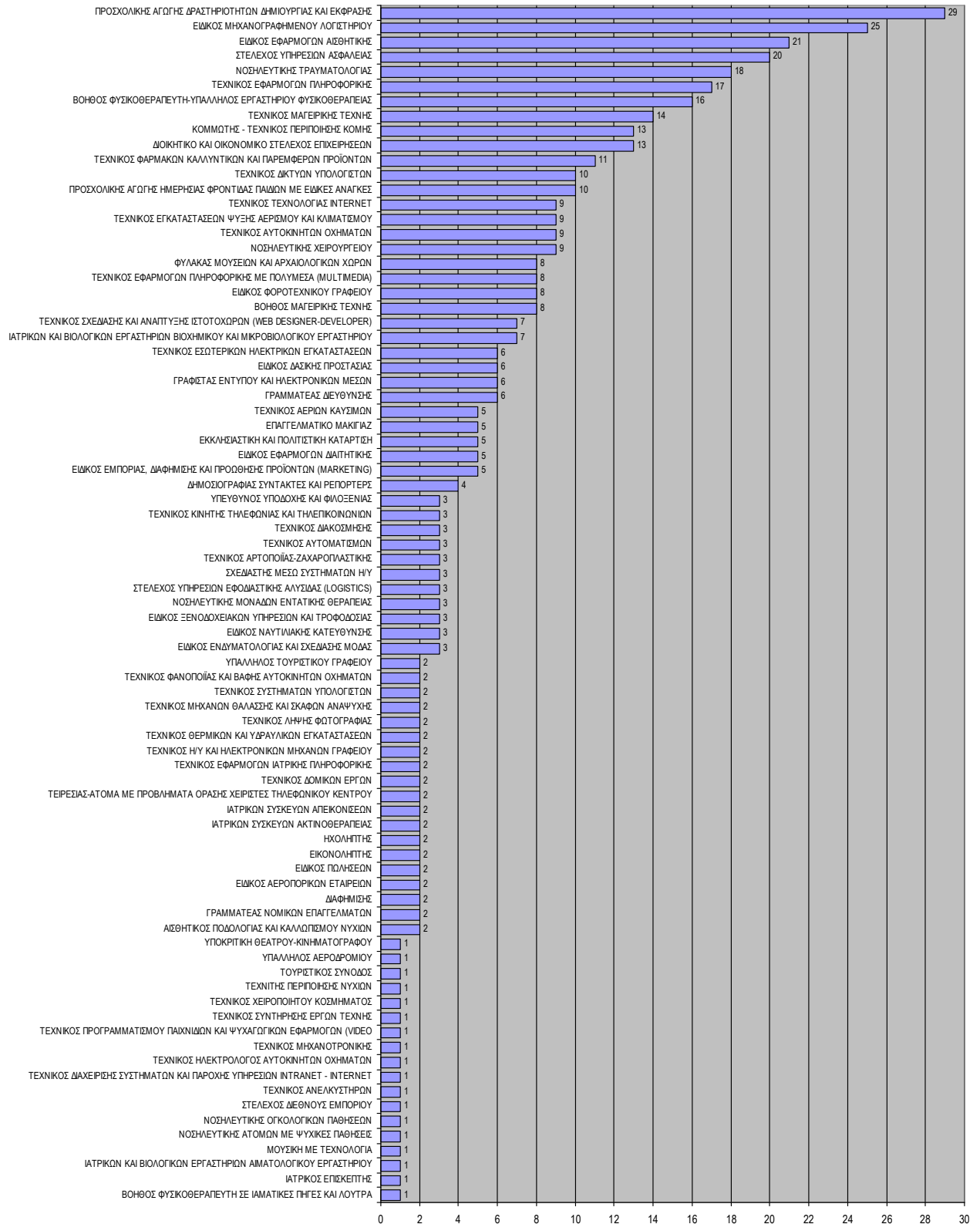
ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	ΚΑΤΑΡΤ. ΤΟΜΕΑ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΚΑΤΑΡΤ. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ - ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ	1.103	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	235
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΨΥΞΗΣ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	226
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	155
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΕΡΙΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	105
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΩΝ	76
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	60
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	50
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ Η/Υ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	48
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ	42
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΑΝΟΠΟΙΪΑΣ ΚΑΙ ΒΑΦΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	39
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	25
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ	24
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΤΡΟΝΙΚΗΣ	18
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	888	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	311
		ΒΟΗΘΟΣ ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	184
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	77
		ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ	67
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΡΤΟΠΟΪΑΣ-ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	61
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ	57
		ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	46
		ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	39
		ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ	26
		ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΟΔΟΣ	20
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	312	ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ ΕΝΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ	142
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ	72
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΛΗΨΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ	62
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΟΥ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ	20
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ	16
ΧΗΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	264	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΦΕΡΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	264
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	220	ΦΥΛΑΚΑΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	177
		ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	30
		ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ-ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ	13
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	188	ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΡΕΠΟΡΤΕΡΣ	74
		ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ	44
		ΗΧΟΛΗΠΤΗΣ	36
		ΕΙΚΟΝΟΛΗΠΤΗΣ	34
ΔΟΜΙΚΩΝ & ΣΥΝΑΦΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	91	ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ Η/Υ	49
		ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	42
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟΣ	89	ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	89
ΕΝΔΥΣΗΣ & ΥΠΟΔΗΣΗΣ	49	ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΜΟΔΑΣ	49
ΣΥΝΟΛΟ	9.881	ΣΥΝΟΛΟ	9.881

Το Διάγραμμα 2.6 παρουσιάζει το αριθμό των τμημάτων που αντιστοιχούν σε κάθε ειδικότητα στο σύνολο των Δ.Ι.Ε.Κ. Όπως είναι αναμενόμενο για την Προσχολική Αγωγή λειτουργούν 29 τμήματα, Μηχανογράφηση Λογιστηρίου 25 τμήματα, Εφαρμογές Αισθητικής 21 τμήματα και Υπηρεσίες Ασφάλειας 20 τμήματα. Στις λοιπές ειδικότητες ο αριθμός των τμημάτων κυμαίνεται από 1 έως 18 τμήματα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.5: ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.6: ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

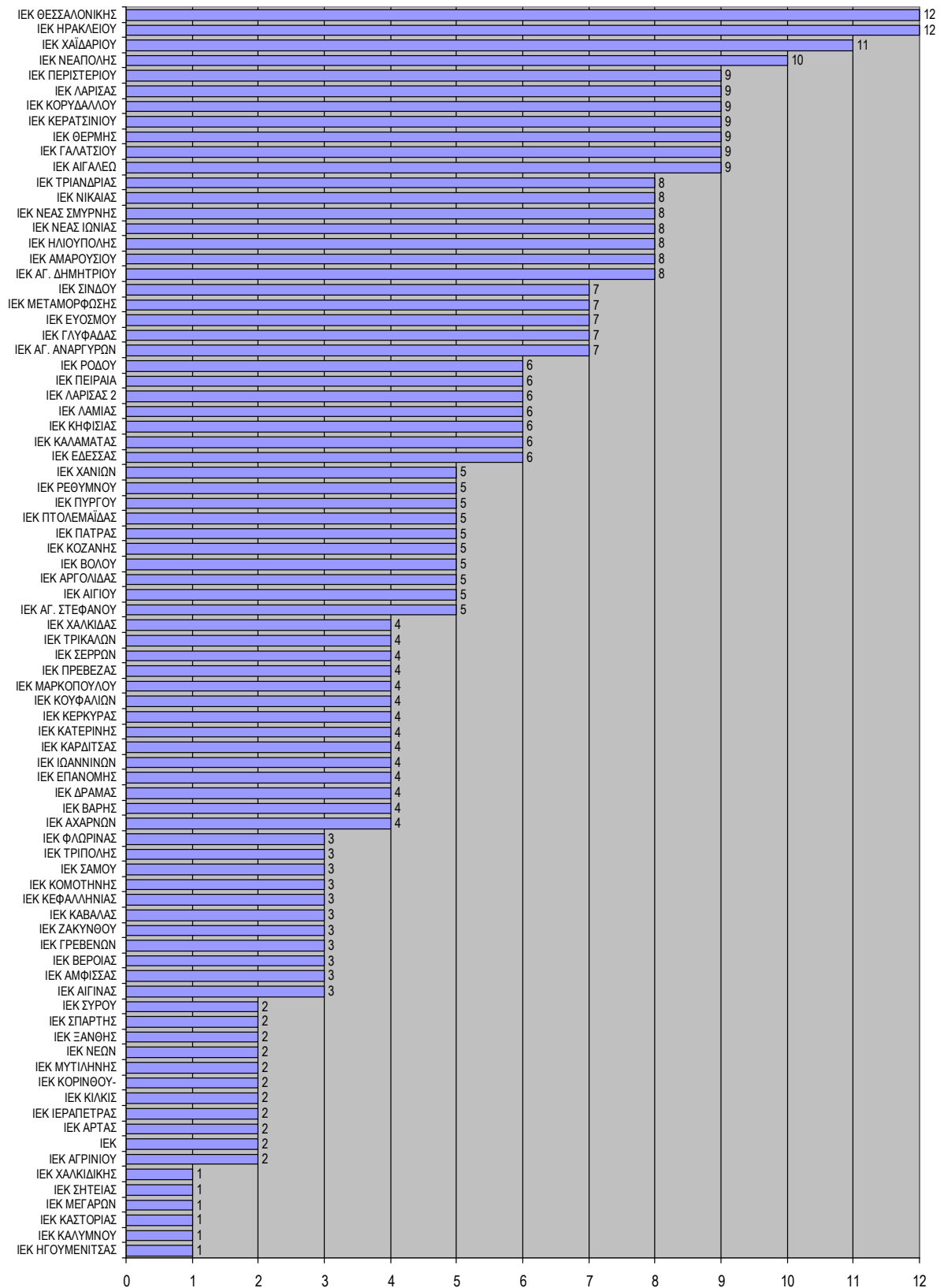
Ο αριθμός των προσφερομένων ειδικοτήτων από τα δημόσια Ι.Ε.Κ. παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 2.7. Τις περισσότερες ειδικότητες προσφέρουν τα Δ.Ι.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης και Ηρακλείου Κρήτης (12 ειδικότητες). Ακολουθούν το Δ.Ι.Ε.Κ. Χαϊδαρίου (Ν. Αττικής) με 11 ειδικότητες και το Δ.Ι.Ε.Κ. Νεάπολης Θεσσαλονίκης με 10 ειδικότητες. Εννέα (9) ειδικότητες προσφέρουν τα Δ.Ι.Ε.Κ. Περιστερίου, Λάρισας, Κορυδαλλού, Κερατσινίου, Θέρμης, Γαλασίου και Αιγάλεω. Οκτώ (8) ειδικότητες προσφέρουν τα δημόσια Ι.Ε.Κ. Τριανδρίας, Νίκαιας, Νέας Σμύρνης, Νέας, Ιωνίας, Ηλιούπολης, Αμαρουσίου και Αγίου Δημητρίου. Τα Δ.Ι.Ε.Κ. Σίνδου, Μεταμόρφωσης, Εύοσμου, Γλυφάδας και Αγίων Αναργύρων προσφέρουν 7 ειδικότητες, ενώ 6 ειδικότητες προσφέρουν τα Δ.Ι.Ε.Κ. Ρόδου, Πειραιά, 2^ο Λάρισας, Λαμίας, Κηφισιάς, Καλαμάτας και Έδεσσας. Τα λοιπά 52 Δ.Ι.Ε.Κ. προσφέρουν μέχρι 5 ειδικότητες, στα οποία περιλαμβάνονται 11 Δ.Ι.Ε.Κ. με δύο ειδικότητες και 6 Δ.Ι.Ε.Κ. με μία ειδικότητα.

Ανάλογη εικόνα παρουσιάζει και η κατανομή των Δ.Ι.Ε.Κ. ως προς τον αριθμό των τμημάτων των καταρτιζομένων (Διάγραμμα 2.8). Το Δ.Ι.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης είχε, κατά το διδακτικό έτος 2011 - 2012, 15 τμήματα και το Δ.Ι.Ε.Κ. Ηρακλείου Κρήτης 12 τμήματα. Από 11 τμήματα είχαν τα Δ.Ι.Ε.Κ. Χαϊδαρίου, Νέα Ιωνίας και Κορυδαλλού, από 10 τμήματα τα Δ.Ι.Ε.Κ. Τριανδρίας, Περιστερίου, Νίκαιας, Νεάπολης (Θεσσαλονίκης), Κερατσινίου και Αιγάλεω. Τα λοιπά 71 Δ.Ι.Ε.Κ. έχουν λιγότερα από 10 τμήματα, ενώ 28 Δ.Ι.Ε.Κ. έχουν από 1 έως 3 τμήματα.

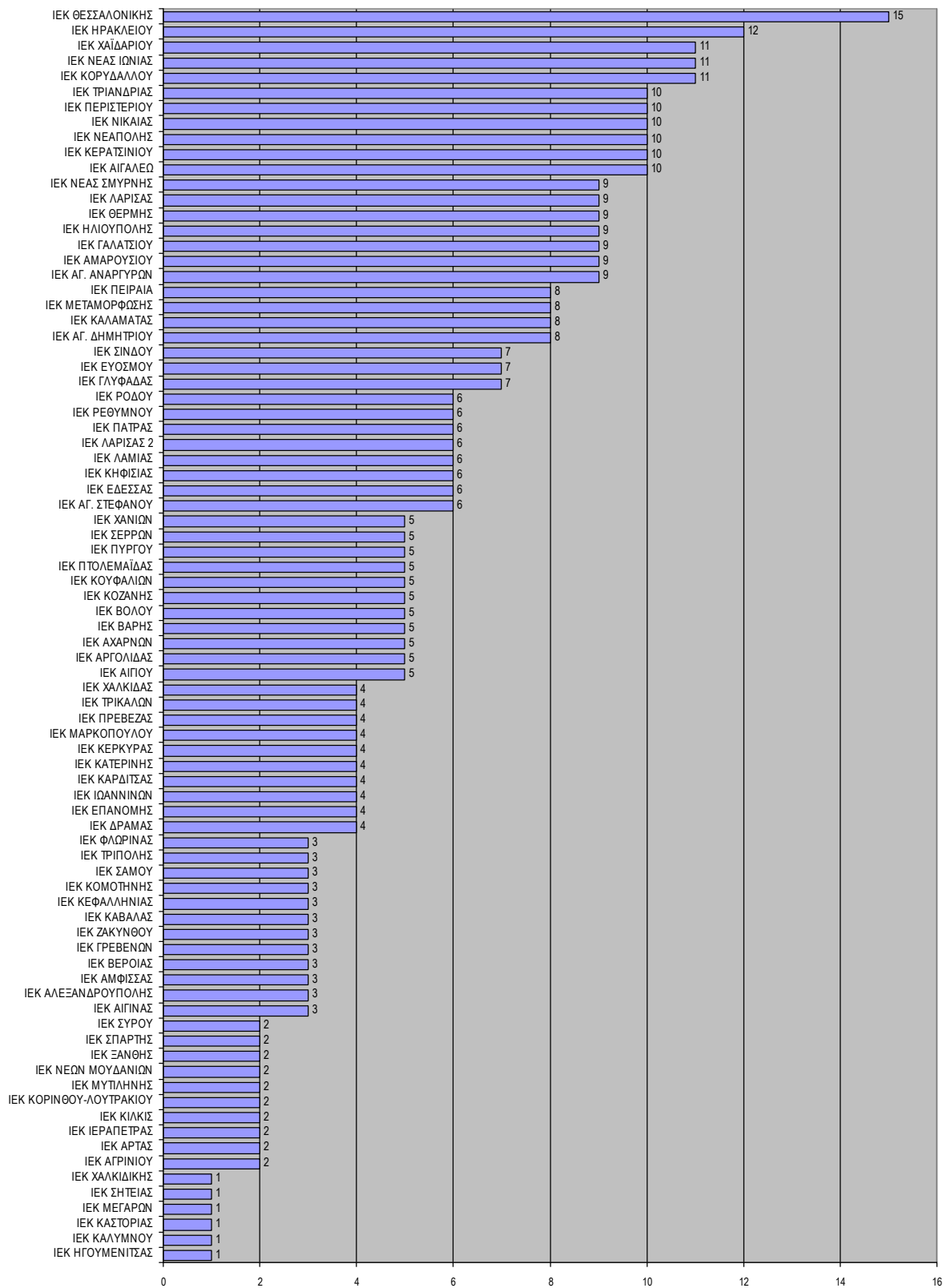
Τα παραπάνω δείχνουν ότι τα περισσότερα Δ.Ι.Ε.Κ. διακρίνονται για το μικρό τους μέγεθος, που σε συνδυασμό με τα λειτουργικά τους έξοδα τα καθιστούν μη βιώσιμα ακόμα και με σημαντική αύξηση των διδάκτρων όπως αναλυτικά παρουσιάζεται στη συνέχεια.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.7: ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟ

Ι.Ε.Κ.

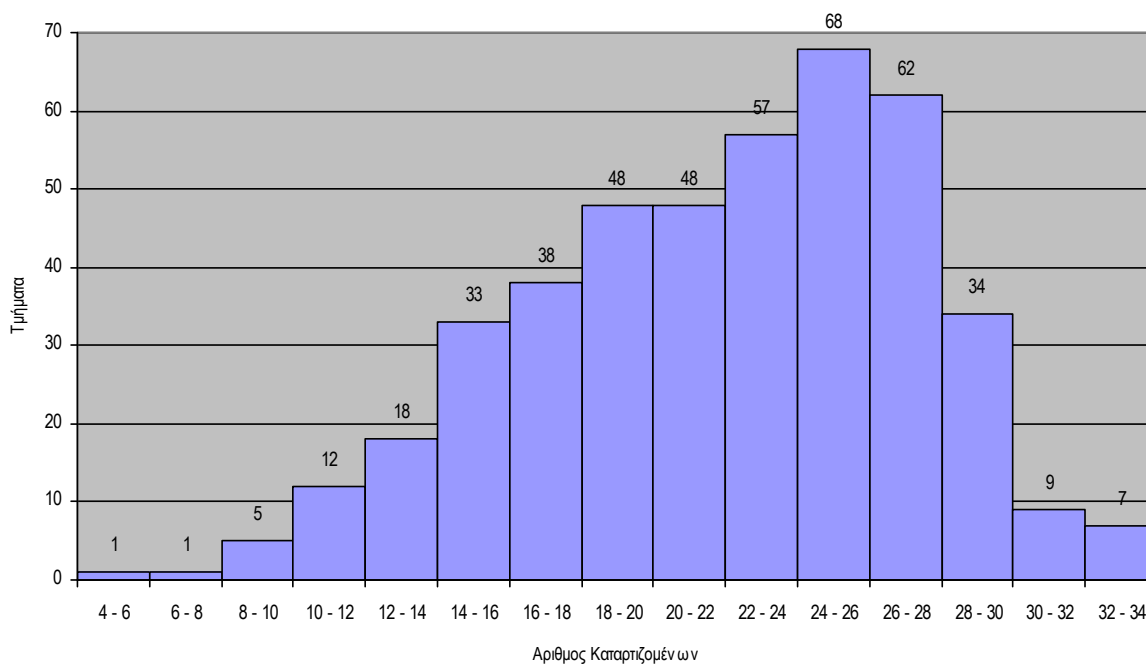

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.8: ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟ Ι.Ε.Κ.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό που ενισχύει τη ζημιогόνα εικόνα των δημοσίων Ι.Ε.Κ. είναι το μικρό μέγεθος των τμημάτων. Το Διάγραμμα 2.9 παρουσιάζει την κατανομή των 441 τμημάτων του εκπαιδευτικού έτους 2011 – 2012 ως προς τον αριθμό των καταρτιζομένων. Το μέσο μέγεθος των τμημάτων είναι 22 σπουδαστές που συμπίπτει και με τη Διάμεσο τιμή, δηλαδή ότι το 50% των τμημάτων έχουν λιγότερους από 22 καταρτιζόμενους. Επίσης το 16% των τμημάτων έχουν μέχρι 16 σπουδαστές και 25% των τμημάτων έχουν μέχρι 18 σπουδαστές. Τέλος, μόνο το 25% των τμημάτων έχουν πάνω από 26 καταρτιζόμενους που είναι το ελάχιστο για να είναι ένα τμήμα οικονομικά βιώσιμο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.9: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΠΛΗΘΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ

Στατιστικές:

Αριθμός τμημάτων: 441

Μέσο μέγεθος τμήματος: 22 καταρτιζόμενοι

Ελάχιστο μέγεθος τμήματος: 6 καταρτιζόμενοι

Μέγιστο μέγεθος τμήματος: 34 καταρτιζόμενοι

Ο Πίνακας 2.3 παρουσιάζει αναλυτικά στοιχεία για τον αριθμό των καταρτιζομένων και τον αριθμό των τμημάτων ανά ειδικότητα και δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Δ.Ι.Ε.Κ.

ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟ	ΔΗΜΟΣΙΑ Ι.Ε.Κ.															
	Δ.Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΔΥΤΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΔΥΤΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΔΥΤΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΔΥΤΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ	Δ.Γ. ΔΥΤΙΚΗΣ	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ																
ΑΙΘΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΛΟΠΙΣΜΟΥ ΝΥΧΙΩΝ																
ΒΟΗΘΟΣ ΜΑΓΕΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ																
ΒΟΗΘΟΣ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗ ΣΕ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΛΟΥΤΡΑ																
ΒΟΗΘΟΣ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗ-ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ																
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ																
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ																
ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ ΕΝΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ																
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΡΕΠΟΡΤΕΡΣ																
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ																
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΙΑΣ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ, ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (MARKETING)																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΜΟΔΑΣ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΑΙΘΗΤΙΚΗΣ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗΣ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ																
ΕΙΔΙΚΟΣ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ																
ΕΚΚΟΛΟΝΗΠΤΗΣ																
ΕΚΚΑΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ																
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΜΑΚΙΓΙΑΖ																
ΗΧΟΛΗΠΤΗΣ																
ΙΑΤΡΙΚΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ																
ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ																
ΙΑΤΡΙΚΩΝ, ΒΙΟΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ																
ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ																
ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΠΕΚΟΙΝΩΣΕΩΝ																
ΚΟΜΜΟΤΗΣ - ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗΣ ΚΟΜΗΣ																
ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ																
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ																
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΝΤΑΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ																
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ																
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ																
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΥ																
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗΣ																
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΠΑΙΔΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ																
ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΔΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ																
ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ																
ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΑΣ (LOGISTICS)																
ΣΧΕΔΙΑΣΤΗΣ ΜΕΣΩ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΗΥ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΝΕΚΚΥΤΗΡΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ-ΣΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ INTRANET - INTERNET																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΔΥΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΨΥΧΗΣ ΑΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΙΣΡΕΤΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΡΟΡΘΟΡΙΚΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΑΡΟΡΘΟΡΙΚΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΠΑΡΟΡΘΟΡΙΚΗΣ ΜΕ ΠΟΛΥΜΕΣΑ (MULTIMEDIA)																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΑΡΥΑΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΛΗΨΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΑΓΕΡΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΤΡΟΝΙΚΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΣΚΑΦΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ (VIDEO GAMES)																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΙΣΤΟΤΟΧΩΡΩΝ (WEB DESIGNER)																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ INTERNET																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΑΝΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΒΑΦΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΛΥΠΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΕΡΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΟΥ ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ																
ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗΣ ΝΥΧΙΩΝ																
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΟΣ																
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ																
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ																
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ																
ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ-ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ																
ΦΥΛΑΚΑΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ																
ΣΥΝΟΛΑ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ	232	186	123	35	251	39	105	58	228	46	110	38	107	113	52	115
ΣΥΝΟΛΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ	9	8	6	2	10	3	5	3	9	3	5	2	5	5	3	5

Σημείωση: Σε παρένθεση αναφέρεται ο αριθμός των τμημάτων εάν είναι μεγαλύτερος του 1.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Δ.Ι.Ε.Κ. (συνέχεια)

ΔΗΜΟΣΙΑ ΙΕΚ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	40	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	184	8
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	21	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	418	16
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	109	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	49	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	142	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	74	4
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	44	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	262	13
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	46	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	89	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	114	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	49	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	481	21
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	106	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	502	25
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	77	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	57	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	40	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	145	8
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	34	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	107	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	36	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	22	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	28	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	200	7
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	50	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	54	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	295	13
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	30	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	17	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	81	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	30	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	451	18
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	236	8
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	775	29
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	247	10
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	23	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	392	20
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	63	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	49	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	21	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	105	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	24	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	61	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	235	9
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	76	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	72	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	19	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	223	10
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	42	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	226	9
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	155	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	43	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	309	17
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	197	8
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	48	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	25	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	50	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	60	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	62	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	311	14
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	18	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	42	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	23	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	16	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	31	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	155	7
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	174	9
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	39	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	264	11
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	20	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	23	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	20	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	39	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	67	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	13	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	177	8
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	18	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	94	4
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	254	10
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	71	4
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	57	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	149	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	36	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	109	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	66	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	29	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	292	11
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	122	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	102	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	206	9
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	139	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	92	4
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	29	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	198	8
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	36	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	242	10
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	280	11
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	190	9
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	42	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	264	10
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	50	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	150	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	186	8
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	239	10
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	68	4
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	92	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	112	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	144	6
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	137	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	47	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	119	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	16	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	172	7
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	30	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	19	2
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	239	10
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	81	4
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	54	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	54	3
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	272	11
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	74	4
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	23	1
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	113	5
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	9881	441

2.4. Ανάλυση Κόστους Λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.

2.4.1. Εισαγωγική προλεγόμενα για την ανάλυση Κόστους – Οφέλους

2.4.1.1. Ανάλυση Κόστους-Οφέλους

Η προσαύξηση του εισοδήματος του ατόμου ανά υψηλότερη βαθμίδα εκπαίδευσης σε σχέση με το κόστος της επιπλέον εκπαίδευσης υπολογίζεται με την ιδιωτική αποδοτικότητα της εκπαίδευσης. Ο υπολογισμός της τελευταίας επεξηγεί την συμπεριφορά των ατόμων για ζήτηση εκπαίδευσης διαφορετικών τύπων και βαθμίδων ενώ, ο υπολογισμός της κοινωνικής αποδοτικότητας της εκπαίδευσης καθίσταται αναγκαίος για το σχεδιασμό της εκάστοτε εκπαιδευτικής πολιτικής.

Ο υπολογισμός του κοινωνικού οφέλους που προσφέρει η εκπαίδευση θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει και τα μη νομισματικά οφέλη της εκπαίδευσης τα οποία όμως είναι δύσκολο ή και αδύνατο να εκτιμηθούν. Έτσι στην κοινωνική αποδοτικότητα της εκπαίδευσης υπολογίζονται μόνο τα παρατηρούμενα νομισματικά οφέλη και οι παρατηρούμενες υπολογίσιμες δαπάνες. Για τούτο η κοινωνική αποδοτικότητα της εκπαίδευσης είναι υποεκτιμώμενη.

Έρευνα έχει επισημάνει ότι η χώρα μας έχει συμφέρον να επενδύει σε εκπαίδευση γιατί η κοινωνική αποδοτικότητα, αν και είναι υποεκτιμημένη εφόσον δεν καθίσταται υπολογίσιμα όλα τα οφέλη της κοινωνίας από την επέκταση της εκπαίδευσης εντούτοις, εξακολουθεί να λαμβάνει υψηλές τιμές.⁴⁴

2.4.1.2. Νεκρό Σημείο Ισορροπίας (ΝΣΙ)

Η ανάλυση του ΝΣΙ είναι μια τεχνική η οποία χρησιμοποιείται για να καθοριστεί η ποσότητα παραγωγής ή πωλήσεων η οποία αντιστοιχεί σε μηδενικό επίπεδο κερδών πριν από τόκους και φόρους. Η μέθοδος αυτή εξετάζει τις σχέσεις μεταξύ της σύνθεσης που έχει το κόστος (σταθερό-μεταβλητό), της παραγόμενης ποσότητας και των καθαρών λειτουργικών κερδών. Ειδικότερα, ως ΝΣΙ ορίζεται το επίπεδο δραστηριότητας, εκφρασμένο συνήθως σε μονάδες προϊόντος-υπηρεσίας ή αξίας (έσοδα πωλήσεων), όπου τα έσοδα από τις πωλήσεις ισούνται με το σύνολο

⁴⁴ Θ. Μαγουλά, Απόδοση της Εκπαίδευσης, Διαρθρωτικά Προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας, ΙΜΟΠ

των εξόδων. Άρα, είναι μια μέθοδος προσδιορισμού του σημείου στο οποίο τα κέρδη πριν τους τόκους και τους φόρους θα είναι ίσα με το μηδέν και επομένως τα έσοδα από τις πωλήσεις θα καλύπτουν απλά και μόνο το κόστος.

Για να εφαρμόσουμε την ανάλυση του νεκρού σημείου ισορροπίας θα πρέπει να διαχωρίσουμε τα κόστη παραγωγής σε σταθερά και μεταβλητά. Σταθερά κόστη (έμμεσα κόστη), είναι εκείνα τα οποία δεν μεταβάλλονται όταν ο όγκος των πωλήσεων ή η ποσότητα παραγωγής μεταβάλλεται (μέσα σε ορισμένο λογικό εύρος). Τα συνολικά σταθερά κόστη είναι ανεξάρτητα της παραγόμενης ποσότητας προϊόντος και ισούνται με ένα σταθερό ποσό χρημάτων. Άρα, καθώς αυξάνεται η παραγόμενη ποσότητα προϊόντος-υπηρεσίας, το σταθερό κόστος ανά μονάδα προϊόντος-υπηρεσίας μειώνεται.

Μεταβλητά κόστη (άμεσα κόστη) είναι εκείνα τα οποία είναι σταθερά ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος-υπηρεσίας, αλλά μεταβάλλονται όταν ο όγκος των πωλήσεων ή η ποσότητα παραγωγής μεταβάλλεται. Τα συνολικά μεταβλητά κόστη υπολογίζονται πολλαπλασιάζοντας το μεταβλητό κόστος ανά μονάδα προϊόντος-υπηρεσίας με την παραγόμενη και πωλούμενη ποσότητα. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα κόστη που αναφέρονται στις αμοιβές των εργαζομένων, στις αγορές πρώτων υλών, στα έξοδα για ενέργεια (καύσιμα, ηλεκτρισμό, φυσικό αέριο) που συνδέονται με τη διαδικασία παραγωγής κ.α.

Η εκπαίδευση δεν είναι καθαρό δημόσιο αγαθό. Το οριακό κόστος εκπαίδευσης ενός επιπλέον παιδιού κάθε άλλο παρά μηδενικό είναι. Στην πραγματικότητα, είναι περίπου το ίδιο το οριακό και το μέσο κόστος (τουλάχιστο στις μεγάλες σχολικές περιφέρειες), ενώ δεν υπάρχει δυσκολία να χρεωθεί ένα άτομο για τη χρήση αυτής της υπηρεσίας.

2.4.2. Ανάλυση Κόστους – Οφέλους των Δ.Ι.Ε.Κ.

Το πιο κρίσιμο σημείο της παρούσας ανάλυσης είναι η ανάλυση του κόστους λειτουργίας των δημοσίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Το κόστος λειτουργίας ενός Δ.Ι.Ε.Κ. περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες δαπανών:

<u>Λογαριασμός</u>	<u>Περιγραφή</u>
60.01 - 60.03	Αμοιβές ωρομίσθιου προσωπικού & εργοδοτικές εισφορές
61.00 - 61.01	Αμοιβές ελευθέρων & μη επαγγελματιών
61.90	Αμοιβές τρίτων
62.00 - 64.98	Λειτουργικά έξοδα

Η πρώτη κατηγορία αναφέρεται στις αμοιβές των Καθηγητών που απασχολούνται στα Δ.Ι.Ε.Κ. ως ωρομίσθιοι. Το κόστος αυτής της κατηγορίας των εργαζομένων είναι άμεσα εξαρτώμενο από τον αριθμό των τμημάτων των καταρτιζομένων σε κάθε Δ.Ι.Ε.Κ. για τον εξής λόγο. Σε ένα εξάμηνο τα μαθήματα διαρκούν 15 εβδομάδες (14 εβδομάδες παραδόσεις και 1 εβδομάδα εξετάσεις) επί 25 ώρες την εβδομάδα. Λαμβανομένου υπόψη ότι η επικρατούσα αμοιβή των ωρομισθίων είναι €15 / διδακτική ώρα και οι εργοδοτικές εισφορές ανέρχονται σε 25%, το ετήσιο κόστος (2 εξαμήνων) όσον αφορά τους ωρομίσθιους ενός τμήματος ισούται με:

$$25 \text{ ώρες} / \text{εβδ.} \times 15 \text{ εβδ.} \times 2 \text{ εξαμ.} \times €15 / \text{ώρα} \times 1,25 \text{ εργοδ. εισφ.} = €14.062,50$$

Επομένως, για τα 441 τμήματα του ακαδημαϊκού έτους 2011 – 2012 το συνολικό κόστος αμοιβών των ωρομισθίων ισούται με:

$$441 \text{ τμήματα} \times €14.062,50 / \text{τμήμα} = € 6.201.562,50$$

που σχεδόν ταυτίζεται με το ποσό των € 6.281.965,30 με βάση τα απολογιστικά στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης για το οικονομικό έτος 2011 (Β' & Δ' εξάμηνα διδακτικού έτους 2010 - 11 και Α' & Γ' εξάμηνα διδακτικού έτους 2011 - 12).

Η δεύτερη κατηγορία δαπανών καλύπτει τις αμοιβές Καθηγητών που εργάζονται είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες με Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών (ΑΠΥ) ή πληρώνονται από τα Δ.Ι.Ε.Κ. με απόδειξη δαπάνης (και στις δύο περιπτώσεις γίνεται παρακράτηση φόρου). Επειδή το πλήθος αυτής της κατηγορίας των εισηγητών δεν είναι άμεσα εξαρτώμενο από τον αριθμό των τμημάτων, αλλά εξαρτάται από τις ειδικότητες που προσφέρονται, χρησιμοποιήσαμε τα απολογιστικά στοιχεία του οικονομικού έτους 2011 που η σχετική δαπάνη ανήλθε σε € 4.825.674,24 για 532 τμήματα, δηλαδή

$$\text{μέσο κόστος ανά τμήμα} = € 4.825.674,24 / 532 \text{ τμήματα} = € 9.070,82 \text{ ανά τμήμα}$$

Η τρίτη κατηγορία δαπανών αναφέρεται σε αμοιβές τρίτων για παροχή υπηρεσιών που κατά κανόνα δεν αφορούν διδασκαλία. Επειδή δεν υπάρχουν νεότερα στοιχεία, η κατηγορία αυτή δεν ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό του κόστους λειτουργίας των Δ.Ι.Ε.Κ. κατά το διδακτικό έτος 2011 - 2012. Μόνο για στατιστικούς λόγους, προκειμένου να έχουμε μία εκτίμηση της ποσοστιαίας σύνθεσης του συνολικού κόστους, υποθέτουμε ότι το ύψος της συγκεκριμένης δαπάνης παραμένει το ίδιο.

Η τέταρτη κατηγορία δαπανών είναι τα διάφορα λειτουργικά έξοδα (τηλεφωνικά έξοδα, ταχυδρομικά έξοδα, φωτοτυπίες, επισκευές & συντηρήσεις, ηλεκτρικό, ύδρευση, γραφική ύλη, θέρμανση, υλικά καθαριότητας, κλπ).

Το Ίδρυμα Νεολαίας & Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) έχει την αρμοδιότητα της οικονομικής διαχείρισης των Δ.Ι.Ε.Κ. (παρακολούθηση & έγκριση δαπανών) και έχει αναπτύξει ειδική λογιστική εφαρμογή στην οποία καταχωρούνται όλα τα τιμολόγια από το 2011. Μετά από σχετικό αίτημα, τα στοιχεία αυτά (απολογιστικά για την περίοδο 01.01.2011-31.12.2011 και προσωρινά για την περίοδο 01.01.2012-31.08.2012) μας παρασχέθηκαν και από την επεξεργασία τους προέκυψαν τα λειτουργικά έξοδα των Δ.Ι.Ε.Κ. για το διδακτικό έτος 2011 - 2012.

Έτσι, η σύνθεση του συνολικού κόστους λειτουργίας των Δ.Ι.Ε.Κ. έχει ως εξής (Πίνακας 2.4).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4: ΕΚΤΙΜΟΥΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ Ι.Ε.Κ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2011 - 2012

Λογ/σμός	Περιγραφή	Ποσό (σε €)	Ποσοστό (%)
60.01 - 60.03	Αμοιβές ωρομίσθιου προσωπικού & εργοδοτικές εισφορές	€ 6.201.562,50	48,0%
61.00 - 61.01	Αμοιβές ελευθέρων & μη επαγγελματιών (υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου)	€ 4.000.229,96	31,0%
61.90	Αμοιβές τρίτων (μη υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου)	€ 907.200,00	7,1%
62.00 - 64.98	Λειτουργικά έξοδα	€ 1.799.757,81	13,9%
Σύνολα		€ 12.908.750,27	100,0%

Το συνολικό κόστος λειτουργίας των 84 Δ.Ι.Ε.Κ. και των 9 παραρτημάτων τους, ανέρχεται περίπου σε 13 εκατομμύρια €. Δεν συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα για κτίρια, που είτε παραχωρούνται από δημόσιους οργανισμούς ή συστεγάζονται με σχολεία, και η μισθοδοσία των μονίμων υπαλλήλων (διευθυντές, υποδιευθυντές και διοικητικό προσωπικό) καθώς και των αποσπασμένων εκπαιδευτικών που μισθοδοτούνται από το δημόσιο.

Επομένως, η εκτίμηση του κόστους λειτουργίας του εκπαιδευτικού έτους 2011 – 2012 κάθε Δ.Ι.Ε.Κ. εκτιμήθηκε με τις εξής παραδοχές:

1. Αμοιβές ωρομίσθιου προσωπικού & εργοδοτικές εισφορές / τμήμα: €14.062,50
2. Αμοιβές ελευθέρων & μη επαγγελματιών / τμήμα: € 9.070,82
3. Λειτουργικά έξοδα: Όπως προέκυψαν από τα στοιχεία του INEDIBIM

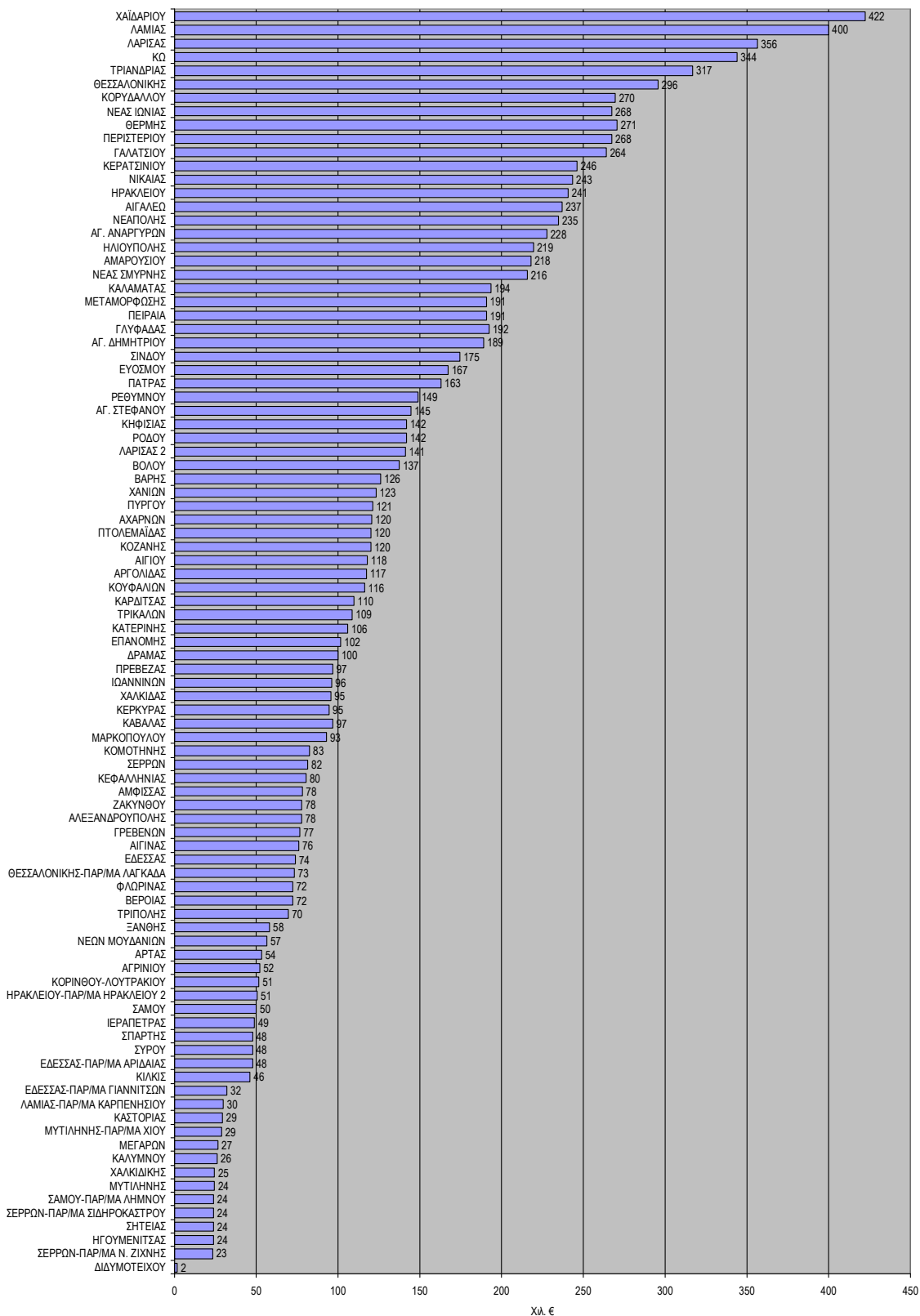
Εξαιρέθηκαν οι αμοιβές τρίτων διότι η εκτίμηση τους θα ήταν ανακριβής. Το Διάγραμμα 2.10 απεικονίζει το κόστος λειτουργίας των 84 Δ.Ι.Ε.Κ. και των 9 παραρτημάτων τους.

Παρά το γεγονός ότι το σύνολο των εξόδων επηρεάζεται από το μέγεθος των Δ.Ι.Ε.Κ. (έκταση κτιριακών εγκαταστάσεων, αριθμός τμημάτων, αριθμός καταρτιζομένων, κλπ) σε ορισμένες περιπτώσεις το λειτουργικό κόστος κρίνεται ως υπερβολικό.⁴⁵ Οι ακραίες περιπτώσεις ενδέχεται να επηρεάζουν σημαντικά το ύψος των λειτουργικών εξόδων συγκεκριμένων Δ.Ι.Ε.Κ.

⁴⁵ Στις καταχωρήσεις των τιμολογίων εντοπίστηκαν υπερβολικές χρεώσεις που αφορούσαν κυρίως θέρμανση, ύδρευση και τηλεφωνία. Συγκεκριμένα, βρέθηκαν 23 τιμολόγια αξίας άνω των € 100.000 έκαστο συνολικής αξίας 9,3 εκατομμυρίων ευρώ. Όπως μας ενημέρωσαν από τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης είναι πιθανό τα συγκεκριμένα τιμολόγια να αφορούν Φοιτητικές και Σχολικές Εστίες και εκ παραδρομής καταχωρήθηκαν στο ίδιο σύστημα και συνέστησαν να εξαιρεθούν. Όμως υπάρχουν και άλλα 9 τιμολόγια αξίας άνω των € 50.000 έκαστο συνολικής αξίας περίπου 700 χιλ. € που ενδέχεται και αυτά να μην αφορούν δαπάνες των Δ.Ι.Ε.Κ. Για παράδειγμα, στο Δ.Ι.Ε.Κ. της Λαμίας βρέθηκαν 3 τιμολόγια ύδρευσης συνολικού ποσού € 220.050. Στο Δ.Ι.Ε.Κ. της Κω, που σημειωτέον δεν έχει καθόλου καταρτιζόμενους κατά το τρέχον έτος, εντοπίστηκαν 4 τιμολόγια τηλεφωνίας συνολικής αξίας € 306.094. Επίσης, από ένα τιμολόγιο που αφορά υπηρεσίες τηλεφωνίας αξίας € 86.973 και € 79.112 εντοπίστηκαν στα Δ.Ι.Ε.Κ. Λάρισας και Χαϊδαρίου, αντίστοιχα.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.10: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2011 – 2012 ΑΝΑ ΔΗΜΟΣΙΟ Ι.Ε.Κ. (ΧΙΛ. €)

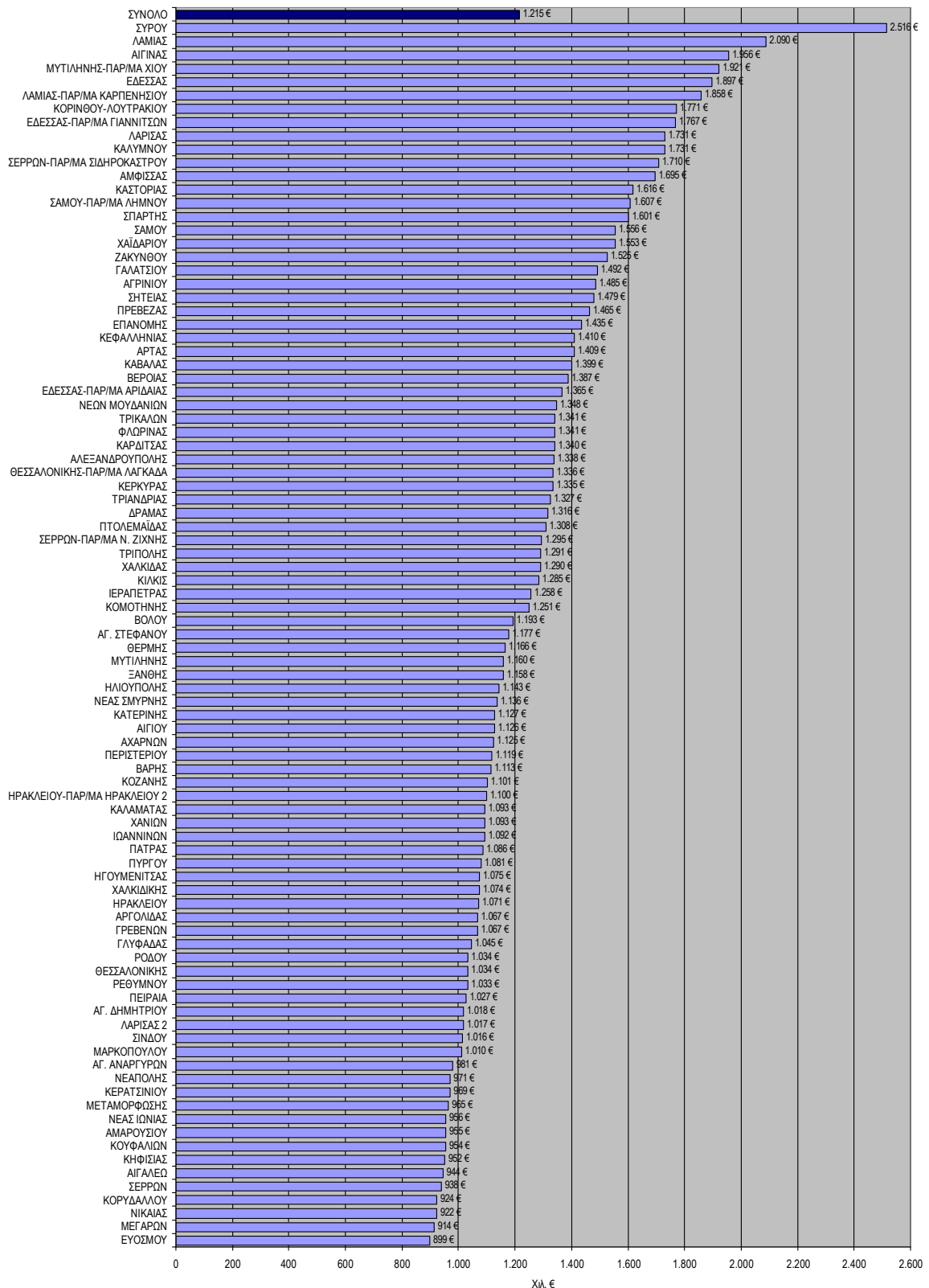

Στη συνέχεια εκτιμήθηκε το μέσο ετήσιο λειτουργικό κόστος ανά καταρτιζόμενο διαιρώντας τα ποσά που απεικονίζονται στο Διάγραμμα 10 με τον αριθμό των καταρτιζομένων στα Δ.Ι.Ε.Κ.⁴⁶ Τα μέσα ετήσια λειτουργικά κόστη ανά καταρτιζόμενο παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 2.11.

Για το σύνολο των 9.881 καταρτιζομένων προκύπτει μέσο ετήσιο λειτουργικό κόστος ύψους € 1.215 ανά καταρτιζόμενο. Εάν περιλάβουμε και τις Αμοιβές Τρίτων ύψους € 907.200 (με την υπόθεση ότι παρέμειναν οι ίδιες) τότε το μέσο ετήσιο κόστος ανά καταρτιζόμενο ανέρχεται σε € 1.306. Αυτό σημαίνει ότι πολλαπλασιάζοντας το μέσο ετήσιο κόστος ανά καταρτιζόμενο με το μέσο αριθμό καταρτιζομένων ανά τμήμα (22 σπουδαστές), προκύπτει το μέσο ετήσιο κόστος ανά τμήμα, που ανέρχεται σε € 28.732 (€ 1.306 x 22 σπουδαστές). Το ποσό αυτό σχεδόν συμπίπτει με τις εκτιμήσεις της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης που, με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του οικονομικού έτους 2011, το προσδιορίζει στο ποσό των € 28.518 ανά τμήμα.

⁴⁶ Έχουν εξαιρεθεί τα Δ.Ι.Ε.Κ. της Κω και του Διδυμότειχου τα οποία δεν είχαν σπουδαστές κατά το τρέχον διδακτικό έτος. Επίσης στην περίπτωση του Δ.Ι.Ε.Κ. Λαμίας αφαιρέθηκαν τα τιμολόγια ύδρευσης διότι οδηγούσαν στο εξωπραγματικό ποσό των €4.648 ανά καταρτιζόμενο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.11: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2011 – 2012
ΑΝΑ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟ (€)

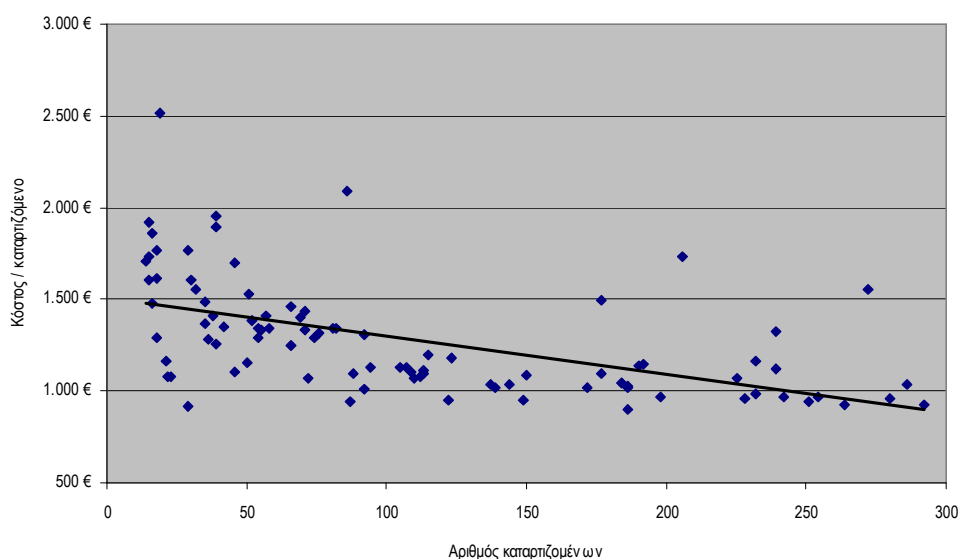
2.5. Συσχέτιση Κόστους Λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. με Αριθμό Καταρτιζομένων

Η παραπάνω ανάλυση δημιουργεί προβληματισμούς για το βαθμό που το μέγεθος του Δ.Ι.Ε.Κ. επηρεάζει το μέσο κόστος ανά καταρτιζόμενο. Είναι λογικό το σύνολο του λειτουργικού κόστους να αυξάνει όσο αυξάνει και ο αριθμός των καταρτιζομένων, αλλά το ερώτημα είναι ποιο είναι το κρίσιμο μέγεθος ενός Δ.Ι.Ε.Κ. προκειμένου να είναι βιώσιμο, δηλαδή τα έσοδα να καλύπτουν τα έξοδα με το υφιστάμενο ύψος διδασκτρων ή στην αντίθετη περίπτωση ποιο είναι το κατάλληλο ύψος διδασκτρων.

Το Διάγραμμα 2.12 απεικονίζει τη συσχέτιση (διάγραμμα διασποράς) μεταξύ του μέσου κόστους ανά καταρτιζόμενο και του μεγέθους του Δ.Ι.Ε.Κ. (αριθμός καταρτιζομένων). Είναι εμφανής η αρνητική σχέση μεταξύ των δύο μεγεθών (συντελεστής συσχέτισης = -0,543).

Η ελαστικότητα του μέσου κόστους ανά καταρτιζόμενο ως προς τον αριθμό των καταρτιζομένων ισούται με -0,16, που σημαίνει ότι αύξηση του αριθμού των σπουδαστών κατά 10% προκαλεί κατά μέσο όρο μείωση του μέσου κόστους κατά -1,6%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.12: ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΚΟΣΤΟΥΣ / ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ (r = -0,543): ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2011-2012

Προκειμένου να διαπιστώσουμε το βαθμό διαφοροποίησης του μέσου ανά καταρτιζόμενο κόστους μεταξύ διαφορετικού μεγέθους των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. ανάλογα με τον αριθμό των καταρτιζομένων, ταξινομήσαμε τα Δ.Ι.Ε.Κ. σε τρεις κατηγορίες:

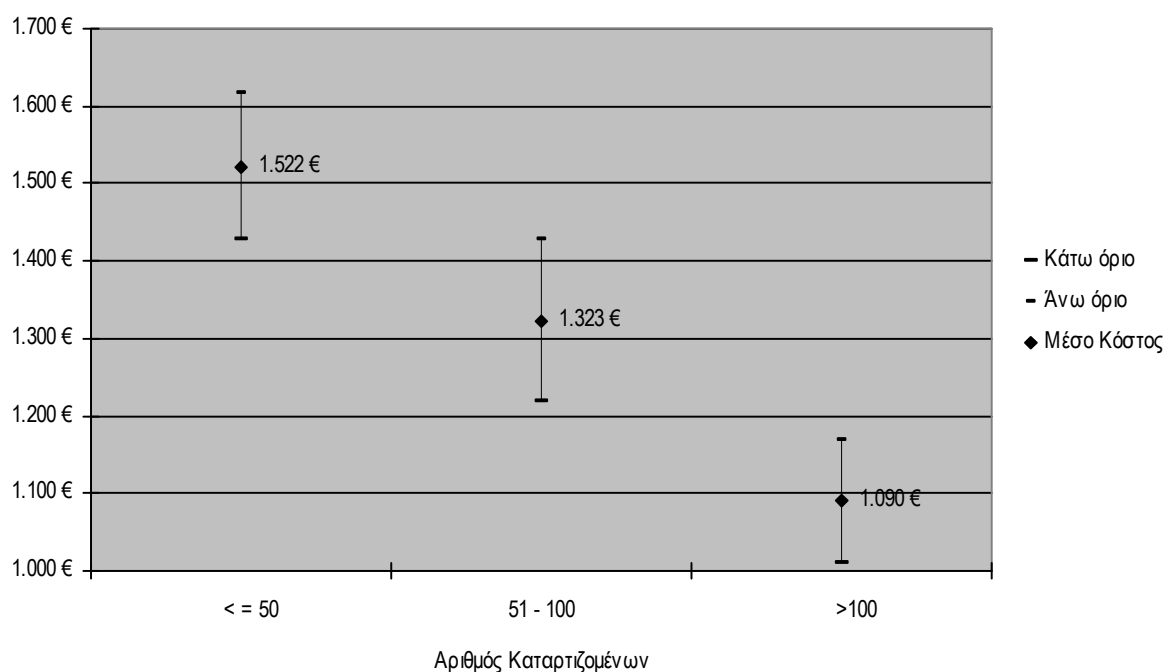
1^η κατηγορία: Μικρά Δ.Ι.Ε.Κ. (έως και 50 καταρτιζόμενοι)

2^η κατηγορία: Μεσαία Δ.Ι.Ε.Κ. (πάνω από 50 & έως και 100 καταρτιζόμενοι)

3^η κατηγορία: Μεγάλα Δ.Ι.Ε.Κ. (πάνω από 100 καταρτιζόμενοι)

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν 28 Δ.Ι.Ε.Κ., στη δεύτερη 21 και στην τρίτη 40. Στη συνέχεια εκτιμήθηκε το μέσο κόστος ανά καταρτιζόμενο για κάθε κατηγορία Δ.Ι.Ε.Κ. και αναλύθηκαν οι διαφορές μεταξύ τους (ανάλυση διακύμανσης).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.13: ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ / ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΡΕΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Δ.Ι.Ε.Κ. (ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ & 95% ΔΙΑΣΤ. ΕΜΠΙΣΤ.): ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2011-2012

Το Διάγραμμα 2.13 παρουσιάζει το μέσο κόστος των τριών κατηγοριών Δ.Ι.Ε.Κ. Τα αποτελέσματα είναι αποκαλυπτικά για το βαθμό διαφοροποίησης του μέσου κόστους μεταξύ των τριών κατηγοριών Δ.Ι.Ε.Κ. Τα μικρά Δ.Ι.Ε.Κ. (έως και 50 σπουδαστές) έχουν το υψηλότερο κόστος που ανέρχεται σε €1.522 / καταρτιζόμενο. Στα μεσαίου μεγέθους Δ.Ι.Ε.Κ. (από 51 έως 100 σπουδαστές) το μέσο κόστος /

καταρτιζόμενο μειώνεται κατά € 200 και διαμορφώνεται στα € 1.323, ενώ στα μεγάλα Δ.Ι.Ε.Κ. (άνω των 100 καταρτιζόμενοι) το μέσο κόστος περιορίζεται στα € 1.090.

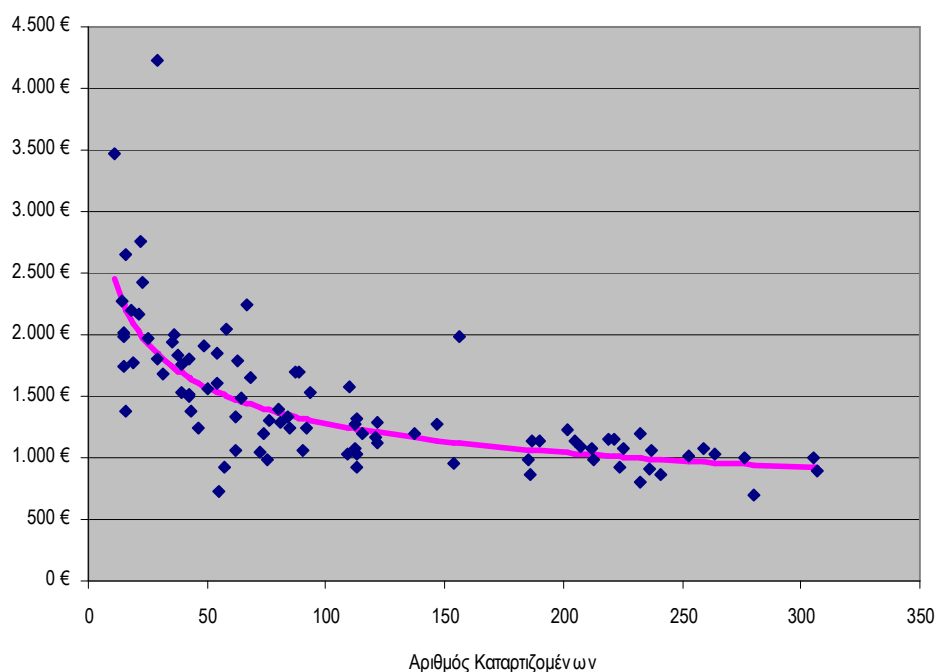
Από τα παραπάνω προκύπτει ότι τα μικρά και μεσαία Δ.Ι.Ε.Κ. δεν είναι οικονομικά βιώσιμα ανεξάρτητα από το ύψος των διδάκτρων (πρέπει να επιβληθούν πολύ υψηλά δίδακτρα για να καταστούν βιώσιμα). Αντίθετα στα μεγάλα Δ.Ι.Ε.Κ. η βιωσιμότητα είναι εφικτή εάν μάλιστα τα τμήματα έχουν πάνω από 30 σπουδαστές και επιβληθεί μικρή αύξηση στα δίδακτρα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μέσο συνολικό κόστος δεν επηρεάζεται από τον αριθμό των σπουδαστών ανά τμήμα, διότι το κόστος διδασκαλίας είναι ανεξάρτητο από τον αριθμό των σπουδαστών που παρακολουθούν (είτε 5 σπουδαστές παρακολουθούν ή 25 η αμοιβή του καθηγητή είναι η ίδια).

Στην πορεία υλοποίησης της Μελέτης η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης μας διέθεσε τα αναλυτικά στοιχεία του οικονομικού έτους 2011 ανά Δ.Ι.Ε.Κ. (η κυρίως ανάλυση στηρίχθηκε σε συγκεντρωτικά στοιχεία για το 2011). Έτσι, σε μια προσπάθεια να επιβεβαιώσουμε τα παραπάνω αποτελέσματα επαναλάβαμε την ανάλυση. Τα αποτελέσματα από τα απολογιστικά στοιχεία του 2011 επιβεβαίωσαν τα αποτελέσματα από τα στοιχεία του ακαδημαϊκού έτους 2011 - 2012. Το Διάγραμμα 2.14 παρουσιάζει τη σχέση μεταξύ κόστους ανά καταρτιζόμενο και αριθμού καταρτιζομένων. Η σχέση είναι πιο έντονη από εκείνη του Διαγράμματος 2.12 με υψηλότερο συντελεστή συσχέτισης (-0,626).

Επειδή οι οικονομίες κλίμακας συνήθως συσχετίζονται εκθετικά με το μέγεθος ενός οργανισμού, εκτιμήσαμε και την πολλαπλασιαστική σχέση μεταξύ των δύο μεγεθών (λογάριθμο-γραμμική) και οι προσδοκίες μας επιβεβαιώθηκαν. Ο συντελεστής συσχέτισης αυξήθηκε σε -0,773, και η ελαστικότητα ισούται με -0,296. Δηλαδή αύξηση του αριθμού των καταρτιζομένων κατά 10% προκαλεί μείωση του μέσου κόστους σχεδόν κατά -3%. Επίσης, ο βαθμός προσαρμοστικότητας του υποδείγματος (συντελεστής προσδιορισμού) είναι υψηλός (0,60) οδηγώντας στο συμπέρασμα ότι το μέσο λειτουργικό κόστος ανά καταρτιζόμενο εξαρτάται κατά 60% από τον αριθμό των καταρτιζομένων. Το ίδιο επιβεβαιώνεται και από τη

σύγκριση του κόστους μεταξύ των τριών κατηγοριών των Δ.Ι.Ε.Κ. (μικρά Δ.Ι.Ε.Κ. έως και 50 σπουδαστές, μεσαία από 51 έως 100 σπουδαστές και μεγάλα Δ.Ι.Ε.Κ. άνω των 100 σπουδαστές).

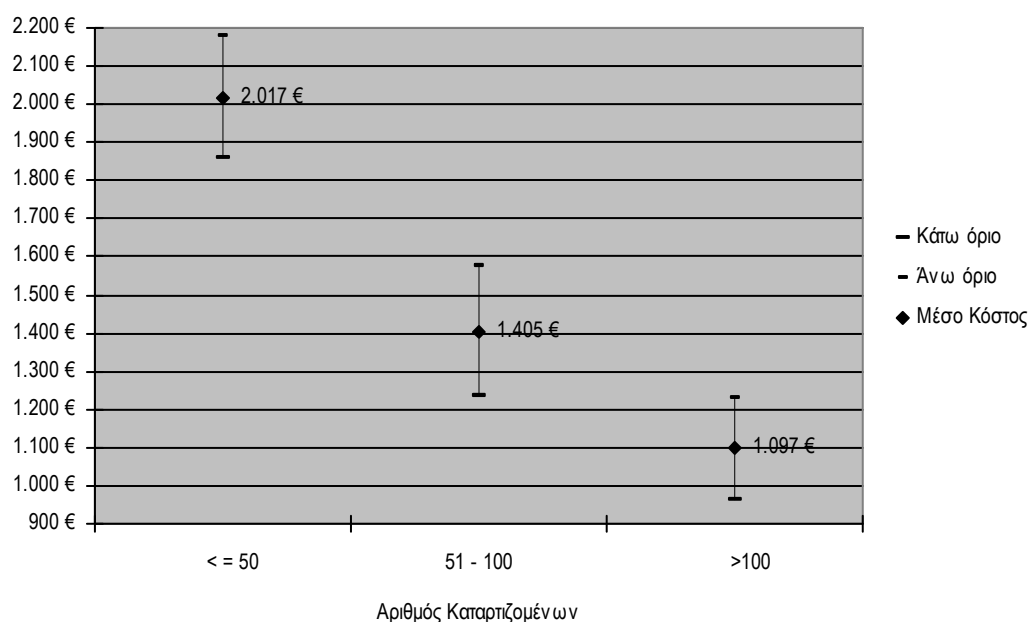
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.14: ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΚΟΣΤΟΥΣ / ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ ($r = -0,626$): ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΣ 2011

Στο Διάγραμμα 2.15 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης που είναι παρόμοια με εκείνα του Διαγράμματος 2.13.

Οφείλουμε να τονίσουμε ότι παρατηρώντας το μέσο κόστος σε επίπεδο οικονομικού έτους αυξάνεται σημαντικά στην περίπτωση των μικρών Δ.Ι.Ε.Κ. ενώ παραμένει σχεδόν αμετάβλητο στην περίπτωση των μεγάλων. Ενδεχομένως, αυτή η διαφοροποίηση κόστους συνδέεται και με την ετήσια λειτουργία των συγκεκριμένων κτηριακών εγκαταστάσεων ή και δομών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.15: ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ / ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΡΕΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Δ.Ι.Ε.Κ.(ΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ & 95% ΔΙΑΣΤ. ΕΜΠΙΣΤ.): ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΣ 2011

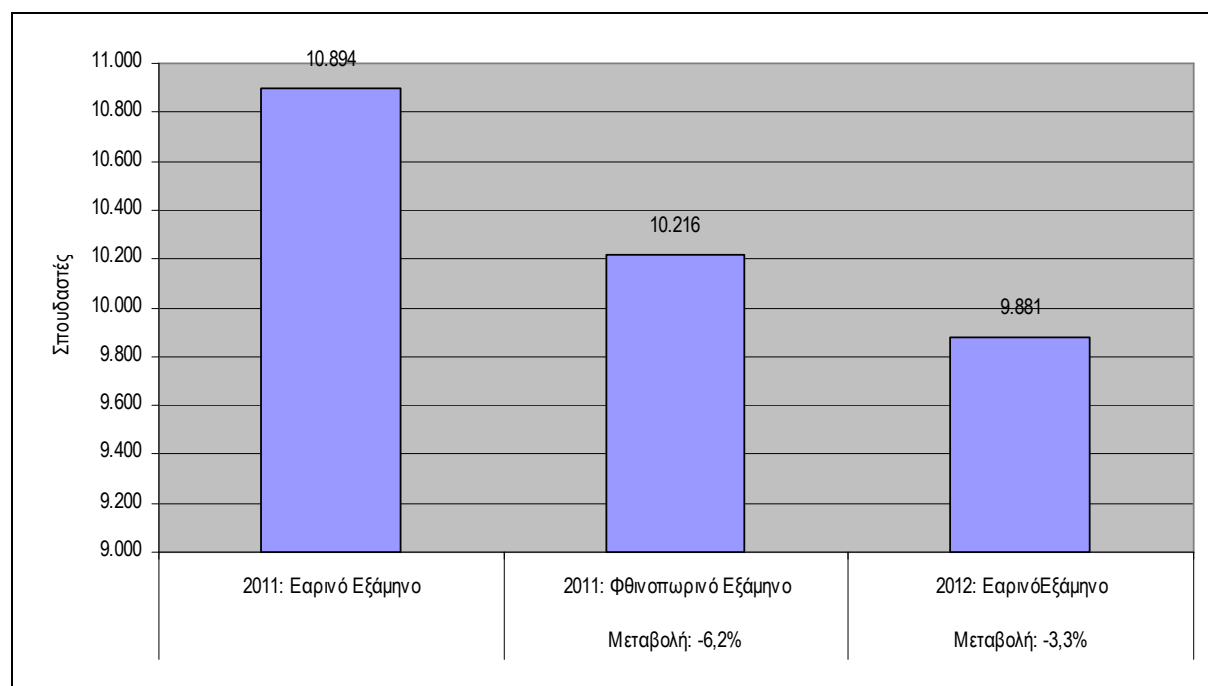

Όπως προκύπτει από το Διάγραμμα 2.15 τα μικρά Δ.Ι.Ε.Κ. (έως και 50 σπουδαστές) έχουν το υψηλότερο κόστος που ανέρχεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του 2011 σε € 2.017 / καταρτιζόμενο. Στα μεσαίου μεγέθους Δ.Ι.Ε.Κ. (από 51 έως 100 σπουδαστές) το μέσο κόστος / καταρτιζόμενο μειώνεται σε € 1.405, ενώ στα μεγάλα Δ.Ι.Ε.Κ. (άνω των 100 καταρτιζόμενοι) το μέσο κόστος περιορίζεται στα € 1.097.

2.6. Συμπεράσματα για την υφιστάμενη κατάσταση των Δ.Ι.Ε.Κ

Τα δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης αποτελούν άλλη μία μη βιώσιμη δραστηριότητα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Όχι μόνον δημιουργούν ελλείμματα, παρά την ύπαρξη διδασκτρων και κρατικής υποστήριξης, αλλά προσελκύουν όλο και λιγότερους σπουδαστές. Μεγάλος τους ανταγωνιστής είναι τα Ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. που απορροφούν το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων που επιθυμούν μετά-δευτεροβάθμια επαγγελματική επιμόρφωση. Στο εαρινό εξάμηνο του 2012 τα Ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. είχαν 20.140 καταρτιζόμενους έναντι 9.881 στα δημόσια Ι.Ε.Κ. Μάλιστα, με βάση τα στοιχεία των τριών τελευταίων εξαμήνων ο αριθμός των σπουδαστών στα δημόσια Ι.Ε.Κ. βαίνει μειούμενος (Διάγραμμα 2.16).

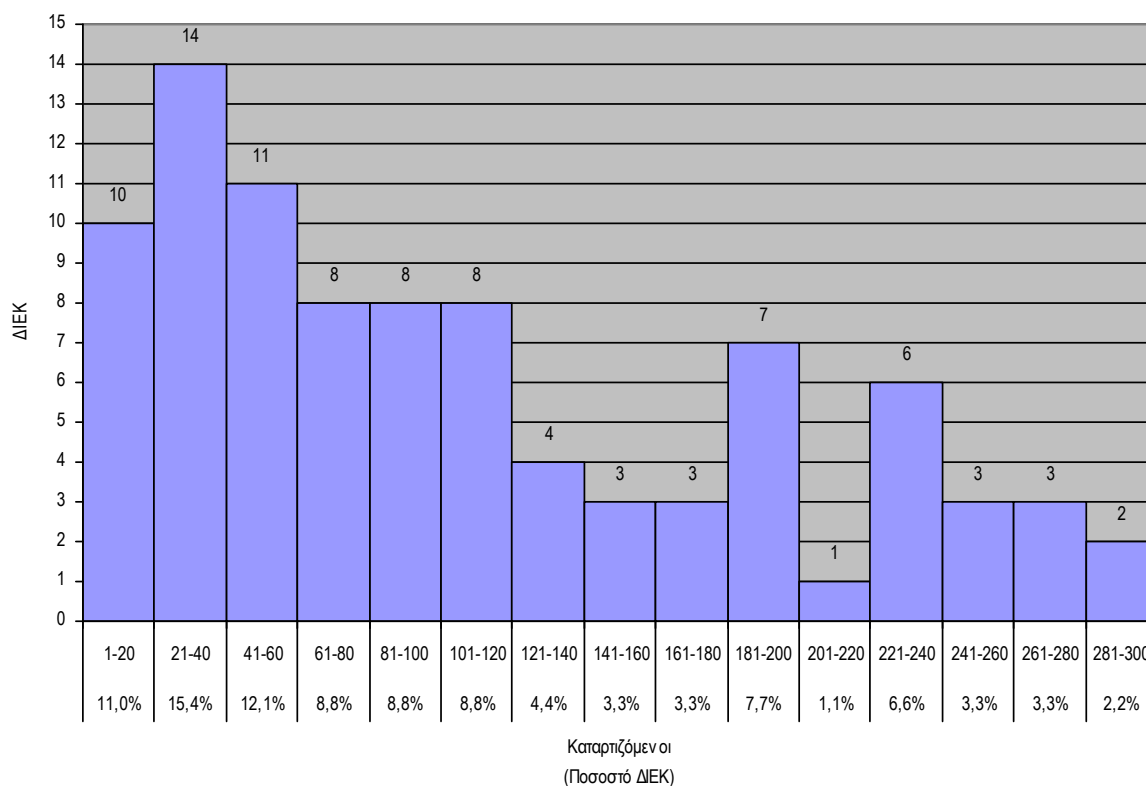
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.16: ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ Ι.Ε.Κ.

Μέσα σε ένα χρόνο (εαρινό εξάμηνο του 2011 - εαρινό εξάμηνο 2012) ο αριθμός των καταρτιζομένων μειώθηκε κατά 1.013 άτομα, δηλαδή μείωση κατά -9,3% γεγονός που κατά πάσα πιθανότητα οφείλεται στην οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας. Αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των καταρτιζομένων είναι και η μείωση του μέσου αριθμού των σπουδαστών ανά Δ.Ι.Ε.Κ. που το 2012 περιορίστηκε σε 108,6 σπουδαστές ανά Δ.Ι.Ε.Κ., όταν στα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. το μέσο μέγεθος ανέρχεται σε 457,7 σπουδαστές (20.140 σπουδαστές σε 44 Ι.Ε.Κ.). Το μεγάλο μέγεθος των Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης σε συνδυασμό με τα υψηλότερα δίδακτρα, καθιστούν τον κλάδο των Ιδιωτικών Ι.Ε.Κ. κερδοφόρο και βιώσιμο.

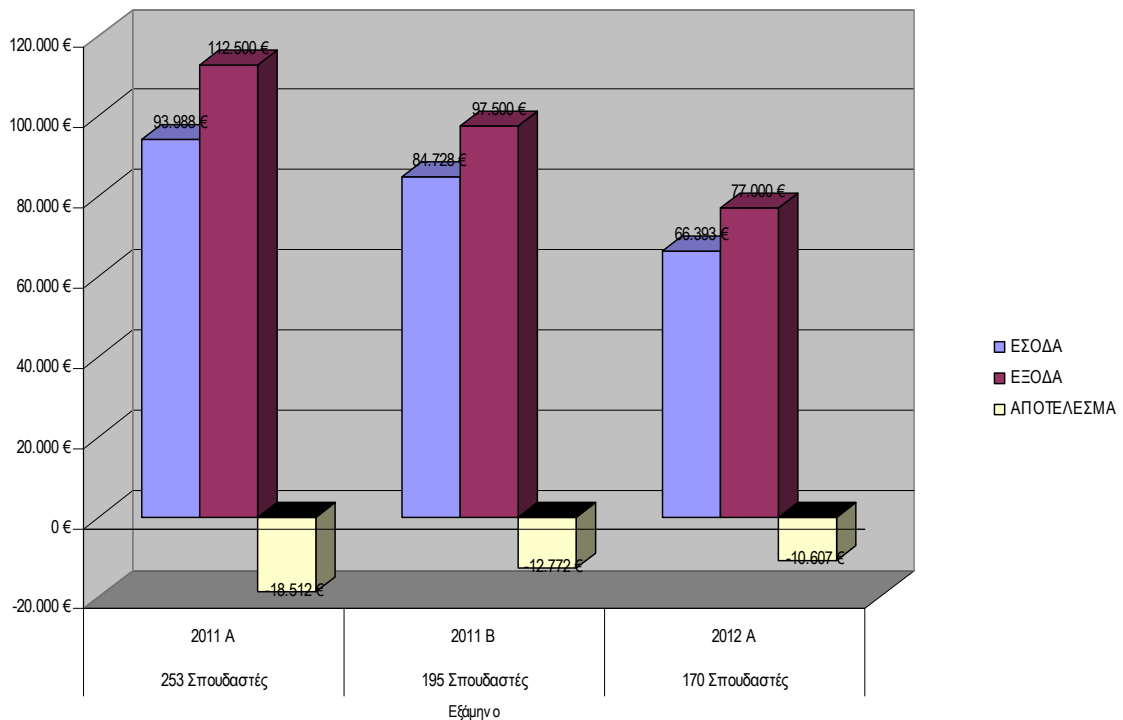
Το πόσο μικρού μεγέθους είναι τα δημόσια Δ.Ι.Ε.Κ. φαίνεται από την κατανομή τους ως προς τον αριθμό των καταρτιζομένων (Διάγραμμα 2.17). Μόνο το 16,5% των δημοσίων Ι.Ε.Κ. έχουν άνω των 200 σπουδαστών, ενώ πάνω από τα μισά Δ.Ι.Ε.Κ. (56%) έχουν λιγότερους από 100 σπουδαστές.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.17: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ Δ.Ι.Ε.Κ. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ

Αποτέλεσμα του μικρού μεγέθους τους είναι η έλλειψη οικονομικών κλίμακας με συνέπεια τα δημόσια Ι.Ε.Κ. να μην καλύπτουν τα έξοδα τους. Ας πάρουμε ως παράδειγμα το Δ.Ι.Ε.Κ. Γλυφάδας που είναι ένα από τα μεσαία προς μεγάλα Δ.Ι.Ε.Κ. με μέσο αριθμό σπουδαστών, κατά τα τελευταία τρία εξάμηνα, περίπου 200 καταρτιζόμενους (Διάγραμμα 2.18). Με βάση τα αναλυτικά στοιχεία που ευγενώς μας παρεχώρησε ο Διευθυντής του Δ.Ι.Ε.Κ. Γλυφάδας (και επαληθεύονται από τα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης), τα έσοδα υπολείπονται από τα έξοδα δημιουργώντας ελλείμματα της τάξεως των €10.000 με €18.000. Στο συγκεκριμένο Δ.Ι.Ε.Κ. το μέσο ετήσιο κόστος ανά φοιτητή ανέρχεται περίπου σε €900 με €1.000, ενώ τα ετήσια έσοδα ανέρχονται σε €734 ανά καταρτιζόμενο (με την υπόθεση ότι οι σπουδαστές πληρώνουν τα πλήρη δίδακτρα).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.18: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΟΥ Δ.Ι.Ε.Κ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ

Με βάση την κοστολογική ανάλυση που προηγήθηκε, προέκυψε ότι κατά μέσο όρο το ετήσιο κόστος ανά σπουδαστή ανέρχεται περίπου σε €1.300 (ή σε €1.200 με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του 2011), και για τα μεγάλα Δ.Ι.Ε.Κ. (άνω των 100 σπουδαστών) το μέσο ετήσιο κόστος περιορίζεται περίπου σε €1.100. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο μέρος του συνολικού κόστους αφορά τις αμοιβές των Καθηγητών και η δαπάνη αυτή είναι ανεξάρτητη από το μέγεθος του τμήματος. Σημειώνεται ότι τα παραπάνω αφορούν μόνον τα μεταβλητά έξοδα (ωρομίσθιοι καθηγητές, ελεύθεροι & μη επαγγελματίες και λειτουργικά έξοδα). Δεν περιλαμβάνονται τα σταθερά έξοδα όπως οι αποδοχές των μονίμων (ή Ι.Δ.Α.Χ.) δημοσίων υπαλλήλων και το κόστος των κτιρίων.

2.7. Προτάσεις για την Οικονομική Βιωσιμότητα των Δ.Ι.Ε.Κ.

Η προηγούμενη ανάλυση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η οικονομική βιωσιμότητα των Δ.Ι.Ε.Κ. εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το ύψος των διδάκτρων και τον αριθμό των καταρτιζομένων. Προκειμένου να διαπιστωθεί η μεταβλητότητα του οικονομικού αποτελέσματος (δηλαδή, δίδακτρα μείον λειτουργικά έξοδα) από τις δύο αυτές μεταβλητές, έγινε ανάλυση ευαισθησίας για διάφορες τιμές του αριθμού των καταρτιζομένων και του ύψους των ετήσιων διδάκτρων. Το μέσο ετήσιο λειτουργικό κόστος ανά καταρτιζόμενο εκτιμήθηκε από το πολλαπλασιαστικό υπόδειγμα:

$$\text{Μέσο Ετήσιο Λειτουργικό Κόστος} = \text{€}5.003 \cdot (\text{Αριθμός Καταρτιζομένων})^{-0,296}$$

το οποίο όπως ήδη αναφέρθηκε προσδιορίζει το 60% των μεταβολών του μέσου κόστους (Πίνακας 2.5).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.5: ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ Δ.Ι.Ε.Κ. (Ως προς τα Δίδακτρα και τον Αριθμό των Καταρτιζομένων)

		Ετήσια Δίδακτρα (2 Εξάμηνα)								
		700 €	800 €	900 €	1.000 €	1.100 €	1.200 €	1.300 €	1.400 €	1.500 €
Αριθμός Καταρτιζομένων ανά ΔΙΕΚ	100	-57.963 €	-47.963 €	-37.963 €	-27.963 €	-17.963 €	-7.963 €	2.037 €	12.037 €	22.037 €
	150	-65.231 €	-50.231 €	-35.231 €	-20.231 €	-5.231 €	9.769 €	24.769 €	39.769 €	54.769 €
	200	-68.442 €	-48.442 €	-28.442 €	-8.442 €	11.558 €	31.558 €	51.558 €	71.558 €	91.558 €
	250	-68.895 €	-43.895 €	-18.895 €	6.105 €	31.105 €	56.105 €	81.105 €	106.105 €	131.105 €
	300	-67.294 €	-37.294 €	-7.294 €	22.706 €	52.706 €	82.706 €	112.706 €	142.706 €	172.706 €
	350	-64.076 €	-29.076 €	5.924 €	40.924 €	75.924 €	110.924 €	145.924 €	180.924 €	215.924 €
	400	-59.537 €	-19.537 €	20.463 €	60.463 €	100.463 €	140.463 €	180.463 €	220.463 €	260.463 €
	450	-53.888 €	-8.888 €	36.112 €	81.112 €	126.112 €	171.112 €	216.112 €	261.112 €	306.112 €
	500	-47.286 €	2.714 €	52.714 €	102.714 €	152.714 €	202.714 €	252.714 €	302.714 €	352.714 €
	550	-39.855 €	15.145 €	70.145 €	125.145 €	180.145 €	235.145 €	290.145 €	345.145 €	400.145 €
	600	-31.690 €	28.310 €	88.310 €	148.310 €	208.310 €	268.310 €	328.310 €	388.310 €	448.310 €

Τα αποτελέσματα είναι αποκαλυπτικά. Με το σημερινό ύψος των διδάκτρων, τα Δ.Ι.Ε.Κ. δεν είναι βιώσιμα ανεξαρτήτως μεγέθους. Αυτό σημαίνει ότι η οικονομική βιωσιμότητα ενός Δ.Ι.Ε.Κ. απαιτεί αφενός ένα ελάχιστο συνολικό αριθμό καταρτιζομένων σε συνδυασμό με έναν ελάχιστο αριθμό καταρτιζομένων ανά τμήμα και αφετέρου ένα ελάχιστο ύψος διδάκτρων. Δηλαδή, για ένα σχετικά μεγάλο Δ.Ι.Ε.Κ. (με περίπου 250 σπουδαστές και 10 τμήματα) το ιδανικό μέγεθος τμήματος προσδιορίζεται περίπου σε 25 σπουδαστές, και εάν αυτό συνδυαστεί και με μία λογική αύξηση των ετήσιων διδάκτρων σε €1.000 (€500 ανά εξάμηνο από €367 που είναι σήμερα), σημαίνει ότι τα ετήσια έσοδα του τμήματος θα ανέρχονται σε €25.000 και για το σύνολο του Δ.Ι.Ε.Κ. σε €250.000, ποσό ικανό να καλύψει το

λειτουργικό κόστος και να δημιουργήσει και ένα μικρό πλεόνασμα (δεν περιλαμβάνονται τα κτίρια και η μισθοδοσία των μονίμων υπαλλήλων).

Επομένως, τα λειτουργικά έξοδα των Δ.Ι.Ε.Κ. διακρίνονται στις εξής βασικές κατηγορίες: Αμοιβές διδακτικού προσωπικού (ωρομίσθιο προσωπικό και αμοιβές ελευθέρων & μη επαγγελματιών), αμοιβές τρίτων και λειτουργικά έξοδα, που αποτελούν τα μεταβλητά έξοδα, ενώ τα σταθερά έξοδα είναι η μισθοδοσία των μονίμων υπαλλήλων και τα κτίρια. Το κτιριακό κόστος είναι δύσκολο να υπολογιστεί (ενοικίαση, συστέγαση, παραχώρηση, κλπ), και μόνο το κόστος μισθοδοσίας του μόνιμου προσωπικού μπορεί να εκτιμηθεί. Με βάση τα στοιχεία της Γ.Γ.Δ.Β.Μ. το εκπαιδευτικό έτος 2011 - 2012 στα Δ.Ι.Ε.Κ. υπηρετούσαν 430 μόνιμοι διοικητικοί υπάλληλοι (διευθυντές, υποδιευθυντές και διοικητικοί υπάλληλοι εκ των οποίων 46 των Δ.Ι.Ε.Κ. και 384 αποσπασμένοι από άλλες υπηρεσίες, κυρίως εκπαιδευτικοί). Αυτό σημαίνει ότι με ένα μέσο ετήσιο κόστος μισθοδοσίας περίπου €22.000 το ετήσιο κόστος μισθοδοσίας ανέρχεται σε €9.500.000. Έτσι σε συνδυασμό και με τα απολογιστικά στοιχεία του 2011 το συνολικό κόστος των Δ.Ι.Ε.Κ. διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6: ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Δ.Ι.Ε.Κ.

Είδος Κόστους	Περιγραφή	Ποσό (σε €)	Ποσοστό (%)
Μεταβλητό	Αμοιβές ωρομίσθιου προσωπικού & εργοδοτικές εισφορές	€ 6.200.000	27,7%
Μεταβλητό	Αμοιβές ελευθέρων & μη επαγγελματιών (υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου)	€ 4.000.000	17,9%
Μεταβλητό	Αμοιβές τρίτων (μη υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου)	€ 900.000	4,0%
Μεταβλητό	Λειτουργικά έξοδα	€ 1.800.000	8,0%
Σταθερό	Μόνιμο προσωπικό	€ 9.500.000	42,4%
Σύνολα		€22.400.000	100,0%

Τα παραπάνω καταδεικνύουν το ύψος του πραγματικού συνολικού κόστους λειτουργίας (εκτός του κτιριακού κόστους) των Δ.Ι.Ε.Κ., που ανά καταρτιζόμενο

ανέρχεται πλέον σε € 2.244 ετησίως. Σημειώνεται ότι το κόστος των μονίμων υπαλλήλων αποτελεί το 42,4% του συνολικού κόστους λειτουργίας των Δ.Ι.Ε.Κ. Επομένως, εάν περιλάβουμε και το κόστος των μονίμων υπαλλήλων, η ανάλυση ευαισθησίας (Πίνακας 2.7) οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα δίδακτρα πρέπει να πλησιάσουν τα €2.000 ετησίως (€1.000 ανά εξάμηνο) για να καλυφθεί το συνολικό κόστος λειτουργίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.7: ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ Δ.Ι.Ε.Κ. (Περιλαμβανομένου και του Κόστους των Μονίμων Υπαλλήλων)

		Ετήσια Δίδακτρα (2 Εξάμηνα)								
		1.500 €	1.600 €	1.700 €	1.800 €	1.900 €	2.000 €	2.100 €	2.200 €	2.300 €
Αριθμός Καταρτιζομένων ανά ΔΙΕΚ	100	-72.963 €	-62.963 €	-52.963 €	-42.963 €	-32.963 €	-22.963 €	-12.963 €	-2.963 €	7.037 €
	150	-87.731 €	-72.731 €	-57.731 €	-42.731 €	-27.731 €	-12.731 €	2.269 €	17.269 €	32.269 €
	200	-98.442 €	-78.442 €	-58.442 €	-38.442 €	-18.442 €	1.558 €	21.558 €	41.558 €	61.558 €
	250	-106.395 €	-81.395 €	-56.395 €	-31.395 €	-6.395 €	18.605 €	43.605 €	68.605 €	93.605 €
	300	-112.294 €	-82.294 €	-52.294 €	-22.294 €	7.706 €	37.706 €	67.706 €	97.706 €	127.706 €
	350	-116.576 €	-81.576 €	-46.576 €	-11.576 €	23.424 €	58.424 €	93.424 €	128.424 €	163.424 €
	400	-119.537 €	-79.537 €	-39.537 €	463 €	40.463 €	80.463 €	120.463 €	160.463 €	200.463 €
	450	-121.388 €	-76.388 €	-31.388 €	13.612 €	58.612 €	103.612 €	148.612 €	193.612 €	238.612 €
	500	-122.286 €	-72.286 €	-22.286 €	27.714 €	77.714 €	127.714 €	177.714 €	227.714 €	277.714 €
	550	-122.355 €	-67.355 €	-12.355 €	42.645 €	97.645 €	152.645 €	207.645 €	262.645 €	317.645 €
	600	-121.690 €	-61.690 €	-1.690 €	58.310 €	118.310 €	178.310 €	238.310 €	298.310 €	358.310 €

Εάν λάβουμε υπόψη και το κτιριακό κόστος, τότε για να γίνουν βιώσιμα τα Δ.Ι.Ε.Κ., τα δίδακτρα θα πρέπει να πλησιάσουν τα δίδακτρα των ιδιωτικών Ι.Ε.Κ., με εξαίρεση το επιχειρηματικό κέρδος.

Η προηγούμενη ανάλυση αναφέρεται στα μέσα επίπεδα κόστους, ενώ το σωστό είναι να γίνει λεπτομερής ανάλυση κόστους, ανά ειδικότητα,⁴⁷ διότι οι ανάγκες σε εργαστήρια και εξοπλισμό ποικίλουν. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε ακόμα να υπάρχει και διαφοροποίηση των διδάκτρων μεταξύ των προσφερομένων ειδικοτήτων ανάλογα με το κόστος κάθε ειδικότητας (ειδικός εξοπλισμός, εξειδικευμένοι καθηγητές εργαστηρίων με υψηλότερο ωρομίσθιο, κλπ).

Τα παραπάνω οδηγούν σε συγκεκριμένες πρακτικές που οι Περιφέρειες πρέπει να υιοθετήσουν όταν αναλάβουν τη λειτουργία και διαχείριση των Δ.Ι.Ε.Κ.

1. Να μειωθεί ο αριθμός των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. ανά περιφέρεια με κριτήριο τη βιωσιμότητά του. Να τεθεί ένα ελάχιστο όριο αριθμού εγγεγραμμένων σπουδαστών (π.χ. 200) προκειμένου να λειτουργήσει ένα Δ.Ι.Ε.Κ. Με εξαίρεση την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία, στις λοιπές περιφέρειες δεν

⁴⁷ Τα στοιχεία που διατέθηκαν ήταν συγκεντρωτικά και όχι ανά ειδικότητα.

δικαιολογείται πάνω από ένα Δ.Ι.Ε.Κ., και σε ορισμένες περιφέρειες κανένα. Στις νησιωτικές περιφέρειες, ίσως, το κριτήριο διατήρησης ή κατάργησης ενός Ι.Ε.Κ. να είναι η σκοπιμότητα και όχι η βιωσιμότητά του.

2. Να υπάρχει στενή επαφή με τους παραγωγικούς φορείς προκειμένου να εντοπίζονται έγκαιρα οι εκπαιδευτικές ανάγκες της τοπικής οικονομίας και οι ειδικότητες αιχμής.
3. Η χωροθέτηση των Δ.Ι.Ε.Κ. μέσα σε μια περιφέρεια θα πρέπει να αποφασίζεται με αντικειμενικά κριτήρια (π.χ. στη λογική της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης, σε σημεία που εξυπηρετείται η πρόσβαση από γειτονικούς ή όμορους Νομούς αυξάνοντας έτσι τον πληθυσμό των σπουδαστών).
4. Να διακόπτεται η λειτουργία ενός Δ.Ι.Ε.Κ όταν κρίνεται ότι δεν είναι βιώσιμο.
5. Να υπάρχει η δυνατότητα διαφοροποίησης των διδάκτρων και μεταξύ των ειδικοτήτων (ανάλογα με το κόστος λειτουργίας της κάθε ειδικότητας) αλλά και μεταξύ των καταρτιζομένων με βάση κοινωνικά και εισοδηματικά κριτήρια.
6. Η διεύθυνση του Δ.Ι.Ε.Κ να ανατίθεται σε άτομο με εμπειρία τόσο στην εκπαίδευση όσο και στις συνθήκες εργασίας στην τοπική οικονομία.
7. Η περιφέρεια να υποβάλλει ετησίως προϋπολογισμό μηδενικής βάσης και να συντάσσει απολογισμό ο οποίος θα συνδέει το κόστος με το όφελος για κάθε Ι.Ε.Κ.

Η δύσκολη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας μας θα επιφέρει πολλές αλλαγές, μεταξύ άλλων, και στον εκπαιδευτικό της χάρτη. Είναι γεγονός ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι αναποτελεσματικό. Χαμηλή ποιότητα παρεχόμενης εκπαίδευσης με υπερβολικό δημοσιονομικό κόστος (μεγάλος αριθμός ΑΕΙ και ΤΕΙ με σχολές και τμήματα σε 75 πόλεις).

Επομένως, η συρρίκνωση του δημόσιου τομέα και στο χώρο της μετά-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι αναπόφευκτη. Στο σημείο αυτό θα παρουσιάσουμε δύο εναλλακτικά σενάρια που περιγράφουν το μέλλον της μετά-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Σενάριο 1: Συνεχίζεται η παράδοση της χώρας μας που θέλει τους νέους να αναζητούν πανεπιστημιακή εκπαίδευση (Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι.) στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό. Αυτό σημαίνει ότι μικρός αριθμός αποφοίτων θα αναζητά επαγγελματική κατάρτιση με το μεγαλύτερο ποσοστό να στρέφεται στα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. Τα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ., που λειτουργούν με ιδιωτικό-οικονομικά κριτήρια, είναι πιο ευέλικτα από τα δημόσια Ι.Ε.Κ. στο να αφουγκράζονται τις ανάγκες της αγοράς και να προσφέρουν νέες ειδικότητες, να εκσυγχρονίζουν τις υπάρχουσες και βέβαια να καταργούν εκείνες που δεν έχουν ζήτηση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες η συρρίκνωση των δημοσίων Ι.Ε.Κ. θα συνεχιστεί με αποτέλεσμα και να είναι ζημιογόνα και να προσφέρουν χαμηλότερης ποιότητας εκπαίδευση. Σε αυτήν την περίπτωση μία πιθανή επιλογή από πλευράς κράτους είναι η κατάργηση των Δ.Ι.Ε.Κ. και η ανάθεση της επαγγελματικής κατάρτισης εξολοκλήρου στον ιδιωτικό τομέα. Το Υπουργείο θα έχει μόνο εποπτικό χαρακτήρα με την έννοια ότι θα καθορίζει το ανώτερο επίπεδο διδασκτρων, θα χορηγεί υποτροφίες με βάση κοινωνικά και εισοδηματικά κριτήρια και βέβαια θα εγκρίνει και θα πιστοποιεί τις ειδικότητες.

Σενάριο 2: Εφαρμόζεται και στη χώρα μας η αναδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που άλλωστε επιβάλλει και η υλοποίηση του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής και η συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στο πλαίσιο της επείγουσας προσπάθειας δημοσιονομικής εξυγίανσης της εθνικής οικονομίας. Πανεπιστήμια συγχωνεύονται, ΑΤΕΙ καταργούνται και ο αριθμός των αποφοίτων που στρέφονται στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση μειώνεται δραστικά. Αυτό θα σημάνει την αύξηση της ζήτησης για τεχνική και επαγγελματική κατάρτιση και ο κλάδος των Ι.Ε.Κ. (δημόσια και ιδιωτικά) θα σημειώσει μεγάλη άνοδο. Τότε θα είναι η μεγάλη ευκαιρία, ή αλλιώς πρόκληση, για τα δημόσια Ι.Ε.Κ. να εκσυγχρονιστούν προκειμένου να γίνουν ανταγωνιστικά και να προσελκύσουν μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων που θα στραφούν στην επαγγελματική κατάρτιση (που ο αριθμός τους θα είναι σημαντικά μεγαλύτερος).

Συμπέρασμα: Οι δρομολογούμενες αλλαγές στον δημόσιο τομέα συνηγορούν υπέρ του δεύτερου σεναρίου. Ο εξορθολογισμός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που

είναι αναπόφευκτος, σε συνδυασμό με τη δια βίου μάθηση θα στρέψει όλο και περισσότερους νέους, αλλά και μεγαλύτερους σε ηλικία, στην επαγγελματική κατάρτιση. Έτσι, οι Περιφέρειες θα κληθούν να διαχειριστούν τη νέα κατάσταση που θα διαμορφωθεί στο χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να είναι έτοιμες να διαχειριστούν την αυξανόμενη ζήτηση για επαγγελματική κατάρτιση. Η δημιουργία σύγχρονων και βιώσιμων σε μέγεθος δημοσίων Ι.Ε.Κ. θα είναι το καλύτερο εργαλείο για τις Περιφέρειες έτσι ώστε να προσφέρουν υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικές υπηρεσίες στους πολίτες, να βοηθήσουν την τοπική οικονομία και να συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη επιλέγοντας τον κατάλληλο τρόπο για τη λειτουργία του δημόσιου Ι.Ε.Κ.

Μέρος Β: Περίπτωση μελέτης δημόσιων Ι.Ε.Κ.

Κεφάλαιο 3. Οι ‘τοπικές οικολογίες’ του θεσμού των Ι.Ε.Κ. από την οπτική των πρωταγωνιστών τους

3.1. Εισαγωγή

Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις μελετών, ακόμα και στον ευαίσθητο χώρο της εκπαίδευσης, όπου οι συγγραφείς μιας έκθεσης αναφέρονται και ομιλούν για ένα θεσμό ή έναν οργανισμό χωρίς πολλές φορές να έχουν όχι απλώς την εμπειρική γνώση της λειτουργίας του αλλά ούτε καν οποιαδήποτε «οπτική» επαφή μαζί του.

Σε αντίθεση με την κατεστημένη λογική των μελετών – και της ταχύτητας υλοποίησης που συχνά αυτές απαιτούν – για τις οποίες η άποψη για το αντικείμενο μελέτης έχει διαμορφωθεί *ex auditu*, τόσο ο επιστημονικός υπεύθυνος όσο και τα μέλη της συγκεκριμένης Ομάδας Έργου ήδη, από το επίπεδο της Τεχνικής Προσφοράς, είχαν προβλέψει τη διεξαγωγή μιας έρευνας πεδίου με τη μορφή του Case Study. Ο στόχος αυτής της έρευνας ήταν διπλός: αφενός να αναπτυχθεί ένας προβληματισμός σχετικά με τη βιωσιμότητα των Ι.Ε.Κ. ειδικά όσον αφορά τη μετάβασή τους στις Περιφέρειες, από την οπτική γωνία των πρωταγωνιστών, μέσα από την εκπαιδευτική καθημερινότητα του συγκεκριμένου θεσμού και αφετέρου να φέρει την ομάδα μελέτης, μέσα από την επιτόπια έρευνα, σε επαφή με το αντικείμενο που μελετά.

Θεωρούμε, όπως θα φανεί και στη συνέχεια της ανάλυσης, ότι και οι δύο στόχοι επιτεύχθηκαν.

3.2. Μεθοδολογική προσέγγιση

Η μέθοδος που ακολουθήθηκε για την πραγματοποίηση της Μελέτης Περίπτωσης είναι αυτή της ποιοτικής έρευνας. Η ποιοτική έρευνα παρείχε στους μελετητές μια εις βάθος κατανόηση της «οπτικής» των κοινωνικών υποκειμένων (δ/ντών, εκπαιδευτών, μαθητών, γονιών) του κοινωνικού χώρου του θεσμού των Ι.Ε.Κ. Η τεχνική που ακολουθήθηκε ήταν αυτή της ημι-κατευθυνόμενης συνέντευξης με τη χρήση ενός οδηγού ημι-κατευθυνόμενης συνέντευξης.

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε διεξοδικά στο σχεδιασμό της έρευνας, στα εργαλεία έρευνας, στο πληθυσμό έρευνας, στις συνθήκες διεξαγωγής της έρευνας πεδίου, στο εμπειρικό υλικό που συγκεντρώθηκε, στους τρόπους επεξεργασίας και ανάλυσης του εμπειρικού υλικού και βέβαια στα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα.

3.2.1. Ο σχεδιασμός της έρευνας πεδίου

Για το σχεδιασμό της έρευνας πεδίου ακολουθήθηκαν οι βασικές αρχές σχεδιασμού της ποιοτικής έρευνας: α) προσδιορίστηκε ο πληθυσμός έρευνας, β) σχεδιάστηκε το εργαλείο έρευνας, και γ) προσδιορίστηκε το σχήμα ανάλυσης του εμπειρικού υλικού.

Ειδικότερα, αναφορικά με τον πληθυσμό έρευνας θεωρήθηκε απαραίτητο από τους μελετητές η μελέτη περίπτωσης να περιλαμβάνει το σύνολο των κοινωνικών υποκειμένων τα οποία εμπλέκονται στην καθημερινή ζωή και λειτουργία των Ι.Ε.Κ. Στο πλαίσιο αυτό, ο πληθυσμός έρευνας αποτελείται από:

- Διευθυντές των μονάδων Ι.Ε.Κ.
- Εκπαιδευτές των Ι.Ε.Κ.
- Σπουδαστές των Ι.Ε.Κ.
- Γονείς σπουδαστών των Ι.Ε.Κ.

Βασικό κριτήριο για την επιλογή του πληθυσμού για τις δύο πρώτες ομάδες (διευθυντές και εκπαιδευτές) αποτέλεσε η εμπειρία στον τομέα της εκπαίδευσης και ειδικότερα στο χώρο των Ι.Ε.Κ., ενώ για τους σπουδαστές να έχουν ολοκληρώσει το πρώτο έτος σπουδών τους, δηλαδή και αυτοί να έχουν μια σημαντική εμπειρία από το θεσμό των Ι.Ε.Κ.

Όπως γίνεται κατανοητό, ο σχηματισμός του πληθυσμού έρευνας είχε επιπτώσεις και στη διαμόρφωση του εργαλείου έρευνας (οδηγός ημι-κατευθυνόμενης συνέντευξης) ο οποίος προκειμένου να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες απαιτήσεις της περιείχε τόσο κοινές ερωτήσεις και όσο ερωτήσεις οι οποίες εξειδικεύονταν ανάλογα με το κοινωνικό υποκείμενο στο οποίο απευθύνονταν.

Αναφορικά με τον οδηγό ημι-κατευθυνόμενης συνέντευξης αυτός αναπτύχθηκε πάνω στους εξής άξονες:

- Προφίλ ερωτώμενου
- Σχέση με το θεσμό των Ι.Ε.Κ. (επαγγελματική ή εκπαιδευτική)
- Υφιστάμενη κατάσταση του θεσμού των δημοσίων Ι.Ε.Κ. και κόστος λειτουργίας
- Ζητήματα αναφορικά με τη μετάβαση της διαχείρισης του θεσμού στις αντίστοιχες Περιφέρειες
- Προβλήματα και δυσκολίες στην καθημερινή πρακτική
- Το προφίλ των μαθητών των δημοσίων Ι.Ε.Κ.
- Ειδικότητες, απορρόφηση αποφοίτων και σχέση με την αγορά εργασίας
- Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στη λειτουργία του θεσμού
- Προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία και βιωσιμότητα τους
- Άποψη από τη συνολική εμπειρία με το θεσμό των Ι.Ε.Κ.
- Λοιπές επισημάνσεις και παρατηρήσεις

Ως προς το σχήμα ανάλυσης του εμπειρικού υλικού ως καταλληλότερη μέθοδος θεωρήθηκε η «θεματική ανάλυση» με βάση τους άξονες του οδηγού ημι-κατευθυνόμενης συνέντευξης σε συνδυασμό με τους αντίστοιχους πληθυσμούς έρευνας.

3.2.2. Η διεξαγωγή της έρευνας πεδίου

Η έρευνα πεδίου διεξήχθη την περίοδο από 10 Ιουλίου έως 8 Αυγούστου. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά δέκα τρεις (13) συνεντεύξεις. Πιο συγκεκριμένα:

- Τέσσερις συνεντεύξεις με Διευθυντές Ι.Ε.Κ. της Περιφέρειας Αττικής
- Μία συνέντευξη με Διευθυντή Ι.Ε.Κ. της Περιφέρειας Πελοποννήσου
- Τρεις συνεντεύξεις με εκπαιδευτές των Ι.Ε.Κ.

- Δύο συνεντεύξεις με σπουδαστές των Ι.Ε.Κ.
- Μια συνέντευξη με σπουδαστή Ιδιωτικού Ι.Ε.Κ. (συνέντευξη ελέγχου)
- Δύο συνεντεύξεις με γονείς σπουδαστών

Στα πλεονεκτήματα των συνεντεύξεων θα πρέπει να συνοπολογίσουμε ότι οι συζητήσεις με τους Διευθυντές των Ι.Ε.Κ., οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στους χώρους λειτουργίας των ιδρυμάτων, έδωσαν στην Ομάδα Έργου να αποκτήσει «εικόνα» για τις συνθήκες, την υλικοτεχνική υποδομή και το περιβάλλον εκπαίδευσης στα δημόσια Ι.Ε.Κ.

3.2.3. Περιορισμοί και δυσκολίες της μελέτης περίπτωσης

Οι δυσκολίες που προέκυψαν είχαν περισσότερο να κάνουν με εξωγενείς παράγοντες του περιβάλλοντος των δημοσίων Ι.Ε.Κ. καθώς, όπως έχει επιβεβαιωθεί και από άλλους ερευνητές, οι καλοκαιρινοί μήνες δεν εξυπηρετούν σε μεγάλο βαθμό τη διεξαγωγή μιας μελέτης στο χώρο της εκπαίδευσης. Μια σημαντική επίπτωση αυτού ήταν και ο περιορισμός της έρευνας πεδίου αποκλειστικά και μόνο στο Νομό Αττικής.

Μια ακόμα δυσκολία προήλθε από το γεγονός ότι τόσο τα στελέχη της εκπαίδευσης όσο και οι σπουδαστές (αλλά κυρίως οι γονείς) δεν επιθυμούσαν την καταγραφή της συζήτησης με μαγνητόφωνο -σύνηθες και αυτό στους ερευνητές που ασχολούνται με τον τομέα της εκπαίδευσης. Έτσι, ακολουθήθηκε η πιο «παραδοσιακή» μέθοδος της καταγραφής των απαντήσεων των ερωτωμένων.

3.2.4. Επεξεργασία και ανάλυση του εμπειρικού υλικού

Η ανάλυση του εμπειρικού υλικού θα παρουσιαστεί ανά ομάδα πληθυσμού ενώ στο εσωτερικό κάθε ομάδας να γίνει ειδική αναφορά στα πορίσματα ανά άξονα του οδηγού ημι-κατευθυνόμενης μελέτης.

3.2.4.1. Οι απόψεις των Διευθυντών των Ι.Ε.Κ.

Όπως ήδη αναφέραμε οι Διευθυντές των Ι.Ε.Κ. με τους οποίους συνομιλήσαμε διακρίνονται για τη μακρά εμπειρία τους στο χώρο της εκπαίδευσης και της Επαγγελματικής Κατάρτισης ειδικότερα. Αυτό αποτέλεσε βασικό κριτήριο στην

επιλογή τους καθώς θεωρήθηκε ότι μπορεί να αποτελέσουν σημαντικούς πληροφορητές για την περιγραφή της σημερινής κατάστασης στα δημόσια Ι.Ε.Κ. αλλά και στη διατύπωση προτάσεων αναφορικά με τη βιωσιμότητα τους.

Θα πρέπει βέβαια να επισημάνουμε ότι εκφράζουν προσωπικές απόψεις όπως και την οπτική της επαγγελματικής τους θέσης. Για το λόγο αυτό η ανάλυση των απόψεων τους θα γίνει στο πλαίσιο μιας ερμηνευτικο-κριτικής προσέγγισης. Αυτό σημαίνει ότι θα προσπαθήσουμε να λειτουργήσουμε κριτικά και συνδυαστικά, αναλογιζόμενοι και τα υπόλοιπα στοιχεία που προέκυψαν από τη μελέτη μας (στατιστικά, δευτερογενή δεδομένα, ευρωπαϊκή εμπειρία, προγενέστερες έρευνες και μελέτες που συγκεντρώσαμε).

Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του θεσμού των δημοσίων Ι.Ε.Κ.

Τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης ως βασικός πυλώνας του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματική Εκπαίδευσης και Κατάρτισης υπήρξαν το αποτέλεσμα των συνθηκών κυρίως του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος και εφαρμοζόμενων πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρόλο που το ελληνικό κράτος εδώ και δεκαετίες είχε με σαφήνεια κατανοήσει τη σημασία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης έξω από τα πλαίσια της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αλλά και την ανάγκη συνεννόησης των φορέων (κοινωνικών εταίρων) της αγοράς εργασίας ως βασικό μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, στις αρχές της δεκαετίας του '90 ιδρύονται τα Ι.Ε.Κ. με τη χρηματοδότηση από το Β' ΚΠΣ αρχικά και το Γ' ΚΠΣ στη συνέχεια με το σκεπτικό ότι θα αποτελέσουν το βασικό πυλώνα της αρχικής και επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα.

Τα Ι.Ε.Κ. αποτέλεσαν σημαντική διέξοδο στην ανάγκη των ατόμων για απόκτηση επαγγελματικής ειδίκευσης και κατάρτισης ως εφόδιο στην άσκηση κάποιου επαγγέλματος. Ο θεσμός των δημοσίων Ι.Ε.Κ. αγκαλιάστηκε από τους σπουδαστές και τους γονείς και με σημαντική απήχηση και στον εργοδοτικό κόσμο.

Ο Ο.Ε.Ε.Κ. αποτέλεσε τον βασικό φορέα διαχείρισης τους και στελεχώθηκε με προσλήψεις μόνιμου προσωπικού. Αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί αποτέλεσαν τη διοίκηση (κυρίως ως διευθυντές) των Ι.Ε.Κ. Σύντομα αναπτύσσεται μια πολυμορφία

φορέων και πολιτικών για την επαγγελματική κατάρτιση οι οποίοι δρουν εκ παραλλήλου πολλές φορές αγνοώντας τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς εργασίας και την αντίστοιχη ζήτηση δεξιοτήτων.

Το 2010 ο ΟΕΕΚ, που μέχρι εκείνη τη στιγμή θεμελίωσε και καθιέρωσε το θεσμό της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Ελλάδα καταργείται. Το διάδοχο σχήμα ορίζει ότι η λειτουργία και διαχείρισης των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. θα υπάγεται στο εξής στο Ι.Δ.Ε.Κ.Ε.. Το σύνολο της τεχνογνωσίας αλλά και των αρμοδιοτήτων που μέχρι εχθές ανήκαν στον ΟΕΕΚ μεταβιβάζονται: α) στην Γενική Γραμματεία Δια βίου Μάθησης, η οποία αναλαμβάνει την αρμοδιότητα του σχεδιασμού και της εποπτείας τόσο της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης όσο και της Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, β) στον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων ο οποίος αναλαμβάνει τον καίριο ρόλο της συγκρότησης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων καθώς και της πιστοποίησης της τυπική και άτυπη εκπαίδευσης στη χώρα.

Για πρώτη φορά, από την εποχή της ίδρυσής τους, οι μεταρρυθμίσεις αυτές εγκαινίασαν μια μεταβατική περίοδο για το θεσμό των δημοσίων Ι.Ε.Κ. την οποία θα ακολουθήσει η μεταφορά των αρμοδιοτήτων τους στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση. Η ανάγκη αλλά και η σαφής απόφαση του ελληνικού κράτους μέσω της Νέας Διοικητικής Αρχιτεκτονικής («Καλλικράτης») να ενισχυθεί ο ρόλος των Περιφερειών και Δήμων, διαμορφώνουν ένα νέο πλαίσιο για το θεσμό των Ι.Ε.Κ.

Απόψεις αναφορικά με τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια

Οι Δ/ντές των Ι.Ε.Κ. φαίνεται να διατηρούν μια «κριτική» στάση απέναντι στην μεταφορά των αρμοδιοτήτων στις Περιφέρειες. Η επιχειρηματολογία τους εστιάζεται κυρίως στο θεσμικά κενά που υπάρχουν αναφορικά με τη λειτουργία και την διαχείριση ενός θεσμού όπου κατά βάση είναι εκπαιδευτικός. Ειδικότερα, δεν είναι σαφές στις νέες συνθήκες ποιος θα είναι ο κεντρικός συντονιστής στα εκπαιδευτικά θέματα και στα θέματα διατήρησης της εκπαιδευτικής ποιότητας. Επίσης, στα στελέχη της διοίκησης των Ι.Ε.Κ. δεν έχει αποσαφηνιστεί η σκοπιμότητα μιας τέτοιας επιλογής και το πώς αυτό θα συνέβαλε τόσο στην βιωσιμότητα τους όσο και στην εξέλιξη του θεσμού.

Επιπλέον, θεωρούν ότι από την πλευρά των Περιφερειών δεν έχει γίνει η απαραίτητη προετοιμασία που θα εξασφάλιζε την ομαλή μετάβαση του θεσμού των Ι.Ε.Κ. και μάλιστα στο μέσο του διδακτικού έτους. Τέλος, επισημαίνεται ο κίνδυνος μιας «αποσυγκεντρωμένης συγκεντρωποίησης» που θα μεταβίβαζε τα αρνητικά της κεντρικής διοίκησης όπως το πελατειακό κράτος στο τοπικό επίπεδο.

Ζητήματα λειτουργίας και βιωσιμότητας των δημοσίων Ι.Ε.Κ

Μια βασική λειτουργία και παράμετρος στη βιωσιμότητα του θεσμού των δημοσίων Ι.Ε.Κ. αποτελεί η καταβολή διδάκτρων από την πλευρά των σπουδαστών. Τα δίδακτρα σήμερα φτάνουν το ποσό των 367 ευρώ το εξάμηνο όταν τα αντίστοιχα δίδακτρα στα ιδιωτικά Ι.Ε.Κ. είναι το λιγότερο 1500 ευρώ το εξάμηνο. Ένα σημαντικό τμήμα των διδάκτρων στα δημόσια Ι.Ε.Κ. έχει αποφασιστεί να καλύπτονται με την παροχή επιταγών (voucher) εκπαίδευσης στους σπουδαστές.

Τα δίδακτρα αποτελούν σημαντική χρηματοδοτική πηγή για την κάλυψη μέρος του λειτουργικού τους κόστους. Ειδικότερα, τα ποσά των διδάκτρων συγκεντρώνονται σε έναν κεντρικό λογαριασμό και ο διευθυντής του κάθε Ι.Ε.Κ. είναι υπόλογος μιας πάγιας προκαταβολής. Με τα χρήματα από τα δίδακτρα συν την κρατική επιχορήγηση καλύπτονται οι αμοιβές των εκπαιδευτών, τα αναλώσιμα, τα λειτουργικά έξοδα, η λειτουργία των εργαστηρίων και γίνονται οι αναγκαίες επισκευές.

Σχόλιο του Μελετητή:

Ο θεσμός της επιταγής (voucher) αποτελεί καινοτόμο εκπαιδευτικό εργαλείο στο πλαίσιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Αναπτύχθηκε σταδιακά στις Η.Π.Α. και στην Μ. Βρετανία, από τις αρχές της δεκαετίας του '80, ως εναλλακτικό χρηματοδοτικό εργαλείο της εκπαίδευσης προκειμένου να αποφευχθεί η κατασπατάληση πόρων και προκειμένου να προωθεί η έννοια της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης. Ως εργαλείο θεωρήθηκε ότι βρίσκεται στην καρδιά των φιλελεύθερων θεωριών που ασπάζονταν τις αντιλήψεις περί της ελευθερίας του ατόμου στην «επιλογή σχολείου» ("school choice"). Απώτερος σκοπός αυτής της πολιτικής ήταν η ανάπτυξη του ανταγωνισμού μεταξύ των

σχολικών μονάδων καθώς θα φρόντιζαν την βελτίωση τους προκειμένου να προσελκύσουν περισσότερους μαθητές άρα και περισσότερα έσοδα. Συνοπτικά αναφέρουμε ότι κάθε άτομο διαθέτοντας αυτό το επιταγή μπορούσε να το αξιοποιήσει στην επιλογή οποιασδήποτε σχολικής μονάδας επιθυμούσε (δημόσια ή ιδιωτική).

Στην περίπτωση της Ελλάδας, η λειτουργία των κουπονιών προς τους σπουδαστές των Ι.Ε.Κ. φαίνεται περισσότερο να αποτελούν εναλλακτική χρηματοδοτική πολιτική ίσως για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων και λιγότερο μοιάζει να λειτουργεί ως χρηματοδοτικό εργαλείο το οποίο θα εντασσόταν σε μια ευρύτερη εκπαιδευτική λογική φιλελευθεροποίησης της εκπαίδευσης.

Παρ' όλες τις προσπάθειες και του Υπουργείου Παιδείας προκειμένου να αντιμετωπιστούν να βοηθηθούν οι σπουδαστές και οι οικογένειες τους και να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα των οικονομικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων μέσα από την εφαρμογή της πολιτικής των κουπονιών τα οποία φαίνεται να καλύπτουν ένα σημαντικό αριθμό σπουδαστών, εντούτοις οι Διευθυντές των Ι.Ε.Κ. θεωρούν ότι δεν θα βοηθούσε μια αύξηση των διδάκτρων καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος σημαντικής διαρροής μαθητών από αυτά λόγω κυρίως της οικονομικής κρίσης.

Για τους Διευθυντές των Ι.Ε.Κ. ο συγκεκριμένος θεσμός έχει δυνατότητες βελτίωσης και επιπλέον είναι οικονομικά βιώσιμος. Ήδη πολλά Ι.Ε.Κ. συστεγάζονται με δημόσια σχολεία εξοικονομώντας τους πόρους των ενοικίων ενώ το διοικητικό προσωπικό είναι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα στη λειτουργία των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.

Είναι σαφές ότι οι όποιες αδυναμίες στη λειτουργία και την οργάνωση ενός φορέα έχει επιπτώσεις και στην οικονομική του βιωσιμότητα. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που συχνά στην Ελλάδα γίνεται λόγος για το δυσανάλογο Διοικητικό Κόστος. Έτσι στην περίπτωση των Ι.Ε.Κ. φαίνεται ότι υπάρχουν μειονεκτήματα που επιδρούν αρνητικά στην εξέλιξη του θεσμού δημιουργώντας κόστη οικονομικά, εκπαιδευτικά και κοινωνικά.

Σε αυτά θα πρέπει να περιλάβουμε κυρίως τα εξής:

- Σήμερα τα Ι.Ε.Κ. δεν διαθέτουν μόνιμο διοικητικό προσωπικό καθώς το προσωπικό αλλάζει σχεδόν κάθε χρόνο (εξαίρεση αποτελεί ο Διευθυντής του Ι.Ε.Κ.).
- Το διοικητικό προσωπικό είναι αποσπασμένοι δημόσιοι υπάλληλοι και εκπαιδευτικοί χωρίς κάποιες ειδικές προϋποθέσεις προσόντων σχετικά με τη διαχείριση και τη λειτουργία μιας εκπαιδευτικής μονάδας.
- Ο διευθυντής του Ι.Ε.Κ. καθώς αποσπάται από την εκπαίδευση για μια διετία δεν διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο προκειμένου να αναλάβει πρωτοβουλίες και να τις ολοκληρώσει.
- Υπάρχουν σοβαρά ζητήματα και αδυναμίες στο σύστημα διορισμού στα δημόσια Ι.Ε.Κ. το οποίο έχει σοβαρές επιπτώσεις στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του φορέα.
- Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι παρόλη την 20ετή σχεδόν λειτουργία τους δεν έχει αναπτυχθεί μέχρι σήμερα ένα συγκροτημένο και συνεκτιμά σύστημα στη διδασκαλία των μαθητών στο πλαίσιο των Αρχών της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ο τρόπος διδασκαλίας επαφίεται στη «διάθεση» του εκπαιδευτικού.

Από την άλλη, υπάρχουν και πλεονεκτήματα τα οποία θα πρέπει να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ενδεικτικά αναφέρουμε,

- Πολλά Ι.Ε.Κ. δεν έχουν ενοίκιο καθώς συστεγάζονται με άλλα δημόσια σχολεία.
- Πολλά Ι.Ε.Κ. χρησιμοποιούν τα εργαστήρια άλλων εκπαιδευτικών μονάδων π.χ. ΤΕΕ
- Ο διευθυντής και το διοικητικό προσωπικό είναι εκπαιδευτικοί αποσπασμένοι

Ειδικότητες, απορρόφηση αποφοίτων και σχέση με την αγορά εργασίας

Βαρύνουσας σημασίας ζήτημα αποτελεί το κομμάτι της αποτελεσματικότητας του συγκεκριμένου φορέα και κυρίως αυτό που σχετίζεται με την ένταξη των αποφοίτων τους στην αγορά εργασίας. Τόσο σε επίπεδο θεσμικό όσο και επίπεδο φιλοσοφίας τα Ι.Ε.Κ. οφείλουν να αποτελούν τον εκπαιδευτικό φορέα που θα καταρτίζει εργαζόμενους, με δεξιότητες και σε αντικείμενο που απαιτεί η αγορά εργασίας. Ειδικά τα τελευταία χρόνια (από το 2006 και μετά) τα ποσοστά ανεργίας των αποφοίτων Ι.Ε.Κ. είναι υψηλά. Ακόμα υψηλότερα είναι τα ποσοστά ανεργίας των αποφοίτων που δεν οδηγούνται στην πιστοποίηση.

Σημαντική επίπτωση τόσο στο σχεδιασμό των ειδικοτήτων όσο και στο ζήτημα της ένταξης στην αγορά εργασίας, πέρα από παράγοντες όπως η οικονομική κρίση, φαίνεται να υπήρξε από τη σταδιακή χαλάρωση της λειτουργίας και του ρόλου της Τριμερούς Συμβουλευτικής Επιτροπής (ΤΣΕ) στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι της ελληνικής πολιτείας, των εργοδοτών και των εργαζομένων.

Η σταδιακή απενεργοποίηση των ΤΣΕ είχε πολλαπλές επιπτώσεις:

- 1) Προκάλεσε δυσχέρειες στην πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης των σπουδαστών αλλά και στην απορρόφησή τους μετά την αποφοίτησή τους.
- 2) Ο σχεδιασμός των ειδικοτήτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας έγινε πιο «εμπειρικός» (π.χ. ο Διευθυντής μέσα από την εμπειρία του και τις συζητήσεις που έχει, καταλαβαίνει ότι υπάρχει ζήτηση σε έναν τομέα ή ότι κάποια ειδικότητα έχει ανθίσει και την προωθεί)
- 3) Ατόνησε η σχέση ανάμεσα στα Ι.Ε.Κ. και τα Επιμελητήρια της χώρας.

Αξίζει να επισημανθεί βέβαια και το στοιχείο της συγκυρίας. Έτσι, έως το 2000 υπήρχαν αιτήματα από τους εργοδότες ώστε οι σπουδαστές των Ι.Ε.Κ. να πηγαίνουν να κάνουν την πρακτική τους. Αυτό σταδιακά μειώθηκε ώσπου μετά το 2010 ουσιαστικά σταμάτησε να υπάρχει αγορά για τους αποφοίτους των Ι.Ε.Κ. ακόμα και για την πρακτική τους άσκηση.

Η επίδραση της οικονομικής κρίσης

Όπως επισημάνθηκε, πριν την έναρξη της οικονομικής κρίσης είχε ξεκινήσει η σταδιακή ελάττωση των κονδυλίων και είχαν γίνει προσαρμογές προκειμένου ο θεσμός των δημοσίων Ι.Ε.Κ. να είναι οικονομικά βιώσιμος. Έτσι, πολύ πριν την οικονομική κρίση εκείνες οι προμήθειες που σχετίζονταν κυρίως με τη λειτουργία των εργαστηρίων είχαν από χρόνια σταματήσει. Ενδεικτικά, μια αγορά και εξοπλισμός 100 εργαστηρίων πληροφορικής έγινε μια φορά και δεν ξαναέγινε ποτέ κάποια ανάλογη κίνηση. Η σημαντικότερη επίπτωση της οικονομικής κρίσης στην λειτουργία τους είναι η αύξηση της διαρροής των σπουδαστών πριν ολοκληρώσουν τη φοίτηση τους.

Το προφίλ των σπουδαστών των δημοσίων Ι.Ε.Κ.

Οι σπουδαστές των Ι.Ε.Κ. φτάνουν στον συγκεκριμένο θεσμό κατά κύριο λόγο ύστερα από την αποτυχία εισαγωγής στα ΑΕΙ και ΤΕΙ.⁴⁸ Για αυτούς τα Ι.Ε.Κ. αποτελούν ίσως τον μοναδικό θεσμό όπου μπορούν να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες που θα διευκολύνουν την είσοδο τους στην αγορά εργασίας. Οι περισσότεροι ως μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είχαν μέτριες και χαμηλές βαθμολογίες. Το γεγονός ότι ως μαθητές δεν διακρίνονταν για τη συνέπειά τους στο πρόγραμμα του σχολείου έχει επιπτώσεις και στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν και το αντίστοιχο αναλυτικό πρόγραμμα των Ι.Ε.Κ. Το στοιχείο αυτό ίσως να αποτελεί και έναν από τους βασικούς λόγους όπου η μεγάλη πλειονότητα τους ενώ ολοκληρώνει τη φοίτηση δεν συμμετέχει στις εξετάσεις για την πιστοποίηση η οποία είναι απαραίτητο εφόδιο για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Εξειδικεύοντας το προφίλ των σπουδαστών στα δημογραφικά και κοινωνικά τους χαρακτηριστικά φαίνεται ότι υπάρχει μια σημαντική παρουσία των γυναικών η οποία όπως είναι φυσικό εξαρτάται και από την ειδικότητα. Οι κρίσιμες ηλικίες ένταξης στην αγορά εργασίας, δηλαδή 20 έως 30 ετών, αποτελούν την κυρίαρχη

⁴⁸ Υπάρχει και ένα πολύ μικρό ποσοστό αποφοίτων ΑΕΙ οι οποίοι σπουδάζουν στα Ι.Ε.Κ. Πρόκειται κυρίως για αποφοίτους Θεωρητικών Σχολών οι οποίοι αναζητούν μέσω της εξειδίκευσης καλύτερες προοπτικές εισαγωγής στην αγορά εργασίας.

ηλικιακή ομάδα με ένα ποσοστό γύρω στο 12% να είναι άνω των 30. Η τελευταία αυτή ηλικιακή κατηγορία αποτελείται κυρίως από εργαζόμενους οι οποίοι έχοντας την εμπειρία της αγοράς εργασίας και της σημασίας της εξειδίκευσης παρακολουθούν ως εργαζόμενοι το πρόγραμμα σπουδών των Ι.Ε.Κ. Μάλιστα, η συγκεκριμένη ομάδα έχει και υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στη διαδικασία πιστοποίησης μετά τη φοίτηση.

Η οικογενειακή προέλευση αποτελεί κρίσιμο παράγοντα που επηρεάζει και σε μεγάλο βαθμό καθορίζει τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές διαδρομές των ατόμων. Έτσι, η πλειονότητα των σπουδαστών προέρχεται από οικογένειες όπου οι γονείς διαθέτουν, μεσαίο και χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και αντίστοιχο οικογενειακό εισόδημα. Μια σχετική διακύμανση φαίνεται να εξαρτάται και από την περιοχή λειτουργίας των Ι.Ε.Κ. (π.χ. αγροτικές περιοχές σε σχέση με τις αστικές, περιοχές που χαρακτηρίζονται από τη συσσώρευση εργατικών και μικροαστικών στρωμάτων σε σύγκριση με περιοχές των μεσαίων και ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων). Οι διαφοροποιήσεις αυτές φαίνεται όμως να μην επηρεάζουν δραματικά τα βασικά χαρακτηριστικά του κοινωνικού προφίλ των εκπαιδευόμενων στα δημόσια Ι.Ε.Κ.

Προτάσεις για τη βιωσιμότητα των Ι.Ε.Κ. σύμφωνα με τις απόψεις των στελεχών της διοίκησης των Δ.Ι.Ε.Κ.

Οι προτάσεις των στελεχών της διοίκησης των Ι.Ε.Κ. αναφορικά με τη βιωσιμότητα του θεσμού, ειδικά αν αυτός μεταβεί στις Περιφέρειες, διακρίνονται σε θεσμικές, οικονομικές και εκπαιδευτικές, χωρίς πάντα να μπορεί να εξασφαλιστεί η απόλυτη διάκριση μεταξύ τους καθώς συχνά το ένα επηρεάζεται από το άλλο διαμορφώνοντας σχέσεις αλληλεξάρτησης. Ειδικότερα:

- Θεσμικές αλλαγές και προοπτικές που συνδέονται με τη βιωσιμότητα τους:

1) Η συγχώνευση κάποιων Ι.Ε.Κ. ειδικά στην Αττική καθώς παρατηρούνται ζώνες με την παρουσία πολλών Ι.Ε.Κ. Η προσπάθεια αυτή πέρα από την ενδυνάμωση των φορέων θα εξυπηρετούσε και οικονομικά καθώς θα μπορούσαν να αποφύγουν το κόστος των αμοιβών του Διοικητικού Προσωπικού.

- 2) Η συγχώνευση ειδικοτήτων ή η από κοινού ανάπτυξη στρατηγικών αναφορικά με τις ειδικότητες από κοντινά Ι.Ε.Κ. προκειμένου να μην διασπάται ο πληθυσμός των εκπαιδευόμενων και να διαμορφώνονται πιο συνεκτικά τμήματα.
- 3) Η δημιουργία, μέσω της συγχώνευσης, Πολυδύναμων Μονάδων Ι.Ε.Κ. οι οποίες θα μπορούν να διακρίνονται και από τις Θεματικές Εξειδικεύσεις τους.
- 4) Η παροχή μιας μεγαλύτερης «αυτονομίας» προς τα Ι.Ε.Κ. προκειμένου να έχουν δυνατότητες πρωτοβουλιών και ευελιξίας.

Σχόλιο του Μελετητή

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σταθούμε και να κάνουμε την εξής επισήμανση. Η ευρωπαϊκή και διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η μετάβαση σε αποκεντρωμένες μορφές εκπαιδευτικών συστημάτων συνοδεύεται από την αντίστοιχη παροχή μεγαλύτερης αυτονομίας στις εκάστοτε εκπαιδευτικές μονάδες. Η μετάβαση στις Περιφέρειες χωρίς την αντίστοιχη αυτονόμηση των μονάδων θα μεταβιβάζει απλά τη θεσμική διαχείριση χωρίς ουσιαστική αλλαγή των διαδικασιών και των νοοτροπιών και έξω από το ουσιαστικό πνεύμα του Νέας Διοικητικής Αρχιτεκτονικής. Ο αναγκαίος έλεγχος των εκπαιδευτικών μονάδων και των δράσεων τους μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αυτό-αξιολόγησης της εκπαιδευτικής μονάδας και μέσω διαδικασιών εξωτερικής αξιολόγησης τους.

- 5) Θα πρέπει με συνέπεια να εμπεδωθεί και να θεσμοθετηθεί εκ νέου η αναγκαία και συστηματική συνεργασία των Ι.Ε.Κ. με τους Κοινωνικού Εταίρους και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η καθοριστική αυτή συνεργασία έχει τα τελευταία χρόνια ατονήσει με αποτέλεσμα τα Ι.Ε.Κ. να μην μπορούν να εξασφαλίσουν τη συσχέτιση τους με την αγορά εργασίας, χάνοντας μια από τις καταστατικές ιδιότητές τους.
- 6) Θα πρέπει να εξασφαλιστεί από την πλευρά των Περιφερειών ότι θα είναι έτοιμες να αναλάβουν τη διαχείριση του συγκεκριμένου θεσμού έχοντας στελεχώσει τις αντίστοιχες υπηρεσίες της με ανθρώπους που γνωρίζουν από εκπαίδευση και κατάρτιση και όχι απλά με κάποιους διοικητικούς υπαλλήλους. Θα πρέπει τα θεσμικά κενά να έχουν όσο το δυνατόν περιοριστεί και να έχει επίσης

αποσαφηνιστεί το ποιος θα είναι ο κεντρικός συντονιστής στα εκπαιδευτικά θέματα και στα θέματα διατήρησης της εκπαιδευτικής ποιότητας.

- Οικονομικές αλλαγές και προοπτικές που συνδέονται με τη βιωσιμότητά τους

1) Ένας παράγοντας ο οποίος θα συνέβαλε στην οικονομική βιωσιμότητα των Ι.Ε.Κ., θα ήταν ο προσδιορισμός του αριθμού των μαθητών σε κάθε τμήμα. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρείται ότι ένα τμήμα δεν θα έπρεπε να ξεκινά με λιγότερα από 30 έως 35 άτομα. Και αν ο αριθμός αυτός φαίνεται υψηλός θα πρέπει κάποιος να συμπεριλάβει ότι κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, ειδικά του πρώτου, ένα αριθμός σπουδαστών εγκαταλείπουν τη φοίτηση τους. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα την εξασφάλιση ότι κανένα τμήμα δεν θα λειτουργούσε με λιγότερους από 25 μαθητές γεγονός που θα το καθιστούσε μη βιώσιμο με οικονομικούς όρους.

2) Η αύξηση των διδασκτρων θα εξασφάλιζε, σύμφωνα με τις απόψεις των συντελεστών της διοίκησης, πόρους. Εκφράζεται, όμως, ο φόβος ότι κάτι τέτοιο λαμβάνοντας υπόψη και την οικονομική κρίση θα αύξανε σημαντικά τη διαρροή των σπουδαστών (τα ποσοστά διαρροής έχουν αυξηθεί με την έναρξη της οικονομικής κρίσης) ενώ από την άλλη, λαμβάνοντας υπόψη και τα κοινωνικά-οικονομικά χαρακτηριστικά των σπουδαστών (χαμηλές και μεσαίες εισοδηματικά και εκπαιδευτικά κοινωνικές κατηγορίες) που αποτελούν το βασικό σώμα της «πελατείας» των Ι.Ε.Κ., θα μειωνόταν δραστικά ο αριθμός όσων έτσι και αλλιώς δυνητικά θα ήθελαν να εγγραφούν καθώς δεν θα διέθεταν τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους. Αυτό σημαίνει ότι το τελικό κέρδος από την αύξηση των διδασκτρων κινδυνεύει να είναι μικρότερο από το ήδη υπάρχον. Μεσο-μακροπρόθεσμα πάντως αυτή η δυνατότητα δεν θα πρέπει να εγκαταλειφθεί.

3) Η χωροθέτηση των εκπαιδευτικών μονάδων Ι.Ε.Κ. θα μπορούσε να γίνει, ύστερα από μελέτη, σε σημεία που εξυπηρετείται η πρόσβαση από γειτονικούς ή όμορους Νομούς αυξάνοντας έτσι τον πληθυσμό των σπουδαστών και κλείνοντας μικρότερες μονάδες, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό το κόστος.

5) Θα πρέπει να εξεταστεί η συγκέντρωση εσόδων από παράπλευρες δραστηριότητες (μη εκπαιδευτικές) όπως η λειτουργία των κυλικείων.

6) Η αυτονομία των εκπαιδευτικών μονάδων των Ι.Ε.Κ. είναι δυνατόν να προσφέρει:

6α) μεγαλύτερη πρωτοβουλία, ευελιξία και ταχύτητα στη συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Πρόγραμμα και την εξασφάλιση χρηματοδότησης. Επιπλέον, θα εξυπηρετήσει την ανάπτυξη συνεργασιών που εντός και εκτός Ελλάδος με αντίστοιχα οικονομικά οφέλη.

6β) μεγαλύτερη πρωτοβουλία, ευελιξία και ταχύτητα στη συνεργασία των Ι.Ε.Κ. με φορείς των τοπικών κοινωνικών και των εργοδοτικών φορέων με αντίστοιχα οικονομικά οφέλη (π.χ. παροχή υποτροφιών, θεσμοθέτηση βραβείων, ανάπτυξη ειδικοτήτων αιχμής με άμεσο αντίκρισμα στις τοπικές κοινωνίες και την αντίστοιχη αγορά εργασίας, κλπ).

- Εκπαιδευτικές αλλαγές και προοπτικές που συνδέονται με τη βιωσιμότητα τους

Σήμερα τα Ι.Ε.Κ. αποτελούν αδιαβάθμητη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση. Όπως πολλές φορές έχει επισημανθεί και από φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν εξασφαλίζει την οριζόντια κινητικότητα μεταξύ των διαφόρων επιπέδων εκπαίδευσης. Αυτό ίσως θα μπορούσε να ανατραπεί με τη σύνδεση των Ι.Ε.Κ. και με άλλους φορείς εκπαίδευσης όπως τα ΤΕΙ.

Αυτό θα δημιουργούσε κίνητρα στον πληθυσμό των σπουδαστών για καλύτερες επιδόσεις, στην προσπάθειά τους να συμμετάσχουν στη διαδικασία πιστοποίησης ως βασική προϋπόθεση για περαιτέρω εκπαιδευτική τους κινητικότητα αλλά και στην αύξηση του πληθυσμού των μαθητών (πελατεία).

3.2.4.2. Οι απόψεις των εκπαιδευτικών των Ι.Ε.Κ.

Εκπαιδευτικοί που έλαβαν μέρος στην έρευνά μας, όπως ήδη έχουμε επισημάνει διαθέτουν μακρά διδακτική εμπειρία στο χώρο των Ι.Ε.Κ. Οι εκπαιδευτικοί ρωτήθηκαν κυρίως για:

- το προφίλ των εκπαιδευτικών που εργάζονται στα Ι.Ε.Κ.

- την διαδικασία διορισμού των εκπαιδευτικών στα Ι.Ε.Κ.
- την εμπειρία τους από την διδακτική διαδικασία και τις μεθόδους που χρησιμοποίησαν (διδακτική μεθοδολογία, διδακτικές ενέργειες, εποπτικά μέσα, κλπ)
- τα ζητήματα συνεργασίας με την διοίκηση του Ι.Ε.Κ.
- το προφίλ των μαθητών
- την άποψη τους για την μετάβαση του θεσμού στις Περιφέρειες
- ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας

Οι θεματικές στις οποίες αναφερθήκαμε και ρωτήθηκαν οι εκπαιδευτικοί της έρευνας μας προσφέρουν μια δυνατότητα να εξετάσουμε πιο διεξοδικά την καθημερινότητα του θεσμού των Ι.Ε.Κ., τις δυσκολίες και τις επιπτώσεις τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και εξ αυτών στην αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης στα Ι.Ε.Κ.

Όπως ειπώθηκε, οι εκπαιδευτικοί των Ι.Ε.Κ. στην πλειονότητά τους είναι εργαζόμενοι στον δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα ή ελεύθεροι επαγγελματίες οι οποίοι συνεργάζονται με το συγκεκριμένο φορέα προκειμένου να αυξήσουν το εισόδημα τους, αν και συχνά η αμοιβή τους καθυστερεί παρά πολύ να φτάσει στους δικαιούχους. Βέβαια στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του θεσμού ένας μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών εργαζόταν αποκλειστικά στα Ι.Ε.Κ.

Αναφορικά με τη διαδικασία διορισμού των εκπαιδευτικών στα Ι.Ε.Κ. οι εκπαιδευτικοί την περιγράφουν ως μη προβληματική καθώς φαίνεται να υπεισέρχονται παράγοντες όπως οι κοινωνικές δικτυώσεις στην αξιολόγηση των αιτήσεων. Μάλιστα, το στοιχείο αυτό θεωρούν ότι θα επεκταθεί όταν οι αρμοδιότητες θα μεταβούν στην Περιφέρεια καθώς θεωρούν ότι τα τοπικά διακυβεύματα θα είναι εντονότερα και ακόμη δυσκολότερο στο να τα υπερβεί κάποιος.

Η διδακτική διαδικασία και πρακτική από την άλλη φαίνεται να αφήνει πολλά στην εμπειρία, τις γνώσεις, το ταλέντο και τη διάθεση του εκπαιδευτή. Δεν υπάρχει

καμία μορφή κατάρτιση των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις μεθόδους και τα εργαλεία διδασκαλίας τα οποία να εξειδικεύονται στην Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων. Και το στοιχείο αυτό είναι πράγματι εντυπωσιακό. Το ότι, δηλαδή, ένας εκπαιδευτικός θεσμός δεν έχει παράγει τουλάχιστον έναν οδηγό με κατευθύνσεις για τον τρόπο που κάποιος οφείλει να διδάσκει όταν απευθύνεται σε ενηλίκους και ειδικά στον τομέα της Κατάρτισης. Απόρροια αυτού είναι και το γεγονός ότι η διδασκαλία στα Ι.Ε.Κ. δίνει σφαιρικές γνώσεις και δεν εξειδικεύει επαρκώς.

Οι εκπαιδευτικοί της έρευνας περιέγραψαν το προφίλ των μαθητών λαμβάνοντας υπόψη τους δύο παράγοντες: ο πρώτος αφορούσε το κοινωνικό – οικονομικό προφίλ των σπουδαστών και ο δεύτερος το εκπαιδευτικό τους προφίλ, δηλαδή, πώς αντιμετώπιζαν τη μαθησιακή διαδικασία αλλά και γενικότερα την εμπειρία τους από το Ι.Ε.Κ. Αναφορικά με τον πρώτο παράγοντα και οι εκπαιδευτικοί συνηγορούν στην άποψη ότι η μεγάλη μάζα των σπουδαστών προέρχεται από τα μεσαία και χαμηλά οικονομικά και εκπαιδευτικά τμήματα της ελληνικής κοινωνίας. Εξαιρετικά ενδιαφέροντα είναι τα στοιχεία που προκύπτουν από τη μελέτη του δεύτερου παράγοντα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αντίληψη των εκπαιδευτικών οι μεγαλύτεροι σε ηλικία σπουδαστές και οι εργαζόμενοι ουσιαστικά «διασώζουν το κύρος των Ι.Ε.Κ.». Αυτοί από την εμπειρία τους έχουν κατανοήσει τη σημασία της εξειδίκευσης, είναι αυτοί που είναι πιο συνεπείς με τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών και οι οποίοι φτάνουν σε μεγαλύτερο ποσοστό στις εξετάσεις της πιστοποίησης. Πρόκειται για σπουδαστές οι οποίοι έχουν τη γνώση του τι σημαίνει να είσαι χωρίς προσόντα και έχουν πλήρως εμπεδώσει την ανάγκη να έχουν το πιστοποιητικό το οποίο επιβεβαιώνει τις γνώσεις και τις δεξιότητες τις οποίες απέκτησαν. Επισημαίνουν όμως ότι η πλειονότητα των σπουδαστών είναι αδιάφοροι επί της ουσίας για το μάθημα, διατηρούν μια νοοτροπία σχολική από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση την οποία πολύ δεν την αποβάλλουν ακόμα και στο τελευταίο εξάμηνο των σπουδών τους. Στην πραγματικότητα οι σπουδαστές αυτοί αναζητούν μια διέξοδο επαγγελματικής αποκατάστασης και εξέλιξης χωρίς απαραίτητα να έχουν κατανοήσει τη σημασία της κατάρτισης, της απόκτησης δεξιοτήτων και εξειδίκευσης. Βέβαια υπάρχει και μια ομάδα σπουδαστών που πραγματικά θέλει να μάθει. Πρόκειται για ανθρώπους μεγαλύτερης ηλικίας που

έχουν συνείδηση του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος που επικρατεί ή έχουν φιλοδοξίες για κάτι παραπάνω.

Η επιτυχία της ένταξης των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ. στην αγορά εργασίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ειδικότητα (αν ζητείται από την αγορά εργασίας) και από το αν ο απόφοιτος έχει περάσει τις εξετάσεις της Πιστοποίησης. Η τελευταία αποτελεί σημαντικό προσόν για τους αποφοίτους και κριτήριο για τους εργοδότες.

Αναφορικά με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών με τους διευθυντές των Ι.Ε.Κ. αυτή συχνά χαρακτηρίζεται από προστριβές καθώς θεωρούν ότι εκείνοι διακατέχονται κατά κύριο λόγο από δημοσιούπαλληλική νοοτροπία με αποτέλεσμα να είναι ουσιαστικά αδιάφοροι για τα αποτελέσματα της μαθησιακής διαδικασίας.

Ολοκληρώνοντας την περιγραφή της οπτικής των εκπαιδευτικών για το θεσμό των δημοσίων Ι.Ε.Κ. αξίζει να επισημάνουμε τα σημαντικότερα προβλήματα που αυτοί τα αναφέρουν: ελλείψεις σε εργαστήρια, προβλήματα στην πρακτική άσκηση, μικρά ποσοστά σπουδαστών που φτάνουν την Πιστοποίηση. Τα παραπάνω ακυρώνουν στην πράξη, κατά τη γνώμη τους, την ουσία της Κατάρτισης που οφείλει να έχει πρακτικό περιεχόμενο μετατρέποντας όλο και περισσότερο τα Ι.Ε.Κ. σε επέκταση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα Ι.Ε.Κ. ήρθαν να ενισχύσουν τις δεξιότητες των εργαζομένων στην αγορά εργασίας, να διευκολύνουν την ανάγκη αλλαγής επαγγέλματος λόγω ανεργίας, να καταρτίσουν με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και να προσφέρουν εργαζομένους με προσόντα.

3.2.4.3. Οι απόψεις των σπουδαστών και των οικογενειών τους

Δεν θα μπορούσε από την εξέταση ενός εκπαιδευτικού θεσμού να λείπει η άποψη των σπουδαστών και των οικογενειών τους όχι ως πελάτη ή ως καταναλωτή μιας υπηρεσίας αλλά ως κύριο φορέα της λειτουργίας ενός θεσμού και της επιτυχίας τους. Η συζήτηση με τόσο με τους γονείς όσο και με τους σπουδαστές επιβεβαίωσε σε μεγάλο βαθμό όσα πιο πάνω ανέφεραν οι Διευθυντές και οι Εκπαιδευτικοί.

Από την πλευρά των γονιών, τα Ι.Ε.Κ. αποτελούν ουσιαστικά «καταφύγιο» προκειμένου τα παιδιά τους να λάβουν κάποια εξειδίκευση και μοναδική ελπίδα μιας παραπάνω μόρφωσης ειδικά σε μια δύσκολη οικονομικά συγκυρία όπου τα οικονομικά τους δεν θα τους επέτρεπαν κάποια άλλη επιλογή. Είναι πεπεισμένοι ότι

τα δύο χρόνια εκπαίδευσης στα Ι.Ε.Κ. θα βοηθήσουν τα παιδιά τους να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι δεν είχαν επαρκή γνώση για την Πιστοποίηση ενώ υποτιμούσαν σε μεγάλο βαθμό τη σημασία της. Μάλιστα, είχαν συμβιβαστεί με την άποψη ότι το παιδί τους δεν θα συμμετάσχει στις εξετάσεις αφού έτσι και αλλιώς δεν διαβάζει και δεν μπορεί να πειθαρχήσει. Επιπλέον, προκαλεί έκπληξη το ότι δεν ήξεραν ότι χωρίς το Δίπλωμα οι πιθανότητες που έχει το παιδί τους να βρει δουλειά μετά την αποφοίτηση του μειώνονται δραματικά.

Αν και ρωτήθηκαν ουσιαστικά δεν μπορούσαν να δώσουν κάποια απάντηση σχετικά με το αν θεωρούν ότι η μετάβαση του θεσμού των Ι.Ε.Κ. στην Περιφέρεια θα βοηθήσει τη βελτίωση του συγκεκριμένου θεσμού πόσο μάλλον τη βιωσιμότητα του. Αν και δεν ήταν αδιάφοροι για την εκπαίδευση των παιδιών τους, το αντίθετο μάλιστα, φαίνεται ότι δεν είχαν σαφή γνώση των εκπαιδευτικών συνθηκών κάτω από τις οποίες λειτουργούν τα Ι.Ε.Κ. Αυτό οφειλόταν κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι και οι ίδιοι δεν διέθεταν σημαντικό εκπαιδευτικό κεφάλαιο.

Από την πλευρά των σπουδαστών τα πράγματα δεν διαφοροποιούνται σημαντικά από ό,τι μέχρι τώρα έχουμε αναλύσει. Όπως οι ίδιοι μας ανέφεραν είναι ασυνεπείς ως σπουδαστές με πολλές απουσίες και ελάχιστες έως καθόλου ώρες διαβάσματος και προετοιμασίας. Αμελείς και αδιάφοροι ήταν και ως μαθητές σε όλα σχεδόν τα σχολικά τους χρόνια. Επισημαίνουν ότι διατηρούν αδιάφορη στάση ως προς την εκπαίδευση τους, αν και ξέρουν ότι αυτό δεν είναι καλό και δεν θα μπορέσουν να βοηθήσουν τον εαυτό του, και διατηρούν πολλές ελπίδες για τη βοήθεια που μπορεί να έχουν από την οικογένεια τους. Έχουν συμβιβαστεί με την ιδέα ότι θα ολοκληρώσουν τον διετή κύκλο φοίτησης αλλά δεν θα συμμετάσχουν στις εξετάσεις για την πιστοποίηση όσο και αν είναι αυτό σημαντικό και προϋπόθεση για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Οι σοβαρές ελλείψεις σε εκπαιδευτικό και πληροφοριακό κεφάλαιο των οικογενειών αλλά και οι πολλές απουσίες από την πλευρά των σπουδαστών είχαν ως αποτέλεσμα να μην γνωρίζουν για τις επιταγές και για τη χρηματοδότηση ενός σημαντικού ποσοστού των διδάκτρων.

Μέρος Γ: Πρακτικές σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

Κεφάλαιο 4. Διδάγματα από πρακτικές σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

4.1. Πρακτικές σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο

Πριν προχωρήσουμε στην καταγραφή των συμπερασμάτων που προέκυψαν από τη μελέτη των ευρωπαϊκών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (δείτε υποστηρικτικό υλικό τεκμηρίωσης στο Παράρτημα Β) θα πρέπει να επισημάνουμε ότι σύμφωνα με την ιδρυτική Συνθήκη της Ένωσης, η εκπαιδευτική πολιτική κάθε κράτους μέλους αποτελεί αρμοδιότητα εθνική. Αυτό ορίζεται στο άρθρο 126 της συνθήκης του Μάαστριχ (Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 191 της 29ης Ιουλίου 1992) για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συνθήκη επιτρέπει στους αντίστοιχους υπουργούς να συνέρχονται να σχεδιάζουν και να αποδέχονται τις κοινές δεσμεύσεις, διατηρώντας ταυτόχρονα μια λεπτή ισορροπία μεταξύ των εθνικών και πολιτικών και εκείνων που συναποφασίζονται στα κεντρικά όργανα της Ένωσης.

Συνακόλουθο είναι και το ζήτημα της εφαρμογής της εκπαιδευτικής πολιτικής όπου η Ένωση στερείται της δυνατότητας επιβολής πολιτικών. Η εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων και πρωτοβουλιών της παρέχει την ευχέρεια επηρεασμού των αντίστοιχων πολιτικών. Τέτοιου είδους δράσεις αποτελούν η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, η κινητικότητα, η από κοινού αναγνώριση τίτλου σπουδών και άλλες.

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται περιληπτικά τα σημαντικότερα στοιχεία από την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σε χώρες της Ε.Ε.

Χώρα	Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση
Γερμανία	Έμφαση στη γενική εκπαίδευση σε παράλληλο συνδυασμό με ξεκάθαρη επιλογή από τους νέους για επαγγελματική κατάρτιση. Η όποια επαγγελματική εκπαίδευση προετοιμάζει τους νέους για ένα

Χώρα	Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση
	<p>συγκεκριμένο επάγγελμα χωρίς να τους στερεί τη δυνατότητα για τριτοβάθμια εκπαίδευση. Προσαρμογή της εκπαίδευσης στις μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος. Το γεγονός πιστοποιείται με την ανάπτυξη πληθώρα νέων σύγχρονων ειδικοτήτων. Βοήθεια στην καταλληλότερη για τον υποψήφιο επιλογή επαγγέλματος. Δυνατότητα να προσμετράται ο χρόνος σπουδών στο χρόνο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του υποψηφίου.</p> <p>Εξαιρετική εφαρμογή διττού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης ώστε να συνδυάζονται ταυτόχρονα κατάρτιση και εκπαίδευση, με προφανή εξαιρετικά αποτελέσματα για τον εκπαιδευόμενο.</p>
Αυστρία	<p>Εννεαετής υποχρεωτική εκπαίδευση. Πρώιμη δημιουργία προ-επαγγελματικής εκπαίδευσης για τους ενδιαφερόμενους. Δυνατότητα καθοδήγησης για την επαγγελματική τους επιλογή και συνέχισης της εκπαιδευτικής της διαδικασίας σε ανώτερες βαθμίδες. Ενδιαφέρον για τη γενική εκπαίδευση. Ύπαρξη πολλών και σύγχρονων τομέων επιλογής.</p>
Ολλανδία	<p>Η επαγγελματική εκπαίδευση δυνητικά μπορεί να ξεκινήσει από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να φθάσει σε ανώτερες βαθμίδες επαγγελματικής εκπαίδευσης. Έντονο ενδιαφέρον, από τις κρατικές αρχές, για απόκτηση πτυχίου από όλους τους μαθητές. Πληθώρα προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Συνδυασμός παρακολούθησης και πρακτικής άσκησης.</p>
Μεγάλη Βρετανία	<p>Εφαρμογή συστήματος μαθητείας, η διάρκεια του οποίου εξαρτάται από το αντικείμενο της μάθησης. Παρέχεται πλήρες ή μερικό ωράριο παρακολούθησης και δυνατότητα συνέχειας σε ανώτερα</p>

Χώρα	Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση
	εκπαιδευτικά επίπεδα.
Βουλγαρία	Ισχυρό σύστημα δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. Οι απόφοιτοι με την απόκτηση του πτυχίου έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας.
Ισπανία	Ύπαρξη αυτόνομων ιδρυμάτων, με στόχο την ενίσχυση της σχέσης ειδίκευσης-απασχόλησης. Ουσιαστική συμμετοχή της μαθητείας στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των σχολών. Ενεργό το ενδιαφέρον, για την πορεία των εκπαιδευόμενων.
Γαλλία	Υποχρεωτική και πολυσχιδής η άσκηση μαθητών. Διαρκής η παρακολούθηση του εκπαιδευόμενου, από την πλευρά του σχολείου.
Νορβηγία	Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι υπεύθυνη για την παροχή εκπαίδευσης στην περιοχή των γεωγραφικών της ορίων. Λειτουργία θεσμού της πρακτικής άσκησης.
Σουηδία	Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι υπεύθυνη για την παροχή εκπαίδευση στην περιοχή των γεωγραφικών της ορίων. Λειτουργία θεσμού της πρακτικής άσκησης.
Ιταλία	Ύπαρξη θεσμού πρακτικής άσκησης και ενεργό συμμετοχή της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης στο επίπεδο της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος. Δυνατότητα επανάληψης των εξετάσεων, σε περίπτωση αποτυχίας, με την επανάληψη και της αντίστοιχης πρακτικής άσκησης
Φιλανδία	Επιχορήγηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης από τις επιχειρήσεις και δυνατότητα των εκπαιδευόμενων για την άσκηση της πρακτικής τους. Η παρεχόμενη εκπαίδευση αντιστοιχεί σε πληθώρα

Χώρα	Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση
	<p>ειδικοτήτων. Μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων έχει μετατοπισθεί στις τοπικές αρχές. Δυνατότητα των αποφοίτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Διάφορες μορφές επαγγελματικής εκπαίδευσης και μεγάλος αριθμός σύγχρονων ειδικοτήτων.</p> <p>Η πρακτική άσκηση επιβλέπεται και αξιολογείται. Η μαθητεία επιχορηγείται. Υψηλός βαθμός ενσωμάτωσης του θεσμού της αξιολόγησης σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης.</p>

Μελετώντας τα συστήματα επαγγελματικής και τεχνικής εκπαίδευσης των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι:

- Δίνεται έμφαση στην πλειοψηφία των ευρωπαϊκών κρατών στο θεσμό της μαθητείας. Η μαθητεία ορίζεται ως «διττή» αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που συνδυάζει και εναλλάσσει κατάρτιση στην εταιρεία (περίοδοι πρακτικής επαγγελματικής πείρας στο χώρο εργασίας) με εκπαίδευση στο σχολείο (περίοδοι θεωρητικής/πρακτικής εκπαίδευσης σε σχολείο ή σε κέντρο κατάρτισης) και η επιτυχής ολοκλήρωση οδηγεί σε εθνικά αναγνωρισμένη πιστοποίηση.
- Παρατηρείται διαρκής τάση για μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κεντρικό σύστημα διοίκησης προς την περιφέρεια. Ορισμένες από τις Ευρωπαϊκές χώρες προχώρησαν σε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων ανάλογα με τις ιδιαίτερες επικρατούσες συνθήκες για κάθε μία από αυτές, κινούμενες σε δυναμικά περιβάλλοντα κάθε φορά.
- Στο σύνολο των μελετημένων ευρωπαϊκών συστημάτων αναγνωρίζεται η ανάγκη διασύνδεσης της τεχνικής εκπαίδευσης ως προέκταση και συνέχεια της παρεχόμενης γενικής εκπαίδευσης, με γενικότερο προσανατολισμό την υποχρεωτική εννιάχρονη δημόσια εκπαίδευση.

- Η ύπαρξη και αναγνώριση της σπουδαιότητας του θεσμού του επαγγελματικού προσανατολισμού κατέχει πρωτεύουσα θέση, εντοπίζοντας και διευκολύνοντας την εκπαιδευτική πορεία των νεαρών μαθητών.
- Συχνότερα υπάρχει συμβατική σχέση μεταξύ του εργοδότη και του μαθητευόμενου. Η πείρα δείχνει ότι σε χώρες όπου υπάρχουν τέτοια συστήματα μαθητείας, οι νέοι έχουν περισσότερες ευκαιρίες ομαλής μετάβασης από το σχολείο στην εργασία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα του Γερμανικού συστήματος.
- Η οικονομική χρηματοδότηση της παρεχόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης παραμένει στο κράτος με την παράλληλη αρωγή (οικονομική ή τεχνική) των περιφερειακών και τοπικών αρχών.
- Έμφαση δίνεται στη διαθεματικότητα και στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, στην πληθώρα των προαναφερθέντων εκπαιδευτικών συστημάτων, με κορυφαίο παράδειγμα εκείνο του συστήματος της Φιλανδίας.

Τα εκπαιδευτικά συστήματα είναι δυναμικά και η μεταβολή τους οφείλεται ακριβώς στους ποικίλους στόχους που καλούνται να εξυπηρετήσουν. Όταν είναι στραμμένα στην αγορά, τις εξελίξεις της οποίας παρακολουθούν, τότε αντίστοιχα προσαρμόζονται κάθε φορά που αυτό θεωρείται αναγκαίο και επιβεβλημένο. Η προσαρμογή δημιουργεί απόφοιτους που δεν τους προσπέρασαν οι εξελίξεις αλλά που κινήθηκαν σε παράλληλο επίπεδο με αυτές.

Η προσπάθεια των οργάνων της ευρωπαϊκής ένωσης για τη διαμόρφωση ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι εμφανής και γενικότερα προχωρά με εξαιρετικά γοργούς ρυθμούς.

4.2. Ευρωπαϊκές Πρακτικές που θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν στην Ελλάδα

Από τις προαναφερθείσες πρακτικές θα προτείναμε την περαιτέρω διερεύνηση των ακολούθων προτάσεων με απώτερο στόχο την εισαγωγή τους στην εγχώρια επαγγελματική εκπαιδευτική κατάρτιση.

- Δυνατότητα προσμέτρησης του χρόνου σπουδών στην επαγγελματική σταδιοδρομία των πιστοποιημένων αποφοίτων των Ι.Ε.Κ.
- Δυνατότητα εισαγωγής στα Α.Τ.Ε.Ι. για τους πιστοποιημένους αποφοίτους των Ι.Ε.Κ.
- Ορθολογικοποίηση του συστήματος επαγγελματικού προσανατολισμού των αποφοίτων των Ι.Ε.Κ. Το προτεινόμενο σύστημα καθοδήγησης δεν θα περιορίζεται στην αναζήτηση μιας οποιαδήποτε πρώτης απασχόλησης αλλά θα συνεχίζει την αρωγή του στον εκπαιδευόμενο με ποικίλους τρόπους όπως ενημέρωση για σεμινάρια ή με πληροφόρηση για τις εξελίξεις σε συγκεκριμένους τεχνικούς τομείς. Επιπλέον, επιτυγχάνεται η συγκέντρωση, πληθώρας κρίσιμων πληροφοριών βάσει των οποίων θα μπορούν να στοιχειοθετηθούν αποφάσεις όπως για παράδειγμα σχετικά με τη διατήρηση κάποιων ειδικοτήτων.
- Σαφής, τακτικά ελεγχόμενη από τις επιβλέπουσες αρχές, στοχοθεσία για όλα τα Ι.Ε.Κ. Η υλοποίηση των στόχων, που θα τίθενται, με συμφωνία των διοικητικών αρχών για το κάθε ινστιτούτο, οριοθετεί ένα ασφαλές και σαφές πλαίσιο λειτουργίας. Το εύρος και το είδος της χρηματοδοτικής συνεισφοράς από τις επιβλέπουσες αρχές ή ακόμα και η συνέχιση της λειτουργίας του, θα βασίζονται στην ανάλυση και το βαθμό επίτευξης των προηγούμενων στόχων.

Μέρος Δ: Τελικές Προτάσεις

Κεφάλαιο 5. Πρόταση για τη λειτουργία των δημοσίων Ι.Ε.Κ.

5.1. Εισαγωγικά

Τις τελευταίες δεκαετίες σημειώθηκαν, σε διεθνές επίπεδο, μια σειρά από καινοτόμες παρεμβάσεις στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των δημοσίων οργανισμών. Οι ασφυκτικές μακροοικονομικές πιέσεις των κρατικών προϋπολογισμών σε συνάρτηση με τις αυξανόμενες απαιτήσεις των πολιτών για ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των παρεχομένων υπηρεσιών δημιούργησαν ουσιαστική πίεση μεταρρυθμίσεων. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις ήταν αποτέλεσμα των αδιέξοδων παραδοσιακών μορφών κρατικών λειτουργιών και των υπέρογκων δημοσιονομικών πιέσεων που απορρέουν από τη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού. Σαν αποτέλεσμα νέες μορφές οργάνωσης και λειτουργίας προτάθηκαν και γρήγορα έγιναν πραγματικότητα.

Ένα παράδειγμα τέτοιων παρεμβάσεων είναι οι αλλαγές στις δομές διοικητικής λειτουργίας που πραγματοποιήθηκαν. Η αποκέντρωση εξουσίας και ευθυνών από την κεντρική διοίκηση προς άλλους φορείς είναι ένα χαρακτηριστικό με διαφορετικούς τρόπους εφαρμογής. Για παράδειγμα στις χώρες του ευρωπαϊκού νότου σημειώνεται προοδευτική μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από την κεντρική διοίκηση προς την τοπική-περιφερειακή διοίκηση.

Κυρίαρχο σημείο των μεταρρυθμίσεων είναι η μεγάλη έμφαση που δίνεται στα ζητήματα υπευθυνότητας απολογισμού για κάθε πρόγραμμα, πράξεις και αποτελέσματα των πολιτικών που διαδραματίζονται στο δημόσιο τομέα. Στα πλαίσια αυτά η χώρα μας πρόσφατα υιοθέτησε τους προϋπολογισμούς προγραμμάτων στη θέση των κλασικών προϋπολογισμών. Οι προϋπολογισμοί προγραμμάτων δίνουν έμφαση στον επιδιωκόμενο στόχο και κατατάσσουν τα έσοδα και τα έξοδα κατά πρόγραμμα, δηλαδή κατά τελικό επιδιωκόμενο σκοπό. Με τον τρόπο αυτό γίνεται δυνατή η αξιολόγηση των διαφόρων προγραμμάτων και ελέγχεται η αποδοτικότητα των ποικίλων μέσων δράσης του δημόσιου φορέα, άρα

και ο βαθμός στον οποίο επιτυγχάνεται η οικονομική αρχή, δηλαδή η επίτευξη ενός αποτελέσματος με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

Επίσης, ενισχύεται η υπευθυνότητα των φορέων, παρέχεται η δυνατότητα αποκέντρωσης της ευθύνης για την ορθή δημοσιονομική διαχείριση και πλήρης διαφάνεια αυτής. Επιπλέον, οι τοπικοί παράγοντες γνωρίζοντας καλλίτερα τα προβλήματα και τις ανάγκες της περιοχής τους μπορούν να οδηγηθούν στη λήψη αποτελεσματικότερων αποφάσεων και μέτρων. Με βάση το παραπάνω πλαίσιο η κεντρική διοίκηση αποφάσισε τη μεταβίβαση της αρμοδιότητας των Ι.Ε.Κ. στην περιφέρεια.

Οι προτάσεις στις οποίες προσδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα η παρούσα Μελέτη παρουσιάζονται, τόσο αναλυτικά, όσο και σχηματικά, με γνώμονα την καλύτερη λειτουργία των δημοσίων Ι.Ε.Κ. και τις συνθήκες λειτουργίας, μετά τη μεταβίβαση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων, από το Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού, προς τις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις, μέσω της ενεργοποίησης προγραμματικών συμβάσεων. Οι προτάσεις δίδουν έμφαση σε χαρακτηριστικά οικονομικά, διοικητικά και εκπαιδευτικά, που επιδρούν συνολικά στη λειτουργία των δημοσίων Ι.Ε.Κ.

Πίνακας 5.1. Λειτουργικές και Οικονομικές πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ. – Swot Analysis - Προτάσεις

Λειτουργικές πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ		Οικονομικές Πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ	
Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση	Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση
<p>Δυνατά σημεία:</p> <p>Προσέγγιση ικανού αριθμού ανέργων ή επαγγελματιών σε απειλούμενα επαγγέλματα</p> <p>Ευκαιρία επαγγελματικής κατάρτισης σε αποφοιτήσαντες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που δεν πέτυχαν την εισαγωγή τους σε ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ</p> <p>Σχετικά χαμηλό κόστος παρακολούθησης</p> <p>Μεγάλο εύρος ειδικοτήτων</p> <p>Σημαντική πριμοδότηση για πρόσληψη στο δημόσιο</p> <p>Πολλές επιλογές διεξόδου στην αγορά εργασίας (δημόσιο, ιδιωτικός τομέας, ατομική επιχείρηση, ελεύθερο επάγγελμα)</p>	<p>Συνεργασία των παραγωγικών φορέων για τον καθορισμό των ειδικοτήτων</p> <p>Εκπόνηση ερευνών αγοράς σε τακτική βάση για την όσφρηση της δυνητικής ζήτησης</p> <p>Απαραίτητη προϋπόθεση η προπαρασκευαστική ενημέρωση και κατάρτιση του εκπαιδευτικού δυναμικού των ΙΕΚ και η συμπερίληψη κριτηρίων για την πρόσληψή τους αναφορικά με τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούν (σε ορισμένες ειδικότητες)</p> <p>Αξιοποίηση στελεχιακού δυναμικού σχετικού με την εκπαίδευση στη διοίκηση των Δ.Ι.Ε.Κ.</p> <p>Απαράβατη σύνδεση του Διπλώματος Επαγγελματικής Κατάρτισης με τη διαδικασία πρόσληψης και στον ιδιωτικό τομέα</p>	<p>Δυνατά σημεία:</p> <p>Χρήση των χώρων άλλων δημόσιων φορέων για τη λειτουργία τους</p> <p>Χρήση των εργαστηρίων άλλων εκπαιδευτικών μονάδων</p>	<p>Μείωση του αριθμού των Δ.Ι.Ε.Κ.</p> <p>Να τεθεί ελάχιστο όριο εγγεγραμμένων σπουδαστών</p> <p>Να συνυπολογιστεί στα παραπάνω το κριτήριο της νησιωτικότητας</p> <p>Κατάρτιση προϋπολογισμών μηδενικής βάσης και απολογισμών ανά Ι.Ε.Κ.</p> <p>Κατάργηση παρωχημένων ειδικοτήτων και δημιουργία καινοτόμων με βάση τις ανάγκες της περιφερειακής αγοράς εργασίας</p> <p>Δημιουργία πολυδύναμων μονάδων Ι.Ε.Κ. και θεματικών εξειδικεύσεων ανά ΙΕΚ (κυρίως εκείνων των ειδικοτήτων που απαιτούν εξοπλισμό ή τη χρήση εξειδικευμένων εργαστηρίων)</p> <p>Τακτική αξιολόγηση των Ι.Ε.Κ. με βάση τα κριτήρια της αποτελεσματικότητας και της</p>
<p>Αδυναμίες:</p> <p>Η χαμηλή εκπαιδευτική στάθμη των</p>		<p>Αδυναμίες:</p> <p>Η ζημιόγωνα λειτουργία τους καθώς</p>	

Λειτουργικές πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ		Οικονομικές Πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ	
Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση	Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση
<p>περισσότερων σπουδαστών στα Δ.Ι.Ε.Κ.</p> <p>Η χαμηλή ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών</p> <p>Ελλείμματα σε υλικοτεχνικές υποδομές και εν γένει πόρους</p> <p>Η φοίτηση στα Δ.Ι.Ε.Κ αποτελεί κατά κύριο λόγο επιλογή «ανάγκης» και όχι «επιλογής»</p> <p>Τα ΙΕΚ δεν εντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα και σε εκπαιδευτική βαθμίδα – είναι αδιαβάθμητη εκπαίδευση</p> <p>Ο ετεροχρονισμένος μηχανισμός απονομής υποτροφιών</p> <p>Το χαμηλό ποσοστό αποφοίτων που μετέχει στη διαδικασία πιστοποίησης</p> <p>Η διετής θητεία του Δ/ντη</p> <p>Το μόνιμο διοικητικό προσωπικό αλλάζει (σχεδόν) ετησίως</p> <p>Η διδασκαλία παρωχημένων ειδικοτήτων</p>	<p>Προσμέτρηση του χρόνου σπουδών στην επαγγελματική εμπειρία</p> <p>Σύνδεση του θεσμού της υποτροφίας με την πρακτική άσκηση και την πιστοποίηση</p> <p>Συμμετοχή του Ο.Α.Ε.Δ. στη Συμβουλευτική Επιτροπή</p> <p>Σύνδεση των Ι.Ε.Κ. με βαθμίδα εκπαίδευσης εκ παραλλήλου με την ποιοτική αναβάθμισή τους (εκπαιδευτικά προγράμματα, εκπαιδευτές, πόροι)</p>	<p>το κόστος ανά σπουδαστή είναι σημαντικό υψηλότερο από την καταβολή διδάκτρων ανά σπουδαστή</p> <p>Ο μεγάλος αριθμός των Δ.Ι.Ε.Κ. σε συνδυασμό με το μέγεθος (αριθμός καταρτιζομένων)</p> <p>Έλλειψη οικονομικών κλίμακας</p> <p>Διδασκαλία πολλών και ξεπερασμένων Ειδικοτήτων</p>	<p>βιωσιμότητας</p>

Λειτουργικές πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ		Οικονομικές Πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ	
Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση	Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση
Μη ύπαρξη συστήματος διδασκαλίας			
<p>Ευκαιρίες:</p> <p>Η υλοποίηση του προγραμματικού τους ρόλου κατά τη φιλοσοφία του Νόμου 2009/92 και εν γένει εφαρμογή της νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία των Δ.Ι.Ε.Κ.</p> <p>Η μετάβαση των Δ.Ι.Ε.Κ. στις Περιφέρειες και η αποκέντρωση της διαχείρισης της λειτουργίας τους</p> <p>Επίσπευση και όσο το δυνατό σταθερή αποπληρωμή των αποζημιώσεων στους εκάστοτε εκπαιδευτικούς, ώστε να τους παρέχονται τα οικονομικά κίνητρα στην απρόσκοπτη εκτέλεση του εκπαιδευτικούς τους έργου</p> <p>Συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και της τοπικής κοινωνίας στον καθορισμό των ειδικοτήτων.</p>		<p>Ευκαιρίες:</p> <p>Ο καθορισμός του ύψους διδάκτρων και αριθμός καταρτιζομένων από το Υπουργείο Παιδείας</p> <p>Η υλοποίηση του προγραμματικού τους ρόλου κατά τη φιλοσοφία του Νόμου 2009/92 και εν γένει εφαρμογή της νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία των Δ.Ι.Ε.Κ.</p> <p>Η μετάβαση των Δ.Ι.Ε.Κ. στις Περιφέρειες</p>	
<p>Απειλές:</p> <p>Ο ανταγωνισμός μεταξύ των Δ.Ι.Ε.Κ</p>		<p>Απειλές:</p> <p>Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση</p>	

Λειτουργικές πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ		Οικονομικές Πτυχές του Θεσμού των Δ.Ι.Ε.Κ	
Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση	Υφιστάμενη Κατάσταση	Πρόταση
<p>αλλά και με τα Ι.ΙΕΚ</p> <p>Η «κακή» φήμη των Δ.ΙΕΚ στην αγορά και κυρίως στους εργοδότες</p> <p>Έλλειμμα ενδιαφέροντος από τους κοινωνικούς εταίρους ως προς τον προσδιορισμό των ειδικοτήτων</p> <p>Απενεργοποίηση της τριμερούς συμβουλευτικής επιτροπής</p> <p>Η μη συμμετοχή του Ο.Α.Ε.Δ. στη Συμβουλευτική Επιτροπή</p>		<p>και η μείωση του αριθμού των αιτήσεων</p>	

5.2. Προτάσεις

Α. Οικονομικού Χαρακτήρα

- Μείωση του αριθμού των ΔΙΕΚ

Η ανάλυση που προηγήθηκε έδειξε ότι ένας σημαντικός αριθμός Δ.Ι.Ε.Κ. δεν είναι βιώσιμα. Τα μικρού και μεσαίου μεγέθους (κάτω των 100 καταρτιζομένων) ΔΙΕΚ, τα οποία αποτελούν το 56% του συνόλου των ΔΙΕΚ, για να είναι βιώσιμα απαιτούνται τόσο υψηλά δίδακτρα που καθίσταται απαγορευτικά. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις το 16,5% των Δ.Ι.Ε.Κ. έχει πάνω από 200 καταρτιζόμενους. Η επίλυση αυτού του προβλήματος έχει διάφορες διαστάσεις. Δύο είναι οι βασικοί παράμετροι του θέματος. Ο αριθμός καταρτιζομένων σε επίπεδο Δ.Ι.Ε.Κ. και τμήματος και το ύψος των διδάκτρων. Τα τελευταία, ειδικά στην παρούσα συγκυρία που βιώνει η χώρα μας και ιδιαίτερα το γεγονός ότι η πλειοψηφία, αν όχι όλοι, των καταρτιζομένων προέρχονται από χαμηλά εισοδηματικά στρώματα δεν ενδείκνυται να αυξηθούν. Η λύση λοιπόν που επιβάλλεται είναι η μείωση του αριθμού των ΔΙΕΚ μέσω συγχωνεύσεων μεταξύ τους ή/και συγχωνεύσεων ειδικοτήτων.

Τα Δ.Ι.Ε.Κ. και τα τμήματα που θα παραμείνουν θα πρέπει να πληρούν τα κριτήρια που τεκμηριώθηκαν από την παραπάνω ανάλυση. Δηλαδή θα πρέπει να προσδιορισθεί ο ελάχιστος αριθμός καταρτιζομένων ανά ΔΙΕΚ και ανά τμήμα. Για παράδειγμα ένα ΔΙΕΚ με συνολικό αριθμό καταρτιζομένων 250, με 25 καταρτιζόμενους ανά τμήμα και ύψος διδάκτρων € 1.000 θα άφηνε ένα πολύ μικρό πλεόνασμα.

Ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει τους εναλλακτικούς συνδυασμούς αριθμού καταρτιζομένων ανά ΔΙΕΚ και ύψους διδάκτρων ώστε το ΙΕΚ να μην είναι ζημιογόνο.

Πίνακας

Αριθμός καταρτιζομένων	100	150	200	250	300
Ύψος διδάκτρων (σε ευρώ)	1300	1200	1100	1000	900

Πρέπει να σημειωθεί ότι για την εξαγωγή των συνδυασμών που παρουσιάζονται στον ανωτέρω πίνακα, μεταξύ αριθμού καταρτιζομένων και διδάκτρων, δεν έχουν συμπεριληφθεί οι αμοιβές των διοικητικών υπαλλήλων που εργάζονται στα ΔΙΕΚ ούτε το ενοίκιο που θα έπρεπε να πληρώνουν για τα κτίρια στα οποία στεγάζονται.

Το πρόβλημα εστιάζεται περισσότερο στις περιφέρειες της Αττικής και της Κεντρικής Μακεδονίας. Στις περιοχές αυτές θα πρέπει να εξετάζεται η δημιουργία πολυδύναμων-θεματικών ΔΙΕΚ τα οποία θα μπορούν να εξοικονομήσουν πόρους μέσω της αξιοποίησης οικονομιών κλίμακας που θα προκύψουν. Μεταξύ των άλλων γεωγραφικών περιοχών της χώρας, εκτός των άλλων, θα λαμβάνεται υπόψη το γεγονός της εξυπηρέτησης δύο περιφερειών (ή/και περιφερειακών ενοτήτων) που συνορεύουν από ένα ΔΙΕΚ. Για τις νησιωτικές περιοχές της χώρας θα υπερισχύει το κριτήριο της σκοπιμότητας και όχι της βιωσιμότητας.

Αναφορικά με τον αριθμό καταρτιζομένων ανά τμήμα η εμπειρία έχει δείξει ότι, εκπαιδευτικά και οικονομικά, ο άριστος αριθμός καταρτιζομένων ανά τμήμα είναι το είκοσι πέντε (25). Η μελέτη των στοιχείων έδειξε ότι ο μ.ο. των καταρτιζομένων ανά τμήμα είναι 22 και μόλις το 25% των υφισταμένων τμημάτων έχει πάνω από 25 καταρτιζόμενους που είναι το ελάχιστο για να είναι ένα τμήμα οικονομικά βιώσιμο. Ωστόσο, έχει παρατηρηθεί ότι ο αριθμός των καταρτιζομένων που τελικά παραμένει στο τμήμα είναι μικρότερος από αυτόν που υπάρχει κατά την έναρξη της περιόδου, λόγω αποχωρήσεων, συνεπώς προτείνεται να γίνονται αρχικά δεκτά περισσότερα από τριάντα άτομα.

- Διακοπή της λειτουργίας ενός ΔΙΕΚ

Με βάση τα παραπάνω είναι αυτονόητο ότι θα διακόπτεται η λειτουργία ενός ΔΙΕΚ εφόσον παύουν να πληρούνται τα παραπάνω κριτήρια.

- Ορθολογική κατανομή σε κάθε περιφέρεια

Η χωροθέτηση των ΔΙΕΚ μέσα σε μια περιφέρεια θα πρέπει να γίνεται με αντικειμενικά κριτήρια και να μην επαναληφθεί το φαινόμενο που επικράτησε

μέχρι σήμερα, η χωροθέτηση να γίνεται -κυρίως- με πολιτικά κριτήρια. Στόχος πρέπει να είναι η επιτυχία ισόρροπης οικονομικής ανάπτυξης σε επίπεδο περιφέρειας. Τέτοια κριτήρια μπορεί να είναι ύπαρξη στην πόλη εκπαιδευτικών μονάδων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Α.Ε.Ι./Α.Τ.Ε.Ι.) ή άλλου φορέα που συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της πόλης.

- Προϋπολογισμός μηδενικής βάσης

Κάθε ΔΙΕΚ θα υποχρεούται -σε ετήσια βάση- να συντάσσει και να υποβάλλει προϋπολογισμό μηδενικής βάσης στην περιφέρεια και αυτή με τη σειρά της στην κεντρική διοίκηση. Αυτό σημαίνει ότι η σύνταξη του προϋπολογισμού δεν θα γίνεται με την προσθετική μέθοδο αλλά για κάθε δαπάνη θα εξετάζεται η σκοπιμότητα και το ύψος αυτής από μηδενική βάση.

- Ετήσιος απολογισμός κόστους-οφέλους

Κάθε ΔΙΕΚ θα υποχρεούται να συντάσσει ετήσιο απολογισμό ο οποίος θα αναδεικνύει το κόστος και το όφελος που θα προκύπτει για την κοινωνία και οικονομία από τη λειτουργία του εν λόγω ΙΕΚ. Ο απολογισμός θα υποβάλλεται τόσο στην περιφέρεια όσο και στην κεντρική διοίκηση για να ελέγχουν αλλά και να χαράξουν την πολιτική τους στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης.

- Διαφοροποίηση διδάκτρων

Επειδή το κόστος λειτουργίας κάθε τμήματος του ΔΙΕΚ είναι συνάρτηση της υλικοτεχνικής και εργαστηριακής υποδομής και των υψηλότερων αμοιβών των εξειδικευμένων καθηγητών που απαιτούνται για την αποτελεσματική λειτουργία του μπορεί να εξετασθεί η σκοπιμότητα της διαφοροποίησης των διδάκτρων ανά τμήμα εκπαίδευσης ανάλογα με το κόστος του.

- Συνεργασία ΔΙΕΚ με άλλους φορείς

Ελπίζεται ότι η μεταβίβαση της αρμοδιότητας των ΔΙΕΚ στη περιφέρεια θα ενισχύσει τις σχέσεις με τοπικούς κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Οι τοπικοί φορείς θα πρέπει να συνδράμουν το θεσμό των ΙΕΚ και να συνεργασθούν με τη διοίκησή και το προσωπικό τους για την ενίσχυση της

τοπικής αναπτυξιακής δυναμικής αλλά και της εθνικής κοινωνίας και οικονομίας.

- Διοίκηση των ΔΙΕΚ

Η επιτυχία ή όχι αυτού του εγχειρήματος θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό από την ικανότητα των διευθυντών των ΙΕΚ να διαχειρισθούν την νέα κατάσταση. Η επιλογή τους λοιπόν θα πρέπει να γίνει με απολύτως αξιοκρατικά κριτήρια. Τα άτομα που θα επιλεγούν θα πρέπει να διαθέτουν εμπειρία στην εκπαίδευση όσο και να γνωρίζουν τις συνθήκες της αγοράς και να αφουγκράζονται τις ανάγκες της. Ο χρόνος που θα τους δοθεί, όχι μόνο σε αυτούς αλλά και σε αυτούς που θα τους διαδεχθούν, να είναι επαρκής για να μπορέσουν να προσφέρουν και να μὴν επαναληφθεί αυτό που γινόταν μέχρι σήμερα με τη βραχύβια παραμονή τους στη θέση αυτή.

- Δημιουργία θεματικών ΔΙΕΚ

Μέσα στα πλαίσια της αποτελεσματικότερης λειτουργίας και της αξιοποίησης οικονομικών κλίμακας προτείνεται η δημιουργία πολυδύναμων ΔΙΕΚ τα οποία θα επικεντρώνονται στην παροχή συγκεκριμένων ειδικοτήτων. Αυτό θα γίνεται με βάση την μέχρι σήμερα πορεία κάθε ΔΙΕΚ αλλά θα αποφασίζεται και με άλλα κριτήρια, όπως οι ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά κάθε περιφέρειας.

- Αναζήτηση εναλλακτικής-συμπληρωματικής χρηματοδότησης

Προτείνεται όπως τα ΔΙΕΚ να μπορούν να αναζητούν συμπληρωματικούς τρόπους χρηματοδότησης οι οποίοι θα τους επιτρέπουν να βελτιώνουν την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν και να προάγουν την έρευνα. Αυτό μπορεί να γίνει με τη συμμετοχή τους σε κοινοτικά ερευνητικά προγράμματα ή να δέχονται σε είδος παροχές από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, όπως είναι εξοπλισμοί ή υλικά για την καλλίτερη λειτουργία των εργαστηρίων τους.

B. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

- Οργανική ένταξη των ΙΕΚ στο σύστημα τεχνικής εκπαίδευσης

Προτείνεται η οργανική ένταξη των ΙΕΚ στο σύστημα τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης της χώρας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στη πιο συστηματική οργάνωση και λειτουργία τους και θα λάβει πιο επίσημη υπόσταση, γεγονός που θα τα αναβαθμίσει στο χώρο της εκπαίδευσης και θα οδηγήσει στην προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού και καλλίτερης ποιότητας υποψηφίων.

- Μεγαλύτερη εστίαση στις εφαρμοσμένες πλευρές της εκπαίδευσης

Προτείνεται να ενταθεί ο εργασιοκεντρικός προσανατολισμός των ΙΕΚ. Αυτό σημαίνει ότι πέραν των θεωρητικών γνώσεων που προσφέρουν τα ΙΕΚ θα πρέπει να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στην πρακτική άσκηση των καταρτιζομένων τόσο κατά την διάρκεια της φοίτησης όσο και σε περιόδους μη φοίτησης (όπως τους καλοκαιρινούς μήνες). Ιδιαίτερα η πρακτική άσκηση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες να θεωρείται ως ισότιμη σε διδακτικές μονάδες για αυτούς. Παράλληλα θα πρέπει να αναθμισθούν οι προσφερόμενες -από τα εργαστήρια των ΙΕΚ- υπηρεσίες και να ενισχυθούν οι εκπαιδευτικές επισκέψεις σε χώρους εργασίας, του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στο εσωτερικό και το εξωτερικό.

- Κίνητρα για πιστοποίηση των καταρτιζομένων

Είναι άξιο ιδιαίτερης προσοχής από την πολιτεία και τα ΙΕΚ το γεγονός ότι ένας μεγάλος αριθμός καταρτιζομένων ενώ έχει τελειώσει τις σπουδές του δε συνεχίζει για να λάβει την πιστοποίηση η οποία θα τον βοηθήσει στην επαγγελματική του καριέρα. Το γεγονός αυτό μπορεί να οφείλεται σε μια σειρά από λόγους, όπως οικονομικοί, δυσκολίας των εξετάσεων που απαιτούνται, μη αντίληψης της σημασίας που έχει η πιστοποίηση των σπουδών τους για την επαγγελματική τους πορεία κ.α. Είναι ανάγκη λοιπόν η πολιτεία να αναλάβει σειρά μέτρων τα οποία θα δράσουν ως κίνητρο ή/και έμμεσα θα εξαναγκάσουν τους καταρτιζόμενους να προχωρήσουν στην πιστοποίηση των σπουδών τους.

Μεταξύ των μέτρων που μπορεί να λάβει η πολιτεία είναι η σύνδεση της πιστοποίησης με την πρόσληψη σε θέση εργασίας, τη μείωση ή ακόμη και

κατάργηση του παραβόλου που απαιτείται για τη συμμετοχή στις καθιερωμένες εξετάσεις πιστοποίησης, με την παροχή των προσφερομένων υποτροφιών κ.α.

- **Επιλογή καταρτιζομένων**

Η επιλογή καταρτιζομένων δεν θα πρέπει να είναι μια απρόσωπη αξιολόγηση, η οποία θα στηρίζεται μόνο στα κριτήρια που προβλέπει η σχετική νομοθεσία, αλλά αντίθετα μια από τις πλέον κρίσιμες διαδικασίες στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης. Δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια τυπική διαδικασία επιλογής ενός αριθμού ατόμων για να δημιουργηθεί ένα τμήμα σπουδών.

Η διαδικασία αυτή πρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο του επαγγελματικού προσανατολισμού της συγκεκριμένης ομάδας νέων και ενδεχομένως και μεγαλύτερης ηλικίας δυνητικών καταρτιζομένων. Οφείλει λοιπόν η πολιτεία να βοηθήσει τόσο τους ήδη καταρτισμένους αποφοίτους ΙΕΚ όσο και τους δυνητικά καταρτιζόμενους των ΙΕΚ να ακολουθήσουν το επάγγελμα που τους ταιριάζει περισσότερο. Ιδιαίτερα για όσους νέους που είναι πολύ πιθανόν να μην είναι σε θέση να λάβουν καθοδήγηση για τον επαγγελματικό προσανατολισμό από άλλους φορείς ή από το κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον τους.

- **Επιμόρφωση εκπαιδευτικών**

Ένα από τα κριτήρια επιλογής διδακτικού προσωπικού πρέπει να είναι η συνεχής επιστημονική ενημέρωσή του στο αντικείμενο που καλείται να διδάξει. Θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη έμφαση εάν ο υποψήφιος έχει γνώσεις αναφορικά στις μεθόδους και τα εργαλεία διδασκαλίας τα οποία να εξειδικεύονται στην εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων.

- **Συμμετοχή του ΟΑΕΔ στη Συμβουλευτική Επιτροπή**

Κρίνεται απαραίτητη η συμμετοχή του ΟΑΕΔ στη Συμβουλευτική Επιτροπή η οποία αποφασίζει για τις ειδικότητες που θα προσφερθούν. Πράγματι ο ΟΑΕΔ είναι ο πλέον αρμόδιος φορέας στη χώρα μας που παρακολουθεί τις εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στη αγορά εργασίας. Αυτός παρακολουθεί τους κλάδους της οικονομίας που δημιουργούν ανέργους καθώς και εκείνους που αναζητούν

εργαζόμενους. Γνωρίζει τις ειδικότητες και δεξιότητες που απαξιώνονται αλλά και αυτές που ζητούνται.

Η τελική έγκριση των ειδικοτήτων που θα προσφερθούν πρέπει να γίνεται από τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης η οποία και θα συντονίζει το θέμα της επιλογής και προσδιορισμού ειδικοτήτων για ολόκληρη την επικράτεια.

Γ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ

- Διοικητική ρύθμιση των εργαζομένων

Όλοι οι διοικητικοί υπάλληλοι, αλλά και ένα μέρος του διδακτικού προσωπικού που εργάζονται σήμερα στα ΔΙΕΚ είναι δημόσιοι υπάλληλοι που ανήκουν διοικητικά σε κάποια υπουργεία, δηλαδή στην κεντρική κυβέρνηση.

Η μεταβίβαση της αρμοδιότητας των ΙΕΚ από την κεντρική κυβέρνηση στην περιφερειακή διοίκηση είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει κάποια διοικητικά αλλά και οικονομικά θέματα.

Σε ποιο επίπεδο διοίκησης θα εντάσσονται οι εργαζόμενοι αυτοί και ποιος φορέας θα είναι υπεύθυνος για την αμοιβή τους; Είναι ένα θέμα που θα πρέπει να λυθεί, αν όχι άμεσα, τουλάχιστον μεσοπρόσμα.

- Διαδικασία διορισμού εκπαιδευτικών

Το θέμα του διορισμού ή πρόσληψης του προσωπικού, ιδιαίτερα του διδακτικού, είναι πολύ σημαντικό. Δεν θα πρέπει τα σφάλματα που έκανε η κεντρική διοίκηση στο θέμα αυτό να κληρονομηθούν από την περιφερειακή διοίκηση για το καλό της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

Η επιλογή του διδακτικού προσωπικού θα πρέπει να ενσωματώνει και την κρίση της περιφερειακής αυτοδιοίκησης και είναι σκόπιμο να γίνεται από τριμερή επιτροπή στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των ΙΕΚ, της οικείας περιφέρειας και της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πηγές πρωτογενών δεδομένων

Αριθμός Δ.Ι.Ε.Κ., Ειδικοτήτων, Καταρτιζομένων (διδακτικό έτος 2011 – 2012) από τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης

Στοιχεία για την οικονομική διαχείριση των Δ.Ι.Ε.Κ. από το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (απολογιστικά για την περίοδο 01.01.2011-31.12.2011 και προσωρινά για την περίοδο 01.01.2012-31.08.2012)

Νομοθεσία - Εγκύκλιοι - Υπηρεσιακές Πράξεις

ν.1566-85/Φ.Ε.Κ. 169/τ. Α'/30.09.1985 «Δομή και Λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις»

ν.2009-92/Φ.Ε.Κ. 18/τ. Α'/14.02.1992 «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις»

ν.2434-96/Φ.Ε.Κ. 188/τ. Α'/20.08.1996 «Μέτρα πολιτικής για την απασχόληση και την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και άλλες διατάξεις»

ν.2525-97/Φ.Ε.Κ. 188/τ. Α'/23.09.1997 «Ενιαίο Λύκειο, Πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις»

ν.2327-95/Φ.Ε.Κ. 156/τ. Α'/31.05.1995 «Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ρύθμιση θεμάτων έρευνας παιδείας και μετεκπαίδευσης εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις»

ν.2640-98/Φ.Ε.Κ. 206/τ. Α'/03.09.1998 «Δευτεροβάθμια τεχνική - επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις»

ν.2909-01/Φ.Ε.Κ. 90/τ. Α'/02.05.2001 «Ρυθμίσεις Θεμάτων εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις»

ν.2916-01/Φ.Ε.Κ. 114/τ. Α'/11.06.2001 «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής»

ν.3051-02/Φ.Ε.Κ. 220/τ. Α'/20.09.2002 «Συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές, τροποποίηση και συμπλήρωση του συστήματος προσλήψεων στο δημόσιο τομέα και συναφείς ρυθμίσεις»

ν.3391-03/Φ.Ε.Κ. 257/τ. Α'/11.11.2003 «Το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α.)»

ν.3369-05/Φ.Ε.Κ. 171/τ. Α'/06.07.2005 «Συστηματοποίηση της Διά Βίου Μάθησης και άλλες διατάξεις»

ν.3852-10/Φ.Ε.Κ. 87/τ. Α'/07.06.2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»

και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 1294 Β'/30-06-2009»

Απόφαση Υπουργού ΥΠΔΒΜΘ υπ. αριθμ: 4854-13.06.2012 «Παράταση των Προθεσμιών της παραγράφου 15 του άρθρου 24 του ν. 3879/2010»

Απόφαση Υφυπουργού ΥΠαιΘΠΑ υπ. αριθμ: 89303-Δ2-02.08.2012 «Αποσπάσεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας κα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στα Δημόσια Ι.Ε.Κ. για το σχολικό έτος 2012-2013»

Απόφαση Ο.Ε.Ε.Κ. Ε/12450/Φ.Ε.Κ. 593/τ. Β'/03.08.1994 «Αντικατάσταση κανονισμού επαγγελματικής κατάρτισης και λειτουργία των Ι.Ε.Κ.»

Απόφαση Γ.Γ. Δια Βίου Μάθησης υπ. αριθ. 5121/18.06.2012 «Ανάθεση Εκτέλεσης Υποέργων Διαχείρισης των Δημοσίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), στο Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης»

Απόφαση Γ.Γ. Δια Βίου Μάθησης υπ. αριθ. 6977/19.07.2012 «Παράταση της Θητείας των Διευθυντών των Δημοσίων Ι.Ε.Κ.»

Ενημερωτική Εγκύκλιος Ι Γ.Γ. Δια Βίου Μάθησης υπ. αριθ. 1133/24.10.2011

Εγκύκλιος Γ.Γ. Δια Βίου Μάθησης υπ. αριθ. 431/18.06.2012 «Νέο Πληροφοριακό Σύστημα για την Υποστήριξη των Δημοσίων ΙΕΚ της Γ.Γ.Δ.Β.Μ.»

Εγκύκλιος Γ.Γ. Δια Βίου Μάθησης υπ. αριθ. 480/06.07.2012 «Διαφημιστική Δραστηριότητα Δημοσίων & Ιδιωτικών ΙΕΚ - Κατάλογος Ονοματολογίας Ειδικοτήτων Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης»

Βιβλιογραφία Ποιοτικής Έρευνας

Ελληνική:

Καραμεσίνη Μ. (2006), Από την εκπαίδευση στην αμειβόμενη εργασία: εμπειρική διερεύνηση της εργασίας ένταξης των νέων στην Ελλάδα, Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη, 1 (1), σσ. 67 - 84

Μπουτσιούκη Σ. (2006), Διαμόρφωση και ανάπτυξη πολιτικών εκπαίδευσης της Ε.Ε. και μεταλλαγές στο χώρο της αγοράς εργασίας. Μια αξιολογική προσέγγιση των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), Διδακτορική Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ξενόγλωσση:

Alvesson M. & Skoldberg K. (2000), *Reflexive methodology. New vistas for qualitative research*, London: Sage Publication

Thomas J. (1993), *Doing critical ethnography*, New York: Sage University Press

Walford G. (2001), *Doing qualitative educational research. A personal guide to the research process*, London: Continuum

Βιβλιογραφία δευτερογενούς επεξεργασίας

- Cedefop: Η απασχόληση των αποφοίτων δημοσίων ΙΕΚ / ΕΠΕΑΕΚ, Αθήνα, 2000
- Cedefop, Eurydice, Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Δομές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη, στην Ελλάδα, 2009/10
- Cedefop, Eurydice (Δ. Ευστρατίου, Ν. Σκλαβενίτης, Α. Πλέσσα-Παπαδάκη): Δομές Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ευρώπη, Ελλάδα, 2009/10
- Cedefop: Skills Supply and demand in Europe: medium-term forecast up to 2020, Luxembourg, 2011
- Eurydice, Key data on Education in Europe, 2009: www.eurydice.org
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 75.4 «Αντιλήψεις ως προς την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση», 2011
- Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Ξ. Ι. Κοντιάδης (επιμ.), Μελέτη για τις Δυνατότητες Αναβάθμισης της Διοίκησης της Εκπαίδευσης, ενόψει των Τρεχουσών Νομοθετικών Μεταρρυθμίσεων στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Νοέμβριος 2010
- Μ. Σταθοπούλου, Αξιολόγηση του Θεσμού των Υποτροφιών των Σπουδαστών ΑΕΚ των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης – ΙΕΚ και Υποβολή Προτάσεων Αναβάθμισης του Θεσμού με Έμφαση στην Αριστεία, Φεβρουάριος 2011
- Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας-(ΣΕΠΕ), 2008 - 2011
- Χ. Σαΐτης, Οργάνωση & Διοίκηση Δομών Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτικό Υλικό, Αθήνα 2008
- Ευφροσύνη Χατζηγαρυφάλλου, Απόφοιτοι του Τομέα Οικονομίας-Διοίκησης των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων και Αγορά Εργασίας, Διδακτορική Διατριβή, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Πατρών, 2007

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. ΥΛΙΚΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ Α

Φορείς και Δίκτυα προαγωγής της Ευρωπαϊκής διάστασης της παιδείας

- **Δίκτυο Ευρυδίκη**

Η Ευρυδίκη αποτελεί το Ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης για την εκπαίδευση. Παρέχει συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με την πολιτική, τη δομή, τη διοίκηση και το νομικό καθεστώς των εκπαιδευτικών συστημάτων των χωρών μελών και χωρών εταίρων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ενώ επίσης παρέχει πληροφορίες για το σύνολο των φορέων του εκπαιδευτικού χώρου στην Ευρώπη.

Το δίκτυο Ευρυδίκη έχει δημιουργήσει μία δυναμική βάση δεδομένων - Eurybase, στην οποία περιγράφονται τα εκπαιδευτικά συστήματα των 30 χωρών που συμμετέχουν στο δίκτυο, ενώ ταυτόχρονα παρέχονται συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με το πολιτικό και οικονομικό σύστημα κάθε χώρας. Οι πληροφορίες είναι διαθέσιμες στα αγγλικά καθώς και στην επίσημη γλώσσα της περιγραφείσας χώρας.

Το δίκτυο Ευρυδίκη συγκροτείται από τις επιμέρους εθνικές μονάδες που έχουν ως σκοπό την παροχή πληροφοριών και συμβουλών όσον αφορά στο εκπαιδευτικό σύστημα, στις εκπαιδευτικές αρχές κάθε βαθμίδας, στις Δημόσιες Υπηρεσίες και στους λήπτες των πολιτικών αποφάσεων. Οι δραστηριότητες του δικτύου συντονίζονται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία, η οποία είναι υπεύθυνη για την κεντρική καθοδήγηση του Δικτύου και το συντονισμό των δραστηριοτήτων του. Η αντίστοιχη εθνική υπηρεσία της Ελλάδας υπάγεται στη Δ/νση Ε.Ε. του Υπουργείου Παιδείας: Γ΄ Τμήμα, Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Εκπαίδευση "Ευρυδίκη".

- **CEDEFOP** (European Centre for the Development of Vocational Training)

Το Cedefop (European Centre for the Development of Vocational Training) είναι το κέντρο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και εδρεύει στη Θεσσαλονίκη. Παρέχει πληροφορίες και επιστημονικές αναλύσεις σχετικά με τα συστήματα, τις πολιτικές, την έρευνα και την πρακτική στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης. Επίσης προωθεί την ανάπτυξη μίας συντονισμένης ευρωπαϊκής προσέγγισης στα προβλήματα της επαγγελματικής

εκπαίδευσης και κατάρτισης διευκολύνοντας τις ανταλλαγές, τη συνεργασία και τη συνέργεια μεταξύ διαφορετικών ομάδων στόχου: υπεύθυνων φορέων για τη χάραξη στρατηγικής, κοινωνικών εταίρων, ερευνητών και επαγγελματιών της επαγγελματικής κατάρτισης.

- **Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Κατάρτισης**

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Κατάρτισης (European Training Foundation) έχει ως αποστολή να συνεπικουρεί και να υποστηρίζει τη διαδικασία μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης στις συνεργαζόμενες χώρες, στα πλαίσια της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. Η δράση του εξαπλώνεται σε τέσσερις μεγάλες ομάδες χωρών: τις υποψήφιες για προσχώρηση στην Ε.Ε. χώρες, τις χώρες και τα εδάφη της νοτιοανατολικής Ευρώπης, τα νέα ανεξάρτητα κράτη και τη Μογγολία, καθώς και τις χώρες και τα εδάφη που καλύπτει το πρόγραμμα MEDA.

Το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Κατάρτισης εδρεύει στο Τορίνο της Ιταλίας. Έχει στενή συνεργασία με το Cedefop και παρέχει τεχνική υποστήριξη στο πρόγραμμα Tempus.

Θεσμικές ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι κυριότερες θεσμικές πρωτοβουλίες την τελευταία δεκαετία στο χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- **Η Συνθήκη της Λισσαβόνας**

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το Μάρτιο του 2000 αναγνώρισε τη σημασία της ανάπτυξης μιας υψηλής ποιότητας ΕΕΚ για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της συνοχής, της κινητικότητας, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης το Μάρτιο του 2002, ζήτησε τη εφαρμογή μιας διαδικασίας ειδικά για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, η οποία θα συμβάλλει στην δημιουργία ευρωπαϊκών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα αποτελούν παγκόσμια ποιοτικά σημεία αναφοράς έως το 2010. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο ενέκρινε το Νοέμβριο του 2002 ένα ψήφισμα σχετικά με την ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της ΕΕΚ.

- **Διαδικασία της Κοπεγχάγης, στις 30/11/2002**

Η διαδικασία της Κοπεγχάγης έχει συμβάλει τα μέγιστα ώστε να κατανοήσουμε τη σπουδαιότητα της ΕΕΚ τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η πρόοδος αυτή είναι ιδιαίτερα εμφανής ως προς τα κοινά ευρωπαϊκά εργαλεία, αρχές και κατευθυντήριες γραμμές που έχουμε αναπτύξει για να ενισχύσουμε τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη μεταφορά των προσόντων, καθώς και για να διευκολύνουμε την ευελιξία και την ποιότητα της μάθησης. Από το 2002 έχουν δημιουργηθεί τα εξής εργαλεία: το Europass, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ), το ευρωπαϊκό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET) και το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ΕΕΚ (EQAVET). Τα μέσα αυτά αποτελούν τη βάση για να προχωρήσουμε στη δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ο αντίκτυπος που είχε η διαδικασία της Κοπεγχάγης στην πολιτική για την ΕΕΚ που ασκούν οι χώρες ήταν άμεσος και έντονος: έδωσε το έναυσμα για την ανάληψη ριζικών μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων για την ανάπτυξη εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων με σκοπό την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων και τη μετάβαση στην προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η δημιουργία ευρύτερων πλαισίων, με τα οποία η έμφαση στη διαδικασία μάθησης δεν δίνεται πια στις εισροές αλλά στα αποτελέσματα και τα οποία καλύπτουν τη γενική εκπαίδευση, την ΕΕΚ και την τριτοβάθμια εκπαίδευση, μπορεί να συμβάλει στη διαφάνεια, τη διαπερατότητα και την ευελιξία των εθνικών συστημάτων επαγγελματικών προσόντων.

Οι δραστηριότητες της μάθησης από ομότιμους και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών συνέβαλαν στη δημιουργία ενός πνεύματος ίδιας ευθύνης ως προς τη διαδικασία και οδήγησαν σε νέες δραστηριότητες. Χρειάζεται όμως περισσότερη και καλύτερη επικοινωνία για να συμμετέχουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς: οι κοινωνικοί εταίροι, οι φορείς παροχής ΕΕΚ, η κοινωνία των πολιτών και οι εκπαιδευόμενοι.

Από μόνες τους οι πολιτικές ΕΕΚ δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων και για να γίνουν πραγματικότητα η κινητικότητα και η διά βίου μάθηση. Επιτάσσεται η εφαρμογή συνολικών προσεγγίσεων που να συνδέουν την ΕΕΚ με τις άλλες πολιτικές, ιδίως με την πολιτική απασχόλησης και την κοινωνική πολιτική.

- **Ανακοινωθέν του Μάαστριχτ, στις 14/12/2004**

Το κείμενο αναφέρεται στις μελλοντικές προτεραιότητες της ενισχυμένης ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της ΕΕΚ. Το ανακοινωθέν του Μάαστριχτ επιβεβαιώνει την επιτυχία της διαδικασίας της Κοπεγχάγης για την αύξηση της προβολής και του προφίλ της ΕΕΚ, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Παράλληλα, αναπτύσσει τις προτεραιότητες που θέτει η Διακήρυξη της Κοπεγχάγης. Επιπλέον, και για πρώτη φορά, παρέχονται ειδικές προτεραιότητες για τις εθνικές εργασίες για την ΕΕΚ, όπως:

- Εφαρμογή κοινών εργαλείων, πρακτικών και αναφορών για τη μεταρρύθμιση και την ανάπτυξη των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
 - Αύξηση των επενδύσεων (Ιδιωτικών-Δημοσίων) για την ΕΕΚ
 - Επιπλέον χρηματοοικονομική υποστήριξη (από άλλα ευρωπαϊκά ταμεία) από την ΕΕ
 - Ανάπτυξη διαφόρων συστημάτων ΕΕΚ, προς την κατεύθυνση της κάλυψης μειονεκτούντων ατόμων και ομάδων
 - Καθιέρωση διαδικασιών που ευνοούν την κινητικότητα μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων εκπαίδευσης
 - Βελτίωση ποιότητας σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.
- **Ανακοινωθέν Ελσίνκι, στις 5/12/2006**

Το ανακοινωθέν αναφέρεται στην ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Επίσης, στο ίδιο κείμενο, αξιολογούνται η διαδικασία της Κοπεγχάγης σε ότι αφορά τις προτεραιότητες και στρατηγικές της. Στο έγγραφο επισημαίνεται επίσης, και η πρόοδος που έχει επιτευχθεί μέσα από την κοινή χρήση εργαλείων για την ΕΕΚ. Επιπλέον, το πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί με χρήση του EUROPASS, για τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων και ικανοτήτων, της μεταφοράς πιστωτικών μονάδων για την ΕΕΚ (ECVET) και την Ευρωπαϊκή Διαβεβαίωση Ποιότητας (European Quality Assurance), κρίνεται ικανοποιητική.

Το ενδιαφέρον εντοπίζεται, σύμφωνα με το ανακοινωθέν, στη βελτίωση του κύρους, της ελκυστικότητας και της ποιότητας της ΕΕΚ καθώς και στη συστηματική προσέγγιση για την ενίσχυση της αμοιβαίας μάθησης και συνεργασίας, ιδίως με τη χρήση σταθερών και συγκρίσιμων δεδομένων και δεικτών.

- **Ανακοινωθέν του Μπορντώ, στις 26/11/2008**

Το ανακοινωθέν του Μπορντώ σχετικά με την ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ανακεφαλαιώνει τις προτεραιότητες και στρατηγικές, υπό το πρίσμα της μελλοντικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που

θα ακολουθήσει μετά την περίοδο του 2010. Η διαδικασία προαγωγής της εικόνας της ΕΕΚ, παράλληλα με την ποικιλομορφία των εθνικών συστημάτων ΕΕΚ θεωρήθηκε αποτελεσματική. Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι απαιτείται νέα ώθηση στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Την εφαρμογή των εργαλείων και δράσεων της ΕΕΚ, για την προώθηση της συνεργασίας σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο
 - Περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων ΕΕΚ και την προώθηση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ σε όλες τις ομάδες-στόχους
 - Δημιουργία ισχυρότερων δεσμών μεταξύ της ΕΕΚ και της αγοράς εργασίας, και τέλος
 - Στην παγίωση της ευρωπαϊκής συνεργασίας.
- **Ανακοινωθέν της Μπριζ σχετικά με την ενισχυμένη ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης**

Το ανακοινωθέν των ευρωπαίων Υπουργών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, των ευρωπαϊκών κοινωνικών φορέων και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μετά τη λήξη της Συνεδρίασης στην Μπριζ το Δεκέμβριο του 2010, για την επανεξέταση της στρατηγικής προσέγγισης και των προτεραιοτήτων, της διαδικασίας της Κοπεγχάγης για τα έτη 2011-2020, ουσιαστικά επανακαθόρισε τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ για την επόμενη δεκαετία στο πλαίσιο της επαγγελματικής κατάρτισης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε στις 9 Ιουνίου 2010 την ανακοίνωση «Μια νέα ώθηση για ευρωπαϊκή συνεργασία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για την υποστήριξη της στρατηγικής "Ευρώπη 2020"». Η ανακοίνωση αυτή πρότεινε σε γενικές γραμμές τη μελλοντική ατζέντα για την ευρωπαϊκή πολιτική ΕΕΚ.

Για την τελική διαμόρφωση της προαναφερόμενης στρατηγικής ελήφθησαν υπόψη, από τη πλευρά του Συμβουλίου:

- Η ανάγκη σταθερής στενής συνεργασίας μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων φορέων (φορείς εκπαίδευσης, κατάρτιση εκπροσώπων των επαγγελματικών

κλάδων, των κοινωνικών εταίρων) για την τακτική προσαρμογή του περιεχομένου σπουδών, των υποδομών και μεθόδων της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

- Η αυξανόμενη γήρανση του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης και η συρρίκνωση των νέων γενεών. Το γεγονός αυτό οδηγεί στην επέκταση της δια βίου μάθησης μέσα από ευέλικτους τρόπους διδασκαλίας, προσαρμοσμένη στις ατομικές ανάγκες και την ύπαρξη εδραιωμένων συστημάτων για την επικύρωση της ανεπίσημης και άτυπης μάθησης
- Ο διττός στόχος της ΕΕΚ μέσω της συμβολής στην οικονομική μεγένθυση αλλά και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής αναγνώριση δεξιοτήτων και ικανοτήτων μεταξύ των διαφόρων εκπαιδευτικών συστημάτων των ευρωπαϊκών χωρών. Επιβάλλεται λοιπόν, η διαφάνεια και η χρήση μιας κοινής προσέγγισης στη διασφάλιση της ποιότητας
- Ενδυνάμωση των ατόμων μέσω της ενίσχυσης των δεξιοτήτων, ικανοτήτων και γνώσεων τους ώστε να ανταπεξέρχονται στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες
- Διεθνοποίηση των εθνικών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να παραμείνουν σύγχρονα και ανταγωνιστικά
- Το καθήκον διαμόρφωσης της ΕΕΚ επωμίζονται από κοινού οι εθνικές κυβερνήσεις, οι κοινωνικοί εταίροι, οι φορείς παροχής της ΕΕΚ, οι διδάσκοντες, οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευόμενοι. Οι εμπλεκόμενοι θα πρέπει επίσης, λόγω των δυσχερέστερων οικονομικών συνθηκών να αναζητήσουν καινοτόμες λύσεις που θα οδηγήσουν στη βιώσιμη χρηματοδότηση τους.

Με βάση τις προτεραιότητες και τους συνολικούς στόχους της προαναφερόμενης ευρωπαϊκής στρατηγικής και πλαισίου και σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η επιτροπή ενέκρινε τα ακόλουθα:

- ένα συνολικό όραμα για την ΕΕΚ το 2020
- 11 στρατηγικοί στόχους για την περίοδο 2011-2020 με βάση το όραμα αυτό

- 22 βραχυπρόθεσμα εφικτοί στόχοι σε εθνικό επίπεδο για τα πρώτα τέσσερα έτη (2011-2014) και αναφορά της στήριξης στο επίπεδο της ΕΕ
- γενικές αρχές που θα διέπουν τη διακυβέρνηση και την ίδια ευθύνη για τη διαδικασία της Κοπεγχάγης

Η διαδικασία της Κοπεγχάγης αποδείχτηκε αποτελεσματική ως μέθοδος εργασίας. Συνετέλεσε στην εναρμόνιση των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών για την κατάρτιση και επέτρεψε την εκπόνηση μιας συνολική ευρωπαϊκής πολιτικής. Έφερε στο προσκήνιο, παρά τις σημαντικές εθνικές διαφορές, την επαγγελματική κατάρτιση ως κοινό πλαίσιο αναφοράς και χώρος με έντονο το ευρωπαϊκό ενδιαφέρον, αυξάνοντας το ειδικός της βάρος. Το κυριότερο όμως στοιχείο, σχετίζεται με τη θεμελίωση πολλών κοινών ευρωπαϊκών μέσων και αρχών. Τα εν' λόγω μέσα βασίζονται στην αρχή των «μαθησιακών αποτελεσμάτων», δηλαδή στο τι γνωρίζει και μπορεί να κάνει ο ενδιαφερόμενος μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας.

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων ενθαρρύνει τις χώρες να αναπτύξουν τα δικά τους πλαίσια προσόντων, βάσει μαθησιακών αποτελεσμάτων.

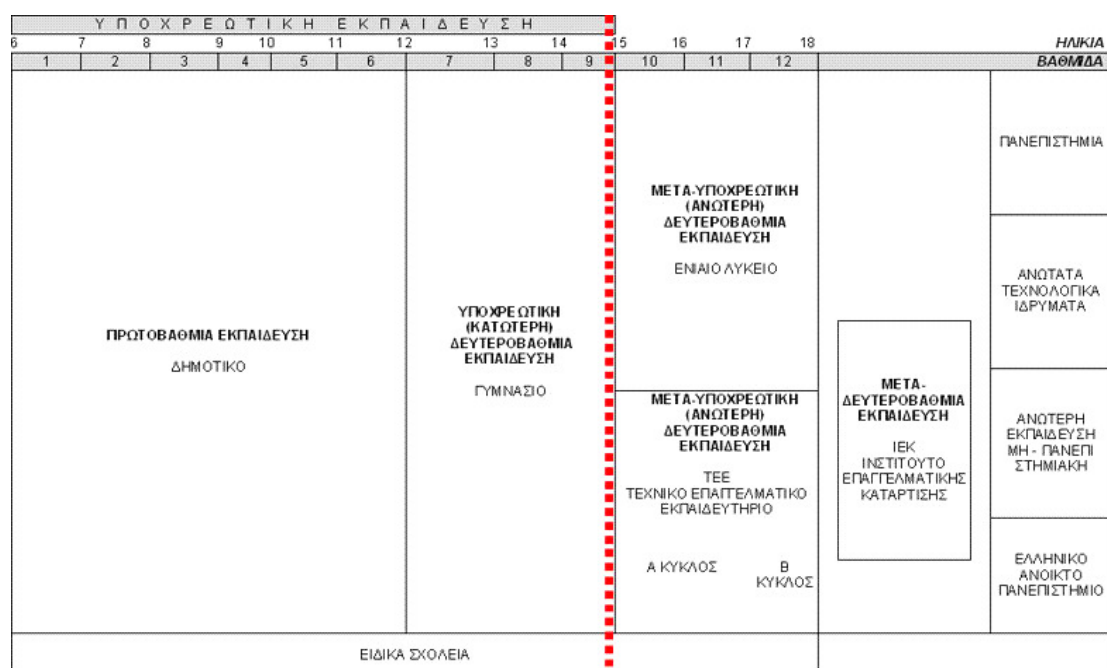
Κοινά ευρωπαϊκά μέσα και αρχές που υιοθετήθηκαν στην Κοπεγχάγη	
Ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ)	Επιτρέπει τη σύγκριση των επαγγελματικών προσόντων της Ευρώπης με σκοπό την υποστήριξη της διά βίου μάθησης και της εκπαιδευτικής και εργασιακής κινητικότητας.
Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων για την ΕΕΚ (ECVET)	Επιτρέπει την επικύρωση, την αναγνώριση και τη συσσώρευση εργασιακών δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτώνται στη διάρκεια παραμονής σε μία διαφορετική ή σε περισσότερες περιστάσεις, έτσι ώστε το σύνολο της αποκτηθείσας εμπειρίας να συνυπολογίζεται στα προσόντα επαγγελματικής κατάρτισης.
Ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EQVET)	Επιτρέπει στις χώρες να αναπτύξουν, να βελτιώσουν, να κατευθύνουν και να αξιολογήσουν την ποιότητα των συστημάτων ΕΕΚ που διαθέτουν και να εκπονήσουν ποιοτικές πρακτικές διαχείρισης.

Europass	Το σύνολο των ατομικών εγγράφων χρήσιμα στην επαγγελματική αποκατάσταση (Βιογραφικό Σημείωμα, πιστοποιητικά ξένων γλωσσών, προϋπηρεσία) επιτρέποντας στους κατόχους τους να παρουσιάζουν τα προσόντα τους και τις δεξιότητες τους με τυποποιημένο και κατανοητό τρόπο σε όλους τους εργοδότες στην Ευρώπη.
Κοινές αρχές και κατευθύνσεις	
Επαγγελματικός προσανατολισμός και προσανατολισμός	Ενισχύει το ρόλο του διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών πολιτικών για την εκπαίδευση, κατάρτιση και απασχόληση. Αφορά τέσσερις τομείς προτεραιότητας: δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας, πρόσβαση σε υπηρεσίες, ποιότητα της παροχής προσανατολισμού και συνεργασία στις αντίστοιχες πολιτικές.
Προσδιορισμός και επικύρωση της άτυπης και μη τυπικής μάθησης	Ορίζει κοινές αρχές για να ενθαρρύνει και να κατευθυνθεί η ανάπτυξη ποιοτικών και αξιόπιστων προσεγγίσεων και συστημάτων για την επικύρωση τόσο της τυπικής όσο και της άτυπης μάθησης.

Η Διαβάθμιση του Εκπαιδευτικού Συστήματος στην Ελλάδα

Στην προσπάθεια χαρτογράφησης του συστήματος επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας σε σχέση με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά και την ανάδειξη των καλύτερων πρακτικών, θα πρέπει να τονίσουμε το γεγονός της αναντιστοιχίας της ορολογίας και των γενικότερων δομών που παρατηρείται μεταξύ τους. Το γεγονός αυτό, υπήρξε ένας σημαντικός ανασταλτικός παράγοντας στην εξέλιξη της έρευνας.

Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα διαρθρώνεται σε τρεις διαδοχικές βαθμίδες: την Πρωτοβάθμια, τη Δευτεροβάθμια και την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά ηλικίας 6-15 ετών, δηλαδή περιλαμβάνει την Πρωτοβάθμια (Δημοτικό) και την κατώτερη Δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο) Εκπαίδευση.

Σχηματική Απεικόνιση της Δομής του Εκπαιδευτικού Συστήματος

Η υποχρεωτική (ανώτερη) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ISCED 3), περιλαμβάνει τελικά, δύο τύπους σχολείων: τα Ενιαία Λύκεια, τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) και τα Εσπερινά Λύκεια.

Στην πρώτη τάξη του Ενιαίου Λυκείου εφαρμόζεται πρόγραμμα κοινό για όλους τους μαθητές, ενώ από τη δεύτερη τάξη οι μαθητές εκτός από κοινό πρόγραμμα παρακολουθούν και μαθήματα σε μία από τις τρεις κατευθύνσεις που επιλέγουν: θετική (μαθηματικά, φυσική, χημεία, βιολογία), θεωρητική (γλωσσικά μαθήματα, ιστορία, φιλοσοφία) και τεχνολογική (μαθηματικά, φυσική, τεχνολογία). Και στις τρεις τάξεις προβλέπεται περιορισμένος αριθμός διδακτικών ωρών για μαθήματα επιλογής. Στους αποφοίτους του Ενιαίου Λυκείου χορηγείται τίτλος σπουδών που ονομάζεται «Απολυτήριο Ενιαίου Λυκείου». Το λύκειο κατηγορείται συχνά ότι δεν είναι αυτοτελές, αλλά αποτελεί απλώς προπαρασκευαστική βαθμίδα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Στη μετά Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνονται και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), τα οποία προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμιτη εκπαίδευση (ISCED 4). Τα ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμιτα γιατί δέχονται αποφοίτους τόσο του Γυμνασίου, Λυκείου, ΤΕΙ ή ΑΕΙ ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν.

Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ISCED 5) παρέχεται σε δύο παράλληλους τομείς: τον πανεπιστημιακό τομέα και τον ανώτατο τεχνολογικό τομέα. Η διάρκεια σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι 8-12 εξάμηνα. Η εισαγωγή των φοιτητών εξαρτάται από την επίδοσή τους στις εξετάσεις που γίνονται σε εθνικό επίπεδο στη Γ' τάξη Λυκείου. Στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση επίσης υλοποιούνται προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ISCED 6).

Οι απόφοιτοι της υποχρεωτικής εκπαίδευσης που δε συνεχίζουν γενικές σπουδές στο Ενιαίο Λύκειο αλλά ούτε επιθυμούν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας ως ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό, μπορούν να αποκτήσουν επαγγελματικά προσόντα επιλέγοντας μία από τις ακόλουθες κατευθύνσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης:

(i) Σχολική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στα ΤΕΕ του ΥΠΕΠΘ και άλλων υπουργείων

(ii) Εναλλασσόμενη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στα ΤΕΕ Μαθητείας του ΟΑΕΔ (Υπουργείο Εργασίας)

(iii) Μονοετή (μεταγυμνασιακή) αρχική επαγγελματική κατάρτιση σε ειδικότητες ενταγμένες στα Ι.Ε.Κ.

Η δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι είτε Σχολική (ΤΕΕ ΥΠΕΠΘ) είτε Εναλλασσόμενη (ΤΕΕ ΟΑΕΔ).

Σχολική (ΤΕΕ ΥΠΕΠΘ)

Παρέχεται στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) που εποπτεύονται από τους παρακάτω φορείς:

- Υπουργείο Παιδείας (448 ΤΕΕ),
- Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας (49 ΤΕΕ),
- Υπουργείο Γεωργίας (12 ΤΕΕ),
- Υπουργείο Ανάπτυξης (8 ΤΕΕ), και
- ιδιωτικά (85) ΤΕΕ.

Στα ΤΕΕ λειτουργούν 14 τομείς, οι οποίοι αναπτύσσονται σε 42 επιμέρους ειδικότητες. Ο αριθμός των τομέων και ειδικοτήτων σε κάθε ΤΕΕ εξαρτάται από τις τοπικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και ανάγκες, τον αριθμό και τις προτιμήσεις των μαθητών.

Τα ΤΕΕ λειτουργούν σε δύο αυτοτελείς επάλληλους κύκλους, έναν α' κύκλο διετή και έναν β' μονοετή. Η ανάπτυξη και η έγκριση των προγραμμάτων σπουδών ελέγχονται κεντρικά από το Υπουργείο Παιδείας, ενώ η συμμετοχή των άλλων κοινωνικών εταίρων (ενώσεων εργοδοτών και εργαζομένων) στην ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών είναι μόνο έμμεση, εφόσον ζητείται απλώς και μόνο η γνώμη τους κατά τον καθορισμό της περιγραφής επαγγέλματος. Η δομή του προγράμματος σπουδών χαρακτηρίζεται από τον περιορισμένο αριθμό μαθημάτων γενικής παιδείας και την ενίσχυση των εργαστηριακών μαθημάτων.

Ωστόσο η συνιστώσα των μαθημάτων γενικής παιδείας (π.χ. ελληνική και αγγλική γλώσσα, ιστορία, φυσική, χημεία κτλ.) δεν είναι αμελητέα, εφόσον καλύπτει ποσοστό 41% και 30% του ωρολογίου προγράμματος αντίστοιχα στην Α' και Β' τάξη του α' κύκλου, και 24% στον β' κύκλο. Τα εργαστηριακά μαθήματα γίνονται στα 180 σχολικά εργαστήρια εντός των ΤΕΕ.

Επειδή αυτά δεν επαρκούν, κυρίως στις μεγάλες αστικές περιοχές, οι ανάγκες καλύπτονται και από 114 Σχολικά Εργαστηριακά Κέντρα (ΣΕΚ), το καθένα από τα οποία εξυπηρετεί περισσότερα από τρία ΤΕΕ.

Εναλλασσόμενη (ΤΕΕ ΟΑΕΔ)

Παρέχεται στα 52 ΤΕΕ Μαθητείας του ΟΑΕΔ (Υπουργείο Εργασίας), τα οποία λειτουργούν παράλληλα και ισότιμα με τα ΤΕΕ του ΥΠΕΠΘ σε δύο επάλληλους αυτοτελείς κύκλους, έναν τριετή (α' κύκλος) και έναν μονοετή (β' κύκλος). Στο πρώτο έτος φοίτησης του α' κύκλου οι μαθητές βρίσκονται αποκλειστικά στο σχολείο. Στο δεύτερο και τρίτο έτος παράλληλα με τη σχολική φοίτηση (θεωρία-εργαστήριο) εργάζονται τέσσερις ημέρες την εβδομάδα για 6-8 ώρες την ημέρα σε κάποια σχετική με την ειδικότητά τους επιχείρηση, ενώ μία ημέρα και δύο απογεύματα παρακολουθούν μαθήματα στο σχολείο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο α' κύκλος στα ΤΕΕ του ΟΑΕΔ διαρκεί τρία χρόνια, δηλαδή έναν χρόνο περισσότερο από τα ΤΕΕ του ΥΠΕΠΘ. Για την εργασία τους στην επιχείρηση οι μαθητές συνάπτουν σύμβαση μαθητείας και λαμβάνουν αμοιβή. Στον β' κύκλο η φοίτηση είναι και πάλι αποκλειστικά σχολική. Στα ΤΕΕ του ΟΑΕΔ προσφέρονται οι ίδιες ειδικότητες με τα ΤΕΕ του ΥΠΕΠΘ και ακολουθούνται τα ίδια ακριβώς προγράμματα σπουδών. Το πλεονέκτημα της εργασιακής εμπειρίας δε διαφοροποιεί τα τυπικά προσόντα και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων τους έναντι εκείνων των ΤΕΕ του ΥΠΕΠΘ, όμως τους προσφέρει ένα ποιοτικό συγκριτικό πλεονέκτημα στην αγορά εργασίας.

Στο εξής ο προγραμματισμός και η υλοποίηση της συνεχιζόμενης κατάρτισης από τον ΟΑΕΔ θα γίνεται μέσω της εταιρείας "Επαγγελματική Κατάρτιση ΑΕ". Τα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης του ΟΑΕΔ περιλαμβάνουν:

- Συνεχιζόμενη κατάρτιση ανέργων. Πρόκειται για κατάρτιση 50-1200 ωρών που απευθύνεται σε άνεργους άνω των 16 ετών, κατά προτίμηση επιδοτούμενους. Πραγματοποιείται στα κέντρα κατάρτισης του ΟΑΕΔ και για ορισμένες ειδικότητες δεν απαιτείται απολυτήριο γυμνασίου. Τα δύο τελευταία έτη λειτουργούν πιλοτικά και προγράμματα εναλλασσόμενης κατάρτισης για νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας ή για άτομα που επιθυμούν να αλλάξουν επάγγελμα. Η κατάρτιση σ' αυτά περιλαμβάνει θεωρητικό μέρος στα κέντρα κατάρτισης του ΟΑΕΔ και πρακτική άσκηση σε επιδοτούμενες από τον ΟΑΕΔ επιχειρήσεις.
- Επαγγελματική κατάρτιση ανέργων στα μεγάλα τεχνικά έργα. Πραγματοποιείται σε συνεργασία με ιδιωτικά ΚΕΚ.
- Επαγγελματική κατάρτιση αυτοαπασχολούμενων. Πραγματοποιείται στα κέντρα κατάρτισης του ΟΑΕΔ.
- Επαγγελματική κατάρτιση ανέργων στα πλαίσια των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που γίνονται σε νομούς με οξύμενο πρόβλημα ανεργίας. Περιλαμβάνουν «πακέτο» επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης και απασχόλησης.
- Επαγγελματική κατάρτιση εργαζομένων σε επιχειρήσεις σε όλη την Ελλάδα με πόρους του Λογαριασμού για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ). Το έτος 2000 έλαβαν μέρος σε προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από πόρους της εργοδοτικής εισφοράς 0,45% 107 972 εργαζόμενοι.

Η πιστοποίηση για τους αποφοίτους α' και β' κύκλου των ΤΕΕ γίνεται με εξετάσεις μέσα στη σχολική μονάδα. Για τον α' κύκλο οι εξετάσεις είναι με κοινά θέματα σε επίπεδο νομού, ενώ για τον β' κύκλο σε εθνικό επίπεδο. Αποκτώνται τα παρακάτω πιστοποιητικά:

- Πτυχίο α' κύκλου ΤΕΕ, ισοτίμο με το πτυχίο των παλαιών Τεχνικών Επαγγελματικών Σχολών (ΤΕΣ) (ISCED 2)
- Πτυχίο β' κύκλου ΤΕΕ, ισοτίμο με το πτυχίο του παλαιού Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου (ΤΕΛ) (ISCED 3)

Το σύστημα πιστοποίησης της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης εξακολουθεί να παρουσιάζει αδυναμίες: βασίζεται κυρίως στο χρόνο σπουδών (time-based) και όχι στην επάρκεια γνώσεων και δεξιοτήτων (competence-based), δεν είναι σταθμισμένο σε εθνικό επίπεδο με βάση πρότυπα επαγγελματικά περιεχόμενα και λειτουργεί χωρίς τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.⁴⁹

⁴⁹. Cedefop. Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα, 2002.

Η Εξέλιξη του Νομικού Πλαισίου της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Οι πρώτες επιμορφωτικές δραστηριότητες στην Ελλάδα εντοπίζονται κατά την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα μέσω κάποιων πολιτιστικών εταιριών, εξωραϊστικών συλλόγων και άλλων συναφών οργανώσεων. Αν και οι πιο πολλές από αυτές ως σκοπό είχαν την αντιμετώπιση του αναλφαβητισμού, υπήρξαν προσπάθειες για τη βελτίωση του κοινωνικού-πολιτιστικού επιπέδου της χώρας. Από τις αρχές του 20ου αιώνα ορισμένοι εργατικοί σύλλογοι ανέπτυξαν επίσης σημαντικές πρωτοβουλίες για την επιμόρφωση των εργατών οι οποίες αργότερα πολλαπλασιάστηκαν. Μπορούμε να διακρίνουμε κάποιες φάσεις ανάπτυξης της κρατικής πολιτικής για την επιμόρφωση στην Ελλάδα, καθώς αυτή αναμορφωνόταν κάθε φορά κάτω από την επιρροή των εκάστοτε κοινωνικών, ιστορικών και πολιτικών συνθηκών και των αντίστοιχων στόχων και επιδιώξεων της κυβερνητικής πολιτικής.

Μια πρώτη προσπάθεια οργάνωσης της επιμόρφωσης έγινε από το Υπουργείο Παιδείας το 1929 επί κυβέρνησης Βενιζέλου με βασική επιδίωξη την εξάλειψη του αναλφαβητισμού στους ενήλικες, ο οποίος έφτανε το 40%. Εντούτοις, οι επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης που ξέσπασε εκείνη την περίοδο δεν επέτρεψε την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών επιμόρφωσης.

Το 1943, κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής στην Ελλάδα, με το νόμο 837 /43 συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Παιδείας ειδική διεύθυνση για τη επιμόρφωση και στη συνέχεια ειδικό συμβούλιο για το ίδιο θέμα. Τα δυο αυτά σώματα λειτούργησαν ως μέσο προπαγανδισμού της ναζιστικής ιδεολογίας και σκοπό είχαν να υπονομεύσουν τη λαϊκή αντίσταση.

Μέχρι το 1959, τις ανάγκες σε εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό κάλυπταν το Σιβιτανίδειο Ίδρυμα Τεχνών και Επαγγελματιών και ορισμένες Ιδιωτικές Τεχνικές Σχολές, κυρίως Ναυτικές. Το 1959 ιδρύθηκαν, για πρώτη φορά, οι Μέσες Δημόσιες Τεχνικές Σχολές Τεχνικών Βοηθών-Εργοδηγών τριετούς φοιτήσεως, που προσέφεραν διάφορες ειδικότητες, βασικά τεχνικές, στις οποίες είχαν πρόσβαση απόφοιτοι της τρίτης τάξης εξαταξίου Γυμνασίου ή απόφοιτοι των Κατώτερων

Τεχνικών Σχολών που ιδρύθηκαν στη συνέχεια. Οι, εν λόγω, Μέσες Σχολές, με τους αποφοίτους τους, κάλυψαν με επάρκεια τις ανάγκες της χώρας σε εξειδικευμένο τεχνικό δυναμικό μέσης στάθμης (εργοδηγούς), μέχρι το 1977.

Το 1964 ιδρύθηκαν τα Δημόσια Τεχνικά Σχολεία, τα οποία αργότερα μετονομάστηκαν σε "Κατώτερες Τεχνικές Σχολές", τριετούς φοιτήσεως, με ειδικότητες αντίστοιχες των Σχολών Εργοδηγών, στις οποίες είχαν πρόσβαση οι απόφοιτοι Δημοτικού Σχολείου. Οι, εν λόγω, Σχολές λειτούργησαν μέχρι το 1977 και κάλυψαν τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς σε κατώτερο τεχνικό δυναμικό (τεχνίτες).

Το 1977 καθιερώθηκε ο θεσμός του Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου (ΤΕΛ) και της Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής (ΤΕΣ). Οι πτυχιούχοι αυτών των Λυκείων και Σχολών κάλυψαν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας που, μέχρι τότε, κάλυπταν οι προηγούμενες Μέσες και Κατώτερες Τεχνικές Σχολές. Το 1997, με την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, τα Τ.Ε.Λ και οι Τ.Ε.Σ. αντικαταστάθηκαν από τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ).

Ο πρωταρχικός στόχος του νόμου 1566/85 ήταν να αναδιοργανώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και να δημιουργήσει ορισμένες νέες μορφές ινστιτούτων κατάρτισης. Ο νόμος επέτυχε τα εξής:

- Καθιέρωσε τα τεχνικά επαγγελματικά λύκεια (ΤΕΛ) και τα ενιαία πολυκλαδικά λύκεια (ΕΠΛ)
- Δέχθηκε τις σχολές μαθητείας του ΟΑΕΔ στο ανώτερο δευτεροβάθμιο αναγνώρισε τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων είχαν αποφοιτήσει από σχολές μαθητείας
- Καθιέρωσε ένα ενιαίο πλαίσιο λειτουργίας για όλες τις επαγγελματικές σχολές που ήταν υπό την εποπτεία διαφόρων υπουργείων (π.χ. αγροτικές σχολές υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας, σχολές τουριστικών επαγγελματών υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ανάπτυξης)

- Έθεσε τα γενικά λύκεια και τα τεχνικά επαγγελματικά λύκεια (ΓΕΛ και ΤΕΛ) υπό την ευθύνη των ενιαίων διευθύνσεων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε νομαρχιακό επίπεδο (δηλ. αποκέντρωσε την ευθύνη λειτουργίας).

Σύμφωνα με το νόμο 1566/85, την κατανομή των κονδυλίων για τα δημόσια σχολεία αναλάμβανε η τοπική αυτοδιοίκηση (νομαρχιακές και δημοτικές αρχές), οι οποίες αντλούσαν τα κονδύλια από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι δημοτικές αρχές ήταν ιδιοκτήτες όλων των εγκαταστάσεων και υπεύθυνες για την εφαρμογή του λειτουργικού προϋπολογισμού για τη γενική εκπαίδευση, καθώς και για τα επαγγελματικά εκπαιδευτήρια ανώτερου δευτεροβάθμιου επιπέδου που βρίσκονταν στη δικαιοδοσία τους. Αυτές οι ρυθμίσεις εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την πρόσφατη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Ο ίδιος νόμος όριζε επίσης, ότι η επαγγελματική κατάρτιση σε δημόσια εκπαιδευτήρια παρέχεται από το Κράτος δωρεάν για τους σπουδαστές. Οι λειτουργικές δαπάνες καλύπτονταν από επιχορηγήσεις προς τους δήμους. Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις ήταν υπεύθυνες για την κατανομή αυτού του τμήματος του προϋπολογισμού τους στις δημοτικές αρχές, οι οποίες με τη σειρά τους διένειμαν τα κονδύλια στα εκπαιδευτήρια.

Με το Νόμο 2009/1992 “Εθνικό Σύστημα Εθνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ 18 Α΄) τέθηκε σε ισχύ, για πρώτη φορά στη χώρα μας, ένα Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Με το Νόμο αυτό:

α. Καθιερώθηκε το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.), που, μεταξύ των άλλων, έχει ως σκοπό:

- Την οργάνωση, ανάπτυξη και παροχή της Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Την τυπική πιστοποίηση της Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Την εναρμόνιση της Επαγγελματικής Κατάρτισης με το Εκπαιδευτικό Σύστημα.

β. Ιδρύθηκε Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία “Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης” (Ο.Ε.Ε.Κ.) που έχει σκοπό:

- Την πραγματοποίηση των στόχων του Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
- Την οργάνωση και λειτουργία των Δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.) αρμοδιότητας Υ.Π.Ε.Π.Θ.
- Την εποπτεία των Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ι.Ε.Κ.).

γ. Ρυθμίστηκε η οργάνωση και λειτουργία των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) Δημόσιων ή Ιδιωτικών.

Οι νόμοι του 1985 και 1992 καθιέρωσαν λοιπόν νέες δομές κι εποπτικά όργανα για την αρχική κατάρτιση. Ταυτόχρονα δημιούργησαν ένα κοινό πλαίσιο για τις προδιαγραφές λειτουργίας και τις εκπαιδευτικές μεθόδους, το οποίο αφορά πολλές επαγγελματικές σχολές υπό την επίβλεψη διάφορων φορέων. Η συμβολή των νόμων 1566/85 και 2009/92 στην εξέλιξη του ελληνικού συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης ήταν η δημιουργία ενός ενιαίου συστήματος αρχικής κατάρτισης, σε σχέση με το πλαίσιο λειτουργίας διάφορων προμηθευτών.

Η δημιουργία κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης (ΚΕΚ) επετεύχθη με το Νόμο 2224/94. Τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για τους άνεργους που πραγματοποιήθηκαν μέσω του 1ο ΚΠΣ έθεσαν επί τάπητος το θέμα του κατά πόσο είναι αποτελεσματική η παρεχόμενη κατάρτιση, και κατά πόσο είναι ικανοποιητικός ο τρόπος διαχείρισης των κονδυλίων. Ως αποτέλεσμα, ένας νέος τύπος ιδρύματος (κέντρα επαγγελματικά κατάρτισης – ΚΕΚ) καθιερώθηκε αποκλειστικά για να παρέχει επαγγελματική κατάρτιση στους εργαζόμενους και στους άνεργους. Ταυτόχρονα, η νομοθεσία επέτρεψε τη δημιουργία κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης, την πιστοποίηση οργάνων κατάρτισης ώστε να λειτουργήσουν ως ΚΕΚ και την καταγραφή των εκπαιδευτών. Το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΚΕΠΙΣ) είναι το κύριο όργανο για την πιστοποίηση οργανισμών που θα λειτουργήσουν ως ΚΕΚ. Το νομοθετικό αυτό πλαίσιο έχει στόχο να διασφαλίσει τη βέλτιστη και κατά το δυνατόν αποδοτική διαχείριση των δημοσίων κονδυλίων.

Η διαδικασία ξεκίνησε το 1995. Πάνω από 700 ΚΕΚ δημιουργήθηκαν και λειτούργησαν για περίπου ένα χρόνο. Στη συνέχεια, στις αρχές του 1998 ξεκίνησε νέα διαδικασία πιστοποίησης των ΚΕΚ. Στα τέλη του 1999, υπήρχαν περίπου 400 πιστοποιημένα ΚΕΚ που λειτουργούσαν σε όλη την Ελλάδα ή κατά τόπους. Τέλος, μετά τον τρίτο γύρο (αρχές 2001), υπήρχαν 262 ΚΕΚ που λειτουργούσαν κατά το δεύτερο ήμισυ του 2002.

Με το νόμο 2224/94 ιδρύθηκαν και άλλοι δύο φορείς: το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας (ΕΙΕ) και το Εθνικό Παρατηρητήριο Απασχόλησης (ΕΠΑ). Οι οργανισμοί αυτοί έχουν στόχο να διεξάγουν έρευνες και να παρέχουν πληροφόρηση και στατιστική τεκμηρίωση για προβλήματα απασχόλησης· να παρακολουθούν τις τάσεις της αγοράς εργασίας· να παρέχουν τεχνική υποστήριξη για προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης· και να υποστηρίζουν τα υπουργεία και τους άλλους οργανισμούς που διαχειρίζονται κι εφαρμόζουν προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης. Επιπλέον, ήταν οι αρμόδιοι εθνικοί φορείς για το πρόγραμμα Leonardo da Vinci (ΕΙΕ) και για την κοινοτική πρωτοβουλία Adapt (ΕΠΑ).

Με το νόμο 2434/96 καθιερώθηκε ο ειδικός λογαριασμός εισφορών. Η προέλευση αυτής της νομοθεσίας μπορεί να αναζητηθεί στις εθνικές συλλογικές συμβάσεις της Ελλάδας. Για πρώτη φορά στις αρχές της δεκαετίας του '90, και συγκεκριμένα στην Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ), υπήρχαν ειδικά άρθρα για την προώθηση και χρηματοδότηση της ΕΕΚ. Κατά τα έτη 1993 και 1994, δημιουργήθηκαν δύο ειδικοί λογαριασμοί με βάση την ΕΓΣΣΕ.

Ο πρώτος ήταν ο Ειδικός Λογαριασμός για τα Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης κι εκπαίδευσης (ΕΛΠΕΚΕ) που σχεδιάστηκε για να στηρίξει την κατάρτιση σε επιχειρήσεις. Ο δεύτερος ήταν ο Ειδικός Λογαριασμός για την Απασχόληση (ΕΚΛΑ) του οποίου σκοπός ήταν να στηρίξει και να χρηματοδοτήσει ενεργές πολιτικές συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης για τους άνεργους. Η ιδέα στην οποία βασιζόταν ο ΕΛΠΕΚΕ ήταν οι επιχειρήσεις, και οι εργαζόμενοι σε αυτές, να συνεισφέρουν σε έναν ειδικό λογαριασμό ο οποίος θα επέτρεπε στις

επιχειρήσεις να διεξαγάγουν προγράμματα κατάρτισης που θα υποστηρίζονταν από τις δικές τους εισφορές. Για τον ΕΚΛΑ το σκεπτικό ήταν ότι η διαχωριστική γραμμή

μεταξύ της απασχόλησης, της μερικής απασχόλησης και της ανεργίας γίνεται όλο και πιο αόριστη. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό για τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις να στηρίζουν τους άνεργους, όχι μόνο για λόγους κοινωνικής αλληλεγγύης, αλλά και για την ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων στον ενεργό πληθυσμό. Η εφαρμογή αυτών των συμφωνιών, ωστόσο, δεν ήταν ξεκάθαρη και καθυστέρησε. Θεωρήθηκε ότι εν μέρει αιτία της καθυστέρησης ήταν η έλλειψη καταστατικού πλαισίου.

Μέσω του νόμου 2434/96, η συλλογική συμφωνία επικυρώθηκε επίσημα με την εθνική νομοθεσία. Οι δύο ειδικοί λογαριασμοί (ΕΛΠΕΚΕ και ΕΚΛΑ) συγχωνεύθηκαν το 1996 σε ένα Λογαριασμό για την Απασχόληση και την Επαγγελματική Κατάρτιση (ΛΑΕΚ). Ο ΛΑΕΚ υποστηρίζεται από μία από κοινού συνεισφορά εργοδότη/εργαζομένου της τάξης του 0,81% (0,45% για επαγγελματική κατάρτιση και 0,36% για απασχόληση) από το συνολικό μισθό κάθε εργαζόμενου και συλλέγεται από το ίδρυμα κοινωνικών ασφαλίσεων (ΙΚΑ). Η διαχείριση του ΛΑΕΚ πραγματοποιείται από μία τριμερή επιτροπή, με τεχνική αρωγή του ΟΑΕΔ (Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού – βλέπε παρακάτω). Ο ΛΑΕΚ αποτελεί την πιο σημαντική πηγή ιδιωτικής χρηματοδότησης για κατάρτιση στην Ελλάδα.

Υπάρχουν και άλλες συλλογικές συμφωνίες ανά τομείς, που περιέχουν άρθρα για την κατάρτιση. Ωστόσο αυτές έχουν την τάση να αναφέρονται κυρίως στα απαιτούμενα προσόντα για τα διάφορα επαγγέλματα παρά στη χρηματοδότηση της κατάρτισης.

Με τους νόμους 2525/97 και 2640/98 αναδιαρθρώθηκε ο ανώτερος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με την επιβολή σημαντικών αλλαγών στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση του επιπέδου αυτού. Συγκεκριμένα, καταργήθηκαν οι παλαιοί τύποι Λυκείου, δηλαδή το Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), το Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ) και το Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ) καθώς και οι Τεχνικές-Επαγγελματικές Σχολές (ΤΕΣ) και στη θέση τους αναπτύχθηκαν:

(i) το Ενιαίο Λύκειο, με πρόγραμμα σπουδών απαλλαγμένο εντελώς επαγγελματικών στοιχείων.

(ii) Τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ) με δύο κύκλους σπουδών και δύο επίπεδα πιστοποίησης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1997-98 επιχειρήθηκε μια εκτεταμένη αναδιάρθρωση του ελληνικού συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης. Απώτερος σκοπός ήταν να προβληθούν ως ισότιμοι κύρους οι επιλογές της επαγγελματικής κατάρτισης σε μια κοινωνία που εκφράζει ισχυρή προτίμηση για τη γενική και πανεπιστημιακή εκπαίδευση και επικεντρώνει πολύ λιγότερο την προσοχή της στις ευκαιρίες ή δυνατότητες που προσφέρει η αγορά εργασίας. Στόχος ήταν το σύστημα να γίνει πολύ πιο κατανοητό, διευκολύνοντας έτσι τις επιλογές των μαθητών και τη δυνατότητά τους να αλλάζουν κατεύθυνση.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι ο Ν. 3191/2003 (Φ.Ε.Κ. 258/τ.Α'/7.11.2003) με τον οποίο θεσμοθετείται το Εθνικό Σύστημα Σύνδεσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με την Απασχόληση (Ε.Σ.Σ.Ε.Ε.Κ.Α.) και ο Ν. 3369/2005 (Φ.Ε.Κ. 171/τ.Α'/6.7.2005) περί συστηματοποίησης της δια βίου μάθησης, που λειτουργεί συμπληρωματικά με τον προηγούμενο νόμο. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε διατάξεις των νόμων αυτών δίνονται και οι ορισμοί για τα δύο αντίστοιχα συστήματα αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και για το σύστημα τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τους ορισμούς αυτούς:

«Στο Σύστημα Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης οι προσφερόμενες στους εκπαιδευόμενους γνώσεις συνδυάζουν τη γενική παιδεία με τις βασικές τεχνικές και επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες. Σχετικοί φορείς είναι τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) και οι Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.)».

«Στο Σύστημα Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης προσφέρονται στους καταρτιζόμενους βασικές επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες σε ειδικότητες ή εξειδικεύσεις με στόχο την ένταξη, επανένταξη, επαγγελματική κινητικότητα και εξέλιξη του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, καθώς και την επαγγελματική ανέλιξη του. Χαρακτηριστικοί φορείς παροχής υπηρεσιών αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα είναι τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης

(Ι.Ε.Κ.) που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Οργανισμού Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ο.Ε.Ε.Κ.) του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων».

Το Σύστημα Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης λειτουργεί στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης και αποσκοπεί στην κατάρτιση ή και επανακατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού η οποία συμπληρώνει, εκσυγχρονίζει ή και αναβαθμίζει γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν από τα άλλα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ή και από επαγγελματική εμπειρία με στόχους την ένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας, την επαγγελματική ανέλιξη και την προσωπική ανάπτυξη. Φορείς παροχής υπηρεσιών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία, όπως αυτά ορίζονται στο θεσμικό πλαίσιο περί πιστοποίησής τους (άρθρο 3 της με αρ. οικ. 110327/2005 Κοινής Υπουργικής Απόφασης)⁵⁰ και συγκεκριμένα αφορούν στα συγκεκριμένα επαγγέλματα όπως περιβάλλοντος, υγείας και πρόνοιας, παιδαγωγικά, οικονομίας και διοίκησης.⁵¹

Με βάση το Νόμο 3879/2010 καταργήθηκε ο Ο.Ε.Ε.Κ. και τα Ι.Ε.Κ. αποτελούν μονάδες της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου μάθησης(ΓΓΔΒΜ).

Η νέα Πολιτική εντάσσεται στον ευρύτερο ανασχεδιασμό του αναπτυξιακού μοντέλου της Ελλάδας με αποστολή να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στο προφίλ γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Συγχρόνως, προσβλέπει στο να παράσχει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη δια βίου μάθηση με όρους κοινωνικής δικαιοσύνης, την παροχή δηλαδή μέσω της δια βίου μάθησης του δημόσιου αγαθού της παιδείας σε όλους τους πολίτες και ειδικότερα σε όσους το έχουν περισσότερη ανάγκη. Τα βασικά στοιχεία του νέου νόμου 3879 για την ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης είναι:

- Στόχοι και Μέθοδοι της Δια Βίου Μάθησης

⁵⁰ Φ.Ε.Κ. 230/τ. Β'/21.02.2005

⁵¹ Η Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση (Σ.Ε.Κ.) στην Ελλάδα. Ποιότητα και αξιολόγηση. Μαρία Δόκου. Εισήγηση.

- Σύνδεση του Σχολείου με τις δραστηριότητες δια βίου μάθησης
- Η συμμετοχή στις δραστηριότητες δια βίου μάθησης
- Νέες τεχνολογίες και δια βίου μάθηση
- Σύνδεση της δια βίου μάθησης με την απασχόληση
- Αναβάθμιση της ποιότητας
- Πιστοποίηση προσόντων
- Δράσεις δια βίου μάθησης στους Δήμους
- Συμμετοχή των επιστημονικών φορέων της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Από τον Ιούλιο του 2012 την λειτουργία και την διαχείριση των Δημοσίων Ι.Ε.Κ., θα αναλάβουν μέσω προγραμματικών συμβάσεων με την Γ.Γ.Δ.Β.Μ. οι Περιφέρειες όπως προβλέπεται και στον «Καλλικράτη», καθώς βασική πολιτική επιλογή είναι η αποκέντρωση και η ενίσχυση των περιφερειών και των δήμων. Στο μεταβατικό αυτό στάδιο τη λειτουργία και διαχείριση των Ι.Ε.Κ. θα αναλάβει ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων (Ε.Ο.Π.Π.) και το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.Ε.Κ.).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β. ΥΛΙΚΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΜΕΡΟΥΣ Γ

Ευρωπαϊκές Πρακτικές στην Επαγγελματική Εκπαίδευση & Κατάρτιση

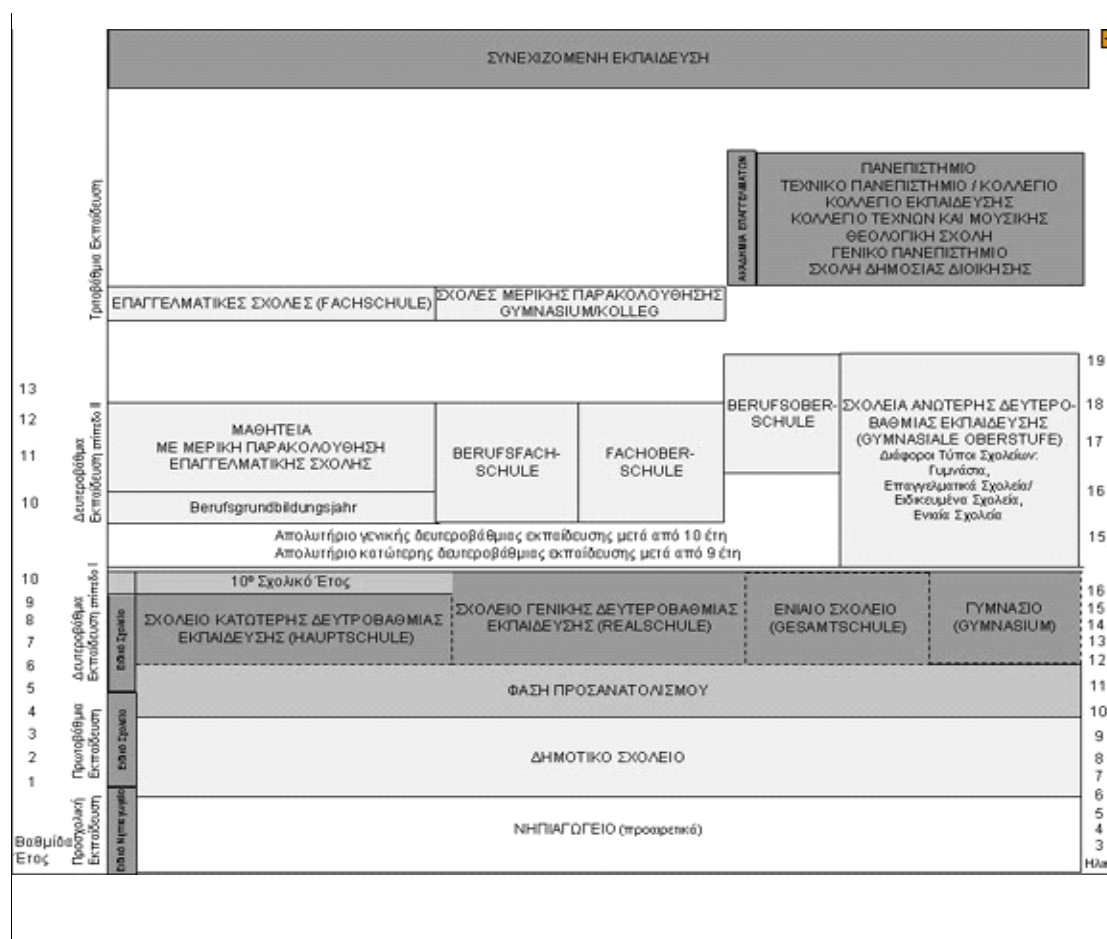
Οι ακόλουθες αναφορές από το χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει διττό στόχο. Αφενός αποσκοπεί στην παρουσίαση των εθνικών συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπου αυτό κατέστη δυνατό, μέσα από την ύπαρξη αξιόπιστων πηγών και αφετέρου στην καταγραφή και διατύπωση συμπερασμάτων, χρήσιμα προς μελέτη ώστε τα στοιχεία που θα προκύψουν, να αποτελέσουν σημαντική πληροφόρηση για αντίστοιχες εφαρμογές σε εθνικό επίπεδο.

Πριν προχωρήσουμε στην παρουσίαση ορισμένων πρακτικών από άλλες ευρωπαϊκές χώρες στο χώρο της επαγγελματικής κατάρτισης θα πρέπει να γίνει σαφές ότι:

- Όροι όπως «αρχική επαγγελματική κατάρτιση», «συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση» και «κατάρτιση ανέργων» έχουν διαφορετική σημασία στην κάθε χώρα
- Η κυριότερη και αρτιότερη πηγή των παρακάτω στοιχείων, είναι οι αντίστοιχες μελέτες και τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί από το CEDEFOP
- Έλλειψη ολοκληρωμένου πλαισίου αξιολόγησης των στόχων και της λειτουργίας της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Η περίπτωση της Γερμανίας

Οι στόχοι, του εκπαιδευτικού γερμανικού συστήματος, μπορούν να διαιρεθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες ανάλογα με το αν το δευτεροβάθμιο σχολικό σύστημα παρέχει Γενική ή Επαγγελματική Εκπαίδευση. Στο κατώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο, ο στόχος είναι να παρέχεται ευρεία και ισορροπημένη Γενική Εκπαίδευση η οποία εξασφαλίζει στους μαθητές την ικανότητα να παίρνουν σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον τους. Η ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση προσανατολίζεται κυρίως στη συνέχιση των σπουδών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Το Γερμανικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Ο στόχος της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης είναι να προετοιμάζει τους νέους για την εργασία και για την άσκηση ενός επαγγέλματος αλλά και οι ικανοί νέοι να έχουν την δυνατότητα να συνεχίσουν τις σπουδές τους.

Μετά τη γενική εκπαίδευση των σχολείων παρέχονται πολλές δυνατότητες εκπαίδευσης για επαγγελματική σταδιοδρομία που προετοιμάζουν για επαγγελματική κατάρτιση ή οδηγούν σε επαγγελματική ειδίκευση ή δευτεροβάθμιες γενικές ειδικεύσεις. Λόγω της σχετικής ανεργίας των νέων, το επαγγελματικό σύστημα κατάρτισης έχει εκσυγχρονιστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό τα τελευταία είκοσι χρόνια και διαθέτει μία μεγάλη ποικιλία διαφορετικών σχολείων. Μια σημαντική διάκριση των σχολείων είναι τα πλήρους φοίτησης που οι μαθητές πρέπει να παρακολουθούν κάθε μέρα και τα μερικής φοίτησης που οι μαθητές παρακολουθούν μόνο μία με δύο ημέρες. Θα πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι στα τελευταία η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Τα προπαρασκευαστικά επαγγελματικά σχολεία περιλαμβάνουν το μονοετή προεπαγγελματική κατάρτιση (Berufsvorbereitungsjahr), τη μονοετή βασική επαγγελματική κατάρτιση (Berufsgrundbildungsjahr) και το μονοετές κολέγιο κατάρτισης (Berufsfachschulen) (www.dynot.net).

Το Berufsvorbereitungsjahr προσφέρει ένα τύπο επαγγελματικής κατάρτισης που απευθύνεται σε νέους, για τους οποίους η επαγγελματική κατάρτιση είναι υποχρεωτική αλλά δεν έχουν βρει κάποια ευκαιρία κατάρτισης ή είναι εκτός εργασίας. Οι μαθητές διευρύνουν τη γενική τους εκπαίδευση, ενθαρρύνονται να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες, διδάσκονται τις βασικές γνώσεις για μέχρι τρεις επαγγελματικούς τομείς και βοηθούνται στον επαγγελματικό προσανατολισμό και στον προσδιορισμό του επαγγέλματος που θα ακολουθήσουν.

Το Berufsgrundbildungsjahr παρέχεται ως μονοετές, πλήρους παρακολούθησης πρόγραμμα μαθημάτων. Με την έναρξη της βασικής επαγγελματικής κατάρτισης οι μαθητές πρέπει να επιλέξουν έναν επαγγελματικό τομέα από τους δώδεκα που υπάρχουν. Κατά τη διάρκεια του έτους οι μαθητές βελτιώνουν τη γενική τους εκπαίδευση και αποκτούν γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες σε έναν επαγγελματικό τομέα και κατά συνέπεια αποκτούν βασική επαγγελματική κατάρτιση. Μετά από σχετική έγκριση το έτος βασικής επαγγελματικής κατάρτισης προσμετράτε στην επόμενη επαγγελματική κατάρτιση.

Αναφορικά με τα Berufsfachschulen, υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τύποι: τα επαγγελματικά κολέγια ενός έτους που λειτουργούν ως προπαρασκευαστικά των επαγγελματιών και αποτελούν μέρος της επαγγελματικής κατάρτισης στο διττό σύστημα, τα επαγγελματικά κολέγια δύο ετών, και τα επαγγελματικά κολέγια ενός ή περισσότερων ετών που οδηγούν σε ανεξάρτητη επαγγελματική ειδίκευση.

Τα επαγγελματικά κολέγια που λειτουργούν ως προπαρασκευαστικά επαγγελματιών (Berufsvorbereitung), όπως το εμπορικό επαγγελματικό κολέγιο παρέχουν μονοετή, πλήρους παρακολούθησης μαθήματα. Απευθύνονται κυρίως σε νέους που ετοιμάζονται να ακολουθήσουν τεχνική κατάρτιση και χρειάζονται να αποκτήσουν μια τυποποιημένη, εκτενή και σύγχρονη βασική επαγγελματική κατάρτιση που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των διαφορετικών επαγγελματικών τομέων, ενώ παράλληλα μπορούν να διευρύνουν και να αναπτύξουν τη γενική εκπαίδευσή τους. Τα επαγγελματικά κολέγια διαθέτουν δέκα επαγγελματικούς τομείς.

Το διετές επαγγελματικό σχολείο (Berufsfachschule) παρέχει μαθήματα πλήρους παρακολούθησης. Οι μαθητές διδάσκονται αντικείμενα προσανατολισμένα στην επαγγελματική σταδιοδρομία ή ειδικευμένα αντικείμενα κατάρτισης σε θέση εργασίας (on-the-job) σε διάφορους τομείς (τεχνική, επαγγελματική, κοινωνική εκπαίδευση, κλπ), ενώ παράλληλα έχουν τη δυνατότητα να διευρύνουν και να αναπτύξουν τη γενική τους εκπαίδευση. Αφού ολοκληρώσουν το Berufsfachschule, ο ένας χρόνος προσμετράτε στην επόμενη κατάρτισή τους αν επιλέξουν τον ίδιο επαγγελματικό τομέα, ενώ διαφορετικά προσμετράτε ο μισός χρόνος.

Το επαγγελματικά κολέγια τριετούς διάρκειας ειδικεύονται σε επαγγελματικές ειδικότητες προνομιακής και κοινωνικής εκπαίδευσης. Η κατάρτιση διεξάγεται είτε στο κολέγιο στο σύνολό της είτε σε συνδυασμό με κάποια θέση εργασίας. Το επαγγελματικό κολέγιο παρέχει βασική και ευρύτερη γνώση και δεξιότητες στο αντίστοιχο πεδίο για εργασία σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ενώ παράλληλα οι μαθητές διευρύνουν και αναπτύσσουν τη γενική τους εκπαίδευση.

Η επαγγελματική Κατάρτιση έχει σημαντικό ρόλο στο διττό σύστημα (dual system). Τα δύο τρίτα σχεδόν των νέων ολοκληρώνουν ένα πρόγραμμα κατάρτισης τριών ετών, ανάλογα με το επάγγελμα που έχουν επιλέξει, με την εκπαίδευση να

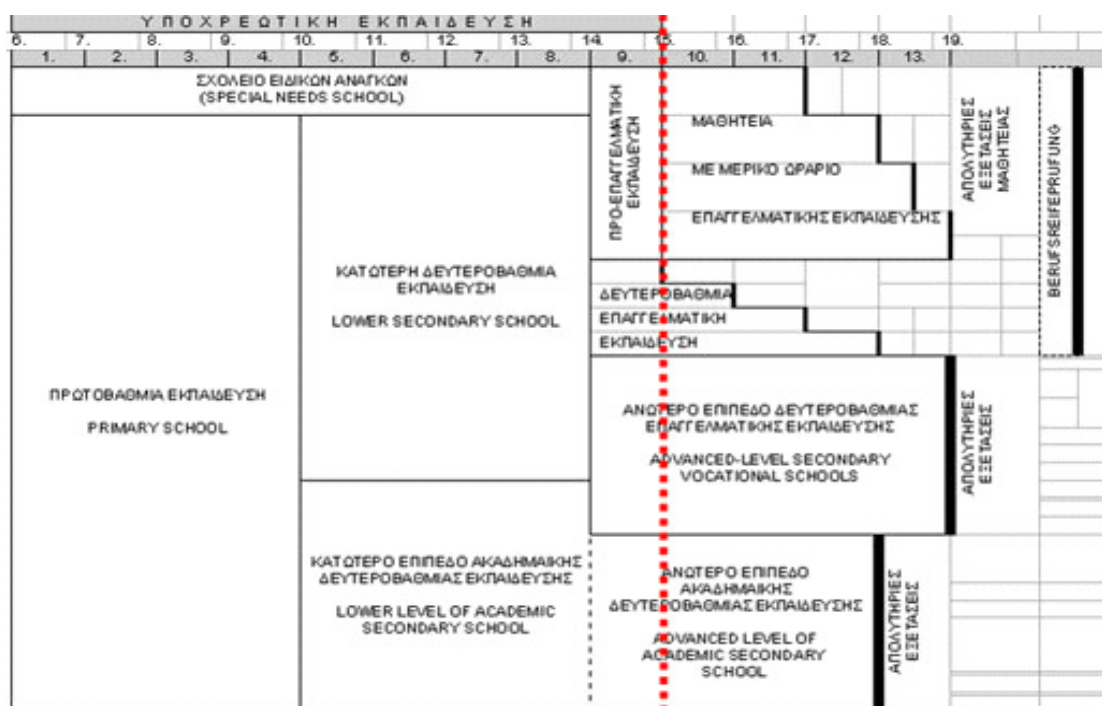
εναλλάσσεται μεταξύ της θέσης εργασίας στην επιχείρηση και του επαγγελματικού σχολείου. Ο σκοπός της κατάρτισης στο διττό σύστημα είναι να παρέχει ευρεία βασική επαγγελματική κατάρτιση και να μεταδώσει τις δεξιότητες και γνώσεις που είναι απαραίτητες για την άσκηση ενός επαγγέλματος μέσω ενός δομημένου προγράμματος κατάρτισης. Η υποχρεωτική, πλήρους παρακολούθησης φοίτηση στο σχολείο πρέπει να ολοκληρωθεί πριν την έναρξη της επαγγελματικής κατάρτισης, ενώ δεν υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις όπως ένας τυπικός απολυτήριος τίτλος. Η κατάρτιση στηρίζεται σε μία ιδιωτική σύμβαση επαγγελματικής κατάρτισης μεταξύ του φορέα κατάρτισης και του καταρτιζόμενου και μία δημόσια σύμβαση με το επαγγελματικό κολέγιο. Οι νέοι καταρτίζονται για τρεις με τέσσερις μέρες στη θέση εργασίας και μία με δύο ημέρες στο επαγγελματικό κολέγιο. Η επιχείρηση αναλαμβάνει το κόστος της κατάρτισης στη θέση εργασίας και πληρώνει στον καταρτιζόμενο το επίδομα κατάρτισης, το οποίο είναι σύμφωνα με τη συλλογική σύμβαση εργασίας του συγκεκριμένου κλάδου. Βάσει των κανονισμών κατάρτισης η επιχείρηση μεταδίδει τις ειδικές και βασικές τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη σύγχρονη άσκηση του επαγγέλματος. Η θεωρητική γνώση και δεξιότητες που αποκτήθηκαν στο επαγγελματικό σχολείο συνδυάζονται με την πρακτική εμπειρία και την εφαρμογή τους σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας.⁵²

Συμπερασματικά, το επαγγελματικό σχολείο έχει ως αποστολή να παράσχει στους μαθητές γενική και επαγγελματική εκπαίδευση, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις απαιτήσεις της επαγγελματικής κατάρτισης. Το επαγγελματικό κολέγιο εφοδιάζει τους μαθητές με βασική και ειδικευμένη επαγγελματική κατάρτιση, πρόσθετα προς τη γενική κατάρτιση που έχουν ήδη λάβει.

⁵² www.dynot.net

Η περίπτωση της Αυστρίας

Οι μαθητές που έχουν ολοκληρώσει την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και θέλουν να παρακολουθήσουν ένα πρόγραμμα μαθητείας είναι υποχρεωμένοι να ολοκληρώσουν τον ένατο χρόνο υποχρεωτικής εκπαίδευσης φοιτώντας για ένα χρόνο σε προ-επαγγελματικό σχολείο (Polytechnische Schule) (ISCED 3C), το οποίο τους παρέχει εξειδίκευση για μετάβαση στη μαθητεία. Το ένα πέμπτο περίπου των μαθητών ολοκληρώνει τον ένατο χρόνο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στο μονοετές προ-επαγγελματικό σχολείο.

Το Αυστριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Λόγω της ποικιλίας των αντικειμένων, των επισκέψεων σε επιχειρήσεις και της πρακτικής σε εργαστήρια κατάρτισης που παρέχονται στο προ-επαγγελματικό σχολείο, οι μαθητές έχουν την καθοδήγηση και την προετοιμασία για να επιλέξουν επαγγελματική κατεύθυνση (IVET) και μελλοντική σταδιοδρομία. Η αρχική επαγγελματική κατάρτιση σε ένα επάγγελμα μαθητείας αρχίζει με την ολοκλήρωση των εννέα χρόνων υποχρεωτικής εκπαίδευσης και παρέχεται εν μέρει από μία επιχείρηση κατάρτισης και εν μέρει από ένα επαγγελματικό σχολείο μαθητείας μερικού ωραρίου (Berufsschule) (ISCED 3B). Αντικείμενο των επαγγελματικών

σχολείων, είναι να προσφέρουν γενική εκπαίδευση και να συμπληρώσουν τις ειδικές - συναφείς προς το επάγγελμα γνώσεις και δεξιότητες που διδάσκονται οι καταρτιζόμενοι, στις επιχειρήσεις πρακτικής.

Ένα ποσοστό της τάξης του 49,1% των νέων επιλέγουν την κατάρτιση σε κάποια τέχνη και ακολουθούν αυτοί που επιλέγουν τα εμπορικά επαγγέλματα (15.2%), τη βιομηχανία (13%), τον τουρισμό και ψυχαγωγία (11.5%). Αυτοί οι τέσσερις τομείς επιλέγονται από τους περισσότερους καταρτιζόμενους και καλύπτουν το 88,8% των μαθητιών. Επίσης, κατάρτιση παρέχεται στους ακόλουθους τομείς: πληροφόρηση και καθοδήγηση, μεταφορές και διακίνηση, οικονομικά και ασφάλειες.

Το 2005 υπήρχαν συνολικά 38.470 επιχειρήσεις κατάρτισης και 38.552 νέοι που επέλεξαν τη μαθητεία, οι οποίοι αποτελούν το 42,6% της ηλικιακής ομάδας. Το ίδιο έτος ο συνολικός αριθμός των νέων που παρακολουθούσαν κάποιο πρόγραμμα μαθητείας ήταν 122.378 σημειώνοντας αύξηση κατά 2,8% σε σύγκριση με το 2004 (πηγή: Austrian Federal Economic Chamber, 2005).

Τα τελευταία χρόνια εισήχθησαν ή εκσυγχρονίσθηκαν περισσότερα από 100 επαγγέλματα μαθητείας, πολλά από τα οποία στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), όπως μηχανικός συστημάτων υπολογιστών, ηλεκτρονικός τεχνολογιών πληροφορικής ή ειδικός ηλεκτρονικών μέσων (με εξειδίκευση στο σχεδιασμό ή στις τεχνολογίες πολυμέσων). Μερικά από αυτά μπορούν να ολοκληρωθούν μέσω των αποκαλούμενων διπλών προγραμμάτων κατάρτισης: αυτά αφορούν τη δυνατότητα συνδυασμού δύο επαγγελματικών μαθητιών, όπως για παράδειγμα ειδικός μαγειρείου και εστιατορίου. Συνολικά υπάρχουν 361 κατευθύνσεις μαθητείας.

Το 1997 καθιερώθηκαν εξετάσεις και πιστοποιητικό για τους αποφοίτους των μαθητιών, των Επαγγελματικών σχολών (BMS), των σχολών υγείας και νοσηλευτικής των σχολών παραϊατρικής κατάρτισης, διάρκειας τουλάχιστον 30 μηνών και για τους αποφοίτους των σχολών γεωργίας και δασοπονίας. Με την επιτυχή ολοκλήρωσή των εξετάσεων παρέχεται πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση στην Αυστρία: στα πανεπιστήμια, στα πανεπιστήμια εφαρμοσμένων

επιστημών, μετα-δευτεροβάθμιας επαγγελματικής σπουδής και μετα-δευτεροβάθμια επαγγελματικά κολλέγια.

Μετά την αποφοίτησή τους από τα σχολεία κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές έχουν επίσης την επιλογή της παρακολούθησης του Σχολείου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (VET school, ISCED 3B), το οποίο αρχίζει μετά το όγδοο έτος εκπαίδευσης και διαρκεί ένα έως τέσσερα έτη. Επίσης τα Κολλέγια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (VET colleges ISCED 3A/4A), ξεκινούν μετά το όγδοο έτος εκπαίδευσης μετά από πέντε χρόνια και απολυτήριες εξετάσεις, οι επιτυγχόντες απόφοιτοι παίρνουν Πιστοποιητικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Υπάρχουν διάφοροι τύποι Σχολείων και Κολλεγίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης: σχολεία διοίκησης επιχειρήσεων και κολλέγια διοίκησης επιχειρήσεων, σχολεία κοινωνικών επαγγελμάτων, σχολεία γεωργίας και δασοπονίας και μια ευρεία σειρά σχολείων και κολλεγίων για επαγγέλματα στη μηχανολογία, διοίκηση επιχειρήσεων και στις τέχνες, όπως τα κολλέγια μηχανολογίας, κολλέγια διοίκησης και υπηρεσιών, σχολεία και κολλέγια για τον τουρισμό, ή σχολεία και κολλέγια για τη μόδα και την ένδυση. Η επιτυχής ολοκλήρωση μίας από αυτές τις σχολές δίνει το δικαίωμα στον απόφοιτο να εξασκήσει το σχετικό επάγγελμα.⁵³

⁵³ . www.dynot.net

Η περίπτωση της Ολλανδίας

Μετά το δημοτικό σχολείο, υπάρχει η επιλογή μεταξύ τριών τύπων σχολείων που παρέχουν (κατώτερη) δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- προ-επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (VMBO)
- ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (HAVO)
- προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (VWO)

Υπογρωτική Εκπαίδευση															16	17	18	19+	Ηλικία	15	Τάξη
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14											
Προσχολική Εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση					Κατώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		Ανώτερη Δευτεροβάθμια/Ανώ-δευτεροβάθμια Εκπαίδευση		Τριτοβάθμια Εκπαίδευση											
Προσχολική Εκπαίδευση ISCED 0	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση ISCED 1					Πρακτική Κατάρτιση ISCED 2c															
						Προ-επαγγελματική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (VMBO) ISCED 2		MBO Επίπεδο 1 ISCED 2c													
								MBO Επίπεδο 2 ISCED 3c													
								MBO Επίπεδο 3 ISCED 3c		MBO Επίπεδο 4 ISCED 3a		MBO specialist Επίπεδο 4, ISCED 4									
Ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (HAVO) Τάξεις 1-3 ISCED 2a				Ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (HAVO) Τάξεις 4-5 ISCED 3a						Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση (HBO) ISCED 5b											
Προ-πανεπιστημιακή Εκπαίδευση Τάξεις 1-3 (VWO)ISCED 2a				Προ-πανεπιστημιακή Εκπαίδευση Τάξεις 4-6 (VWO)ISCED 3a						Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση ISCED 5a		Διδακτορικό Πανεπιστημίου ISCED 6									

Το Ολλανδικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Τα δευτεροβάθμια σχολεία αρχίζουν με το βασικό ή κεντρικό πρόγραμμα μαθημάτων, το οποίο είναι το ίδιο ανεξάρτητα από τον τύπο του σχολείου.

Στην περίπτωση των μεταβατικών τάξεων: στο τέλος του πρώτου ή του δεύτερου έτους, το σχολείο προτείνει τον τύπο του σχολείου που είναι πιο κατάλληλο για κάθε μαθητή, δηλαδή VMBO, HAVO ή VWO. Στην περίπτωση της προ-επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (VMBO), οι μαθητές επιλέγουν μια από τέσσερις κατευθύνσεις: 'δόμηση και κατασκευές' ή 'περίθαψη και πρόνοια'. Εκείνοι που συνεχίζουν στην ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (HAVO) ή την προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (VWO) επιλέγουν ένα συνδυασμό

αντικειμένων, όπως 'οικονομία και κοινωνία' ή 'φύση και τεχνολογία'. Αφού αποφοιτήσουν με επιτυχία από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, οι μαθητές συνεχίζουν σε ανώτερο δευτεροβάθμιο επαγγελματικό σχολείο (ΜΒΟ) ή στην ανώτερη εκπαίδευση. Η ανώτερη εκπαίδευση περιλαμβάνει την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση (ΗΒΟ) και την πανεπιστημιακή εκπαίδευση (WΟ).

Η προ-επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 2) διαρκεί τέσσερα χρόνια και περιλαμβάνει τέσσερις κατευθύνσεις: τη θεωρητική τη συνδυαστική, την ανώτερη επαγγελματική και τη βασική επαγγελματική κατεύθυνση. Κάθε κατεύθυνση προσφέρει διαφορετικές δυνατότητες μετάβασης στην ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση (ΜΒΟ).

Στην ανώτερη γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και την προ-πανεπιστημιακή δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 2a/3a), οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν έναν από τους ακόλουθους συνδυασμούς αντικειμένων:

- φύση και τεχνολογία
- φύση και υγεία
- οικονομία και κοινωνία
- πολιτισμός και κοινωνία

Ο συνδυασμός αντικειμένων είναι ένα συνεκτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που προετοιμάζει τους μαθητές για την ανώτερη εκπαίδευση. Όλοι οι συνδυασμοί περιλαμβάνουν κοινά και συνδυαστικά αντικείμενα. Υπάρχει επίσης ένα τμήμα επιλογής στο οποίο οι μαθητές επιλέγουν να ολοκληρώσουν αντικείμενα άλλων συνδυασμών και έτσι να αυξήσουν τις ευκαιρίες που έχουν στην ανώτερη εκπαίδευση.

Η αποφοίτηση από το σχολείο με έναν βασικό τίτλο είναι απαραίτητη για να έχουν οι νέοι όσο το δυνατόν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης. Η αποφοίτηση από την προ-επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση (VMBO) δεν χαρακτηρίζεται σαν βασικός τίτλος, αλλά απλά επιτρέπει στο μαθητή να προχωρήσει στο επόμενο επίπεδο εκπαίδευσης, την ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση (ΜΒΟ). Αντίθετα, η αποφοίτηση από την ανώτερη γενική δευτεροβάθμια

εκπαίδευση (HAVO), την προ-πανεπιστημιακή εκπαίδευση (VWO) και την ανώτερη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση (MBO επίπεδο 2) χαρακτηρίζεται ως βασικό τίτλος, που δίνει τη δυνατότητα άσκησης εξειδικευμένης εργασίας. Επομένως, η αποφοίτηση από έναν από τους τρεις αυτούς τύπους σχολείου δεν είναι μόνο η κατακύρωση μιας επιτυχίας, αλλά επίσης η αρχή της επόμενης φάσης της ζωής του μαθητή που μπορεί να είναι η εργασία ή η συνέχιση των σπουδών. Η κυβέρνηση κάνει κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξασφαλίσει την αποφοίτηση όλων των μαθητών με ένα βασικό τίτλο σπουδών.

Η ανώτερη γενική επαγγελματική εκπαίδευση (ISCED 2c/3a/3c) προσφέρει διάφορα προγράμματα επαγγελματική κατάρτισης, από την ειδίκευση του αρτοποιού και του κρεοπώλη μέχρι επαγγέλματα των τομέων περιβάλλοντος ή τροφοδοσίας (catering). Κάθε χρόνο περίπου 435.000 νέοι επιλέγουν αυτόν τον τύπο επαγγελματικής κατάρτισης, η οποία περιλαμβάνει τέσσερα επίπεδα:

- Η εξαμηνιαία - ετήσια βοηθητική κατάρτιση (ISCED 2c) προετοιμάζει τους μαθητές να εκτελούν απλές εργασίες.
- Η διετής - τριετής βασική επαγγελματική κατάρτιση (ISCED 3c) προετοιμάζει τους μαθητές να εκτελούν πιο σύνθετες εργασίες.
- Η διετής - τριετής επαγγελματική κατάρτιση (ISCED 3c) προετοιμάζει τους μαθητές να εκτελούν αυτόνομα εργασίες.
- Η τριετής - τετραετής μέση κατάρτιση (ISCED 3a) και η ετήσια - διετής συμπληρωματική ειδικευμένη κατάρτιση (ISCED 4) προετοιμάζει τους μαθητές να δείχνουν υπευθυνότητα στην εκτέλεση εργασιών σε ένα ευρύ φάσμα υψηλών πολυδιάστατων δεξιοτήτων και σε υψηλό επίπεδο ειδίκευσης. Οι μαθητές που ολοκληρώνουν το επίπεδο 4 μπορούν να συνεχίσουν στην ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση (HBO).

Όλα τα προγράμματα κατάρτισης συνδυάζουν τη διδασκαλία στην αίθουσα με την πρακτική κατάρτιση. Γενικότερα, οι μαθητές εργάζονται σε μαθητευόμενοι σε εταιρείες που παρέχουν πρακτική κατάρτιση. Αυτό το σύστημα έχει πλεονεκτήματα και για τις δύο πλευρές, καθώς ο μαθητής αποκτά πρακτική εμπειρία και η εταιρεία

ωφελείται από τις νέες δεξιότητες που μπορεί να έχει ο μαθητής. Επίσης, η έμφαση που δείχνουν οι εμπορικοί και βιομηχανικοί κλάδοι στην κατάρτιση, εξασφαλίζει ότι ο κλάδος στο μέλλον θα έχει ικανοποιητικό αριθμό καλά καταρτισμένου προσωπικού.

Η ανώτερη εκπαίδευση στην Ολλανδία περιλαμβάνει την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση και την πανεπιστημιακή εκπαίδευση (ISCED 5a/5b) και αποκαλείται διττό σύστημα. Αντικείμενο των πανεπιστημίων εφαρμοσμένων επιστημών είναι να παρέχουν υψηλή επαγγελματική εκπαίδευση, ενώ των πανεπιστημίων να παρέχουν ακαδημαϊκά και προσανατολισμένα στην έρευνα προγράμματα. Μετά τον πρώτο χρόνο της ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (propedeuse), οι μαθητές μπορούν να συνεχίσουν στο πανεπιστήμιο. Περίπου ένας στους επτά φοιτητές των πανεπιστημίων έχει ολοκληρώσει πρώτα ένα πρόγραμμα ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (HBO, ISCED 5b).

Ένα πλήρους παρακολούθησης πρόγραμμα ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης συνήθως διαρκεί τέσσερα χρόνια. Επίσης, υπάρχουν προγράμματα μερικής παρακολούθησης, ενώ μερικοί σπουδαστές παρακολουθούν προγράμματα που συνδυάζονται με εργασία (γνωστά ως διττή κατάρτιση).

Για την παρακολούθηση ενός προγράμματος ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (HBO) απαιτείται πιστοποιητικό ανώτερης γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (HAVO), ενώ για την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο, οι μαθητές πρέπει να έχουν αποκτήσει προ-πανεπιστημιακό (VWO) τίτλο. Επιπρόσθετα, οι μαθητές με πτυχίο MBO επίπεδο 4 έχουν το δικαίωμα φοίτησης στην ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση (HBO), ενώ με τον ίδιο τρόπο οι μαθητές που ολοκληρώνουν το πρώτο έτος της ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (propedeuse) μπορούν να συνεχίσουν στο πανεπιστήμιο.

Η δομή των πτυχίων Bachelor και Master (Ba-Ma) της ανώτερης εκπαίδευσης βρίσκεται σε εφαρμογή στην Ολλανδία από το Σεπτέμβριο του 2002. Οι μαθητές παίρνουν πτυχίο Bachelor μετά την επιτυχή ολοκλήρωση τετραετούς προγράμματος ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (HBO) ή τριετούς προγράμματος πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (WO). Οι απόφοιτοι με Bachelor ανώτερης

επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΗΒΟ) μπορούν, και συνήθως το κάνουν, να ξεκινήσουν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία, ενώ μπορούν και να προχωρήσουν στην απόκτηση Master είτε σε επίπεδο ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΗΒΟ) είτε σε πανεπιστημιακό επίπεδο (WΟ). Οι απόφοιτοι με πανεπιστημιακό Bachelor μπορούν να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο, δηλαδή σε πτυχίο Master, έχοντας τη δυνατότητα επιλογής ενός τουλάχιστον προγράμματος.⁵⁴

⁵⁴ . www.dynot.net

Η περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας

Η μαθητεία είναι ένα πρόγραμμα κατάρτισης για νέους ανθρώπους βασισμένο στην εργασία. Οι νέοι αμείβονται με μισθό και έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν μία νέα ειδικότητα. Τη σχολική χρονιά του 2005, σε μαθητεία βρίσκονταν περισσότεροι από 255.000 νέοι σε τουλάχιστον 150 επαγγέλματα. Η μαθητεία μπορεί να διαρκέσει από 1 έως 5 χρόνια ανάλογα με το αντικείμενο. Μετά την ολοκλήρωση της μαθητείας, ο νέος διαθέτει: πρακτική εμπειρία, Εθνικό Επαγγελματικό Τίτλο (National Vocational Qualification - NVQ) επιπέδου 2, και επιπλέον προσόντα που απαιτούνται για το επάγγελμα. Η μαθητεία παρέχεται σε όποιον είναι 16 με 24 ετών και ζει στην Μεγάλη Βρετανία.

Βαθμίδα Εκπαίδευσης	Τύπος Εκπαιδευτικού Ιδρύματος	Έτος	Ηλικία								
Ανώτερη και μετα-δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Higher and further education)	<table border="1"> <tr> <td>Ιδρύματα μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Further education institutions) (further education colleges, tertiary colleges, specialist colleges, adult education centres)</td> <td>Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (Higher education institutions) (πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης)</td> </tr> </table>	Ιδρύματα μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Further education institutions) (further education colleges, tertiary colleges, specialist colleges, adult education centres)	Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (Higher education institutions) (πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης)		18 +						
Ιδρύματα μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Further education institutions) (further education colleges, tertiary colleges, specialist colleges, adult education centres)	Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης (Higher education institutions) (πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης)										
Ανώτερη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Upper secondary education)	Εξετάσεις επιπέδου GCE 'A2', GCE 'A2' και Γλωσσολογικά Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (VCEs) (συνήθως στην ηλικία 17/18) παρέχουν πρόσβαση σε μετα-αποχρωτική και ανώτερη εκπαίδευση (further and higher education) και στην αγορά εργασίας										
	Ιδρύματα μετα-αποχρωτικής εκπαίδευσης (Further education institutions)	School sixth forms or sixth form colleges	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>17 - 18</td> </tr> <tr> <td></td> <td>16 - 17</td> </tr> </table>		17 - 18		16 - 17				
		17 - 18									
		16 - 17									
Γενικά Γλωσσολογικά Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (General Certificates of Secondary Education - GCSEs) και πιστοποιητικά GCSEs σε επαγγελματικά αντικείμενα (Επαγγελματικά GCSEs) (συνήθως αποκτώνται στην ηλικία των 16) παρέχουν πρόσβαση σε μετά-αποχρωτικές γενικές/ακαδημαϊκές και επαγγελματικές σπουδές και στην αγορά εργασίας											
		<table border="1"> <tr> <td>Στάδιο 4</td> <td>Έτος 11 (Υ11)</td> <td>15 - 16</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Υ10</td> <td>14 - 15</td> </tr> </table>	Στάδιο 4	Έτος 11 (Υ11)	15 - 16		Υ10	14 - 15			
Στάδιο 4	Έτος 11 (Υ11)	15 - 16									
	Υ10	14 - 15									
Κατώτερη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Lower secondary education)	Σχολεία δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Secondary schools)	Στάδιο 3	<table border="1"> <tr> <td>Υ9</td> <td>13 - 14</td> </tr> <tr> <td>Υ8</td> <td>12 - 13</td> </tr> <tr> <td>Υ7</td> <td>11 - 12</td> </tr> </table>	Υ9	13 - 14	Υ8	12 - 13	Υ7	11 - 12		
		Υ9	13 - 14								
		Υ8	12 - 13								
Υ7	11 - 12										
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Primary education)	Δημοτικά Σχολεία (Primary schools)	Στάδιο 2	<table border="1"> <tr> <td>Υ6</td> <td>10 - 11</td> </tr> <tr> <td>Υ5</td> <td>9 - 10</td> </tr> <tr> <td>Υ4</td> <td>8 - 9</td> </tr> <tr> <td>Υ3</td> <td>7 - 8</td> </tr> </table>	Υ6	10 - 11	Υ5	9 - 10	Υ4	8 - 9	Υ3	7 - 8
		Υ6	10 - 11								
Υ5	9 - 10										
Υ4	8 - 9										
Υ3	7 - 8										
		Στάδιο 1	<table border="1"> <tr> <td>Υ2</td> <td>6 - 7</td> </tr> <tr> <td>Υ1</td> <td>5 - 6</td> </tr> </table>	Υ2	6 - 7	Υ1	5 - 6				
Υ2	6 - 7										
Υ1	5 - 6										
	Τμήματα υποδοχής (Reception classes) (R) σε Δημοτικά σχολεία	Αρχικό στάδιο	<table border="1"> <tr> <td>R</td> <td>4 - 5</td> </tr> </table>	R	4 - 5						
R	4 - 5										
Προσχολική και Νηπιακή Εκπαίδευση (Pre-school and nursery education)	Προσχολικοί φορείς που περιλαμβάνουν προσχολικές ομάδες (pre-school groups, playgroups), παιδικούς σταθμούς (day nurseries), νηπιακά κέντρα (nursery centres) και νηπιαγωγεία (nursery schools)		<table border="1"> <tr> <td></td> <td>3 - 4</td> </tr> <tr> <td></td> <td>0 - 3</td> </tr> </table>		3 - 4		0 - 3				
			3 - 4								
	0 - 3										

Το Αγγλικό & Ουαλικό - Εκπαιδευτικό Σύστημα

Στην Μεγάλη Βρετανία και στην Ουαλία η εκπαίδευση ενηλίκων θεωρείται ως ιδιαίτερα σημαντική βαθμίδα του εκπαιδευτικού συστήματος. Η εκπαίδευση μπορεί να γίνει είτε με πλήρες είτε με μερικό ωράριο και παρέχεται στα κολλέγια μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης τα οποία παραδοσιακά παρέχουν μαθήματα επαγγελματικής φύσης, αλλά συνεχώς αυξάνουν την παροχή ακαδημαϊκών προσόντων.⁵⁵

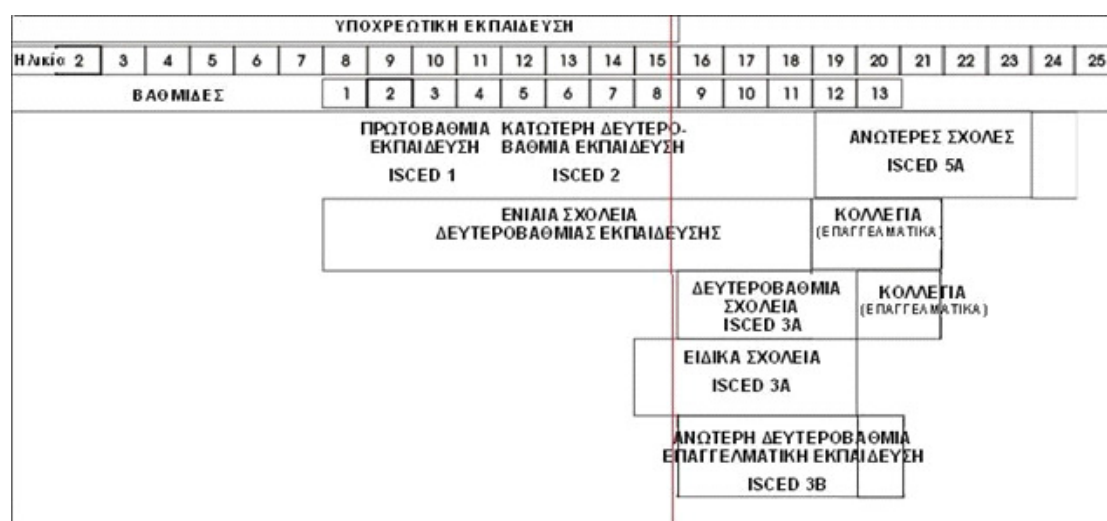
⁵⁵ . www.dynot.net

Η περίπτωση της Βουλγαρίας

Η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στη Βουλγαρία (ανώτερο επίπεδο) διακρίνεται στη γενική εκπαίδευση (γενικά και ειδικευμένα σχολεία) και την επαγγελματική κατάρτιση.

Η Επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται στα επαγγελματικά-τεχνικά και στα τεχνικά σχολεία. Τα επαγγελματικά-τεχνικά σχολεία παρέχουν τέσσερα χρόνια κατάρτισης με τη συμπλήρωση της 8ης τάξης ή πέντε χρόνια κατάρτισης με τη συμπλήρωση της 7ης τάξης. Και τα δύο οδηγούν σε ειδικευμένη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αυτά τα σχολεία παρέχουν επίσης και άλλες μορφές κατάρτισης, όπως απογευματινά ή εξωτερικά μαθήματα, που σκοπό έχουν να δώσουν τη δυνατότητα στους μαθητές ηλικίας 16 ετών και άνω να αποκτήσουν ειδικότητα. Η παρουσία στα απογευματινά μαθήματα είναι υποχρεωτική, ενώ η οργάνωση των άλλων μορφών κατάρτισης γίνεται με ευθύνη των μαθητών.

Το Βουλγαρικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Εκπαιδευτικά προγράμματα για τεχνικά επαγγελματικά σχολεία (ISCED' 97 Επίπεδο 3C) παρέχονται επίσης μετά την ολοκλήρωση της βασικής εκπαίδευσης με διάρκεια

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

2 ετών. Το αποκτώμενο επαγγελματικό πιστοποιητικό δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης στην αγορά εργασίας.⁵⁶

⁵⁶ . www.dynot.net

ΚΕΔΡΟΣ Α.Ε.

Η περίπτωση της Ισπανίας

Με τη συγκεκριμένη χώρα παρουσιάζουμε ομοιότητες στο χώρο της λειτουργίας του θεσμού των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης ως προς τη κοινή τους πορεία από το 1991. Η επαγγελματική εκπαίδευση είναι μέρος της Δευτεροβάθμιας Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης και παρέχεται από τα Ινστιτούτα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τα οποία είναι αυτόνομα ιδρύματα, σύμφωνα με το Νόμο του 1990. Τα συγκεκριμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα παρέχουν εκπαίδευση σε δύο τουλάχιστον εκπαιδευτικού κύκλους.

Η φιλοσοφία της βασικής επαγγελματικής εκπαίδευσης επικεντρώνεται στο ότι οι μαθητές εκτός από τις πρακτικές γνώσεις και την κατανόηση του κοινωνικού και εργασιακού περιβάλλοντος να αποκτήσουν επαγγελματική πείρα και δεξιότητες, ώστε να ενισχυθεί η σχέση ειδίκευσης-απασχόλησης. Η απόκτηση ειδικής τεχνογνωσίας και η κατανόηση της παραγωγικής διαδικασίας διευκολύνει τους μαθητές μετά την αποφοίτηση στη μετάβασή τους στην αγορά εργασίας. Μετά το τέλος της υποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσιο) στην ηλικία των 16 ετών οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης μεσαίου (Τεχνικής Σχολής) ή ανώτερου (Τεχνικού Λυκείου) επιπέδου. Στο ανώτερο επίπεδο έχουν πρόσβαση οι μαθητές που τελείωσαν το Bachillerato (δύο σχολικά έτη μη υποχρεωτικής εκπαίδευσης).

Κάθε πρόγραμμα διαρκεί δύο σχολικά έτη. Το πρώτο απ' αυτά, οι μαθητές ακολουθούν τα θεωρητικά μαθήματα του λυκείου. Στο δεύτερο, κάνουν πρακτική άσκηση σε μια επιχείρηση. Αυτή η πρακτική είναι ένα επιπλέον μάθημα, το οποίο πραγματοποιείται όχι στο λύκειο, αλλά σε μια επιχείρηση. Για το σκοπό αυτό, στο σχολείο υπάρχει ένας υπεύθυνος καθηγητής των πρακτικών, ο οποίος ψάχνει στην περιοχή επιχειρήσεις κατάλληλες για τον κλάδο που οι μαθητές έχουν εκπαιδευτεί (π.χ. αν είμαστε στον κλάδο του Τουρισμού, οι μαθητές κάνουν πρακτική άσκηση σε πρακτορεία, τουριστικά γραφεία, ξενοδοχεία κ.λπ.). Τα προγράμματα που υπάρχουν στα σχολεία της Ισπανίας διαρκούν 1.400 ώρες: απ' αυτές οι 440 είναι η πρακτική σε μια επιχείρηση.

Στην επιχείρηση ο μαθητής έχει ένα ωράριο παρόμοιο με το υπόλοιπο προσωπικό που δουλεύει εκεί, κανονικά 8 ώρες ημερησίως. Κάθε 15 μέρες πρέπει να πηγαίνει στο σχολείο να συζητά με τον υπεύθυνο καθηγητή και να του παραδίνει τα έγγραφα που αναγκαστικά πρέπει να συμπληρώνει εβδομαδιαίως. Παράλληλα, ο υπεύθυνος καθηγητής πρέπει να επισκέπτεται κάθε 15 μέρες τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις ώστε να διαπιστώνει αν πραγματοποιείται το πρόγραμμα πρακτικής επιμόρφωσης στο εργασιακό περιβάλλον. Οι επιχειρήσεις δεν λαμβάνουν αμοιβή.

Σημειωτέον είναι ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο μαθητής δεν έχει συμβόλαιο εργασίας, επειδή ακόμη είναι μαθητής και δεν υπάρχουν εργασιακές υποχρεώσεις εκ μέρους της επιχείρησης. Υπάρχει μια σχολική ασφάλεια που καλύπτει το μαθητή. Όταν τελειώνει την πρακτική, ο μαθητής παίρνει το δίπλωμά του και μόνο τότε μπορεί να υπογράψει συμβόλαιο με μια επιχείρηση. Πολλές φορές, οι μαθητές βρίσκουν δουλειά στην ίδια επιχείρηση στην οποία πραγματοποίησαν την πρακτική τους.

Η Ισπανία διαιρείται σε 17 Αυτόνομες Κοινότητες. Αυτές οι τοπικές κυβερνήσεις είναι αρμόδιες για την εκπαίδευση (σε όλες τις βαθμίδες και τα πανεπιστήμια), την υγεία, την κοινωνική πρόνοια, τον πολιτισμό, την αστική και αγροτική ανάπτυξη, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις και για τη νομοθέτηση πολιτικής.⁵⁷

⁵⁷. Απόφοιτοι του Τομέα Οικονομίας-Διοίκησης των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων στην Αγορά Εργασίας, Ε. Χατζηγαρυφάλου, Διδακτορική Διατριβή, Πάτρα 2007.

Η περίπτωση της Γαλλίας

Στη Γαλλία συνυπάρχουν οι δύο τύποι λυκείων (τεχνικό και γενικό). Στα τεχνικά λύκεια η πρακτική άσκηση των μαθητών σε επιχειρήσεις είναι απαραίτητη προϋπόθεση. Οι επιχειρήσεις που δέχονται μαθητές υπογράφουν σύμβαση με το λύκειο. Η σύμβαση υπογράφεται με εκείνους τους εργοδότες που πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

- Η εξειδίκευση και η εργασία του μαθητή να αντιστοιχεί στα θεωρητικά μαθήματα που διδάσκεται στο σχολείο.
- Το προσωπικό της επιχείρησης να διαθέτει τις ικανότητες, την κατάλληλη εκπαίδευση και την εργασιακή εμπειρία, ώστε να μπορεί να εμπλέκεται στην εξειδίκευση των μαθητών.

Ένας καθηγητής είναι υπεύθυνος, από πλευράς σχολείου για την παρακολούθηση της πρακτικής άσκησης των μαθητών. Ο κάθε μαθητής βαθμολογείται όχι μόνο για τις γνώσεις που αποκτά κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, αλλά και για το βαθμό συνεργασίας του με το υπόλοιπο προσωπικό. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο μαθητής διακόψει την πρακτική άσκηση ή η συνολική βαθμολογία του από την πρακτική άσκηση είναι χαμηλή, δεν αποκτά πτυχίο. Η επιτυχία στην πρακτική άσκηση είναι προϋπόθεση για την απόκτηση πτυχίου.

Η απόκτηση δεξιοτήτων που απαιτούνται από την αγορά εργασίας είναι ο πρωταρχικός στόχος του σχολείου. Για το λόγο αυτό, κύρια στις τεχνικές ειδικότητες (μηχανολόγων, ηλεκτρολόγων κ.λπ.) δημιουργούνται εργαστήρια, τα οποία ανανεώνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες στην αγορά. Σ' αυτά μπορούν να απευθυνθούν ιδιώτες από την περιοχή για να επισκευάσουν τα αυτοκίνητά τους, τα ηλεκτρικά τους σκεύη κ.λπ. Με τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται η άμεση επαφή των μαθητών με την αγορά εργασίας όχι μόνο κατά το χρόνο της πρακτικής τους άσκησης, αλλά και στις ώρες εργαστηρίων του σχολείου.⁵⁸

⁵⁸. Απόφοιτοι του Τομέα Οικονομίας-Διοίκησης των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων στην Αγορά Εργασίας, Ε. Χατζηγαρυφάλλου, Διδακτορική Διατριβή, Πάτρα 2007.

Η περίπτωση της Νορβηγίας

Οι νομαρχίες είναι υπεύθυνες για την παροχή εκπαίδευσης στην περιοχή τους. Η μεταρρύθμιση του 1970 δημιούργησε διάφορους κύκλους σπουδών στο λύκειο. Από το 1974 τα λύκεια προσφέρουν γενική και επαγγελματική εκπαίδευση.

Αργότερα, το 1994 η εκπαίδευση που προσφέρει το λύκειο διαρκεί τρία χρόνια. Ο πρώτος χρόνος αποτελεί το βασικό κύκλο σπουδών και τα επόμενα δύο χρόνια τον ανώτερο κύκλο σπουδών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Υπάρχει διαφοροποίηση γι' αυτούς που θέλουν να ακολουθήσουν πρακτική άσκηση σε επιχείρηση. Το τρίτο έτος του σχολείου αντικαθίσταται από δύο χρόνια πρακτικής άσκησης, ώστε οι μαθητές που θα αποφοιτήσουν να έχουν εκείνες τις δεξιότητες που απαιτεί η αγορά εργασίας για το συγκεκριμένο επάγγελμα.⁵⁹

⁵⁹. Απόφοιτοι του Τομέα Οικονομίας-Διοίκησης των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων στην Αγορά Εργασίας, Ε. Χατζηγαρυφάλλου, Διδακτορική Διατριβή, Πάτρα 2007.

Η περίπτωση της Σουηδίας

Οι δήμοι είναι υπεύθυνοι για την παροχή εκπαίδευσης στην περιοχή τους. Στα πλαίσια των δημοτικών συμβουλίων λειτουργούν επιτροπές για την εκπαίδευση. Στα προγράμματα σπουδών της Τεχνικής Εκπαίδευσης είναι ενταγμένη και η πρακτική άσκηση των μαθητών για 15 τουλάχιστον εβδομάδες σε εργασιακούς χώρους.

Σύμφωνα με ένα πιλοτικό πρόγραμμα που ονομάζεται «Μάθηση στην εργασιακή ζωή» το 1/3 του χρόνου σπουδών αφιερώνεται στην πρακτική άσκηση. Με τον τρόπο αυτόν η αγορά εργασίας συνδέεται με την εκπαίδευση. Δημιουργείται μία αμφίδρομη σχέση αλληλεπίδρασης εκπαίδευσης-αγοράς εργασίας γιατί αφενός οι μαθητές αποκτούν ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται για συγκεκριμένο επάγγελμα και αφετέρου οι επιχειρήσεις επηρεάζουν το περιεχόμενο των σπουδών, το οποίο καθορίζεται μετά από συμφωνία μαθητών, σχολείου και εργασιακού χώρου

Η περίπτωση της Ιταλίας

Τα ιταλικά Τεχνικά-Επαγγελματικά Λύκεια εδώ και πολλά χρόνια έχουν εντάξει στο εκπαιδευτικό τους σύστημα την πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις. Μετά το 1989 οι σπουδές διαρκούν 5 χρόνια.

Στα τρία πρώτα χρόνια υπάρχουν μαθήματα γενικής παιδείας και ειδικότητας. Στο τέλος του 3ου έτους οι μαθητές δίνουν εσωτερικές εξετάσεις και αποκτούν το πρώτο πτυχίο το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν στην αγορά εργασίας και να απασχοληθούν σε θέσεις κατώτερου ειδικευμένου εργατικού δυναμικού.

Τα δύο επόμενα χρόνια οι γνώσεις που παίρνουν είναι περισσότερο εξειδικευμένες πάνω στην ειδικότητά τους. Διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας 50% και 50% ειδικότητας. Επιπλέον, υποχρεώνονται να παρακολουθήσουν 300 ώρες πρόσθετες από τις οποίες οι 180 είναι θεωρητικές και οι 120 πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις. Τα προγράμματα της πρακτικής άσκησης γίνονται σε εξειδικευμένα αντικείμενα, σύμφωνα με τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας. Στο τέλος του 5ου έτους οι μαθητές δίνουν εξετάσεις:

- στο σχολείο για την απόκτηση του απολυτηρίου,
- στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση για την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος.

Η τελική εξέταση της πρακτικής άσκησης αφορά στην παρουσίαση ενός πραγματικού προβλήματος και τον τρόπο επίλυσής του. Σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις της πρακτικής άσκησης, οι μαθητές ενώ τους απονέμεται το απολυτήριο λυκείου, δεν αποκτούν την άδεια ασκήσεως επαγγέλματος και υποχρεούνται να επαναλάβουν την πρακτική άσκηση.⁶⁰

⁶⁰ . www.eurydice.org.

Η περίπτωση της Φιλανδίας

Η Φινλανδία διασφαλίζει κάθε χρόνο το 8% του συνολικού ετήσιου προϋπολογισμού που διατίθεται για την παιδεία. Επιπλέον, η Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση, επιχορηγείται από επιχειρήσεις και οργανισμούς, στους οποίους οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να κάνουν πρακτική άσκηση στη διάρκεια της φοίτησής τους αποκτώντας έτσι πολύτιμη εμπειρία για την μετέπειτα επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Όπως, όλο το εκπαιδευτικό σύστημα της Φιλανδίας, έτσι και η επαγγελματική εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από αποκέντρωση και η παρεχόμενη εκπαίδευση αντιστοιχεί σε όλους τους κλάδους της βιοτεχνίας και του εμπορίου. Η εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες της παρέχεται δωρεάν.

Το Φιλανδικό Εθνικό Συμβούλιο Εκπαίδευσης είναι το κατεξοχήν αρμόδιο όργανο για την άσκηση της εθνικής στρατηγικής στο χώρο της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Προκειμένου να συνδράμει στη γενικότερη βελτίωση της διοίκησης της εκπαίδευσης στη χώρα, μέρος των αρμοδιοτήτων, από τη κεντρική διοικητική αρχή, έχουν μεταφερθεί εν μέρει στις τοπικές αρχές. Το γεγονός αυτό οδηγεί και στην ολοένα αυξανόμενη ανεξαρτησία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Το 38,5% των ιδρυμάτων τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης, σύμφωνα με στοιχεία του 2003, ήταν ιδιωτικά. Η σημαντική παρουσία ιδιωτικών ιδρυμάτων στον τομέα της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης οφείλεται στο γεγονός ότι από το 1993, το κράτος βαθμιαία αποσύρεται από τον τομέα αυτό.⁶¹

Η ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3) χωρίζεται σε γενική και τεχνική. Οι απόφοιτοι της 9ετούς υποχρεωτικής εκπαίδευσης συνεχίζουν σπουδές στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε ποσοστό πάνω από 90%. Το σχολείο γενικής εκπαίδευσης είναι το λύκειο και της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης η επαγγελματική σχολή. Οι απόφοιτοι των λυκείων και των επαγγελματικών σχολών έχουν δικαίωμα να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε όλη την τριτοβάθμια εκπαίδευση.⁶² Όσοι απόφοιτοι λυκείου επιθυμούν να πάρουν πτυχίο τεχνικής

⁶¹. Μελέτη για τις Δυνατότητες Αναβάθμισης της Διοίκησης της Εκπαίδευσης, ενόψει των Τρεχουσών Νομοθετικών Μεταρρυθμίσεων στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Ξ. Ι. Κοντιάδης, Νοέμβριος 2010.

⁶². www.wikipedia.org/wiki/education_in_Finland.

σχολής μπορούν να παρακολουθήσουν ειδικό πρόγραμμα επαγγελματικών μαθημάτων διάρκειας, συνήθως, δύο εξαμήνων. Οι μαθητές αυτοί δεν έχουν βεβαίως διδαχθεί τα ίδια μαθήματα με εκείνους των επαγγελματικών σχολών αλλά εάν κριθούν ικανοί στις εξετάσεις μπορούν να πάρουν ισότιμο τίτλο.

Η μορφή της εκπαίδευσης στην ΤΕΕ μπορεί να λάβει τις ακόλουθες μορφές:

- Σχολική
- Μαθητειακή ή
- Ελεύθερη, εκεί όπου ότι δεν απαιτείται κανονική παρακολούθηση μαθημάτων αλλά εργασιακή εμπειρία την οποία ο κάτοχος μπορεί να χρησιμοποιήσει για να λάβει μέρος στις εξετάσεις πιστοποίησης και εάν επιτύχει λαμβάνει πτυχίο με δικαίωμα και για συνέχιση σπουδών.

Η εισαγωγή των μαθητών στις τεχνικές σχολές γίνεται μετά από αίτησή τους και μέσα από το εθνικό σύστημα εισαγωγής. Τα κριτήρια επιλογής για την επαγγελματική εκπαίδευση συνήθως περιλαμβάνουν το γενικό επίπεδο σπουδών, βαθμούς σε μαθήματα σχετικά με τον τομέα σπουδών, επαγγελματική εμπειρία καθώς και διάφορα τεστ εισαγωγής. Δίνεται προτεραιότητα σε όσους δεν έχουν ειδικότητα. Η Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση καλύπτει πληθώρα ειδικοτήτων, σε τομείς όπως η Τεχνολογία, η Διοίκηση Επιχειρήσεων, ο Τουρισμός, η εκμετάλλευση Φυσικών Πόρων και άλλοι. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι παραπάνω τομείς είναι ίδιοι με τους τομείς σπουδών των πολυτεχνείων δηλ. υπάρχει άμεση σύνδεση μέσης και ανώτατης ΤΕΕ.

Η φοίτηση είναι ζετής και για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους απαιτούνται 120 βαθμοί (credits). Ένας χρόνος σπουδών αντιστοιχεί σε 40 βαθμούς, 1 βαθμός είναι ισάξιος με 40 ώρες παρακολούθησης του κάθε μαθητή. Η συμπλήρωση των 120 βαθμών δίνει το δικαίωμα στον απόφοιτο να εισαχθεί στα πανεπιστήμια ή τα πολυτεχνεία (Κ. Ανδριανουπολίτης. Ολόκληρο το Φιλανδικό Εκπαιδευτικό Σύστημα).

Για την απόκτηση του επαγγελματικού τίτλου απαιτείται και πρακτική άσκηση σε χώρους εργασίας η οποία είναι επικεντρωμένη σπουδή που διεξάγεται σε χώρο εργασίας με επίβλεψη και αξιολόγηση. Η πρακτική άσκηση, αντίθετα με την

περίπτωση της μαθητείας, δεν προβλέπει σύμβαση μεταξύ εργοδότη και σπουδαστών αλλά ο εργοδότης πληρώνεται από τη σχολή για τις υπηρεσίες που παρέχει. Σε κάθε περίπτωση το μέτρο έχει ως πρωτεύοντα στόχο την καλύτερη ενσωμάτωση του υποψηφίου στη μελλοντική αγορά εργασίας. Η πρακτική άσκηση ποικίλει ανάλογα με την ειδικότητα και διαρκεί συνήθως από 1 έως 5 μήνες. Ουσιαστικά, λοιπόν, με την προηγούμενη επιλογή παρέχεται η δυνατότητα στους αποφοίτους να πάρουν πτυχίο, να εργασθούν και παράλληλα να εισαχθούν σε οποιαδήποτε ανώτερη σχολή εάν το επιθυμούν.

Στην ΤΕΕ εφαρμόζεται και σύστημα μαθητείας το οποίο στηρίζεται στη μάθηση δια μέσου της εργασιακής άσκησης. Σε ένα ποσοστό μαθητών 10% εφαρμόζεται το σύστημα μαθητείας το οποίο στην ουσία είναι μια ειδική σύμβαση σύμφωνα με την οποία ο εργοδότης αναλαμβάνει να προσφέρει ειδικευμένη καθοδήγηση και ο μαθητής δεσμεύεται να εργαστεί σε αντάλλαγμα αυτής της καθοδήγησης. Η μαθητειακή κατάρτιση διέπεται από νόμο. Ο εργοδότης δικαιούται αποζημίωση από δημόσια ταμεία για τα έξοδα που αφορούν την κατάρτιση. Η επιχείρηση που ενδιαφέρεται να απασχολήσει μαθητευόμενους καθώς και οι συμβάσεις εγκρίνονται από αρμόδια τοπική αρχή. Οι τεχνικές σχολές προσφέρουν και σε ενήλικες προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.⁶³

Σε τοπικό επίπεδο, οι φορείς παροχής εκπαίδευσης και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που χρηματοδοτούν είναι υπεύθυνοι για τη συμβατότητα της εκπαίδευσης που παρέχουν με τις τοπικές συνθήκες. Η κρατική επιχορήγηση των σχολείων κάλυπτε περίπου το 60% στις αρχές του 2000, ενώ το υπόλοιπο των εξόδων το αναλάμβαναν οι Δήμοι. Στα έξοδα συμπεριλαμβάνονται και οι αμοιβές των δασκάλων και του υπόλοιπου προσωπικού που μπορεί να απασχολείται όπως διοικητικοί, γιατροί, νοσηλευτές και άλλοι.

Η αξιολόγηση είναι ένα από τα πλέον απαραίτητα συστατικά του Φιλανδικού εκπαιδευτικού συστήματος. Σε τοπικό επίπεδο αναφέρεται στους εκπαιδευτικούς στόχους της δημοτικής διοίκησης, η οποία πρέπει ωστόσο να βασίζεται στους

⁶³ . Μελέτη για τις Δυνατότητες Αναβάθμισης της Διοίκησης της Εκπαίδευσης, ενόψει των Τρεχουσών Νομοθετικών Μεταρρυθμίσεων στο χώρο της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Ξ. Ι. Κοντιάδης, Νοέμβριος 2010.

εθνικούς στόχους. Η αξιολόγηση εστιάζει στη δυνατότητα πρόσβασης της εκπαίδευσης, την οικονομική υπευθυνότητα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και την πραγματοποίηση των στόχων των δημοτικών πολιτικών για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό, καθώς επίσης και στις διαφορές μεταξύ των διάφορων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Το σύνολο των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία υπόκεινται σε αξιολόγηση. Οι μαθητές, οι καθηγητές, τα σχολεία με απώτερο στόχο τη διαρκή βελτίωση της προσφερόμενης υπηρεσίας. «Οι τοπικές εκπαιδευτικές αρχές διενεργούν εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση και επιπλέον οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε διαδικασίες αυτό-αξιολόγησης».⁶⁴

⁶⁴ . Ritta Sarras, Ειδική Σύμβουλος Φιλανδικής Ομοσπονδίας Εκπαιδευτικών, Αθήνα 21.03.2005.

εκπαιδευόμενος γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μια διαδικασία εκμάθησης. Κατά συνέπεια, δίνεται έμφαση στα αποτελέσματα της μάθησης και όχι στις εισροές, όπως η διάρκεια των σπουδών.

Για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων, τα μέτρα που λαμβάνονται αποσκοπούν:⁶⁶

- Στην δημιουργία και καθιέρωση ενός κοινού συστήματος αναφοράς μεταξύ εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτών
- Στη δημιουργία κοινής κατηγοριοποίησης για τη σύγκριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων μεταξύ των κρατών μελών
- Στη λειτουργία ενός κοινού συστήματος αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Στη παροχή ενός σημείου αναφοράς για την ανάπτυξη επαγγελματικών προσόντων ανά τομέα

Τα μαθησιακά αποτελέσματα κατανέμονται σε τρεις κατηγορίες:

- ✚ Σε γνώσεις, όπου νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης.
- ✚ Στις δεξιότητες, δηλαδή στην ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων.
- ✚ Σε ικανότητες, δηλαδή στην αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών ή κοινωνικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδής και στην επαγγελματική ανάπτυξη.

Χρησιμοποιώντας τα μαθησιακά αποτελέσματα ως κοινό σημείο αναφοράς το Πλαίσιο θα διευκολύνει τη σύγκριση και τη μεταφορά επαγγελματικών προσόντων

⁶⁶ Institute for Entrepreneurship Development, Μεθοδολογία Αντιστοίχισης των Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, Ιανουάριος 2009.

Μελέτη για τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία Δημοσίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) ενόψει της μεταφοράς της αρμοδιότητας λειτουργίας των Δημοσίων Ι.Ε.Κ. από το Υπουργείο Παιδείας ΔΒΜΘ στις Περιφέρειες, στο πλαίσιο του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

στις επιμέρους χώρες και επομένως θα αφορά μεγάλο εύρος χρηστών σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο.⁶⁷

⁶⁷ . www.ec.europa.eu/education

ΚΕΔΡΟΣ Α.Ε.

